

การศึกษาเพลงร่ำวโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ปริญญานิพนธ์

ของ

ภิญโญ ภูเทศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา

กุมภาพันธ์ 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

ของ

ภิญโญ ภูเทษ

, ๐ ๖ ส.ย. ๒๕๔๗

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยคดีวิทยา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

h ๒๕๔๗๖๓

กัญญา ภู่วศ. (2547) การศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุณานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ

การศึกษาเพลงร่ำวงโบราณครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณ และวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากพ่อเพลงแม่เพลง ที่ร้องเพลงร่ำวงโบราณ โดยการบันทึกเสียงแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านขององค์ประกอบดนตรี ซึ่งการศึกษานี้ได้ศึกษาเฉพาะเพลงที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเท่านั้น

จากการศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณนั้น พบว่า วัฒนธรรมของชาวหนองบัวที่ปรากฏในเพลงร่ำวงโบราณ ยังเป็นวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมอยู่มาก ได้แก่ วัฒนธรรมในการประกอบอาชีพของชาวหนองบัวยังเป็นวัฒนธรรมของการทำการเกษตรกรรม ซึ่งวิถีชีวิตต่างๆ ยังมีความเชื่อในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เวทมนต์คาถา โดยการนำมาใช้ในการรักษาโรคภัยต่างๆ ในครอบครัว และมีการสืบทอดประเพณีมาจากบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีการเกิด ประเพณีการตาย ประเพณีบุญห่อข้าว และประเพณีที่เป็นเทศกาลประจำท้องถิ่นจะนำเพลงร่ำวงโบราณมาร่วมแสดงในงานต่างๆ ด้วย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร่ำวงโบราณ พบว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบ ซึ่งลักษณะการกระโดดของทำนองพบน้อยมากในบทเพลง หรือบางเพลงไม่พบการกระโดดของจังหวะและทำนอง ทุกเพลงของเพลงร่ำวงโบราณจะใช้อัตราความเร็วของจังหวะเคาะที่สม่ำเสมอ โดยประมาณ 70 ครั้งต่อ 1 นาที การตีระนาดประกอบจังหวะเพลงร่ำวงโบราณจะใช้หน้าทับในการตีเหมือนกันทุกเพลงซึ่งมีลักษณะของการตีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ในเรื่องของระดับเสียงร้องนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของคำร้องด้วย พื้นผิวเพลงร่ำวงโบราณเป็นลักษณะแบบพื้นผิวเดียว ไม่มีการร้องประสานเสียง บางเพลงอาจมีการร้องรับทำนองอยู่บ้าง แต่ยังอยู่ในพื้นผิวเดียว ส่วนองค์ประกอบในด้านรูปแบบของเพลงร่ำวงโบราณนั้นเป็นเพลงแบบท่อนเดียว แต่ในการร้องจะร้องซ้ำกันทั้งหมด 3 ท่อน และลักษณะของท่อนเพลงนั้น ในแต่ละเพลงจะมีประโยคเพลงไม่เกิน 3 ประโยค และแต่ละประโยคจะมีวรรคเพลงไม่เกิน 3 วรรค ทั้งนี้ในแต่ละประโยคจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในตัวเองโดยสมบูรณ์

**A STUDY OF SONGS FOR TRADITIONAL FOLK OF NONGKLAB
SUBDISTRICT NONGBUA DISTRICT NAKHONSAWAN PROVINCE**

**AN ABSTRACT
BY
PINYO PUTHED**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Arts degree in Ethnomusicology
At Srinakharinwirot University
February 2004**

Pinyo Puthed.(2004) A Study of Songs for Traditional Folk Dance of Nongklab Subdistrict, Nongbua District, Nakhonsawan Province. Master's thesis M.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Kanchana Intarasunanon, and Assist. Prof. Chalearmpon Ngamsutti Ph.D.

This research aimed to study cultures related to ancient Thai folk dancing songs and analyze their elements of ancient Thai folk dance performed by residents in Nongklub, Nongbua, Nakhonsawan. In this study, data was collected from both male and female local singers, singing Traditional Thai folk dance songs by recording their voice and analyzing their music elements. It had been noted that only songs related to cultures were studied in this thesis.

The study illustrated that cultures of villagers appearing in traditional Thai folk dance songs were mostly original ones. For example, professional cultures were still connected to agriculture in which faith in sacred things and against diseases could not be separated from ways of life, using them as life support and treatment. In addition, ancient Thai folk dance songs were played in many traditional events inherited from ancestors such as the birth custom, the death custom, the Boon – Hua - Khow custom, and other customs considered as local festivals.

The analysis of traditional Thai folk dance elements showed that rhythms and tones were considerably smooth. Jumping of rhythms and tones were seldom found or not found at all in some songs. Each traditional Thai folk dance songs had a constant rate of beating rhythms about 70 times per minute. The Tone – Rummana was used to perform the same Nha – Tub for every song, and voice levels of singing depended on the words. The texture of Thai folk dance was a monophonic, no singing in a chorus. Some songs might have frequent melody, but they were in the monophonic texture still. The components of patterns in ancient Thai folk chance songs were those of unitary form, but they were repeatedly sung three times. The difference of movements could be seen in sentences and word sections because every song had no more than three sentences, and each sentence had no more than 3 sections. Moreover, each sentence had both subordinate part to go along with its complement in itself.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

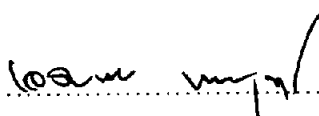
ของ
นายภิญโญ ภูเทศ

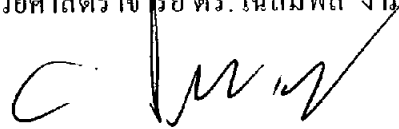
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

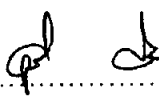

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งยังทำให้ผู้วิจัยได้ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยด้านวัฒนธรรมและด้านดนตรี และยังรู้คุณค่าของการทำงานวิจัยมากขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ในการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต และคณาจารย์สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายณเรศ ศรีสุรินทร์ และ นายทอง แก้วไพฑูรย์ รวมทั้งชาวบ้านอำเภอนองบัวทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงราวบอราณและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ภิญโญ ภูเทศ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของวัฒนธรรม.....	7
องค์ประกอบของวัฒนธรรม.....	8
ความสำคัญของวัฒนธรรม.....	9
กำเนิดของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	10
รูปแบบของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	11
ความหมายของประเพณี.....	12
ลักษณะทั่วไปของเพลงพื้นบ้าน.....	14
ลักษณะที่สำคัญของเพลงพื้นบ้าน.....	15
ลักษณะของรำวง.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
พื้นที่ที่วิจัย.....	24
วิธีการวิจัย.....	24
ขั้นตอนการวิจัย.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4 การศึกษาวัฒนธรรมและประเพณี.....	28
วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงรำวง.....	28
การวิเคราะห์เพลงรำวง.....	36
วันนี้รำวง.....	36
มองดูดาว.....	43

4 (ต่อ)	ขามเย็น(ทะเลเหนือ).....	48
	สาวน้อยเอวกลม.....	53
	ฝั่งข้างโน้น.....	60
	ตาลละลุมดุม.....	66
	ไผ่ข่อย.....	71
	ไอ้ชะนี.....	75
	เขาดินวันนา.....	82
	ชาติไทยเราเอ๋ย.....	87
	ดูซิดูโน้นซิ.....	93
	เดือนวันเพ็ญ.....	100
	ตื่นเกิด.....	107
	ไผ่ตรงค์.....	114
	นกน้อยมาบินลอยลม.....	119
	นครสวรรค์.....	126
	บุญเรือน.....	133
	พบหน้าหล่อน.....	138
	มะลิวัลย์.....	145
	ขามเย็นดินเล่นชายเขา.....	151
	ขามเย็นดินเล่นลับแล.....	157
	รำไปอ้อมไป.....	162
	สวยจริงเธอจำ.....	168
	สายลม.....	174
	หนูจ๋าอย่าเพิ่งเดินหนี.....	178
	ไอ้เขาดินสูงเนิน.....	184
	ไอ้เจ้ากล้วยไม้.....	192
	ไอ้เจ้าสาริกา.....	199
	ไอ้เจ้ามะลิป่า.....	207
5	สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	214
	วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงรำวงโบราณ.....	214
	ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเพลงรำวงโบราณ.....	215

5 (ต่อ) การวิเคราะห์เพลงร่ำวงโบราณ.....	216
ข้อเสนอแนะ.....	218
บรรณานุกรม.....	219
ภาคผนวก ก...เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	222
ภาคผนวก ข...เนื้อร้องเพลงร่ำวงโบราณ.....	227
ภาคผนวก ค...โน้ตเพลงร่ำวงโบราณ.....	234
ภาคผนวก ง...แผนที่แสดงที่ตั้ง.....	264
ภาคผนวก จ...ทำเนียบผู้ให้ข้อมูล.....	268
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	270

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นชนชาติไหนก็ตาม หรือชนเผ่าที่มีอารยธรรม ทั้งที่สูญชาติพันธุ์ไปแล้ว หรือยังคงสืบทอดเผ่าพันธุ์อยู่ในปัจจุบัน ต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรีซึ่งมีความแตกต่างกันไป ตามลักษณะขององค์ประกอบทางสังคม และวัฒนธรรมของตน โดยที่พัฒนาการของชนเผ่าต่างๆ จะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหล่านั้น ประเพณีวัฒนธรรมของมนุษย์นั้นมิได้อยู่กับโลกมาช้านาน มีการปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยไม่มีรูปแบบเป็นมาตรฐาน เพราะยังไม่มีการจัดบันทึก มิแต่การสืบทอดต่อกันมาไม่ว่าจะเป็นทางด้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความบันเทิงในด้านของดนตรีก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความเชื่อถือมาอย่างต่อเนื่อง

สังคมไทยเป็นสังคมที่รักความสนุกสนานมาตั้งแต่โบราณ เพราะวัฒนธรรมของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ย่อมมีความต้องการที่จะแสวงหาความบันเทิง หรือต้องการผ่อนคลายอารมณ์ แต่ความต้องการที่จะแสวงออกนั้นจะต้องเป็นที่พอใจของสังคม ดังเช่นการร้องเพลงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาและเชื่อว่าเสียงร้องของมนุษย์เป็นดนตรีชิ้นแรกของโลกที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น มนุษย์ชาติไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชนที่ล่าสัตว์หรือมีอารยธรรม ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและสูญพันธุ์ไปแล้วนั้น ก็จะมีวัฒนธรรมดนตรีที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของวัฒนธรรม ที่กลุ่มคนได้สร้างสมขึ้นมาเพื่อความบันเทิงและพิธีกรรมต่างๆของสังคมตนเอง จะเห็นได้จากฝีมือและความสามารถในการคิดค้นประดิษฐ์การเล่นเพลงที่ใช้ในงานพิธีต่างๆ หรือทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนเราตั้งแต่เริ่มเกิดที่คนไทยนิยมโกนจุก และเมื่ออย่างเข้าวัยหนุ่มสาว หากเป็นชายจะมีเป็นงานบวช และชายหรือหญิงจะมีพิธีแต่งงาน แม้กระทั่งถึงความตายก็ยังคงมีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง เพียงแต่ลักษณะการใช้แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทของงานและพิธีกรรมต่างๆตามวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนชนบท ย่อมจะมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและมีการพึ่งพิงธรรมชาติมาเป็นเวลานาน เพราะฉะนั้นวิถีชีวิตในการดำรงชีวิตจึงเป็นลักษณะของการดัดแปลงธรรมชาติมาใช้สร้างวัฒนธรรมและประเพณีให้เกิดความเหมาะสมในสังคม

ประเพณีเป็นรากฐานหนึ่งที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม แต่วัฒนธรรมเป็นสิ่งปรุงแต่งให้เกิดความงอกงามขึ้นในลักษณะที่ยอมรับนับถือว่าเป็นสิ่งดีงาม ประเพณีเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคม และลักษณะองค์ประกอบนี้จะปรากฏอยู่ในทุกๆขั้นตอนของการดำรงชีวิตจนกลายเป็นกระบวนการทางสังคม ประเพณีกับสังคมจึงมีความเชื่อมโยงกัน

เมื่อเปลี่ยนแปลงไปด้วยซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน ดังนั้น การศึกษาประเพณีในอดีตจะช่วยให้เราเข้าใจถึงประเพณีในปัจจุบัน (สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์, 2516 : 15)

วัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้การสร้างสมการสืบทอดและถ่ายทอด วัฒนธรรมมีการเกิดการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลง การเลื่อมสลาย เช่นเดียวกันกับชีวิตคนและสัตว์แต่อาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ และต้นกำเนิดของวัฒนธรรมคือการค้นพบ (discovery) กับการประดิษฐ์ (Invention) ลักษณะที่เจริญเติบโตของวัฒนธรรมคือการสะสม (Accumulation) สื่อกลางของวัฒนธรรม คือ การคมนาคม (communication) กลไกของวัฒนธรรม คือ การเลียนแบบ (Imitation) และการพร่ำสอน (Inculcation) เนื้อหาของวัฒนธรรมคือกระสวนหรือแบบฉบับความคิด (Pattern of behavior) และผลสุดท้ายของวัฒนธรรมคือแบบแห่งบุคลิกภาพ (Types of Personality) และตัวความเชื่อถือรวมทั้งการปฏิบัติ ความเชื่อถือซึ่งเกี่ยวข้องกัน (Bodies of interrelated belief and practice.) (สุชาติ แสงทอง, 2544:1)

เพลงพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งมีความเก่าแก่สืบทอดปากต่อปากมาหลายชั่วอายุคน โดยอาศัยการจดจำ ไม่มีกำเนิดที่แน่ชัดแต่เป็นที่ยอมรับและถ่ายทอดกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะเด่นของเพลงพื้นบ้าน คือ ความเรียบง่ายและเป็นความเฉพาะถิ่น ความเรียบง่ายนั้นปรากฏอยู่ในรูปแบบและทำนองเพลง ความเรียบง่ายของรูปแบบ คือ การซ้ำคำซ้ำวรรค ซ้ำโครงสร้างของจังหวะผสม (Isorhythmic structure) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดธรรมดา ส่วนความเรียบง่ายนั้นในท่วงทำนองเพลง คือ มีทำนองไม่ซับซ้อนและมีระดับเสียงเข้าไปเข้ามา (สุกัญญา สุฉายา, 2525:1)

เพลงพื้นบ้านในประเทศไทยมีหลายประเภท เช่น เพลงประกอบพิธี (เพลงแห่นางแมว เพลงทำขวัญต่างๆ) เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการละเล่น เพลงร่ำวง เพลงปฏิพากย์ เป็นต้น (กฤษณา แสงทอง, 2540:1) เพลงร่ำวงเป็นเพลงพื้นบ้านอีกประเภทหนึ่งที่มีอยู่ทั่วพื้นที่ของประเทศไทย และเป็นวัฒนธรรมทางด้านดนตรีที่แตกต่างและมีความหมายของแต่ละพื้นที่ของชุมชนตนเอง ซึ่งมีความเก่าแก่มากซึ่งผ่านการละเล่นและการสืบทอดจากปากต่อปากมาหลายชีวิตคน มีการสั่งสมและปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานโดยอาศัยการจดจำ มีการถ่ายทอดและพัฒนาจากประสบการณ์ของชาวบ้านจากอดีตสู่ปัจจุบัน กลายเป็นความชัดเจนและเป็นองค์ความรู้แขนงหนึ่งที่ได้รับหรือความรู้ที่ตกผลึกอยู่ในจิตสำนึก แม้ไม่มีต้นกำเนิดที่แน่ชัดแต่ก็เป็นที่ยอมรับและถ่ายทอดกันอย่างแพร่หลาย ความเรียบง่ายและมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นของเพลงร่ำวงที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งสืบเนื่องทางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจและทางอารมณ์ได้อีกด้วย

เพลงพื้นบ้านส่วนมากจะสะท้อนถึงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน หรือสภาพของหมู่บ้านเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะเพลงพื้นบ้านเป็นเพลงประจำท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ละชุมชนแต่ละท้องถิ่นก็มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการร้อง ลักษณะของการแต่งกาย ลักษณะของการใช้คำร้อง ลักษณะของการออกท่าทางประกอบ และลักษณะของความเชื่อ ที่แตกต่างกันออกไปตาม

แต่ละชุมชนแต่ละท้องถิ่น และเป็นลักษณะของการสืบทอดเป็นวัฒนธรรมและประเพณีต่อ ๆ กัน มาเป็นเวลานาน

ร่างเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวบ้าน ที่ร่วมกันเล่นเพื่อความสนุกสนานและเพื่อความสามัคคี นิยมเล่นกันในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘ ร่างนั้นเดิมเรียกว่า "รำโชน" เพราะได้ใช้โชนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ โดยใช้โชนเป็นจังหวะหลัก มีกรับและฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบ แต่ไม่มีเนื้อร้อง ผู้รำก็รำไปตามจังหวะโชน ลักษณะการรำก็ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ เพียงแต่รำทำให้ลงจังหวะโชน ต่อมาผู้คิดทำนองและบทร้องประกอบจังหวะโชนขึ้น ต่อมารำโชนได้พัฒนาเป็น "ร่าง" มีลักษณะคือ มีโต๊ะตั้งอยู่กลางวง ชาย-หญิงรำเป็นคู่ๆ ไปตามวงอย่างมีระเบียบ เรียกว่า "ร่างพื้นเมือง" เล่นได้ทุกงานเทศกาล ทุกฤดูกาล หรือจะเล่นกันเองเพื่อความสนุกสนาน ในช่วง พ.ศ. ๒๔๘๔ อยู่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้เจรจาขอตั้งฐานทัพในประเทศไทย เพื่อเป็นทางผ่านสำหรับลำเลียงเสบียง อาวุธและกำลังพล เพื่อไปต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยยกพลขึ้นที่ ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น จำเป็นต้องยอมให้ทหารญี่ปุ่นตั้งฐานทัพ มิฉะนั้นจะถูกฝ่ายอักษะซึ่งมีประเทศญี่ปุ่นรวมอยู่ด้วยนั้นปราบปราม ประเทศไทยขณะนั้นจึงเป็นเป้าหมายให้ฝ่ายสัมพันธมิตรโจมตี ส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดทำลาย ทำให้ชีวิตผู้คน บ้านเรือน ทรัพย์สินเสียหายยับเยิน โดยเฉพาะที่ที่อยู่ใกล้กับฐานทัพญี่ปุ่น ส่วนใหญ่แล้วฝ่ายพันธมิตรจะส่งเครื่องบินมารุกรานจุดยุทธศาสตร์ในเวลาคืนเดือนหงาย เพราะจะมองเห็นจุดยุทธศาสตร์ได้ง่าย ชาวไทยมีทั้งความหวาดกลัวและตั้งเครียด จึงได้ชักชวนกันเล่นเพลงพื้นเมือง คือการรำโชน เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ที่ตึงเครียด ให้เพลิดเพลินสนุกสนานขึ้นบ้าง การรำโชนนั้นใช้ภาษาที่เรียบง่าย เนื้อร้องเป็นเชิงเข้าแห่ หยอกล้อ เกี่ยวกับราสีกันระหว่างหนุ่มสาว ทำนองเพลง การร้อง ทำรำ การแต่งกายก็เรียบง่าย มุ่งความสนุกสนาน พอผ่อนคลายความทุกข์ไปได้บ้างเท่านั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามเกรงว่าชาวต่างชาติที่ได้พบเห็นจะเข้าใจว่า ศิลปะการฟ้อนรำของไทยมิได้ประณีตงดงาม ท่านจึงได้ให้มีการพัฒนาการรำโชนขึ้นอย่างมีแบบแผน ประณีตงดงาม ทั้งทำรำ คำร้อง ทำนองเพลง และเครื่องดนตรีที่ใช้ตลอดจนการแต่งกาย จึงเรียกกันว่า "ร่างมาตรฐาน" เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างต่อไป (<http://www.sanook.com>)

จังหวัดนครสวรรค์ อำเภอหนองบัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอหนองกลับชาวบ้านส่วนใหญ่มีพื้นเพและชาติพันธุ์เดิมเป็นคนเก่าแก่ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ช้านานนับได้เป็นร้อยปี ทั้งยังเป็นแหล่งสำคัญที่มีเพลงร่างโบราณซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงด้านวัฒนธรรมต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ สมดังคำขวัญประจำตำบลหนองกลับที่ว่า “หินสีชมพูเขาพระ แหล่งธัมมะวัฒนธรรม เพลงระบำพื้นบ้าน มหาศาลหินแกรนิต” ทั้งนี้ตำบลหนองกลับเป็นตำบลที่มีหินแกรนิต และหินอ่อนสีชมพูอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรต่างๆ เช่น แร่ธาตุ แหล่งน้ำ ป่าไม้ รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่ง คือ มีพ่อเพลงแม่เพลงที่มีต้นแบบในการร้องและรำเพลงพื้นบ้านที่ยังมีชีวิตอยู่เพียงไม่กี่คน ซึ่ง

แต่ละคนล้วนแล้วมีอายุไม่น้อยกว่า 70 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้บรรยายถึงวิถีชีวิตในแง่มุมต่างๆของชาวบ้าน ที่สะท้อนภาพลักษณ์ต่างๆให้มองเห็นถึงวิวัฒนาการความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่ง

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่เรียกว่า สังคมยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ค่านิยมต่างๆของคนไทยในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดปฏิกิริยาในหมู่ผู้ที่รักและรู้คุณค่าในศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยอยู่ในบุคคลและวัฒนธรรมของไทยกำลังจะหมดไปสิ่งสำคัญเหล่านี้ของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จึงเป็นที่มาของการศึกษาเพลงร่ำวงโบราณที่ยังคงเหลืออยู่ในชุมชนหรือสังคมที่มีความเป็นพลวัตสูงก่อนที่จะเพลงร่ำวงโบราณจะหมดความสำคัญจากความเป็นอยู่ของคนในสังคมอันเป็นแหล่งวัฒนธรรมทางดนตรีพื้นบ้านของคนไทยแห่งหนึ่งที่ยังมีการละเล่นเพลงร่ำวงโบราณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณ ตลอดจนวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบถึงประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมของเพลงร่ำวงโบราณ ในตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. ทราบถึงองค์ประกอบเพลงร่ำวงโบราณ ของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของเพลงร่ำวงโบราณ รักษาบทเพลงของร่ำวงโบราณให้คงอยู่และสืบทอดต่อไป ในตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย
4. ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเป็นแนวทางการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป

ขอบเขตในการศึกษา

1. ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะวัฒนธรรมและประเพณีของเพลงร่ำวงโบราณ ในตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงร่ำวงโบราณนั้น จะวิเคราะห์เฉพาะองค์ประกอบของ ทำนอง จังหวะ พื้นผิว รูปแบบ ของเพลงร่ำวงโบราณในตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

3. การศึกษาข้อมูลภาคสนามเป็นการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียงที่เป็นแนวทำนองของ เพลงร่ำวงโบราณ ซึ่งการศึกษาเพลงร่ำวงโบราณนั้น จะเก็บรวบรวมและวิเคราะห์เพลงที่เกี่ยวข้อง ด้านวัฒนธรรมทำนอง พร้อมทั้งบันทึกภาพนิ่ง และบันทึกภาพเคลื่อนไหวในการแสดงประกอบ เพลงร่ำวงโบราณของพื้นที่ตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

4. ในด้านทำนองร้องของเพลงร่ำวงโบราณนั้นจะนำมาบันทึกเป็นโน้ตสากลประกอบกับ คำร้องตามระดับเสียงของการร้องเพลงร่ำวงโบราณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพลงร่ำวงโบราณ หมายถึง เพลงที่ร้องเล่นกับรำมะนา และร้องเล่นกันในโอกาส และเทศกาลต่างๆ มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นเพลงที่ร้องเล่นกันมีทั้งหญิงและชาย และมีทำรำ ประกอบด้วย คำว่าร่ำวงโบราณเป็นชื่อเรียกการแสดงตามภาษาของท้องถิ่น

พ่อเพลง หมายถึง ผู้ที่เป็นผู้นำในการร้องฝ่ายชาย

แม่เพลง หมายถึง ผู้ที่เป็นผู้นำในการร้องฝ่ายหญิง

องค์ประกอบ หมายถึง ส่วนประกอบของดนตรีที่เป็นโครงสร้างของบทเพลงหรือบท ประพันธ์ที่มีส่วนประกอบ คือ จังหวะ (Rhythm) ทำนอง (Melody) พื้นผิว (Texture) รูปแบบ (Form) เป็นต้น

ทำนอง หมายถึง ระดับของเสียงที่เคลื่อนที่ไปตามจังหวะที่มีลักษณะ สูง ๆ ต่ำ ๆ ขึ้น ๆ ลง ๆ ของการร้องเพลงร่ำวงโบราณ

ประโยคเพลง หมายถึง แนวทำนองที่ประกอบไปด้วยหน่วยของวรรคเพลง และให้ความรู้สึกจบประโยคเพลงที่สมบูรณ์

วรรคเพลง หมายถึง ลักษณะของทำนองที่แบ่งครึ่งมาจากประโยคเพลง ซึ่งจะมีลักษณะของการถามตอบกัน ภายในของประโยคนั้นๆ

ขั้นคู่เสียง หมายถึง ระยะห่างของเสียงที่เกิดขึ้น ซึ่งขั้นคู่เสียงระดับปฐมภูมิมีอยู่ 4 ชนิดขั้นคู่เสียงได้แก่ ขั้นคู่ 2 ขั้นคู่ 3 ขั้นคู่ 4 ขั้นคู่ 8 ส่วนขั้นคู่ทุติยภูมิ มี 4 ชนิด ขั้นคู่ 2 ขั้นคู่ 3 ขั้นคู่ 6 ขั้นคู่ 7

การวิเคราะห์ หมายถึง การศึกษา ค้นหา ตลอดจนลักษณะที่สำคัญของสิ่งที่ต้องการ ศึกษาในองค์ประกอบของเพลงร่ำวงโบราณ

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ชาวตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สร้างขึ้น เพื่อใช้ป็นสิ่งช่วยในการดำเนินชีวิต (ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนเป็นวัฒนธรรม)

ประเพณี หมายถึง สิ่งที่ชาวตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ นิยมถือประเพณีปฏิบัติต่อกันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณีของสังคม ชุมชนที่ถือปฏิบัติกันมา

จังหวะ หมายถึง ลักษณะของการจัดกลุ่มตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลง และลักษณะ การดำเนินของบทเพลงร่างโบราณ รวมถึงการกำหนดอัตราความช้าเร็วของบทเพลง

พื้นผิว หมายถึง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงร่างโบราณ ว่ามีลักษณะ อย่างไร เช่น การกระโดดของเสียง หรือ ลักษณะเสียงที่ราบรื่น

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะของการแบ่งท่อนเพลง และจัดรูปแบบของเพลงร่าง โบราณ

ผู้อาวุโส หมายถึง เป็นผู้ที่ย้ายอยู่ในพื้นที่นั้นเป็นเวลานานแล้ว และได้รับความ เคารพยกย่องให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่สัมผัสและคุ้นเคยกับเพลงร่างโบราณ

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านร่างโบราณ โดยได้รับการยอมรับจากคนในสังคมนั้นๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงร่ำวงโบราณครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง วัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่างๆ รวมถึงรูปแบบของเพลงร่ำวง โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมไว้ดังนี้ “สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกันร่วมใจอยู่ในหมู่พวกของตน ดังความหมายของวัฒนธรรมที่บุญเติม พันรอบ (2528 : 46) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ซับซ้อนซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ กฎหมาย ศีลธรรม ประเพณี รวมทั้งความสามารถและนิสัยที่พึงปรารถนาของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม และอีกนัยหนึ่งของเสถียรโกเศศ (2515 : 103) ที่ได้สรุปความหมายของคำว่า วัฒนธรรมไว้ดังนี้ วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของสังคมส่วนรวม วัฒนธรรมคือ วิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้ เอาอย่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ รศ. ดร. งามพิศ ลัดยศสงวน (2534 : 34) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้ รวมทั้งผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วย

ไคลด์ คลัดฮอห์น (สมบุรณ์ แก่นตะเคียน 2519 : น.13 อ้างอิงจาก Cyde Kluch hohn.) เป็นแบบแผนพฤติกรรมที่เรียนรู้มาแล้วและเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกัน ซึ่งรวมทั้งทัศนคติ ค่านิยม ความรู้และวัตถุ เป็นการถ่ายทอดสื่อต่อกันในสังคม เป็นเครื่องแสดงความเจริญเติบโตของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

จากความหมายดังกล่าวมาแล้ว พอจะสรุปความหมาย “วัฒนธรรม” ได้ว่า “วัฒนธรรม” คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเองทั้งหมด เป็นแบบแผนพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ วิถีชีวิต ฯลฯ รวมทั้งผลผลิตของพฤติกรรมดังกล่าวด้วย สมาชิกในสังคมมีส่วน

เป็นเจ้าของ มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมา นอกจากนี้วัฒนธรรมก็ยังจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ด้วยซึ่งจะเป็นที่สังเกตเพื่อนำมาวินิจฉัยว่า ชาติใดมีวัฒนธรรมหรือไม่มีนั้น หลวงวิจิตรวาทการ (2505 : 117) ให้ข้อวินิจฉัยว่า จะต้องพิจารณาชนชาตินั้นว่ามีนิสัยอย่างไร ซึ่งนิสัยนี้เราอาจมองเห็นได้จากสภาพความเป็นไปของคนในชาตินั้น ในปัจจุบันหรือจากวัตถุสถานที่ก่อสร้างได้ ซึ่งชาติที่มีวัฒนธรรมจะมีนิสัยอยู่ 4 ประการ คือ

1. นิสัยก่อสร้าง
2. นิสัยรักความประณีต
3. นิสัยมีความงอกงามในความคิด
4. นิสัยต่อสู้

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ของประดิษฐ์ มัชฌิมา (2522 :17-18) “วัฒนธรรม” ทำให้มองเห็นลักษณะของวัฒนธรรมว่ามีหลายแบบดังที่นักสังคมวิทยาหลายท่านได้จำแนกลักษณะไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้ เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดมาโดยการเรียนรู้ไม่ใช่ถ่ายทอดทางชีวภาพหรือกรรมพันธุ์
2. วัฒนธรรมเกิดจากการถ่ายทอด โดยมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญ
3. วัฒนธรรมจะต้องเป็นสิ่งสำคัญที่สังคมยึดถือหรือถือปฏิบัติร่วมกัน
4. เป็นแบบฉบับหรือแนวทางดำเนินชีวิตที่ทุกคนยอมถือปฏิบัติตาม
5. วัฒนธรรมจะสร้างความพอใจให้มนุษย์ได้ เช่น ประเพณีงานบวชจะสร้างความพอใจให้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องของผู้บวชได้
6. เป็นผลรวมหลาย ๆ สิ่ง คือ เป็นผลรวมของแบบแผนหรือแนวทางดำเนินชีวิต
7. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์สภาพเศรษฐกิจของสังคมนั้น ๆ

จากลักษณะของวัฒนธรรม เราทราบว่าวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงซึ่ง ผจงจิตต์ อริคนันตะ (2520 : 17) ได้อธิบายว่า ถ้ามนุษย์ยังยึดมั่นอยู่ในสังคมเดิมโดยไม่เปลี่ยนแปลง ก็จะไม่มีความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์ความก้าวหน้าให้แก่วัฒนธรรม เพราะถ้าสิ่งใดอย่างที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนี้เองทำให้วัฒนธรรมในสังคมยังมีอยู่ได้ แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำไปโดยรวดเร็ว ก็จะเปลี่ยนบุคลิกลักษณะของวัฒนธรรมนั้นหมดเอกลักษณ์ของตัวเอง การที่วัฒนธรรมจะมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแม้ขณะเดียวกันก็ต้องมีเสถียรภาพอยู่ด้วย ไม่เช่นนั้นความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมก็จะมีขึ้นไม่ได้

องค์ประกอบของวัฒนธรรม

สุพัตรา สุภาพ (2527:40 – 41) ได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. องค์วัตถุ (Instrument and Symbolic Objects) คือวัฒนธรรมทางวัตถุที่มีรูปร่างและสามารถสัมผัสจับต้องได้ เช่น ภาษา สัญลักษณ์ ในการติดต่อสื่อความหมาย ตัวเลข
2. องค์การ (Association or Organization) คือกลุ่มที่การจัดการอย่างเป็นระเบียบหรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีการวางกฎระเบียบข้อบังคับและวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและความซับซ้อนที่สุด เช่น ครอบครัว ลูกเสือ วัด สหประชาชาติ ฯลฯ โดยทั่วไปบุคคลที่มารวมตัวกันดำเนินการตามวัตถุประสงค์บางอย่างและวัตถุประสงค์อาจจะเป็นเรื่องใหญ่หรือไม่ก็ได้ เช่น สมาคมนักเรียนเก่าร่วมกันเพื่อผดุงรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน เป็นต้น
3. องค์พิธีการ (Usage) เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น พิธีการต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องการคิด การหมั้น การแต่งงาน งานบวชงานาค การขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ ซึ่งศาสนามีอิทธิพลอยู่บ้าง รวมถึงพิธีการแต่งกายและการรับประทานอาหาร เป็นต้น
4. องค์คติ (Concepts) คือเข้าใจ ความเชื่อความคิดเห็น ตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเชื่อในเรื่องมีผีัวเดิยวเมียเดิยว ความเชื่อในเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ เป็นต้น

ความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม และความเจริญของประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันได้ทรงมีพระราชดำรัสที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า “การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ” (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2537 :2) ซึ่งพระราชดำรัสนี้มีความสำคัญและทรงคุณค่ายิ่ง สมควรที่คนไทยทุกคนจะได้ตระหนักและถือเป็นจุดยืนสำคัญเพื่อใช้เป็นหลักในการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาชาติไทย

การศึกษาวัฒนธรรมทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคม ทศนคติและความคิดเห็นหรือความเชื่อถือของบุคคลในสังคมได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จะไม่สามารถบรรลุความสำเร็จได้ หากไม่ใช้วัฒนธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาจากรากฐานเดิม ทั้งรัฐบาลและองค์การระดับโลก เช่น ยูเนสโก ต่างก็ได้กำหนดการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความสำคัญของวัฒนธรรมอาจสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นเครื่องสร้างระเบียบแก่สังคม วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้มีระบบแบบแผนที่ชัดเจนรวมถึงผลของการแสดงพฤติกรรมตลอดจนถึงการสร้างแบบแผนของความคิด ความเชื่อและค่านิยมของสมาชิกให้อยู่ในรูปแบบอันเดียวกัน

2. วัฒนธรรมทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน ย่อมมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันเดียวกัน เกิดความเป็นปึกแผ่น จงรักภักดีและอุทิศตนให้กับสังคม ทำให้สังคมอยู่รอด

3. วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น รูปแบบของครอบครัวจะเห็นได้ว่าลักษณะของแต่ละสังคมต่างกันไปทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมในสังคมเป็นตัวกำหนดรูปแบบ เช่น วัฒนธรรมหนึ่งกำหนดเป็นสามีภรรยา ในอีกสังคมหนึ่งกำหนดว่าชายอาจมีภรรยาได้หลายคน หรือหญิงอาจมีสามีได้หลายคน ความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการแต่งงานเป็นสิ่งที่ดีหรือเป็นเรื่องที่ขัดต่อสังคม

4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นมนุษย์ต้องแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้รับและประดิษฐ์คิดค้นวิธีการใช้ทรัพยากรนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต และอาจถ่ายทอดจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งต่อไปโดยวัฒนธรรมของสังคม

5. วัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ตึงตามเหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน ประหยัด อดทน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

6. วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ คำว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะพิเศษหรือลักษณะเด่นของบุคคลหรือสังคมเอกลักษณ์ของคนไทย

กำเนิดของวัฒนธรรมพื้นบ้าน

จากหนังสือไทยศึกษา(2524:199) ได้กล่าวถึงการกำเนิดของวัฒนธรรมพื้นบ้านว่า การเกษตรกรรมหรือกล่าวให้จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้นก็คือ การทำนา เป็นพื้นฐานการดำรงชีพของชาวไทยมาช้านาน โดยแต่เดิมเป็นการเกษตรหรือการทำนาแบบที่เรียกว่าศัพท์ทางวิชาการว่า เศรษฐกิจเพื่อการยังชีพ คือทำเพียงพอมีพอกิน ไม่มีการใช้แรงงานอื่นนอกจากแรงงานในครอบครัว ไม่มีการผลิตอะไรอื่นนอกเหนือจากที่ครอบครัวจำเป็นจะต้องใช้ มีลักษณะการดำรงชีวิตที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติและพึ่งพาตนเองสูง จึงทำให้ชีวิตของชาวบ้านเสี่ยงที่จะมีหรืออดอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามสมาชิกในชุมชนเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพได้เรียนรู้ที่จะสร้างแบบแผนทางสังคมบางประการ เพื่อช่วยกันชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อร่วมทุกข์ร่วมสุขกันอย่างเป็นกลุ่มก้อน และเพื่อร่วมแก้ปัญหาในยามเกิดภัยพิบัติ อันทำให้ชีวิตของชาวบ้านในวิถีเกษตรกรรมระบบเดิมมีความมั่นคงขึ้น

แบบแผนทางสังคมดังกล่าวมามีตัวอย่างเด่นๆ เช่น พฤติกรรมแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันสิ่งที่ทำมาหาได้ในหมู่เพื่อนบ้าน การนับญาติกันอย่างกว้างขวาง และการกำหนดพฤติกรรมต่อผู้อื่นด้วยฐานะสูงต่ำของระบบเครือญาติ เป็นต้น แบบแผนเหล่านี้นอกจากจะช่วยประกัน

ความมั่นคงของครอบครัวแล้วยังช่วยให้การผลิตในวิถีชีวิตของชาวนาทำได้ง่ายขึ้น เช่น ทำให้มีธรรมเนียมที่เรียกต่างกันไปตามท้องถิ่น ว่าการ “ขอแรง” “เอาแรง” “เอามือ” “ออกปาก” “กินวาน” หรือ “ลงแขก” ซึ่งก็คือ การร่วมแรงร่วมใจกันทำงานในยามที่แรงงานเฉพาะที่ได้จากสมาชิกในครอบครัวไม่เพียงพอ ต้องการแรงงานเพิ่มครั้งละมากๆ เช่น ในการเก็บเกี่ยวพืชผล การขึ้นบ้านใหม่ การบุกเบิกที่ใหม่ ฯลฯ เป็นการหมุนเวียนแลกเปลี่ยนแรงงานในชุมชน โดยไม่มีการเรียกร้องสินจ้างรางวัล เจ้าของบ้านหรือเจ้าของงานเพียงทำหน้าที่ดูแลอาหารการกินไม่ให้ขาดตกบกพร่อง ผลัดกันเป็นเจ้าของบ้านผู้ขอแรง และเป็นเพื่อนบ้านผู้ให้แรงอยู่ในชุมชนของตน หรือบางครั้งบางคราวอาจมีการ “ขอแรง” กันระหว่างสมาชิกในชุมชนใกล้เคียง ในบางชุมชนยามที่ร่วมกันทำกิจกรรมยังมีการประดิษฐ์กลวิธีทางสันตนาการ ได้แก่ การร้องรำทำเพลง เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรี และผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ทำให้เกิดการร่ายรำและเพลงพื้นบ้านชนิดต่างๆเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงชั่วลูกชั่วหลานอีกด้วย (ไทยศึกษา, 2542 : 199)

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมพื้นบ้าน หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งอาจปรากฏในรูปวัตถุ เครื่องใช้ไม้สอย จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) หรืออาจปรากฏในรูปของสัญลักษณ์ เป็นขนบนิยม หรือวิธีการประเพณีปฏิบัติที่ตกทอดกันมา ที่หล่อหลอมให้คนในท้องถิ่นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จัดเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุแต่เป็นวัฒนธรรมทางจิตใจ (Non – Material Culture) (ไทยศึกษา, 2542 : 199 - 200)

ปัญญา รุ่งเรือง (2533:1) ได้กล่าวถึงดนตรีว่า เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและความคิด ความรู้สึกทางศิลปะของชนแต่ละชาติ สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่แตกต่างกันกำหนดให้วัฒนธรรมของชนแต่ละเผ่ามีความแตกต่างกันนานาประการ ทั้งความเป็นอยู่ ศิลปะ ภาษา วรรณคดี และดนตรี ดนตรีของชนชาติเดียวกันแต่ต่างถิ่นฐานเดียวกันต่างสภาพแวดล้อมกันย่อมแตกต่างกัน ดนตรีที่แต่ละชนชาติสร้างสรรค์สั่งสมสืบต่อมา ต่างก็เป็นดนตรีของชาติเหล่านั้นทั้งสิ้น ลักษณะของดนตรีชาติเดียวกันที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด และวัตถุที่เป็นสื่อแสดงออกซึ่งดนตรีของชนแต่ละท้องถิ่นนี้ เรียกว่า “ดนตรีประจำถิ่นหรือดนตรีพื้นเมือง” ซึ่งมีทั้งบทเพลงง่ายๆตั้งแต่เพลงกล่อมเด็กไปจนถึงเพลงที่ยากขึ้น เครื่องดนตรี วงดนตรี บทเพลง การขับร้อง ตลอดจนการแสดง การเต้นรำต่างๆ

รูปแบบของวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ดังที่หนังสือไทยศึกษา(2542:200)ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านอาจเป็นได้ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ ดังนั้นวัฒนธรรมพื้นบ้านจึงปรากฏหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา วรรณกรรม ดนตรี การฟ้อนรำ การละเล่น ศิลปหัตถกรรม สถาปัตยกรรม พิธีกรรม - ความเชื่อ เป็นต้น

ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นต่างๆ อาทิ “คำเมือง” ในการ “อุ้มคำเมือง” ของภาคเหนือ ภาษาไทย-ลาว ในการ “เว้าอีสาน” ภาษาเขมร ภาษาส่วย หรืออยู่ในการพูดของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำเนียง “เหนือ” ที่พบในการพูดของชาวจังหวัดต่างๆ เช่น สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ในภาคกลาง ภาษาปักษ์ใต้ ในการ “แบหลังใต้” และ ภาษาชาวของภาคใต้ เป็นต้น

ตัวอักษร เช่น อักษรตัวธรรมหรือฝักขามของภาคเหนือ อักษรตัวธรรมและอักษรไทยน้อยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

ตำนาน นิทาน เช่น “สุวรรณโคมคำ” “แสงเมืองหลังถ้ำ” ของภาคเหนือ “ขุนบรม” “ท้าวผาแดง นางไอ่” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พญางงพญาพาน” “ศรีธนญไชย” “ปลาบู่ทอง” ของภาคกลาง “ตำนานนางเลือดขาว” ของภาคใต้ เป็นต้น

เรื่องดนตรี เช่น “พินเปี้ยะ (เพี้ย)” “สะล้อ” “ซึง” ของภาคเหนือ “แคน” “โปงลาง” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ระนาด” ของภาคกลาง เป็นต้น

เพลงพื้นบ้าน เช่น “ซอ” และ “จ้อย” ของภาคเหนือ “ลำ” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “เพลงเรือ” “เพลงน้อย” ของภาคกลาง “เพลงบอก” ของภาคใต้ เป็นต้น

นาฏศิลป์ เช่น “ฟ้อน” ของภาคเหนือ “เซิ้ง” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “รำ” ของภาคกลาง “โนรา” ของภาคใต้

สิ่งทอ เช่น “ผ้าลายน้ำไหล” ของภาคเหนือ “ผ้ามัดหมี่” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ผ้าทอบ้านไร่” ของภาคกลาง “ผ้าทอเกาะขอม” ของภาคใต้ เป็นต้น

เครื่องใช้ไม้สอย เช่น “ครุ” ไล่ข้าว ของภาคเหนือ “ก๊วะ” ผึ่งข้าวเหนียวของเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “หมา” ตักน้ำของภาคใต้ เป็นต้น

ประเพณี – พิธีกรรม เช่น “บวชลูกแก้ว” ของภาคเหนือ “แห่บั้งไฟ” ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ตักบาตรดอกไม้ม” “โยนบัว” ของภาคกลาง “ชักพระ” ของภาคใต้ เป็นต้น

ความหมายของประเพณี

นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (2524:1) ได้กล่าวถึงประเพณี คือ ความประพฤติดีสืบต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับของส่วนรวม สิ่งใดก็ตามที่ประพฤติดีอยู่บ่อยๆจนเป็นความเคยชินก็จะเกิดเป็นนิสัย ความประพฤติดีเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ในหมู่คณะเรียกว่า ประเพณีหรือนิสัยสังคม

ความหมายของประเพณีตามที่พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานได้ให้ไว้คือ สิ่งที่ยอมรับถือปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียมหรือจารีตประเพณี

จรัญ พรหมอยู่ (2523:9) ได้ให้ความหมายของประเพณีไว้ว่า ความประพฤติดีสืบต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับของส่วนรวม ซึ่งเรียกว่า เอกนิยม หรือพหุนิยม การแต่งงาน การเกิด การตาย การทำบุญ การรื่นเริง เป็นต้น หรือประเพณีที่เรานำของชาติอื่นมาปรับปรุงให้เข้ากับความเป็นอยู่ของเรา เพื่อความเหมาะสมกับกาลเวลาบังคับต้องถือเป็นแบบสากล

ความหมายของประเพณีท้องถิ่น

มณี พยอมยงค์ (2529 : 9) ได้ให้ความหมายของประเพณีว่า ความประเพณีสืบต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับของส่วนรวม ซึ่งเรียกว่า เอกลักษณ์ หรือ พิธีกรรม เช่น การแต่งงาน การเกิด การตาย การรื่นเริง การแต่งกาย เป็นต้น หรือความประเพณีที่เรานำของชาติอื่นมาปรับปรุงให้เข้ากับความเป็นอยู่ของเราเพื่อความเหมาะสมกับกาลสมัย และลักษณะของคนไทย ซึ่งเรียกว่า สัมพันธนิยม ตามธรรมชาติของประเพณีนั้น บางอย่างต้องคงรักษาไว้เพื่อความเอกลักษณ์ของชาติ บางอย่างก็ต้องปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย และบางอย่างต้องถือเป็นแบบสากล

ส่วนความหมายด้านประเพณีของวราภรณ์ จิรัชศักดิ์ (2534 : 4) หมายถึง แบบแผนการกำหนดกิจกรรมของมนุษย์ที่ต้องกระทำร่วมกันเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตน ครอบครัว และสังคม

ประเพณี ตรงกับคำว่า “tradition” กับ “custom”

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2541 : 103) กล่าวถึงคำว่าประเพณีที่ใช้ในที่นี้ มีความหมายกว้างขวางมาก กล่าวคือ หมายถึง แบบความเชื่อ ความคิด การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศีลธรรม จารีต ระเบียบ แบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่าง ๆ ประกอบจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่กระทำกันมาแต่ในอดีต ลักษณะสำคัญของประเพณี คือ เป็นสิ่งที่คนเรา ปฏิบัติเชื่อถือมานานจนกลายเป็นแบบอย่างความคิด หรือการกระทำที่ได้สืบต่อกันมา และยังมีอิทธิพลอยู่ในปัจจุบัน

ซึ่ง ม.จ.พูนพิสมัย ดิสกุล (2504 : 2) ได้ชี้ให้เห็นว่าประเพณีเกิดจากความเชื่อในสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์เช่น อำนาจของดินฟ้าอากาศ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุต่าง ๆ

และความหมายของประเพณีตามที่เสฐียร โกเศศ (2500: คำนำ) ได้กล่าวนำไปไว้ในเอกสาร คือ ความประเพณีของคนส่วนรวมที่ถือกันเป็นธรรมเนียม หรือเป็นระเบียบแบบแผน และสืบต่อกันมาจนเป็นพิมพ์เดียวกัน

ประเพณีเดิมยังคงรูปมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ เพราะมีสิ่งใหม่เข้ามาช่วยเสริมสร้างสิ่งเก่าอยู่เสมอ และกลมกลืนเข้ากันได้ดี โดยคนในสังคมผู้เป็นเจ้าของประเพณีไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีอยู่ในทุกยุคทุกสมัย เพราะเป็นการเปลี่ยนไปทีละน้อยโดยไม่รู้ตัว แต่จะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยก็แล้วแต่ความเป็นไปทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (พระยาอนุมานราชธน, ราชบัณฑิตยสถาน น.65-79)

ประเพณี เป็นพฤติกรรมของสังคม เป็นการกระทำกิจกรรมทางสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ประเพณีเป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ตามความคิด ความเชื่อ ปฏิบัติเพื่อความเจริญแห่งตนและสังคม เช่น เมื่อพระแม่ธรณี พระแม่คงคา ได้ให้ที่อยู่อาศัย ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ไร่นา ให้ได้อาบได้กิน ดังนั้น จึงมีประเพณีลอยกระทง เพื่อแสดงการขอ

อกภัยและขอบคุณ หรือเชื่อว่าการบวชพระจะได้บุญกุศลมาก จะช่วยให้พ่อแม่ได้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ ดังนั้น จึงมีประเพณีการบวชพระ เพื่อสร้างบุญแผ่กุศลผลบุญ

ประเพณีเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางสังคมรงค์ สังฆประชา (2531:74) เชื่อว่าเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมนุษย์ก็พยายามหาวิธีการแก้ปัญหา แนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาทางธรรมชาติของคนในสมัยก่อน ๆ มักอาศัยความเชื่อ และปฏิบัติต่อความเชื่อในสิ่งของนั้น ๆ บางครั้งอาจได้ผลก็เลยปฏิบัติกันต่อ ๆ มา

สรุปได้ว่าประเพณี เป็นพฤติกรรมของสังคม เป็นการกระทำกิจกรรมทางสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ถือกันเป็นธรรมเนียม หรือเป็นระเบียบแบบแผน ประเพณีเป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ตามความคิด ความเชื่อ ปฏิบัติเพื่อความเจริญแห่งตนและสังคม

ลักษณะทั่วไปของเพลงพื้นบ้าน

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2516 : 39) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของสังคมในการที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหนึ่ง เพราะนอกเหนือจากความบันเทิงซึ่งเป็นความมุ่งหมายหลักแล้ว เพลงพื้นบ้านยังเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ ความนึกคิด ความเชื่อ ประเพณี และค่านิยมของกลุ่มชน ผู้เป็นเจ้าของวรรณกรรมอีกด้วย

เพลงพื้นบ้านที่ผู้วิจัยรวบรวมไว้มีอยู่หลายเนื้อหาด้วยกัน สะท้อนให้เห็นค่านิยมและความเชื่อ ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2523 : 3) ได้กล่าวถึงค่านิยมว่า หมายถึง สิ่งที่สังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ควรค่าแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือว่าถูกต้อง เป็นการยอมรับทั่วไปจากสังคมนั้น เราอาจสังเกตค่านิยมของสังคมได้หลายทาง คือ

1. ดูจากสิ่งที่คนในสังคมนั้นเลือกในชีวิตประจำวัน คือ ดูว่าโดยทั่วไป คนในสังคมนั้นเลือกทำอะไร เชื่ออะไร และเลือกไปทางไหน
2. ดูทิศทางของความสนใจ คือ ดูว่าโดยทั่วไป คนในสังคมนั้นสนใจอะไรในทางไหน หรือสนใจทำอะไรในชีวิตสังคมส่วนใหญ่ ชีวิตการงาน ชีวิตครอบครัวหรือแม้ชีวิตส่วนตัว
3. ดูจากคำพูดที่แสดงออกโดยทั่วไป คนเรามักจะพูดว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนี้ไม่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาของคนในสังคมนั้นๆ
4. ดูจากคำพูดที่ใช้สนทนา สังเกตจากคำพูดและแนวคิดบางอย่าง ซึ่งทำให้คู่สนทนาพอใจ หรือโกรธจนเห็นได้ชัด คำพูดที่ได้กลับมาเป็นแนวทางที่ช่วยให้เราทราบค่านิยมของคนนั้นได้บ้าง

5. จากการคิด การเขียน คนเรามักแสดงออกในหลักการ อุดมการณ์แนวคิด ความฝัน และรสนิยม ของตนออกมาปะปนกับการเขียนเสมอ วรรณคดีต่างๆช่วยให้เราเห็นค่านิยมของ สังคมระชนั้นได้มาก .

ลักษณะที่สำคัญของเพลงพื้นบ้าน

สุกรี เจริญสุข (2538 : 41) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านว่าเป็นเพลงที่มุ่งเพื่อความสนุก ซึ่งเป็น ความสนุกของชาวบ้านที่ใช้ดนตรีเข้ามาประกอบ เพลงพื้นบ้านเป็นผลงานเพลงของชาวบ้านที่ไม่ ต้องฝึกฝนเชี่ยวชาญ ที่ปฏิบัติกันอยู่เพราะความเคยชินไม่ได้มุ่งความไพเราะหรือความสวยงาม แต่ มุ่งเน้นที่ความสนุกเป็นหลัก นักบรรเลงเพลงพื้นบ้านสืบทอดกันมาด้วยการเลียนแบบ ลอกเลียน ตามกันมาโดยเด็กทำตามผู้ใหญ่ ในระบบครอบครัวหรือระบบชาวบ้าน ไม่ได้มีการฝึกฝนเพื่อ ความเป็นเลิศทางศิลปะแต่อย่างใด “ไม่เก่งแต่ชำนาญ ไม่เชี่ยวชาญแต่เคยมือ” นอกเหนือจากความ สนุกแล้ว เพลงพื้นบ้านยังเป็นมรดกของชาวบ้านอีกด้วย เล่นกันเองเพื่อสนุกสนาน

เนื้อร้องของเพลงพื้นบ้าน (Text) เกี่ยวข้องกับชีวิต การงาน ความรัก ความสนุกสนาน เฮฮา การดื่มกินสังสรรค์ การเกี้ยวพาราสี เป็นต้น อาจจะพูดได้ว่าเนื้อร้องเกือบทั้งหมดเป็นเรื่อง ของชีวิตของชาวบ้าน เว้นไว้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อนิทานพื้นบ้าน วรรณคดีที่เป็นรากเหง้า ของศิลปวัฒนธรรม ความมีเสน่ห์ของเพลงพื้นบ้านก็คือการพูดถึงเรื่องชีวิตตัวเอง การเล่าเรื่องเล่า เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องของหมู่บ้าน เป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ของชีวิต ทำให้ทุกคนในสังคมของ หมู่บ้านมีความผูกพันซึ่งกันและกัน นอกจากเนื้อร้องเพลงพื้นบ้านเป็นสื่อแล้ว เนื้อร้องยังเป็น ศิลปะรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรมของคนในหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่ถมช่องว่างให้แต่ละครอบครัวมี ความผูกพันสัมพันธ์กัน

ลักษณะของรำวง

จากอินเทอร์เน็ต (www.sanook.com) ได้ลงบทความเกี่ยวกับการละเล่นเพลงรำวงของบ้าน เนินศาลา ตำบลเนินศาลา อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์ว่ามีการละเล่นพื้นบ้านอย่างหนึ่ง ซึ่งนิยมเล่นกันในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ตรุษ สงกรานต์ เป็นต้น ในเทศกาลตรุษสงกรานต์จะเล่นรำ โทนกันอย่างครึกครื้น ทั้งกลางวันและกลางคืน บริเวณหน้าศาลเจ้าซึ่งเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน นอกจากนี้แล้วอาจมีการนัดแนะกันไปเล่นที่ลานบ้านของผู้หนึ่งผู้ใดอีกด้วย รำโทนของบ้านเนิน ศาลา ซึ่งนิยมเล่นกันมาตั้งแต่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2484 - 2488) ได้ซบเซาจนเกือบจะ สูญหายไปประหนึ่ง ครั้นถึงปี พ.ศ. 2527 นางพยุหะ ปัญญาฤทธิ์ และชาวบ้านอีกหลายคน ได้ร่วมกัน พยายามฟื้นฟูให้เป็นการเล่นพื้นบ้านประจำหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน การเล่นรำโทนของบ้านเนินศาลา มี ลักษณะและวิธีการในการเล่นเหมือนกับ การรำโทนหรือรำวง ประกอบบทของท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งด้าน

เครื่องดนตรี การรำรำ เนื้อเพลง และอื่น ๆ แต่ก็มิใช่น่าสนใจอย่างหนึ่งก็คือมี เพลงนินลาลา เมืองแมน เป็นเพลงเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของตน

รำโชนเป็นการละเล่นพื้นบ้านชนิดหนึ่งของชาวบ้านเมืองลพบุรี นิยมเล่นกันแพร่หลายในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๘ หรือในช่วงเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ หลังสงครามเลิกความนิยมเล่นรำโชนลดลงตามลำดับ ส่วนหนึ่งพัฒนาไปเป็นการละเล่น "รำวง" และ "รำวงมาตรฐาน" เหตุที่เรียกชื่อว่า รำโชน เพราะเดิมเป็นการรำประกอบจังหวะการตี "โชน" ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีหลักในการเล่น ภายหลังแม้ใช้เครื่องดนตรีอื่น เช่น รำมะนา ตีให้จังหวะแทนก็ยังเรียกชื่อเช่นเดิม หนุ่มสาวสมัยก่อนเล่นรำโชนเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เพื่อพักผ่อนหย่อนใจยามเหงาหรือยามสงครามที่ค้าลงก็ไม่มีอะไรจะทำกัน เป็นการเพิ่มชีวิตชีวาให้กับชีวิตที่ต้องอดออมและเสี่ยงภัยในยามสงคราม เพลงที่ใช้ร้องมักเป็นเพลงที่มีเนื้อร้องง่ายๆ เป็นเพลงสั้นๆ ไม่มีชื่อเพลงเฉพาะมักเรียกชื่อตามวรรคแรกของเนื้อร้อง ไม่บอกชื่อผู้แต่งใครอยากแต่งขึ้นมาใหม่ก็ได้ จำกันร้องตามกันต่อๆ มา เนื้อร้องมักเป็นการเกี่ยวพาราสี ปลุกใจหรือสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่หรือมาจากวรรณคดีไทย เช่น เพลงลพบุรีของเราเนื้อเย้ยเจ็ดนาฬิกา ใครรักใครใคร่ใคร เชื้อผู้นำของชาติ ศิลปากร ฯลฯ

'รำโชน' หรือ 'รำวง' มาจากรากแห่งที่มาของ 'ลูกทุ่งไทย' ในปัจจุบัน ที่ 'แวง พลึงวรรณ' ต้องการชี้ประเด็น 'รำโชน' มาจาก 'โชน' ที่เป็นกลองหน้าเดียว ทำจากหนังบง หรือหนังงูเห่าล้อมเป็นเครื่องดนตรีหลักในการให้จังหวะ การรำรำที่เรียกกันว่า 'รำวง' โดยเรียกตามลักษณะการก้าวเท้าเคลื่อนย้ายตามกันเป็นวงของผู้รำ และเมื่อชาวกรุงไปพบเข้า จึงเรียกการรำชนิดนี้ว่า 'รำวงพื้นเมือง' นับว่า 'รำวง' หรือ รำโชน เป็นชื่อสามัญ ไม่ใช่ชื่อเฉพาะที่ตายตัว อย่างเป็นในระยะหลัง แต่ชาวท้องถิ่นจะเรียกศิลปะชนิดนี้ในชื่ออื่นแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น และการรำรำชนิดนี้มีที่มาจากภาคอีสาน หรือจังหวัดในภาคเหนือที่มีคนเชื้อสายลาวอาศัยอยู่ เช่น เพชรบูรณ์ ซึ่งสืบทอดถ่ายโอนมาจากลาว โดยที่มาจาก 'รำโชน' มาจากการเล่า 'นิทานก้อม' ที่มักเล่ากันในงานสวดศพ หรือที่ภาษาอีสานเรียก 'งันเฮือนดี' นอกจากนี้ ในระยะหลังยังปรากฏว่า การเล่า 'นิทานก้อม' เพื่อให้ออกรส มีการนำเอา 'นิทาน' มาเล่าปะปนด้วย 'นิทาน' คือเรื่องเล่าอิงนิทาน แต่มีการแต่งเติมหรือแต่งเลียนขึ้นใหม่ ให้ทันยุค ทันเหตุการณ์ เป็นเรื่องใต้โลกและอัปคนเสียดเป็นส่วนมาก ความสนุกสนานขึ้นอยู่กับ 'หมอเล่า' หรือ 'หมอเว้า' และการดำเนินเรื่องด้วยทำนองเสนาะตลอดเรื่อง หรือสอดแทรกทำนองเสนาะเป็นช่วงๆ ไป ทำนองเสนาะบางช่วงคล้ายว่ากลอนลำ บางช่วงก็เป็นการ 'ว่าผญา' (อ่านบทกวีอีสาน) หรือบางครั้งก็เอ่ยหนังสือสลับสับเปลี่ยนไป ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้ออกรสชาติและสนุกครึกครื้นยิ่งขึ้น ในการเล่านิทานก้อม เมื่อถึงช่วงทำนองเสนาะจึงมีผู้ที่เกิดอารมณ์ร่วม หรือตัวผู้ว่ากล่อมเสนาะเอง ได้เคาะพื้นกระดานเรือนให้จังหวะไปด้วย เป็นรูปเป็นแบบ เป็นจังหวะเฉพาะขึ้น และนี่ก็เป็นจุดกำเนิดของ 'หมอลำ' ประการหนึ่งด้วย 'หมอลำ' ที่นับว่าปัจจุบันประยุกต์ไปมากมาย สारพัดรูปแบบที่เห็นและเป็นอยู่ และรับรู้กันโดยทั่วไปว่าเป็นศิลปะจากภูมิปัญญาคนอีสาน หรือคนเชื้อสายลาว ด้าน จอมพล ป. มีข้อมูลบ่งชี้ว่า เอา 'รำโชน' มาจากการ

ออกท้องที่ตรวจราชการตามจังหวัดภาคอีสาน และภาคเหนือด้านที่ติดกับภาคอีสานและชายแดนลาว โดยเฉพาะเพชรบูรณ์ อาศัยจดจำเอาจากชาวบ้าน ขณะนำ 'รำโชน' มาจัดแสดงเพื่อให้การต้อนรับตามประเพณีอันดีงาม และนอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่จดบันทึกคำร้องและจดจำจังหวะทำนอง 'รำโชน' จากชาวบ้าน ก็คือ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ภริยาของจอมพล ป. นั่นเอง จึงไม่แปลกที่เพลงรำวงมาตรฐานจะมีชื่อของ 'ท่านผู้หญิงละเอียด' เป็นผู้แต่งเนื้อร้องอยู่ถึง 6 เพลง จากที่มีอยู่ทั้งหมด 10 เพลง จึงเท่ากับว่า นับแต่นั้นมา 'รำโชน' หรือ 'รำวง' แบบดั้งเดิม ได้แปลงโฉมใหม่ ก่อนถูกส่งกลับยังถิ่นเดิมของมัน ผ่านกลไกรัฐของยุคนั้น ที่สุด 'รำโชน' หรือ 'รำวง' นี้เอง ที่เป็นรากเหง้าแห่งที่มาของลูกทุ่งอีสานและลูกทุ่งไทย นับว่าท้าทายต่อการหาคำอธิบายในที่นี้อย่างยิ่ง 'แวง' เชื่อมิใช่อย่าง เมื่อมีผู้นำ 'รำโชน' ไปบันทึกแผ่นเสียง จึงทำให้มีชื่อใหม่ว่า 'เพลงรำวง' และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา 'รำวง' หรือ 'รำโชน' ก็ได้ชื่อที่เป็นชื่อเฉพาะว่า 'เพลงรำวง' เพียงชื่อเดียว ตั้งแต่นั้นมา ในยุคที่แผ่นเสียงเข้ามามีบทบาทในการผลิตเพลงเพื่อเป็นธุรกิจ และมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมากขึ้น 'เพลงรำวง' ก็มีสวนเติบโตในยุคนั้นเช่นเดียวกัน ที่สำคัญ 'เพลงรำวง' มีความพิเศษของมัน คือการเปิดโอกาสให้ผู้คนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตนถนัด เช่น ประพันธ์เพลงขึ้นเอง มีอิสระในการสร้างสรรค์ เพื่อถ่ายทอดและรับใช้วิถีชีวิตของผู้คนในถิ่นต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการที่มีคณะรำโชนแต่งเพลงขึ้นเองเพื่อใช้ในการรำวง และนำไปอัดแผ่นเสียงในเวลาต่อมา เช่น คณะชาวสามย่าน และยังมี การแสดงออกทางการฟ้อนรำอีกด้วย ต่อมา ได้เกิดมีนักแต่งเพลงและนักร้องเพลงรำวงที่โดดเด่นในยุคแผ่นเสียงขึ้น ได้แก่ เบญจมินทร์ ผู้ได้รับฉายา 'ราชาเพลงรำวง' และ เอลิมชัย ศรีฤๅชา ผู้ถูกตั้งข้อสงสัยว่า เป็นผู้ปิดทองหลังพระ อยู่เบื้องหลังความโด่งดังและยิ่งใหญ่ของ สุรพล สมบัติเจริญ เจ้าของฉายา 'ราชาเพลงลูกทุ่งไทย' นั่นเอง

นอกจากนี้ยังมี วิเชียร ภูโสดิ, สุรพล สมบัติเจริญ, นิยม มารยาท, กุศล กมลสิงห์, ยงยุทธ เชื้อชาญชัย, ศักดิ์ศรี ศรีอักษร และศรีสอางค์ ตรีเนตร รุ่นต่อมา ได้แก่ ชัยชนะ บุญบุญโชติ, ผ่องศรี วรนุช, ชัย อนุชิต, เพลิน พรหมแดน, แมน เนรมิต และ สมานมิตร เกิดกำแพง เป็นต้น แน่นนอนในเพลงรำวงสิ่งที่มีกษาคไม่ได้ก็คือ การสอดแทรกภาษา 'ลาวอีสาน' เข้าไปในเพลง จนทำให้เห็นรากเหง้าที่มาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และ... 'แวง' ยังยืนยันด้วยข้อมูลว่า 'เพลงรำวง' คือพื้นฐานของเพลงไทยลูกกรุง และเพลงไทยลูกทุ่ง นั่นเอง "เพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่ง เป็นแนวเพลงที่คลี่คลายมาจากเพลงรำวงอย่างไม่ต้องสงสัย กล่าวคือ ทั้งเพลงลูกกรุงและลูกทุ่ง ล้วนเป็นผลของการผสมผสานระหว่างรูปแบบพื้นฐานทางดนตรีแบบไทย และเนื้อหาที่ได้จากวิถีชีวิตของคนไทยที่เคยเรียกว่า เพลงรำวง และผนวกกับแนวเพลงรูปแบบใหม่ และจังหวะของเพลงสากลในระยะหลัง ว่าเป็นไปแล้ว ทั้งเพลงลูกกรุง และเพลงลูกทุ่ง ก็คือ เพลงแนวเดียวกันและมีที่มาเหมือนกัน..." ส่วนการจำแนกว่าเพลงใดเป็นลูกกรุง เพลงใดเป็นลูกทุ่งนั้น เป็นความพยายามที่เข้าไปแยกแยะให้เพลงทั้งสองประเภทห่างออกจากกัน เพื่อยกฐานะของตนให้สูงและข่มผู้อื่นให้ต่ำ...(รายละเอียดอยู่ในบทที่ 7 ของหนังสือ อีสานคดี ชุด 'ลูกทุ่งอีสาน' โดย แวง พลังวรรณ เรียบเรียง)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมเกียรติ แสงแก้ว (2539) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมชาวไทยชื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านโพนหิน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ชาวไทยชื้อมีการสืบทอดวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษต่อเป็นบางส่วน ชาวบ้านได้สอนให้บุตรธิดาช่วยงานบ้านตั้งแต่เด็กจนกระทั่งย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ปลุกฝังในเรื่องความซื่อสัตย์ ความสามัคคี มีการเชื่อฟังผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส เมื่อมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันผู้ใหญ่จะเป็นที่พึ่งโดยระงับการทะเลาะเบาะแว้งนั้นได้ ชาวบ้านเชื่อว่าในคน สัตว์และสิ่งของมีขวัญประจำอยู่ การเรียกทำขวัญทำให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แม้ว่าชาวไทยชื้อจะนับถือศาสนาพุทธแบบชาวบ้านซึ่งนับถือผี เชื่อว่าการผีจะทำให้ผีสิงโทษ ส่วนระบบครอบครัวยึดมั่นในระบบผัวเดียวเมียเดียว บิดามารดาทำหน้าที่สอนบุตรธิดาให้เป็นคนดีและฝึกรบรณาชีพให้ การแต่งงานไม่นิยมจดทะเบียนสมรสเนื่องจากไม่คิดจะหย่าร้างกัน ชาวบ้านไม่นิยมจับกลุ่มในที่สาธารณะเกรงว่าจะเป็นสิ่งน่าเกลียด ขวางทางสัญจร และถูกหาว่าเป็นพวกมิจฉาชีพ การปลูกบ้านนิยมหันหน้าจั่วตามตะวัน ทุกครอบครัวมีบริเวณหน้าบ้านสะอาด มีการกำจัดขยะโดยการเผาอยู่เสมอ ชาวบ้านนิยมสร้างบ้านอยู่อาศัยเองโดยวานให้ชาวบ้านช่วย บ้านส่วนใหญ่นิยมมี 3 ห้อง ห้องเบ่งถือว่าสำคัญที่สุดเพราะเป็นห้องศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านชื้อนิยมปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคเอง อาหารหลักได้แก่น้ำพริก ส้มตำ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินเครื่องอำนวยความสะดวกสมัยใหม่ยังมีอยู่น้อยมาก การใช้ส้วม (สุขา) ยังไม่เป็นที่นิยมของคนในสังคม ส่วนนี้เองนับได้ว่าการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของพวกชาวไทยชื้อยังมีอยู่เฉพาะกลุ่มของตน

ส่วนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมนั้นพบว่า วัฒนธรรมหลักอันเป็นวัฒนธรรมของประเทศ ได้เข้าไปครอบงำวัฒนธรรมหลายอย่างของชาวบ้าน นับตั้งแต่การลงแขกหันไปเป็นการจ้างแรงงาน อาชีพหลักและอาชีพเสริมที่ได้รับการถ่ายทอดมาแม้จะสามารถดำเนินรอยตามได้แต่ไม่นำพา การเดินกลุ่มในที่สาธารณะมีมากขึ้นเห็นว่าเป็นการทันสมัย การสร้างบ้านเรือนใหม่มีมากขึ้น เครื่องอุปโภค บริโภคจำพวกเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ทำนา เครื่องใช้สอยต่าง ๆ หันไปซื้อจากตลาดมากกว่าผลิตเอง การรับประทานอาหารที่สุกแล้วมีมากขึ้น ซึ่งแนวโน้มของวัฒนธรรมไทยชื้ออนับวันจะถูกผสมกลมกลืนไปถ้าไม่มีการอนุรักษ์พัฒนา

ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของยศ สันตสมบัติ (2537) เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาในเขตภาคเหนือ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าความสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพและการดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นขั้นพื้นฐานกับการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพจึงไม่อาจมองข้ามความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้เรื่องสายพันธุ์อาหารและยา ระบบนิเวศเกษตรพื้นบ้านกับการจัดการทรัพยากร ความเป็นธรรมทางสังคม และความเป็นธรรมของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการพัฒนาที่ยั่งยืน

งานวิจัยของ สมจิต พรหมเทพ (2535) การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านของประชาชนซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนชนบทใช้บริการภูมิปัญญาชาวบ้าน 8 กลุ่มอาชีพ ตามลำดับดังนี้

1. งานช่าง ใช้เครื่องเรือนจากไม้ ปานกลาง และใช้ขันหมาก
2. งานหัตถกรรมพื้นบ้าน ใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวและผ้าเช็ดเท้ามาก
3. งานศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรีพื้นบ้าน ใช้เพลงคำเมือง และจ้อย ซอมาก
4. งานสาธารณสุข อนามัย ใช้การเป่าคาลารักษาโรค และหมอพื้นบ้านระดับปานกลาง
5. วรรณกรรม ความเชื่อ พิธีกรรม ใช้การทำเทียนสะเดาะเคราะห์ และการทำขวัญผูกข้อมือและบายศรีปานกลาง
6. อาหาร โภชนาการ ใช้น้ำพริกแดง และขนมเส้นมาก
7. การเกษตรใช้ปุ๋ยหมักมาก และใช้เพราะเห็ดปานกลาง
8. อาชีพอื่น ๆ ใช้การฟ้อนเล็บ และฟ้อนดาบและฟ้อนจิงน้อย

รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุณานนท์และคณะ (2543) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงระบำบ้านนา พบว่า ในบทเพลงระบำบ้านนา กล่าวถึง ค่านิยมในการนับถือศาสนาพุทธ พ่อแม่ ครูและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มารยาทในการต้อนรับ การแต่งกาย อาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง ยาเสพติด ความรักระหว่างชายหญิง หัวเมื่อย พ่อแม่ลูก ความรักชาติพระมหากษัตริย์ และเรื่องเพศ นอกจากนั้นเพลงระบำบ้านนายังมีบทบาทต่อสังคมในการสร้างความบันเทิง ความสามัคคี การแข่งข่าวสาร บันทึกเรื่องราวและให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ

ผลการวิจัยในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของเพลงระบำบ้านนา พบว่า เพลงระบำบ้านนามีลักษณะคำประพันธ์เป็นเอกลักษณ์กลอนแปดหัวเดียว แต่กลอนที่พบส่วนใหญ่มีมากกว่า 8 คำ และบาทบทก็มีน้อยกว่า 8 คำ เป็นลักษณะกลอนชาวบ้านมีคำเสริมมาก เช่น เสียว , มา , กันละ เหวย ฯลฯ และพบลักษณะเด่นของทำนองเช่น ทำนองร้องสร้างบนกลุ่มเสียงเช่นเดียวกับเพลงที่ใช้โน้ต 5 เสียง ทำนองร้องขึ้นอยู่กับวรรณยุกต์ มีการตั้งระดับเสียงใหม่ในกลางคำกลอน มีการใช้ทำนองเคลื่อนที่สวนทางกับเสียงวรรณยุกต์ ใช้ทำนองต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์เดียวกัน ใช้เสียงซ้ำที่คำร้องมีเสียงวรรณยุกต์เสียงเดียวกันและต่างเสียงกัน

ซึ่งบัวผัน สุพรรณยศ (2535) ได้ทำงานวิจัยวิเคราะห์เพลงอีแซว ของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เพลงอีแซวเป็นเพลงพื้นบ้านประจำถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีมาไม่น้อยกว่า 100 ปี เดิมเป็นเพลงปฎิพากษ์ยาว ลักษณะเด่นของเพลงคือมีจังหวะเร็ว กระฉับ มีคำประพันธ์เป็นกลอนหัวเดียว ที่นิยมเล่นสัมผัสอักษรแพรวพราวเป็นพิเศษ ด้านศิลปินผู้สร้างสรรค์บทเพลงมีจำนวนจำกัดขณะที่เนื้อหาของบทเพลงมีจำนวนมากและหลากหลายและมีบทบาทต่อสังคมในฐานะเป็นสื่อบันเทิงให้การศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นสื่อมวลชนชาวบ้านที่ทำหน้าที่กระจายข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์สังคม และมีบทบาทในการจรรโลงวัฒนธรรมของสังคม ปัจจุบันการเล่นเพลงอีแซวเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้กับพ่อเพลงแม่เพลง ดังนั้น จึงมีการสร้างสรรค์และสืบทอดเพลง

ระหว่างกลุ่มศิลปินและอีกประเด็นหนึ่งที่ สุปรียา สุวรรณรัตน์ ได้ศึกษาวิเคราะห์เพลงนาของ จังหวัดชุมพร โดยผลการวิจัยพบว่า เพลงนาเป็นเพลงที่ชาวชุมพรนิยมเล่นในฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อความ สนุกสนาน บทเพลงมีลักษณะเด่นด้านการใช้ภาษาซึ่งเน้นการเปรียบเทียบและการให้คติเตือนใจ เพลงนามีบทบาทให้ความบันเทิง ให้การศึกษา ควบคุมสังคมและเป็นการระบายความคับแค้นใจ ของคนในสังคม ปัจจุบันเพลงนากำลังจะสูญหายไปจากจังหวัดชุมพรเนื่องจากพ่อเพลงแม่เพลง ขรภาพมากและไม่มีผู้สนใจจะสืบทอด การศึกษาค้นคว้าวัฒนธรรมดนตรีนั้น กฤษณา แสงทอง (2540) ได้ศึกษาเพลงปฎิพากย์ : วัฒนธรรมการดนตรีและสภาพสะท้อนทางสังคมตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์สภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากเพลงปฎิพากย์รวมทั้งการวิเคราะห์บทบาทและแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงของบทเพลง ผลการวิจัยพบว่าบทเพลงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่มีอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ ศาสนา พราหมณ์ และความเชื่อดั้งเดิม รวมทั้งสภาพชีวิต การทำมาหากิน และค่านิยมต่าง ๆ ส่วนบทบาท ของเพลงซึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชาวบ้านด้วยการเป็นเพลงที่เล่นด้วยความสนุกสนาน ในสังคมเปลี่ยนแปลงมาสู่การสาธิตเพื่อการอนุรักษ์เท่านั้น

ในเรื่องของเพลงพื้นบ้านนั้นดวงเดือน สดแสงจันทร์ (2544) ได้ทำการศึกษาเพลงพื้นบ้าน ของคณะขวัญจิต ศรีประจันต์ พบว่า ขวัญจิต ศรีประจันต์ เป็นผู้ที่มีความเพียรพยายามอุทิศสละ ฆาณะบากบั่นในการฝึกหัดร้องเพลงพื้นบ้านมาตั้งแต่เยาว์วัย และมีการฝึกหัดเพลงอื่นคู่กันไปด้วย ชีวิตช่วงหนึ่งได้ไปเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่ง สามารถตั้งวงดนตรีเป็นของตนเองจนมีชื่อเสียง จากนั้น ได้หันกลับมาร้องเพลงพื้นบ้าน และตั้งคณะเป็นของตนเอง ได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดง เทคนิคการร้อง เนื้อหาของบทเพลง ตลอดจนพัฒนาด้านอื่น ๆ จนมีชื่อเสียงและเป็นที่นิยมของคน ทั่วไป ขวัญจิต ศรีประจันต์ มีความสามารถในการร้องด้นกลอนสดได้เป็นอย่างดี มีการพิถีพิถัน ในการเลือกใช้ถ้อยคำ และได้นำเพลงอีสานมาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ รับผิดชอบ อยู่ตลอดเวลาจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เพลงพื้นบ้านของคณะขวัญจิต ศรีประจันต์ มี ลักษณะเด่นอยู่หลายประการ เพลงพวงมาลัย จะมีจังหวะค่อนข้างช้า และใช้ลีลาการร้องมาก เพลงเรือจะร้องยากกว่าเพลงอื่น เพราะทำนองตอนท้ายของวรรคหลังเป็นทำนองบังคับ เพลงฉ่อย ฝ่ายหญิงกับฝ่ายชายจะร้องทำนองต่างกัน เพลงเกี่ยวข้าวจะมีการร้องทวนในวรรคหลัง ส่วนเพลงอี แฉวนั้น มีจังหวะเร็ว บทร้องจะมีจำนวนคำและสัมผัสในมากกว่าทุกเพลง หากร้องด้นกลอนสดก็ ต้องรีบคำคิดให้เร็วและร้องให้ทันจังหวะซึ่งขวัญจิต ศรีประจันต์มีความถนัดเป็นพิเศษ

บทร้องที่แต่งโดยขวัญจิต ศรีประจันต์ จะมีถ้อยคำไพเราะ มีการเลือกใช้คำที่สละสลวย เหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ เสียงร้องของขวัญจิต ศรีประจันต์ จะมีความก้องกังวานในตัวเอง ช่วง เสียงจะกว้างสามารถขึ้นสูงและลงต่ำได้มาก ท่วงทำนองในการร้องจะออกสำเนียงภาษาถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรี มีการใช้เทคนิคและลีลาการร้องมาก ทั้งการเอื้อนและการออกเสียงคำร้องต่าง ๆ มี ศิลปะในการใช้มุขตลก ไม่หยาบคาย แสดงถึงความมีชั้นเชิงในการเล่น

เพลงพื้นบ้านมีองค์ประกอบด้านทำนองเพลงคล้ายคลึงกับดนตรีไทย ทำนองเพลงพื้นบ้านแต่ละเพลงมีรูปแบบที่แตกต่างกัน การร้องเพลงพื้นบ้านนั้นผู้ร้องต้องยึดทำนองหลักของเพลงนั้น ๆ และจะต้องคำนึงถึงเสียงของวรรณยุกต์ที่บังคับในคำร้องแต่ละคำด้วย ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ มาช่วยในการออกเสียงคำร้องเพื่อให้ได้ตรงตามทำนองเพลงนั้น ๆ

ในเรื่องของเพลงพื้นบ้านนั้น สุมาลย์ เรืองเดช (2518) ได้วิจัยและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้มาทั้งหมด 161 เพลง แยกเป็นเพลงเด็ก เพลงประกอบการเล่นพื้นเมือง และเพลงประกอบพิธี ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นแนวคิด ค่านิยม และปฏิบัติของชาวบ้าน ผู้วิจัยยังพบว่า เพลง เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตในชนบท และในปัจจุบันเพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวน ก็ได้รับความนิยมน้อยลงไปทุกที จนแทบจะสูญ เพลงพื้นเมืองที่มีการเล่นเหมือนกันกับคณะขวัญจิต ศรีประจันต์ ได้เลือกมา 2 เพลง คือเพลงพวงมาลัย กับเพลงน้อย เพลงพวงมาลัย มีกำเนิดมานานกว่า 100 ปี นิยมเล่นทางจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีแนวเขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี ใช้เล่นกันในงานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ เช่น งานมงคล โกนจุก บวชนาค ทอดกฐิน วิถีเล่น นิยมเล่นกันเป็นวงกลม ฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงฝ่ายละครึ่งวงกลม มีพ่อเพลงแม่เพลงและลูกคู่ ฝ่ายใดร้องก็ออกมารำอยู่กลางวง ผลัดกันไป ลูกคู่จะร้องรับและปรบมือให้จังหวะ เพลงพวงมาลัยของพนมทวนมี 2 ชนิดคือ เพลงพวงมาลัยช้า และเพลงพวงมาลัยเร็ว เพลงพวงมาลัยช้าของพนมทวนก็จะเหมือนกับเพลงพวงมาลัยโดยทั่วไป และมีบทปะ คือบทผูกรักหนิ และตามกันเพิ่มเข้ามา ส่วนเพลงพวงมาลัยเร็ว จะนิยมเล่นเฉพาะที่ตำบลพนมทวนเท่านั้น เนื้อเพลงจะเป็นการแก้ความเดียวกัน เพลงน้อย ได้รับความนิยมมากในหมู่ชาวบ้าน เพราะเล่นได้ถึงใจ เริ่มต้นด้วยบทไหว้ครู หรือเกริ่น ต่อไปก็ว่าแก้กัน หรือปะใช้คำสองแง่สองง่ามเป็นพื้น ลูกคู่จะร้องรับด้วยทำนอง เอ้อชา ซาฉ่าซา หนอยแม่ และจะมีบทกระหู่ เช่น ออน่า โอยพ้อ เนื้อหาเพลงน้อยยังสะท้อนให้เห็นภาพชีวิตชนบทหลายประการซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สุธงษา (2525) ที่ได้ศึกษาเรื่อง เพลงปฏิพากย์ : บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย

สรุปว่า เพลงปฏิพากย์ภาคกลางเป็นเพลงร้องโต้ตอบระหว่างชายหญิง มีทั้งร้องโต้ตอบชนิดวรรคต่อวรรค จนถึงโต้ตอบแบบบทต่อบท โดยมีลูกคู่ชายหญิงช่วยร้องรับ ร้องกระหู่ สอดเพลง และให้จังหวะ เพื่อให้เวลาคิดเนื้อร้องบทต่อไป เพื่อสร้างความสนุกสนาน ท่วงทำนองของเพลงชนิดต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ จึงเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กำกับจังหวะ ได้แก่ กรับ โทน ฉิ่ง หรืออาจใช้เสียงปรบมือแทน เนื้อหาของเพลงปฏิพากย์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกี้ยวพาราสีระหว่างหนุ่มสาว ต่างฝ่ายต่างก็สรรหาโวหารมาโต้ตอบชิงไหวชิงพริบกัน โดยเฉพาะโวหารเชิงสรวล มีทั้งชนิดตรง ที่เรียกว่า “กลอนแดง” และชนิดอ้อมที่เรียกว่า “กลอนสองง่าม” จากการศึกษาพบว่า พ่อเพลงแม่เพลงนิยมโต้ตอบด้วยถ้อยคำสรวลชนิดอ้อม มากกว่าการพูดตรง ๆ เพลงปฏิพากย์แบ่งตามลักษณะของเนื้อเพลงได้ 2 ประเภท คือเพลงปฏิพากย์สั้น และเพลง

ปฏิพากย์ยาว เพลงปฏิพากย์สั้นมีความยาวไม่เกิน 6 วรรค เป็นบทเกี่ยวพาราสี เข้าเหย้ากัน เช่น เพลงเกี่ยวข้าวสั้น เพลงแห่ดอกไม้ เพลงระบำบ้านไร่ เพลงแห่นาค ฯลฯ เพลงปฏิพากย์ยาวเป็น เพลงที่มีความยาวหลายบทในการโต้ตอบกันแต่ละครั้ง มีการดำเนินเรื่องเป็นชุด คือ เริ่มตั้งแต่บท ไหว้ครู บทเกริ่นชายชวนหญิงออกมาเล่นเพลง ทบปะ หรือบททักทาย ชายเกี่ยวพาราสีหญิง หญิงโต้ตอบชาย บทผูกรัก ตามด้วยบทสว่ขอ หรืออาจเป็นบทลักพาหนี บทชิงชู้หรือบทตีหมากฉั่ว และจบด้วยบทจาก นอกจากเพลงที่เป็นชุดนี้แล้วยังมีเพลงเบ็ดเตล็ดแทรกอยู่มากมาย เช่น บทชำนานา บทวินัย บทเช้นผี ฯลฯ เพลงปฏิพากย์ยาว ได้แก่ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงฉ่อย เพลงอีแซว ฯลฯ ปัจจุบัน บทบาทของเพลงปฏิพากย์ลดถอยลง จนอาจกล่าวได้ว่าหมดบทบาทไปแล้วจากสังคมไทย ทั้งนี้เพราะวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป ไม่มีเวลาวางมาฝึกหัดหรือเล่นเพลงกัน แต่ เพลงปฏิพากย์ได้เข้าไปสอดแทรกอยู่กับสิ่งบันเทิงแบบใหม่ ดังเช่นในเพลงลูกทุ่งหลายเพลงก็ได้ นำเอาท่วงทำนองเพลงปฏิพากย์ไปปรับปรุงให้เข้ากับเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น เพลงหนุ่มสุพรรณ ของเมืองมนต์ สมบัติเจริญ เพลงกับข้าวเพชรฆาต ของขวัญจิต ศรีประจันต์ และใน เพลงไทยสากลที่เป็นเพลงคู่ของคณะสุนทราภรณ์ ก็มีรูปแบบและลักษณะร้องคู่โต้ตอบกันเหมือน เพลงปฏิพากย์นั่นเอง

เช่นเดียวกับที่วิบูลย์ ศรีคำจันทร์ (2536) ได้ศึกษาวิเคราะห์เพลงพวงมาลัย โดยศึกษาใน เขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่าเพลงพวงมาลัยมีที่มาจากการใช้ภาษาพูดของคนในชีวิตประจำวัน นิยมเล่นกันมาตั้งแต่กรุงรัตนโกสินทร์ ตอนต้น จนถึงปัจจุบัน ลักษณะของเพลงพวงมาลัยมี 2 รูปแบบ คือ เพลงพวงมาลัยชนิดสั้น ที่ใช้เป็นเพลงปรับในการกีฬาพื้นบ้าน และเพลงพวงมาลัยชนิดยาว ที่เป็นชุดเหมือนเพลงปฏิพากย์ทั่วไป เล่นเป็นวงกลมอยู่ฝ่ายละครึ่งวงกลมร้องโต้ตอบกัน เนื้อหาที่ใช้เล่นจะเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสีหรือการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เพลงพวงมาลัยนี้ยังช่วยสร้างความบันเทิงให้กับสังคมซึ่งได้จาก เนื้อหา กระบวนการเล่นท่วงทำนอง จังหวะ เสียงร้อง และสำนวนโวหาร การร้องเพลงพวงมาลัย จะขึ้นต้นด้วย “เออระเหย...” และลงท้ายด้วยคำว่า “เออ” มีทำนองเดียวกันตั้งแต่ต้นจนจบ

พรรณราย คำโสภา (2542) ศึกษาพบว่า คนตรีพื้นบ้านกันตรึม เพลงประกอบการแสดง แต่เดิมมีจุดประสงค์ในการบรรเลงเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงของชาวบ้าน เป็นทำนองสั้น ๆ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ต่อมา มีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นรูปแบบมากขึ้น โดยได้รับการอนุรักษ์ส่งเสริมจากหน่วยงานทางราชการให้ผู้ชำนาญทางดนตรีกันตรึม นำเอาบทเพลงเก่าแก่ที่มีความไพเราะอ่อนหวาน สนุกสนาน และได้รับความนิยมในชุมชนเป็นเวลาอันยาวนาน นำมาใช้บรรเลงประกอบการแสดงกันตรึมและเพลงประกอบการแสดงใช้แสดงในงานต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล แต่เดิมเครื่องแต่งกายนักดนตรี ผู้รำ ผู้แสดง ไม่ได้คำนึงถึงมากนัก แต่งกายตามสบายตามสมัยนิยม ต่อมา มีการปรับปรุงให้มีการแต่งกายตามประเพณีนิยม สวยงามมากขึ้น มาตรฐานแต่เดิมมีลักษณะเฉพาะ ต่อมาได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตกทำให้มาตรฐาน

เสียงของเพลงกันตรึมเปลี่ยนไป โดยเทียบเสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 คำร้องจะเป็นภาษาขมรสูง (คัมเมือ) หรือภาษาขมรป๋าย การประสานเสียงจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญเพราะลักษณะการบรรเลงผู้บรรเลงดนตรีกันตรึม เครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนอง ตรัว ปี่อ้อ จะบรรเลงคลอเสียงร้อง รูปแบบโครงสร้างหลักของบทเพลงจะเป็นทำนองที่ซ้ำ ๆ กลับไปกลับมา ทำให้ฟังง่าย เข้าใจง่าย

บทเพลงประกอบการแสดงของหมู่บ้านดงมัน แต่ละบทเพลงจะมีทำนองที่สั้น ๆ ไม่ซับซ้อน จังหวะ ทำนอง มีความไพเราะง่ายต่อการจดจำ มีสำเนียงนุ่มนวล เทคนิคการบรรเลงแพรวพราวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวอีสานใต้

ศาสตราจารย์พรมนิธิ (2538) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอกาบพัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าคือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของ อำเภอกาบพัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การแต่งกายและด้านอาหาร ผลการศึกษาปรากฏว่าชาวอำเภอกาบพังนิยมสร้างที่อยู่อาศัยแบบเรียบง่ายชั้นเดียว มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่งกายตามสมัยนิยมแบบภาคใต้ทั่วไป และนิยมอาหารที่มีรสจัด

วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ผลจากการศึกษาพบว่าด้านความเชื่อจะเชื่อในเรื่องภูผแห่งกรรม เชื่อทางด้านไสยศาสตร์ การบำเพ็ญกุศลในด้านต่าง ๆ และมีค่านิยมในความเป็นอิสระ รักพวกพ้อง ยึดมั่นในจาริตประเพณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม และประเพณีของชาวตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. พื้นที่ที่วิจัย
2. วิธีการวิจัย
3. ขั้นตอนการวิจัย
4. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

พื้นที่ที่วิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาค้นคว้าวัฒนธรรมของเพลงร่ำวงโบราณ ในตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นพื้นที่ที่วิจัยโดยมีบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่ให้ข้อมูลทั่วไปประกอบการวิจัย โดยสอบถามจากบุคคลดังนี้

1. ผู้อาวุโส
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ผู้เชี่ยวชาญ
4. ผู้นำท้องถิ่น
5. พ่อเพลงแม่เพลงพร้อมลูกคู่

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาภาคสนาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) เป็นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี เพลงพื้นบ้าน เพลงร่ำวง ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตชุมชน ตามกรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า จากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1.1 หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.2 หอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล (ภูมิพลสังคีต) ศาลายา
- 1.3 สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏนครสวรรค์
- 1.4 ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏนครสวรรค์
- 1.5 ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.6 โปรแกรมวิชาดนตรี สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
- 1.7 แหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ จากผู้มีประสบการณ์ ฯลฯ

2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากการออกศึกษาภาคสนามเป็นข้อมูลหลัก โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม บุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อาวุโส ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำท้องถิ่น พ่อเพลงแม่เพลง และชาวบ้านทั่วไป ในตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลเสียงและข้อมูลภาพพร้อมทั้งบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วยอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์
- 2.2.2 เครื่องบันทึกเสียง
- 2.2.3 เครื่องถ่ายวิดีโอ
- 2.2.4 กล้องถ่ายรูป
- 2.2.5 สมุดจดบันทึก

2.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการจัดสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือ ตามแนวของนักวิจัยหลายๆท่านและสร้างให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิด

ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำตามลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ตามที่กำหนดไว้

2. ศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ทำการวิจัย จากการสำรวจ ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคม สภาพวัฒนธรรมและประเพณี ฯลฯ โดยใช้การสอบถาม, การสัมภาษณ์ทั่วไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์

3.2 เครื่องบันทึกเสียง

3.3 กล้องถ่ายรูป

3.4 เครื่องถ่ายวิดีโอ

3.5 สมุดจดบันทึก

4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ เพลงร้องโบราณในตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

4.2 ข้อมูลการบันทึกเสียงและภาพของเพลงร้องโบราณ ของชาวตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

4.3 นำข้อมูลมาศึกษาทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีพร้อมทั้งวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร้องโบราณของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

4.4 บันทึกเป็นโน้ตสากลประกอบกับคำร้องตามแบบมาตรฐานสากล ของเพลงร้องโบราณ

5. การสัมภาษณ์ แบ่งตามลักษณะของการดำเนินการดังนี้

5.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงร้องโบราณของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

5.2 บันทึกภาพ, บันทึกเสียง ของเพลงร้องโบราณซึ่งเป็นเพลงที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์เท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามแล้วนั้น โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์ และตามกรอบของแนวทางการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร้องโบราณ ของตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ในการศึกษาข้อมูลนั้น จะศึกษาถึงวัฒนธรรมด้านประเพณีและพิธีกรรมต่างๆที่มีอยู่ในตำบลหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร้องโบราณ ที่เก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียง

จากคำบอกเล่าของนักบวช อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ การวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีจะวิเคราะห์ตามแนวทางของทฤษฎีดนตรีสากล คือ

2.1 ด้านจังหวะ (Rhythm)

2.2 ด้านทำนอง (Melody)

2.3 ด้านพื้นผิว (Texture)

2.4 ด้านรูปแบบ (Form)

การสรุปข้อมูลจะสรุปในภาพรวมของแต่ละเพลง โดยนำการวิเคราะห์เพลงและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ร่วมกันในภาพรวม และการนำเสนอข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ครั้งนี้เมื่อผู้วิจัยได้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จึงทำการสรุปข้อมูลทั้งหมด และนำมาเสนอในรูปแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

การศึกษาวัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวง

เพลงพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของสังคม ที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพราะนอกจากความบันเทิงซึ่งเป็นความมุ่งหมายหลักแล้ว เพลงพื้นบ้านยังเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ ความนึกคิด ความเชื่อ ประเพณี และค่านิยมของกลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของวรรณกรรมอีกด้วย

ชาวหนองบัวเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองมาตั้งแต่สมัยโบราณ ที่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้างเอาไว้และคนหนองบัวเองก็พยายามที่จะดำรงรักษาไว้ แต่ด้วยอิทธิพลของวัฒนธรรมไทยสมัยใหม่หรือวัฒนธรรมของชาติอื่น จึงทำให้วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมลบเลือนไปบ้าง ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวหนองบัว ซึ่งสะท้อนผ่านทางเพลงร่ำวงโบราณ ได้แก่ วิถีชีวิตของคนในชุมชนหนองบัว ชาวอำเภอหนองบัว จะมีวิถีชีวิตเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนประมาณตี 04.00 น. ถึงเวลา 06.00 น. เพื่อมาประกอบอาหาร หลังจากนั้นก็จะไปทำไร่และเตรียมอาหารไปเป็นมื้อกลางวันด้วย จนกระทั่งเวลา 16.00 น. - 18.00 น. จะกลับจากการทำไร่เพื่อประกอบอาหารเย็น จากนั้นจึงล้อมวงรับประทานอาหารเย็นร่วมกันในครอบครัว ในช่วงค่ำจะมีการตั้งวงสนทนากันในบ้านต่างๆ รวมทั้งชาวบ้านจะทำงานเบ็ดเตล็ด เช่น แกะข้าวพริก และจะเริ่มเข้านอนเวลาประมาณ 20.00 น. - 21.00 น. โดยทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวจะมีหน้าที่ของตนเอง กล่าวคือ เด็กๆ จะช่วยกันทำงานบ้านและงานไร่บ้างเล็กน้อย ส่วนผู้ใหญ่จะไปทำไร่หาเลี้ยงครอบครัว ถ้าเป็นผู้หญิงจะต้องจัดเตรียมอาหารให้กับสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย

วัฒนธรรมการตั้งบ้านเรือน

ประชาชนชาวหนองบัวจะตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายไปตามพื้นที่การครอบครองของการประกอบอาชีพแต่ละครัวเรือน บ้านที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกันจะเป็นบ้านเครือญาติใกล้ชิด เช่น บ้านของพ่อแม่ บ้านของครอบครัวลูกที่แต่งงานแยกครัวเรือนออกไป ชาวหนองบัวนิยมปลูกพืชผักสวนครัวไว้ใช้ประกอบอาหาร เช่น มะเขือ พริก โหระพา กระเพรา มะกรูด ตะไคร้ มะละกอมะนาว ฯลฯ สำหรับลักษณะของบ้านโดยทั่วไปมักเป็นบ้านชั้นเดียวมีใต้ถุนสูง จะปลูกสร้างด้วยไม้ เช่น ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้ชิงชัน ฯลฯ ซึ่งจะได้มาจากการตัดไม้ในป่าโดยจะมุ่งหลังคาด้วยสังกะสีและมีหน้าจั่ว ภายในบ้านจะเป็นพื้นที่โล่งกลางบ้านไม่กั้นห้อง ซึ่งจะใช้สำหรับการประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น รับแขก รับประทานอาหาร นั่งเล่น ที่นอน ส่วนพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาหารจะแยกออกเป็นสัดส่วนอยู่บริเวณนอกชานหลังบ้าน โดยใช้เตาถ่านในการ

ประกอบอาหาร มีกาชนะใส่น้ำคือตุ่มวางอยู่บริเวณรอบบ้าน สำหรับบริเวณใต้ถุนบ้านจะใช้เนื้อที่ส่วนนี้ไว้เก็บสัตว์เลี้ยงและผลผลิตทางการเกษตร ลักษณะบ้านโคโดยมากจะทำจากไม้จริงหรือไม้ไผ่มีลักษณะสูงชันแต่ไม่มีราวจับ

วัฒนธรรมการแต่งกาย

การแต่งกายนับเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเชื้อสายของคนในชุมชนในอดีตนั้น ชาวหนองบัว ผู้ชายจะนุ่งโสร่ง ไม่ใส่เสื้อ และใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว เสื้อม่อฮ่อม ส่วนผู้หญิงจะนุ่งผ้าถุง ผ้าชั้นโจงกระเบน ผ้ามัดหมี่ซึ่งทอจากผ้าไหมที่มีการทอขึ้นเองภายในครอบครัว และสวมเสื้อแขนกระบอก แต่ในปัจจุบันชาวหนองบัวได้เปลี่ยนแปลงการแต่งกายไปตามยุคสมัยนิยม และนิยมหาซื้อตามท้องตลาดแทน

วัฒนธรรมการบริโภค

ชาวหนองบัวจะมีเอกลักษณ์ในการบริโภคเป็นของตนเองและเป็นลักษณะที่คนทั่วไปสามารถจะรับรู้ได้ว่าเป็น “คนหนองบัว” นั่นคือ การบริโภคข้าวเหนียว ปลาย้า ส้มตำ และพริกแกง เป็นต้น พริกแกงจะเป็นอาหารพื้นบ้านที่มีอยู่ทุกครัวเรือน ลักษณะคล้ายน้ำพริกปลาย้า ของชาวอีสาน ปัจจุบันชาวหนองบัวนิยมบริโภคข้าวเจ้าอยู่บ้าง เนื่องจากหาง่าย และไม่ยุ่งยากในการหุงต้ม

วัฒนธรรมเกี่ยวกับการรักษาโรค

ชาวหนองบัวในอดีตจะรักษาโรคด้วยสมุนไพรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหาได้ตามท้องถิ่นของตนเอง และปลูกขึ้นเอง เช่น ว่านต่างๆ การต้มยาหม้อกินแก้เจ็บพิษ นอกจากนี้ยังมีการรักษาด้วยการร่ายเวทมนต์คาถา เช่น การถูกงูกัด ปวดท้อง คลอดลูก เป็นต้น เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มิมีความเชื่อในเรื่องของการรักษาด้วยหมอผี และมีความเชื่อในเรื่องโชคลาง ในปัจจุบันการรักษาโรคของชาวหนองบัวจะเป็นการรักษาที่ทันสมัย เมื่อเจ็บป่วยก็จะไปโรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือคลินิกเป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมการรักษาโรคนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปตามความทันสมัยของประเทศไทย

สถาบันต่างๆ ของชุมชน

1. ลักษณะครอบครัว

ขนาดของครอบครัวในบ้านหนองบัวจะมีจำนวนสมาชิกประมาณ 6-7 คน ซึ่งโดยมากจะเป็นครอบครัวชาย ประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย บิดา มารดา และบุตร อยู่ร่วมกัน สำหรับครอบครัวที่แยกออกมาสร้างครอบครัวใหม่ จะสร้างบ้านอยู่บริเวณใกล้เคียงกับบ้านเดิม

หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ซึ่งจะมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว ระดับการศึกษานั้นส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ดังนั้นการอ่านและเขียนหนังสือจึงไม่คล่องสำหรับค่านิยมในการมีคู่ครอง จะนิยมการมีคู่เดียวเมียเดียวเพราะมีความเชื่อว่าถ้ามีคู่ครองมากกว่า 1 คน จะมีเหตุทำให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อน เช่น ลูกไม่สบาย เป็นต้น

สถาบันศาสนา

ในอำเภอหนองบัว ชาวบ้านทั้งหมดจะนับถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อในเรื่องผีซึ่งหมายถึงอำนาจเหนือธรรมชาติ ชาวบ้านจึงมีพิธีบูชาผีอย่างสม่ำเสมอและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติรอบตัวด้วยความระมัดระวัง และเคารพเพราะเกรงกลัวว่าถ้าทำผิดผีหรือทำร้ายธรรมชาติ ภัยพิบัติก็จะเกิดขึ้นกับชุมชน สถานที่ใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา ได้แก่ วัด เจดีย์ นอกจากนี้ยังใช้เป็นสถานที่ในการนัดประชุมมาทำกิจกรรมต่างๆ อีกด้วย

ความเชื่อ ประเพณี

ชาวอำเภอหนองบัวส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่อพยพมาจากทางภาคอีสานซึ่งเป็นชนบทที่มีความเชื่อในวัฒนธรรมต่างๆ อยู่มาก ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เข้าไปอยู่ในทุกๆ ส่วนของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ข้อห้าม กฎระเบียบซึ่งจะอธิบายได้ดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด

ในเรื่องจำนวนบุตรของชาวบ้าน เชื่อว่าถ้าลูกคนแรกเกิดเป็นเพศใดลูกคนสุดท้ายก็ต้องเป็นเพศนั้น จึงถือว่าเป็นการสิ้นสุดการมีบุตร เช่น ลูกคนโตเป็นผู้ชาย ลูกคนสุดท้ายก็จะเป็นผู้ชาย ครอบครัวนั้นก็จะมีบุตรอีกต่อไป ดังนั้นจึงส่งผลให้บางครอบครัวมีบุตรเป็นจำนวนมาก เนื่องจากลูกคนสุดท้ายเป็นเพศเดียวกับลูกคนแรก

ความเชื่อเกี่ยวกับการทำหมัน

ชาวบ้านไม่นิยมวางแผนครอบครัวโดยการทำหมัน เพราะมีความเชื่อว่าถ้าทำหมันแล้วจะทำให้ร่างกายไม่มีแรงในการประกอบอาชีพ และทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อมถอย

ประเพณีเกี่ยวกับการเกิดและพิธีกรรม

ชาวหนองบัวในอดีตจะมีประเพณีเกี่ยวกับเด็กที่เกิดใหม่ คือ เมื่อครอบครัวใดมีเด็กมาเกิดใหม่ จะต้องนำเด็กทารกที่เกิดมานั้นใส่ในกระดัง ซึ่งในกระดังจะมีหนังสือ ดินสอ เข็ม และมีดวางไว้รวมกันเพราะชาวหนองบัวเชื่อว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเรียนหนังสือเก่ง โตขึ้นมาจะได้เป็นเจ้าคนนายคน โดยหมอดำเฒ่าผู้ทำคลอดจะนำรอกเด็กไปฝังไว้ใต้บันได แล้วขัดไว้เป็นขี้ๆ

ล้อมรอบเพื่อป้องกันผีปอบกิน และเมื่อเด็กเกิดได้ 7 วันจะต้องทำพิธีโกนผมป่า (โกนผมไฟ) โดยนิมนต์พระมาสวดมนต์ให้กับเด็กทารกเพื่อเป็นสิริมงคล สำหรับผมที่โกนออกก็จะนำไปใส่ในบัวหลวงบูชาพระพุทธรูป

ในปัจจุบันด้วยความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ชาวอำเภอนองบัวส่วนมากจะไปคลอดที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ จึงทำให้เด็กที่เกิดมาจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากแพทย์และพยาบาล

ประเพณีเกี่ยวกับการตายและพิธีกรรม

ลักษณะการตายของคน จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การตายโหงและการตายธรรมดา ในอดีตการตายโหงจะไม่มีพิธีกรรมทางศาสนา แต่จะนำศพไปฝังไว้ในป่าช้า มีการสะกดวิญญาณส่วนความเชื่อที่เกี่ยวกับคนที่ตายนั้น ชาวหนองบัวมีความเชื่อว่า จะต้องนำผ้าบ้านมาทำโลงศพกว่าโองใส่ น้ำ จุดเทียน 1 เล่มและห้ามไม่ให้เทียนดับโดยเด็ดขาด นอกจากนี้มีการทำน้ำมนต์เพื่อให้คนที่มางานศพได้ล้างมือ การเลือกบริเวณเผาศพนั้นจะทำได้โดยการนำผ้าโยนข้ามโลงศพ 3 ครั้ง โยนไข่ ถ้าไข่แตกจะเผาศพที่จุดนั้นไม่ได้ และกองพินจะต้องเป็นแบบกากบาท ซึ่งในอดีตนั้นการเผาศพจะเผาที่ป่าช้า เจริงตะกอนแต่ปัจจุบันนี้การเผาศพจะนำไปเผาที่วัดตามประเพณีสมัยนิยม

ประเพณีการลงแขก

ประเพณีการลงแขก เป็นประเพณีแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกันฉันญาติมิตรของชาวชนบท การลงแขก หมายถึง การขอแรงญาติสนิทมิตรสหายให้มาช่วยทำงาน ทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวม ซึ่งรวมมักเป็นงานใหญ่ที่เหนื่อยยากกว่าแรง หรือไม่เช่นนั้นก็จะเป็นงานหนักที่ต้องทำให้เสร็จภายในวันเดียว จึงต้องบอกญาติพี่น้องมาช่วยเหลือ สำหรับงานส่วนตัวที่ต้องลงแขกในชนบทนั้นมีอยู่ 3 อย่าง คือ การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกทำนา และการลงแขกหาอาหาร

การลงแขกเพื่อทำงานส่วนรวม หรือกระทำสาธารณประโยชน์จะลงแขกเมื่อมีงานประเพณีของหมู่บ้าน งานนั้นเป็นงานใหญ่ที่ต้องอาศัยแรงงานจากหญิง - ชายหลายฝ่าย เช่นฝ่ายจัดเตรียมสถานที่ ฝ่ายดูแลพระ ฝ่ายดูแลแขก ฝ่ายอาหาร ฯลฯ ทางวัดหรือกำนันผู้ใหญ่บ้านก็จะติดลองประชุม บอกกล่าวให้มาช่วยงาน ชาวบ้านทุกคนก็จะมาช่วยจนกว่าจะเสร็จโดยไม่เกี่ยงงอน หรือเรียกร้องสิ่งตอบแทน

นอกจากนั้นการสร้างสาธารณูปโภค เช่น ถนน บ่อน้ำ สะพาน สร้างวัด หรือศาลากลางบ้าน ในชนบทก็จะทำการสร้างด้วยวิธีการลงแขก ผู้ที่ออกปากบอกแขกให้มาช่วยแบกหาม ก็คือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือผู้ที่ชาวบ้านนับถือศรัทธา การลงแขกสร้างสาธารณูปโภคของชาว

ชนบทนับว่าเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐบาล และเป็นการช่วยกันพัฒนาชุมชนตลอดจนสังคมของตนอีกด้วย

ประเพณีบุญเดือน 4 (บุญพระเวส) และพิธีกรรม

การทำบุญพระเวสกำหนดเวลาไว้ระหว่างเดือนสี่ข้างแรมถึงเดือนห้า จะถือเอาวันใดเป็นวันทำบุญก็ได้ ประเพณีบุญพระเวสคือ การทำบุญมหาชาติหรือการฟังเทศน์มหาชาตินั้นเอง แต่บางครั้งจะเรียกว่า “พระคาถาพัน” ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ 5 นาฬิกาเป็นต้นไป และจะจบกันครั้งสุดท้ายประมาณ 20.00 น. – 22.00 น. เพราะกัณฑ์เทศมหาชาติจะมีทั้งหมด 13 กัณฑ์ จึงทำให้ใช้เวลาในการเทศน์นาน

ประเพณีบุญห่อข้าวและพิธีกรรม

บุญเดือนเก้า หรือบุญห่อข้าว ของชาวหนองบัว เป็นความเชื่อตามฮีตครองที่ต้องทำบุญอุทิศผลให้แก่ เปรต อสุรกาย เพื่อป้องกันไม่ให้ภูตผีเหล่านั้นมารบกวนทำร้าย บุญห่อข้าวจะทำการในเดือน 9 แรม 14 ค่ำ ซึ่งจะประกอบด้วยอาหารคาวหวาน มีข้าวหนึ่ง ปลาปิ้ง ชาวบ้านจะนำไปถวายพระพุทธรูปแต่เช้ามีด แล้วกรวดน้ำอุทิศให้แก่ผีทั้งหลาย รวมทั้งบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เสร็จแล้วจะนำห่อข้าว อาหารคาวหวานไปวางเรียงรายตามข้างกำแพงวัด และ ตามธาตุที่บรรจุกระดูกบรรพบุรุษของตน พอพระตีกลองชาวบ้านก็จะไปหยิบเอาห่อข้าวไปใส่ที่นาของตนเองเพื่อความเป็นสิริมงคลด้วยความเชื่อว่าภูตผีปีศาจที่เร่รอนจะได้รับส่วนบุญได้กินอาหารที่นำมาให้ก็จะไม่มารบกวนหรือทำความเดือดร้อน

ประเพณีวันสงกรานต์

วันสงกรานต์ของชาวอำเภอหนองบัวนั้นจะถือปฏิบัติตามวันปฏิทินทางราชการ คือวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี แต่จะมีวันพิเศษเพิ่มขึ้นมาอีก 1 วัน คือ วันที่ 12 เมษายน ซึ่งถือเป็นวันจัดเตรียมข้าวของก่อน เรียกวันนี้ว่า “วันสุกดิบ”

วันสงกรานต์นี้มีความสำคัญที่สุดในรอบปี เพราะเป็นวันที่ทุกคนจะเดินทางกลับบ้านเกิด เพื่อไปคารวะญาติผู้ใหญ่ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย

วันที่ 13 เมษายน เป็นวันมหาสงกรานต์ หรือวันที่เรียกว่า “สงกรานต์ข้าวแช่” จะมีการนำข้าวแช่ไปบูชาถวายแด่เทพีสงกรานต์และนำไปถวายพระภิกษุสามเณรตามวัดต่างๆ ในส่วนที่เหลือนำไปแจกจ่ายให้ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ในวันนี้จะมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น สะบ้า ลูกชิ่ง รำวงโบราณ ฯลฯ

วันที่ 14 เมษายน เรียกว่า “วันเนา” มีกิจกรรมเช่นเดียวกับวันที่ 13 แต่ในนี้ผู้สูงอายุจะไปถือศีลที่วัดเป็นเวลา 1 วัน 1 คืน

วันที่ 15 เมษายน เรียกว่า “วันเถลิงศก” หรือวันขึ้นปีใหม่ตามปโหราศาสตร์จะ มีการทำบุญและนำข้าวแช่ไปถวายตามวัดต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น จะมีการสงฆ์พระพุทธรูปและพระภิกษุสงฆ์ บ้างก็มีการชักผ้าบังสกุลของบรรพบุรุษ มีกิจกรรมที่ร่วมกันกระทำ คือ การขนทรายเข้าวัด

วัฒนธรรมครองเรือน

เพลงพื้นบ้านมีบทบาทในการแสดงทัศนะต่าง ๆ อันเป็นแนวทางให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนสร้างสถาบันให้เกิดศรัทธา ปราศจากปัญหาต่าง ๆ และคนในอำเภอหนองบัว มีความเชื่อว่าต้องมีผัวดีขวเมียดีขว หากผู้ใดมีสามีหรือภรรยาใหม่ โดยไม่เลิกกับคนเดิมก่อน จะส่งผลให้เกิดเหตุร้ายต่อครอบครัว เช่น ลูกหลานจะเจ็บป่วย เป็นต้นและถือเป็นในเรื่องที่สำคัญมากเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เกี่ยวกับการครองตน ครองเรือน การรับผิดชอบต่อครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง เพื่อรักษาเกียรติซึ่งกันและกัน นิยมการมีรักเดียวใจเดียว เช่นเพลงตาละลุม และเพลงขามเข็นเด็กเล่นลับแล ที่มีเนื้อร้องว่า

“ตาละลุมตุ้มฉันรักแม่พุ่มโพธิ์เขียวเออ โอ้แม่พินเลี่ยมทองรักน้องคนเดียว หลิงอื่นไม่แลเหลียว ฉันรักแม่เขียวนกก”

“ขามเข็นดินเล่นลับแล กระต่ายกระแตหะแจ่มจันทร์ สักเมื่อไรจะได้พบกัน สักเมื่อไรจะได้พบกัน กระต่ายหมายจันทร์ แม่วันจันทร์เพ็ญ กระต่ายหมายจันทร์ แม่วันจันทร์เพ็ญ”

วัฒนธรรมความรักชาติ

ซึ่งชาวบ้านหนองบัวเป็นชุมชนที่รักความสงบราบเรียบ มีความรักชาติ บ้านเมือง และรักพวกพ้องของตนเอง โดยเฉพาะผู้นำที่ชื่นชอบ ดังเพลงพื้นบ้านที่ชื่อเพลงว่า เพลงชาติไทยเราเอ๋ย ดังเนื้อร้องต่อไปนี้

“ชาติไทยเราเอ๋ยอย่าละเลยทำตามหน้าที่ ไทยเรานั้นมีความสุข บททุกข์ใครละขำอี เอกราชมันชาติเสรี นั้นมีพระเอกพละสมบูรณ์ ไทยเราต้องช่วยชูชาติ เก่งกาจคือหลวงพิบูลย์ ความสุขจะได้ละเพิ่มพูนของไทยเราเอ๋ย”

ชาตินับเป็นสถาบันสำคัญที่ต้องธำรงไว้ ซึ่งความเป็นไทยทำให้เรายังคงอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นวัฒนธรรมในการรักชาติจึงฝังอยู่ในสายเลือดของคนไทย ดังบท

เพลงที่มีเนื้อร้องเกี่ยวกับความรักชาติ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจ ในความเป็นเอกราชของคนไทยทุกคน เช่น เพลงไทยรงค์

“ไทยรงค์เป็นของคนไทย ถ้าแม่ผู้ใดใครจะมาข่มขี่ ชาติใดใครจะมาข่มขี่ ชีวิตเรามีรักยากันไว้ ชาติไทยต้องเป็นของไทย ชาติไทยต้องเป็นของไทย สงวนเอาไว้จะได้ถาวร”

วัฒนธรรมการแต่งกาย

ในเรื่องของการแต่งกาย เน้นการแต่งกายของผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ และการแต่งกายนั้นเป็นแบบสมัยของ จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ซึ่งผู้หญิงจะมีกระเป๋าทือ นุ่งโจงกระเบนและเสื้อแบบหลายสี สำหรับไปเที่ยวชมงานและเทศกาลต่างๆ ดังบทเพลงของสาวน้อยเอวกลม และเพลงดูซิดูโน้นซิ

“สาวน้อยเอวกลมไว้ผมตัดรอน ดัดคลื่นใต้น้ำมันหอม สวมแต่หมวกโบราณเอ๋ย แต่งตัวไม่ทันสมัย สาวไทยแต่งแบบพิศุลหิ้วกระเป๋าเพชรบุรณเอ๋ย แม่คุณจะไปไหนกัน ฉันจะไปดูโน้นฉันจะไปดูหนั่ง มาขึ้นรถรางมาไปด้วยกัน”

“ดูซิดูโน้นซิ นุ่งสีกันมาหลายคน ดูซิแม่คนโน้น งามโน้นเสละใจเรียม รูปหล่อละออเอี่ยมทำหน้าที่เสียมเอวอ่อนเป็นนางละเวง นุ่งค้างามข้างจริงนะเจ้าเอ๋ย ใส่ขวามาราสวยเซ้ง ฟ้อนรำไปตามบทเพลงคนไหนรำเก่งขอเชิญมารำ”

วัฒนธรรมด้านการอาชีพ

เพลงร่ำวงพื้นบ้านของชาวหนองบัวนั้นสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการทำอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ แต่ส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพกันมากที่สุดก็คือ ชาวนา และชาวไร่ เพราะพื้นที่ของบ้านหนองบัวเป็นที่ราบสูงเป็นภูเขา ซึ่งสอดคล้องกับเพลงร่ำวงพื้นบ้านที่ว่า “ฉันเป็นร่ำวงชาวไร่” และเพลงดังกล่าวนั้นก็คือ เพลงวันนี้ร่ำวง โอ้เจ้ากล้วยไม้เอ๋ย

“วันนี้ร่ำวงจะไม่มานั้นก็ไม่ได้ อุตสาห์ตั้งใจสมานไมตรี ฉันเป็นร่ำวงชาวไร่ ไร่ได้มันก็ไม่ดี ออกกิริยาหรือจะวางท่าที ออกกิริยาหรือจะวางท่าที ฉันรำไม่ดีฉันขอโปรดอภัย”

“ไอ้เจ้ากล้วยไม้เอ๋ย ทำไมช่างหอมจริงเอ๋ย ไอ้เจ้ากล้วยไม้เอ๋ยทำไมจะได้สักถึง รักจริงจะไม่ทิ้งเธอเลย ขอฉันชมสักช่ออย่าทรมานฉันเลย ฝากรักเอาไว้ชมเชยโรเอ๋ยละจะมาด่วนตัดรอน โรเอ๋ยละจะมาด่วนตัดรอน”

เพลงราวพื้นบ้านยังบอกถึงสถานที่ และลักษณะของพื้นที่ ว่ามีลักษณะอย่างไร และเป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนและนัดเจอกันของหนุ่มสาว ซึ่งชาวบ้านจะศึกษาธรรมชาติแล้วบอกออกมาเป็นบทเพลง เช่น เพลงขามเขินเดินเล่นชมเขา เพลงเขาดิน เพลงเขาดินสูงเนิน และยังบอกถึงวัฒนธรรมทางด้านการประกอบอาชีพอีกด้วย

“ขามเขินเดินเล่นชมเขา สองคนเราชมเขาพรรณา โนนแน่นนกนกกสาริกา โนนแน่นนกสาริกา จับกิ่งพญาจรจางาคู คู่เขาคันไม่เอาทำคู่ คู่เขาคันไม่ทำคู่ น่ารักนำดูเดินคู่คู่กัน”

“ไอ้เขาดินสูงเนินเราเขาดินไปก่อน เขาดินนั้นกลายเป็นคอนพาให้เราเศร้าใจ เขาดินละเป็นถิ่นสำนัก เราเคยร่วมรักเราเคยร่วมไถ่ น้ำใจหญิงพุดจากดอกกลิ้งหอม...เดี๋ยวนี้เขามีรักใหม่ เขาลืมเราได้เขาดินนา เขาลืมเราได้เขาดินนา”

“เขาดินนาหนุ่มโสภามาเขาดินเล่น เดินคนเดียวเหวี่ยงแหหาคู่ เห็นอยู่กับแม่เนื้อเย็น ไปไหนกันล่ะจ๊ะ ฉันจะไปเที่ยวเล่น ไปไหนกันล่ะพี่ ฉันจะไปเที่ยวเล่น ไปซื้อหวานเย็นมาให้เธอกิน”

สำหรับการปลูกสร้างบ้านเรือนของชาวหนองบัวส่วนใหญ่ในอดีต จะตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจาย สาเหตุนี้เพื่อชาวบ้านได้จับจองพื้นที่บริเวณเขาตามความเหมาะสมและความสะอาดเพื่อการปลูกสร้างบ้านเรือน และการประกอบอาชีพอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย

การวิเคราะห์เพลงร่ำวง

การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร่ำวงโบราณ ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งหัวข้อของการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไว้ดังนี้ คือ จังหวะ ทำนอง พื้นผิว และ รูปแบบของเพลงร่ำวงโบราณ ซึ่งหลักการวิเคราะห์ ได้จัดลำดับหัวข้อการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. นำเสนอบทเพลงร่ำวงเต็มรูปแบบ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านจังหวะ
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านทำนอง
4. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านพื้นผิว
5. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านรูปแบบ
6. สรุปภาพรวมของแต่ละบทเพลง

♩ = 70 **วันนี้ร่ำวง**

วัน นี้ ร่ำ วง จะ ไม่ มา นั้น ก็ ไม่ ได้

อุท ลำ หัก ตั้ง ใจ ส - มาน ไม่ ทวี

ฉิน เป็น ร่ำ วง ขาว ไร่

ร่ำ ได้ มั่น ก็ ไม่ ศิ

ออก ทิ ริ ยา หรือ จะ ว้าง ท่า ศิ

1. 2.

ศิ ฉิน ร่ำ ไม่ ศิ ฉิน ขอ - ไปรอก อ -

3 Time

กับ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงวันนีร่ำวงในด้านของจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้อัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวเขยิบหนึ่งชั้นในการประกอบกันทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

7					

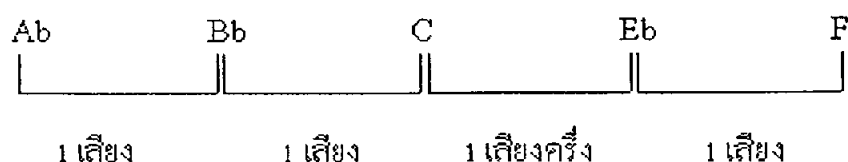
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงร่ำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองก๊ก คือ ร่มะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว (Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตี มีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงวันนีร่ำวงด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง วันนีร่ำวง เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ Ab Bb C Eb F ซึ่งในบทเพลงนี้จะมีทั้งหมด 3 ประโยค แต่ทั้ง 3 ประโยคก็ใช้กลุ่มเสียงของโน้ต 5 ตัวนี้ตลอดทั้งเพลง ดังนั้นระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงวันนีร่ำวง เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Ab เมเจอร์ (เอแฟล็ต) และการใช้กลุ่มเสียงของ Ab เมเจอร์ในเพลงวันนีร่ำวงนั้น และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียงของ Db และ G ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 และเสียงที่ 7 ของโน้ตในกลุ่มนี้ ซึ่งการใช้กลุ่มโน้ตจะ

เป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic) ซึ่งลักษณะของการเปล่งเสียงร้องของพ่อเพลงจะตรงกับระดับเสียงของโน้ตสากลในกลุ่มดังกล่าวพอดี

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงวันนี้ร่างด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลงจะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลง และบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้ขั้นคู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ระยะของขั้นคู่เสียงที่ห่างกันมากที่สุดในการเคลื่อนที่ของทำนอง คือ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ ดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงวันนี้ร่างนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะของการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงวันนี้ร่างนั้น จะใช้ขั้นคู่ดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และในประโยคที่ 2 ลักษณะของทำนองไม่มีการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง ซึ่งเป็นทำนองที่ออกเสียงยาวเป็นส่วนใหญ่

ประโยคที่ 3

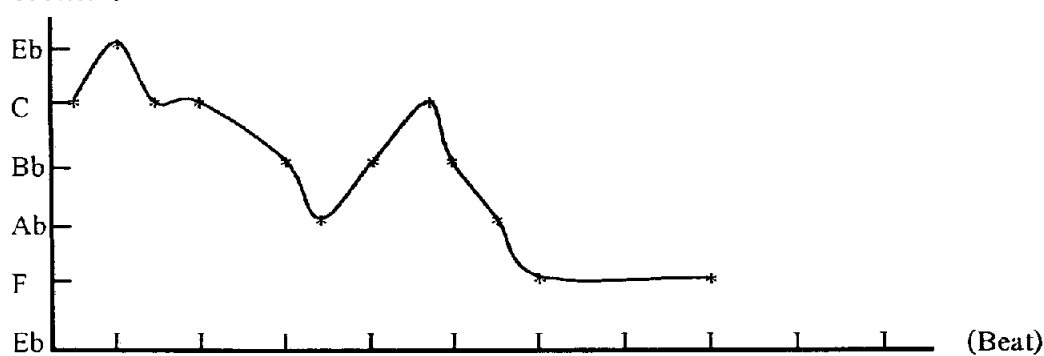

ในประโยคที่ 3 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงวันนี้ร่างนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และ ชั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ ในการดำเนินทำนองเป็นต้น

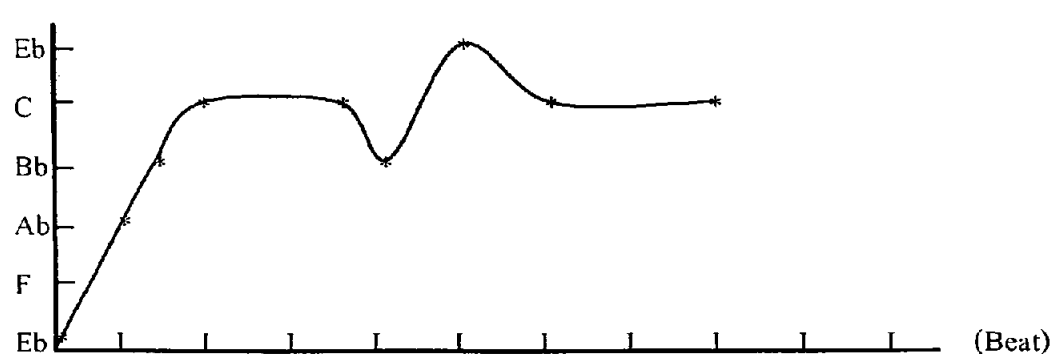
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงวันนี้ร่างด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวดัง (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อย ๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

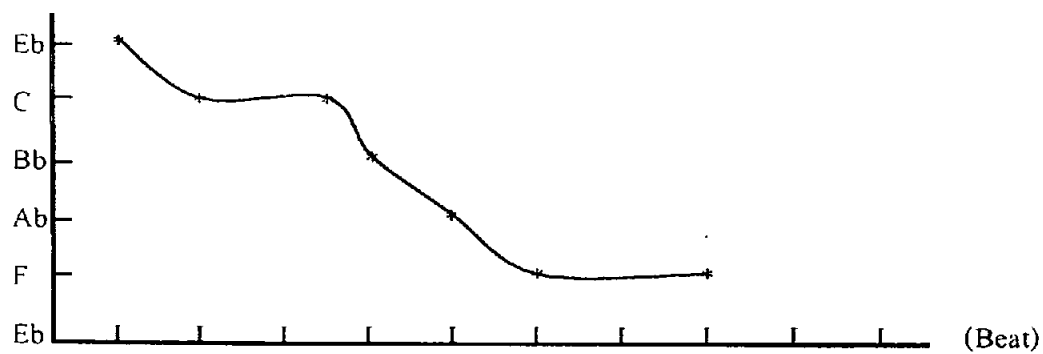
วรรคที่ 1

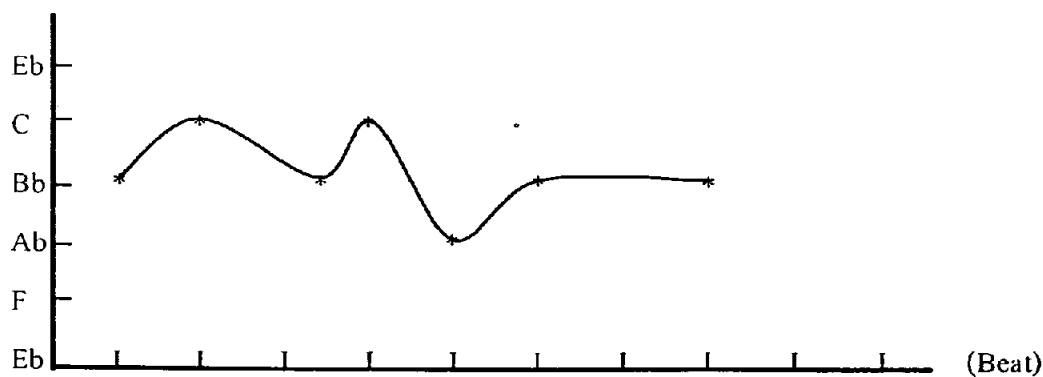
วรรคที่ 2

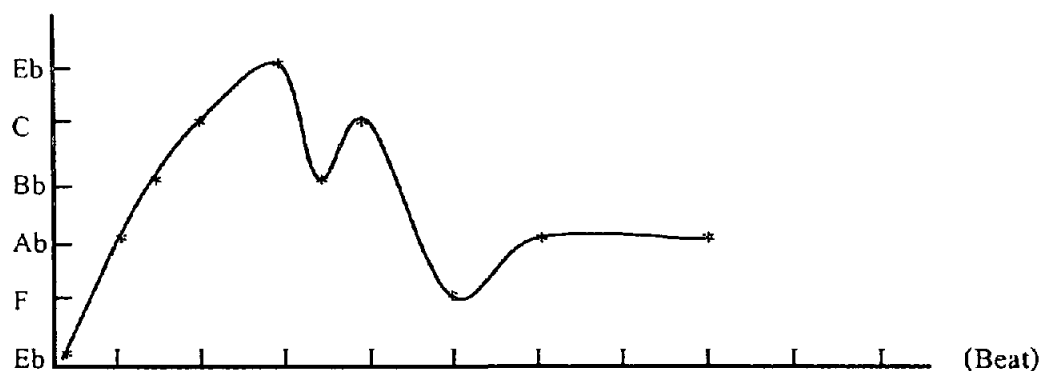
วรรคที่ 3

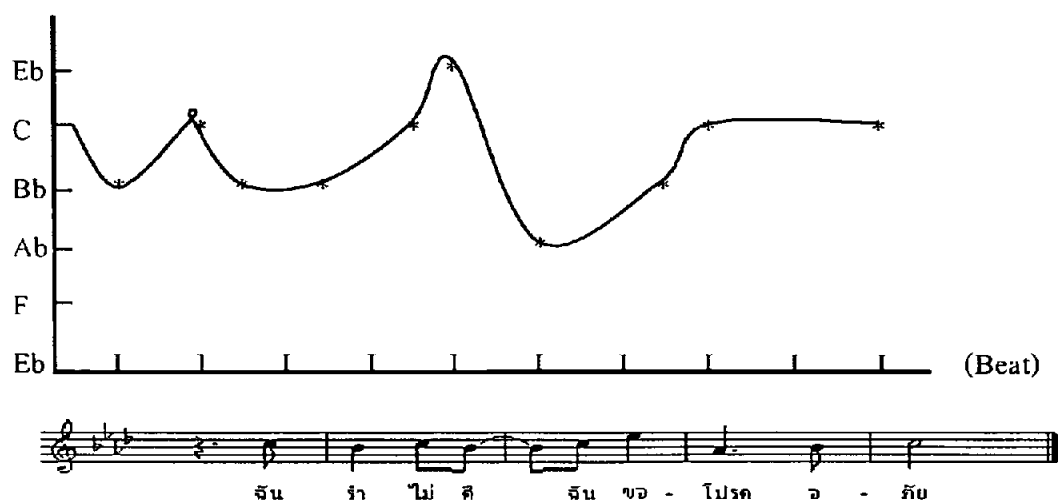
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

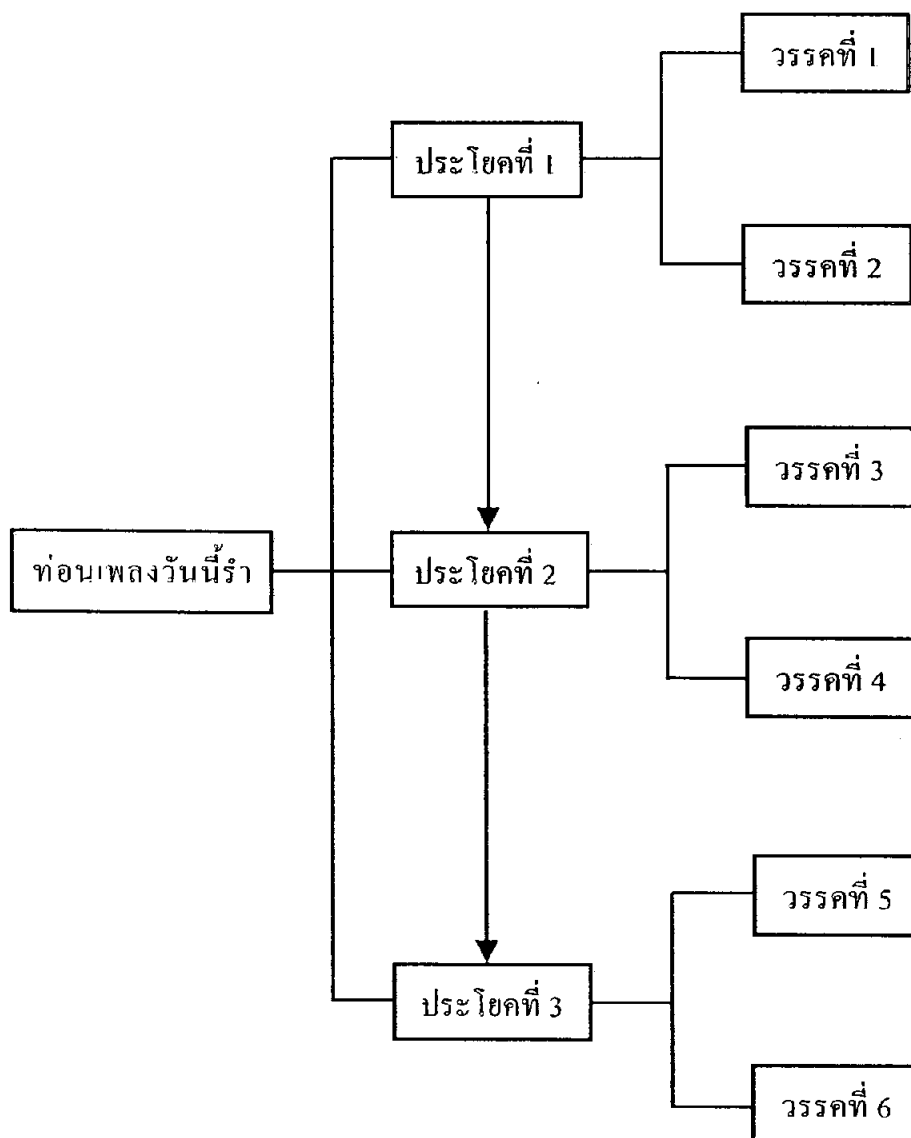
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงวันนี้ร้าง ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันทั้งเพลง ร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ในแต่ละประโยคจะมีทั้งหมด 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลงวันนี้ร้าง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงวันนี้ร้าย

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงวันนี้ร้ายสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนอง เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เรียบง่ายแบบสบาย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะ ประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอแฟล็ต (Ab) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบไม่กระโดด ซึ่งรูปแบบของบทเพลง เป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งแต่ละประโยคจะมีวรรคตามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70 มองดูดาว

มอง ดู ดาวแวววาว ละอองกับ เดือน มอง ดู เดือน เดือน ล้อม
ยุง ตี แทะ เป็น วง อยู่ ใน คง คง หัน น -
ภา พระ อา ทิพย์ ฉาย แสง ลง มา ส วรรค์ ดา จาก ฟ้า งาม
จริ่ง ส วรรค์ ดา จาก ฟ้า งาม จริ่ง

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภท ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข็บบึ่งหนึ่งชั้น และตัวกลมเป็นตัวจ้ยเพลงในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

	♩. ♪
	♩ ♪
	♩ —

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงร่ำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองก๊ก คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ ♩ = 70 (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ	- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนี้ในด้านของกลุ่มเสียงจากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีโน้ตทั้งหมด 6 ตัวคือ Bb C D Eb F G ขาดเพียงตัวโน้ตในลำดับที่ 7 ในบันไดเสียงเท่านั้น และระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของบทเพลง เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Bb เมเจอร์ และการใช้กลุ่มเสียงของ Bb เมเจอร์ ในเพลงนี้นั้น และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง ของระดับเสียงของ A ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ของโน้ตในกลุ่มนี้

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนี้ในด้านทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นไปโดยนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อยๆ สูงขึ้นและค่อยๆ ต่ำลง บางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมาก จะใช้ขั้นคู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการเดินทำนองของบทเพลงนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และเสียงซ้ำเสียงในการเดินทำนอง

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

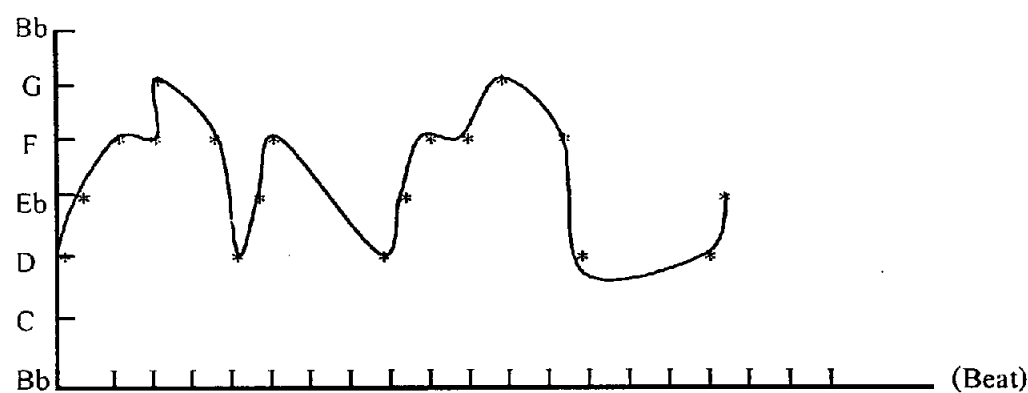
วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการเดินทำนองของบทเพลงนั้น จะใช้ชั้นคู่ดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ชั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ การดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงนี้ จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดียว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่นั้นเป็นไปอย่างมีระเบียบและค่อยๆเคลื่อนที่ไป การกระโดดของระดับเสียงไม่ห่างกันนัก โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

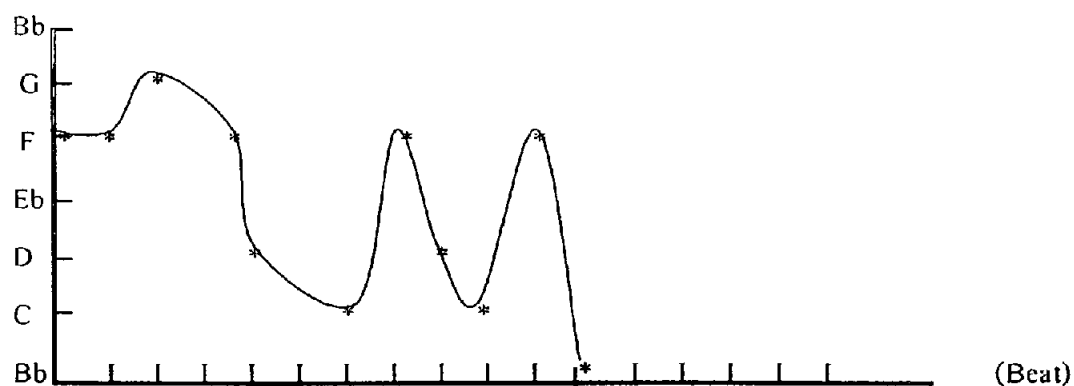
วรรคที่ 1

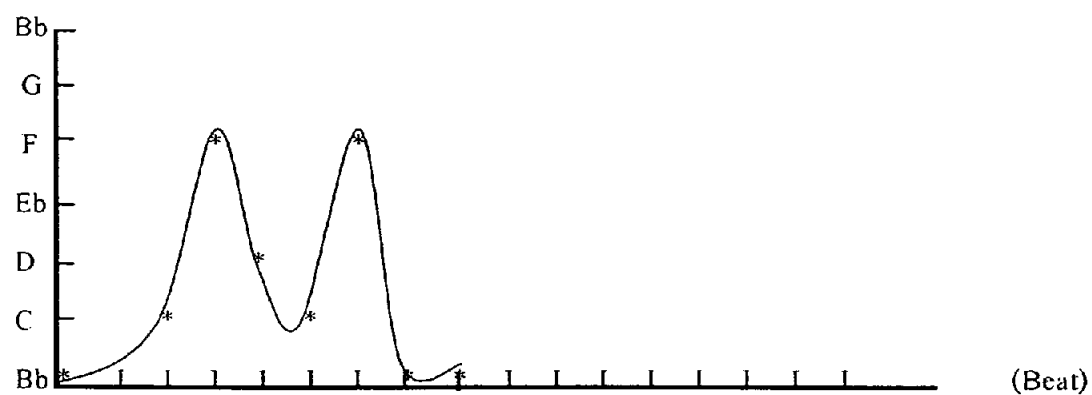
วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

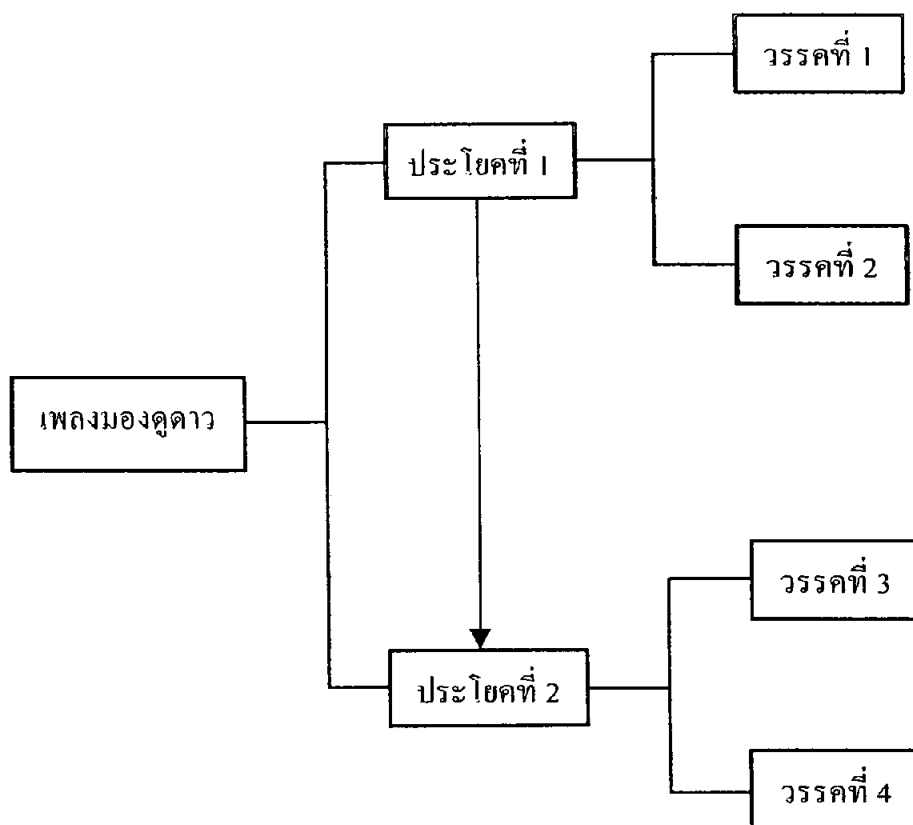
วรรคที่ 4

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงนี้ ด้านรูปแบบของบทนั้น จัดอยู่ใน ลักษณะเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) ลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ในแต่ละ ประโยคจะมีทั้งหมด 2 วรรคดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง

โครงสร้างรูปแบบของบทเพลง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงมอญดาวสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบค่อยๆ ขึ้นไปและค่อยๆ ลง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณ โน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของ คีย์บีแฟล็ต (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบไม่กระโดดมากนัก ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ ยามเย็น(ทะเลเหนือ)

ยาม เย็น เดิน เล่น - ทะ เล เหนือ สอง คน ลง เรือ ละ หาย

เล่น น้า - ไส ไส มา ไส เ็น น้า - ไส มา ไส เ็น

สอง คน ลง เล่น แสน สุข ลำ ราษฎร์

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงยามเย็น (ทะเลเหนือ) พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ต ประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด และเขັดหนึ่งชั้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

	$\text{♩} \cdot \quad \text{}$
	$\text{♩} \cdot \quad \text{}$

	$\text{♩} \cdot \quad \text{}$
	$\text{♩} \cdot \quad \text{}$

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว (Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงยามเย็น (ทะเลเหนือ) ด้านของกลุ่มเสียง พบกลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เป็นลักษณะของการใช้กลุ่มโน้ต 5 ตัว คือ C D E G A ในบทเพลงจะมี

ทั้งหมด 2 ประโยคต่างก็ดำเนินทำนองด้วยกลุ่มโน้ต 5 ตัวนี้ ซึ่งระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของตัวโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่ากลุ่มเสียงร้องของเพลงนี้ อยู่ในระดับเสียง C เมเจอร์และสังเกตว่าตลอดทั้งเพลงจะไม่พบระดับเสียงที่ 4 และระดับเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง C เมเจอร์ ซึ่งโน้ตในกลุ่มจะเป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง(Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง(Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลง ยามเย็น(ทะเลเหนือ)ด้านของทำนอง พบว่าการเคลื่อนที่เป็นไปอย่างราบเรียบ การเคลื่อนที่ของทำนอง ส่วนมากจะใช้ขั้นคู่เสียงใน การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์และคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียง ดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1 การซ้ำเสียง 4 Per 3 min

วรรคที่ 2 2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงยามเย็น(ทะเลเหนือ)นั้น จะใช้ขั้นขึ้นขั้นคู่ดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์และมีการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1 4 Per 2 Maj

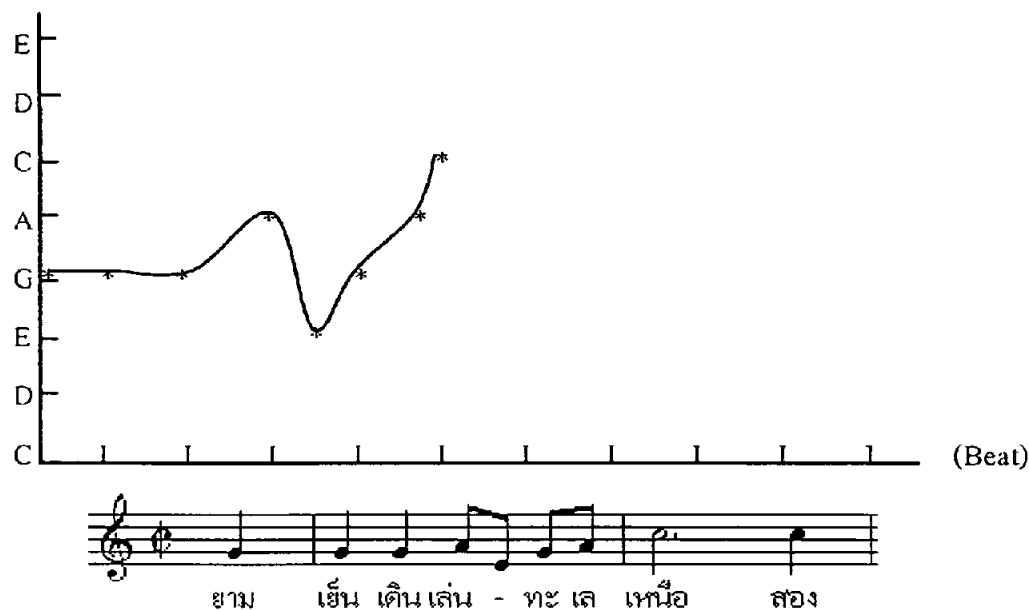
วรรคที่ 2 ซ้ำเสียง 4 Per 3 min

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลง ยามเย็น(ทะเลเหนือ) นั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองเพลงยามเย็น(ทะเลเหนือ) นั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียง

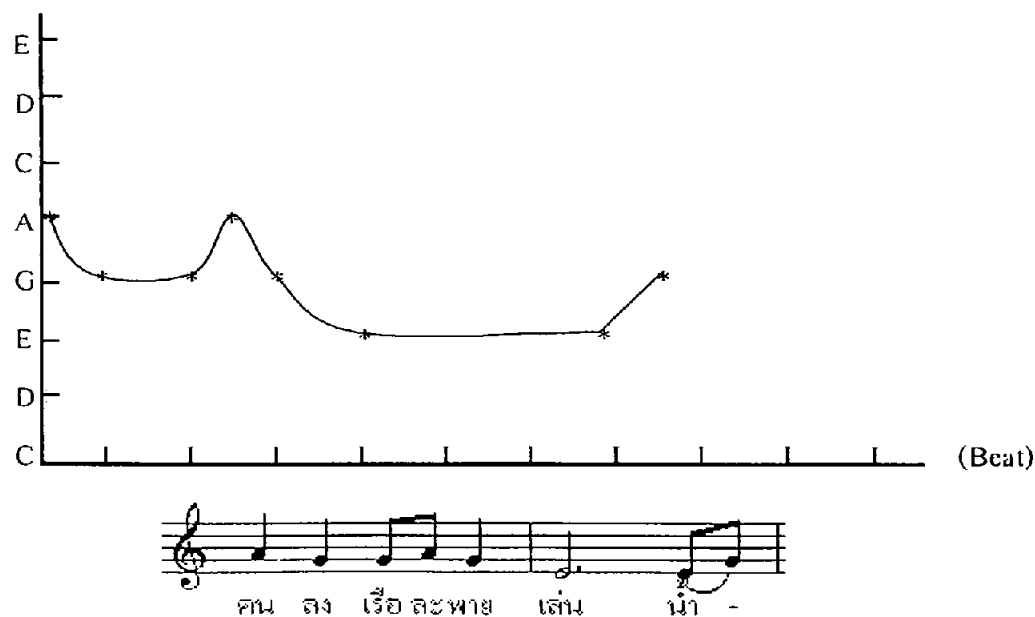
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงยามเย็น(ทะเลเหนือ)ด้านพื้นผิวจัดอยู่ในลักษณะพื้นผิวเดี่ยว(monophonic Texture) การเคลื่อนที่เป็นไปแบบมีระเบียบและค่อยๆเคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนักก็มีลักษณะดังต่อไปนี้

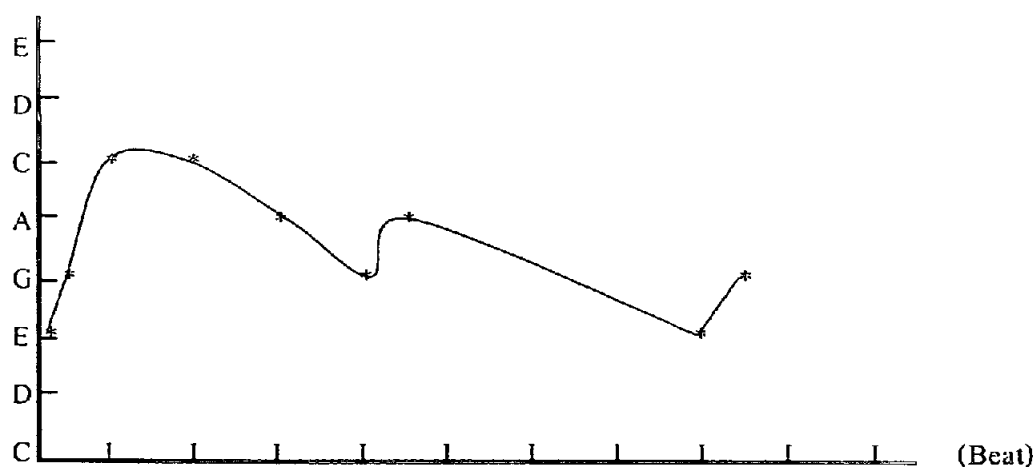
วรรคที่ 1

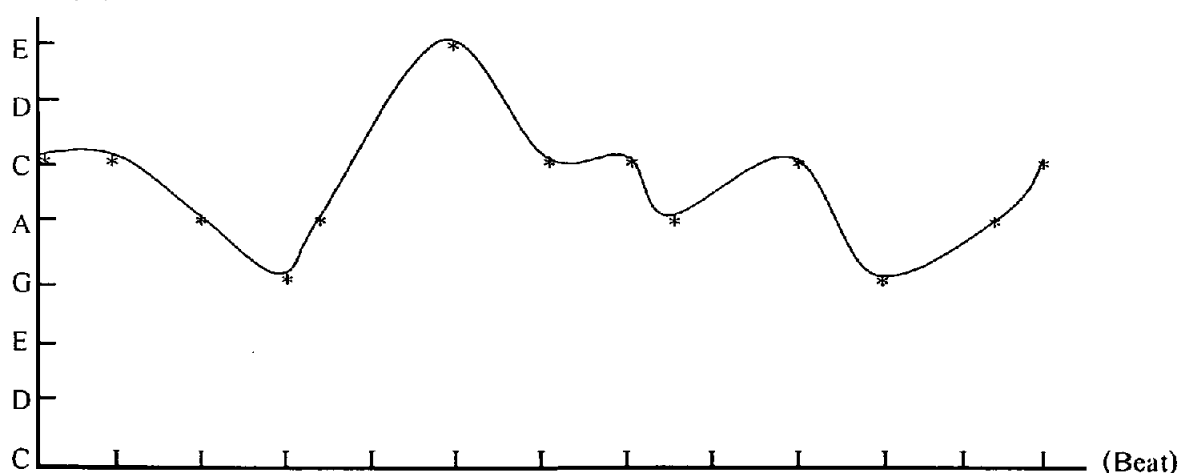
วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

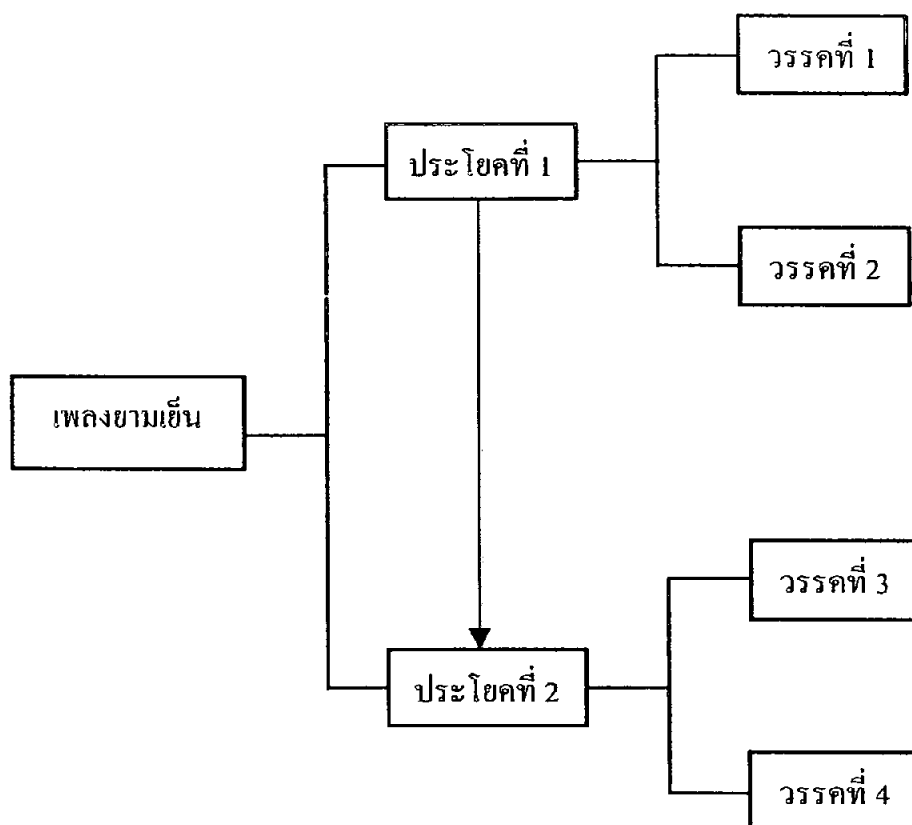
วรรคที่ 4

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ(Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงขามเย็น(ทะเลเหนือ)ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว(Unitary Form)มีการซ้ำทำนองกันบ้างในบางครั้ง มีบางวรรค เป็นการถามและตอบกัน มีประโยคทั้งหมด 2 ประโยค มีลักษณะดังนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงขามเย็น (ทะเลเหนือ)

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงขามเย็น(ทะเลเหนือ) สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะ และทำนองจะเคลื่อนที่แบบขึ้นๆลงๆ จึงทำให้ลักษณะของพื้นผิวในบทเพลง แสดงออกมาแบบ กระโดดเล็กน้อย แต่ก็ยังมีความนุ่มนวลอยู่บ้าง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะ ประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ใน ระดับของคีย์ซี เมเจอร์ (C) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะเป็นขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถาม และวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ **สวน้อยเอวกลม**

สาว น้อย เอว กลม ไร่ ผม คัด รอน คัด คลื่น
 ไล่ น้ำมัน หอม สวม แต่ หมวก โบราณ เออ แต่ง ตัวไม้ทัน ส -
 มัย สาว ไทย แต่ง แบบ พิ กุล หัว กระ เป้า เพชร
 บุรณ เออ แม่ คุณ จะ ไป ไหน กัน ฉัน จะ ไป ดู โจน
 ละฉัน จะไป ดู หน้า มา ขึ้น รถราง มา ไป ด้วย กัน

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสวน้อยเอวกลมในด้านของจังหวะ เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวเข้บดหนึ่งชั้น และตัวกลมเป็นตัวจบเพลง ในการประกอบกับทำนองของจังหวะดังอัตรา จังหวะต่อไปนี้

ลักษณะอัตราจังหวะในบทเพลง

♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩

♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩

ลักษณะการใช้หน้าทับ

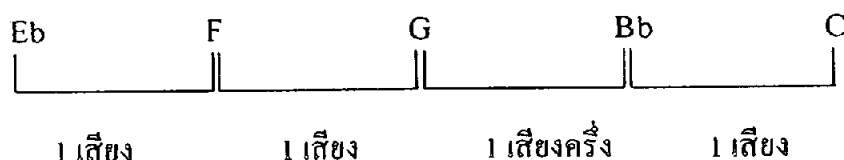
เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ ร่มะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- ต๊ะ - ตัง	- ตัง - ต๊ะ	- ตัง - ตัง	- ต๊ะ - ต๊ะ	- ต๊ะ - ตัง	- ตัง - ต๊ะ	- ตัง - ตัง	- ต๊ะ - ต๊ะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสาวน้อยเอวกลมด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลงสาวน้อยเอวกลมเป็นลักษณะของการเสียงที่มี 5 ตัว คือ Eb F G Bb C เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสังเกตเห็นได้ว่า มีโน้ต ตัวที่ 7 ของบันไดเสียง Eb เมเจอร์ผ่านเข้ามาเพียงครั้งเดียว

จึงสามารถสรุปได้ว่า บันไดเสียงหลักของเพลงนี้อยู่ใน บันไดเสียง Eb Pentatonic Major

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง(Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลง สาวน้อยเอวกลมด้านของทำนองพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองจะค่อยๆ สูงขึ้นและค่อยๆ ต่ำลงลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้ขั้นคู่เสียง ในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ในระยะ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ 3 ไมเนอร์ 3 เมเจอร์ 4 เพอร์เฟกต์ 5 เพอร์เฟกต์ ดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

Phrase 1, Measure 1: 3 min, 2 Maj, การซ้ำเสียง (repetition of sound).
 Phrase 1, Measure 2: 3 Maj, 2 Maj.

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงสาวน้อยเอวกลม นั้น ซึ่งในวรรคนี้จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 3 เมเจอร์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

Phrase 2, Measure 1: 2 Maj, 3 min, ซ้ำเสียง (repetition of sound).
 Phrase 2, Measure 2: 4 Per, 5 Per.

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้วเสียงในการดำเนินทำนองของเพลงสาวน้อยเอวกลม นั้น จะใช้ขั้วเสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้ว 2 เมเจอร์ ขั้ว 3 ไมเนอร์ ขั้ว 4 เพอร์เฟกต์ ขั้ว 5 เพอร์เฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

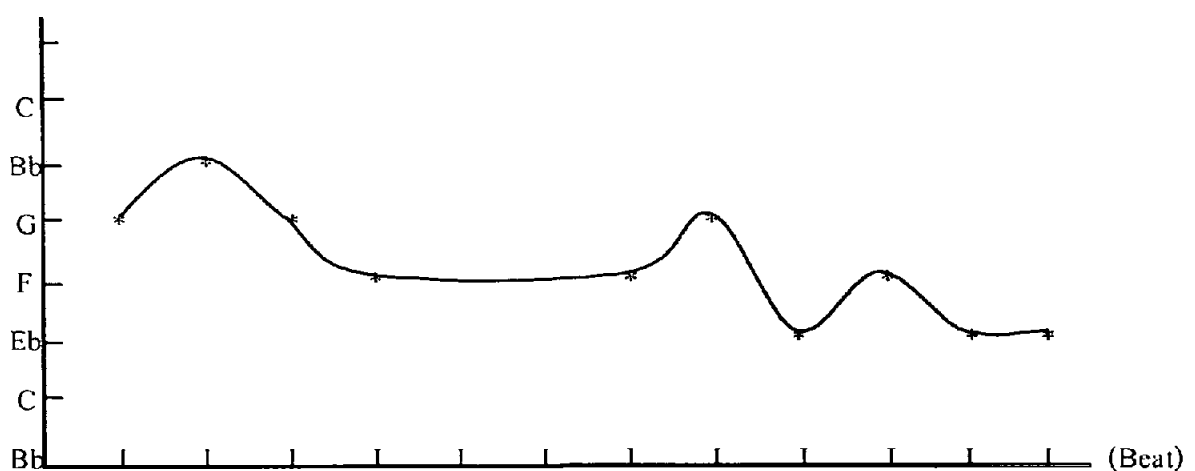
วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 3 ลักษณะการใช้ขั้วเสียงในการดำเนินทำนองของเพลงสาวน้อยเอวกลม นั้น จะใช้ขั้วเสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้ว 2 เมเจอร์ ขั้ว 3 เมเจอร์ ขั้ว 4 เพอร์เฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียง ในการดำเนินทำนองและเป็นการเคลื่อนที่อย่างกระชั้นชิดเป็นต้น

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

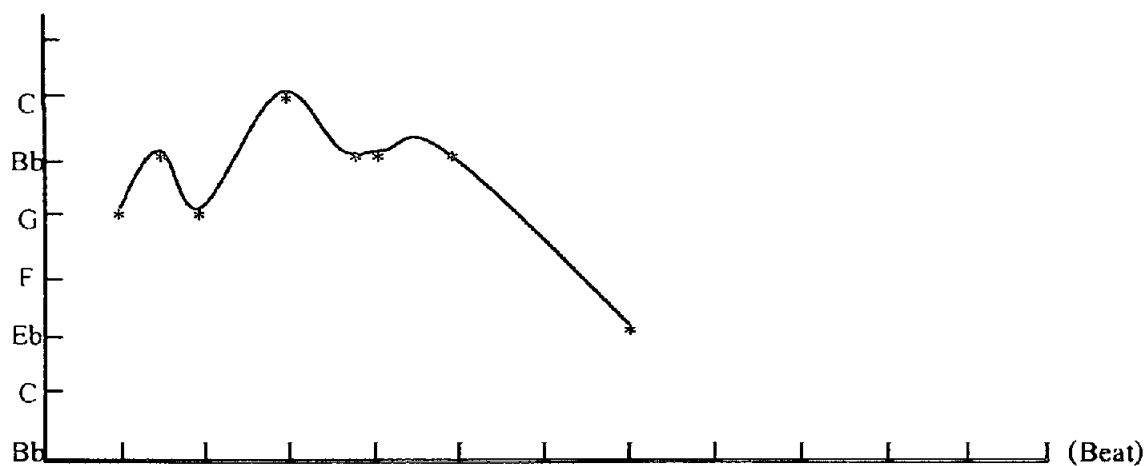
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสาวน้อยเอวกลมด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว(Monophonic Texture) เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆเคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนักมีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

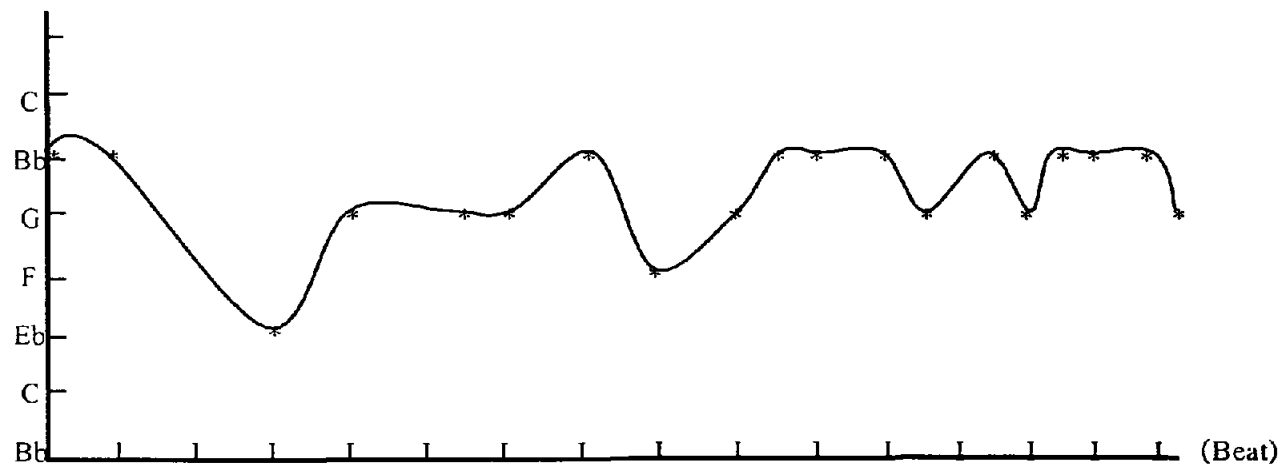

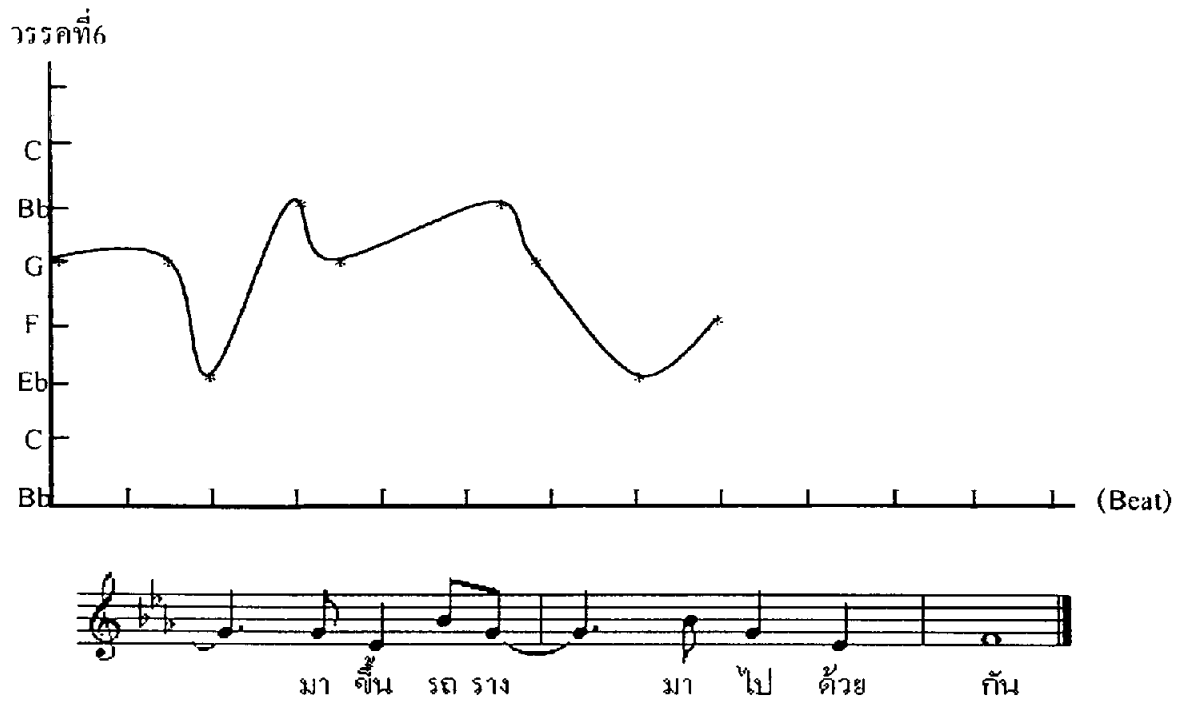
สาว น้อย เอว กลม ไว้ ผม คัด รอน คัด คลื่น

วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

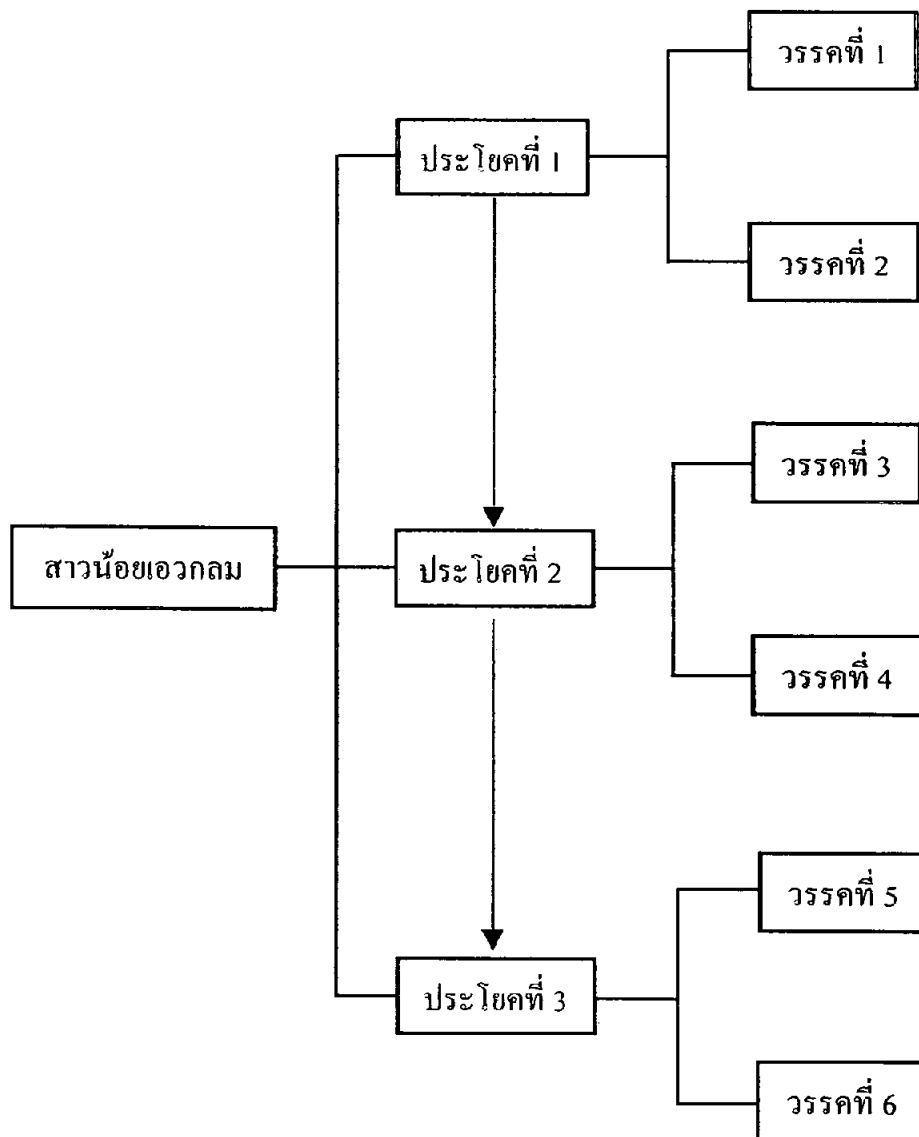

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสาวน้อยเอวกลม ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องท่อนเดียว และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ในแต่ละประโยคจะมีทั้งหมด 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลงสาวน้อยเอวกลม ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงวันนี้ร่วง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงสวาน้อยเอวกลม สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบขึ้นบ้างลงบ้าง จึงทำให้ลักษณะของพื้นผิวในบทเพลง แสดงออกมาแบบกระโดดบ้างเล็กน้อย เป็นแบบเส้นตรงบ้างแบบหลากหลาย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ตเมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองจะมีขึ้นคู่ที่หลากหลายเหมือนกันคือขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 3 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขึ้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคตามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

ฝั่งข้างโน้น

ฝั่ง ข้าง โนน อยู่ ฝั่ง ข้าง นี้ อยู่ คน สะ สะ ฝั่ง แม่ น้ำ ความ
รัก สมัครใจ ร่ำ ทุก คำ จัน ยัง ไสใจ แม่
น้ำ กัน กลาง ขวาง อยู่ มอง ดู ชะ นี้ กระ ไร รัก
เรอบอก กับเธอ ได้ ไหม รัก เรอบอก กับเธอ ได้ ไหม ไม่ เป็น ไร
รับ ได้ นะ เธอ ไม่ เป็น ไร รับ ได้ หนอ เธอ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนี้ในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภท ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น และใช้ตัวกลมเป็นการจบเพลงในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♪ ♪♩	♩. ∴
♩ ♩ ♩ ♩	♩. ∴

♩. ♪ ♪ ♪	♩. ∴
♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩. ∴

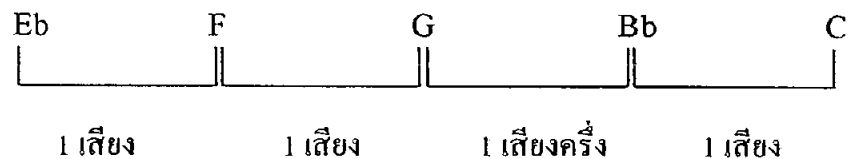
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวโบริก ของชาวบ้านหนองกลับ คือ ฆ้องมโหรี จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นนอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โด๊ะ - ตึง	- ตึง - โด๊ะ	- ตึง - ตึง	- โด๊ะ - โด๊ะ	- โด๊ะ - ตึง	- ตึง - โด๊ะ	- ตึง - ตึง	- โด๊ะ - โด๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนี้ในด้านของกลุ่มเสียงจากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีโน้ตทั้งหมด 5 ตัวคือ Eb F G Bb C ซึ่งบทเพลงนี้จะมีทั้งหมด 2 ประโยค และทั้ง 2 ประโยคก็ใช้กลุ่มเสียงของโน้ต 5 ตัว นี้ตลอดทั้งเพลง ดังนั้นระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของบทเพลง เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Eb เมเจอร์ และการใช้กลุ่มเสียงของ Eb เมเจอร์ ในเพลงนี้ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง ของระดับเสียงของ Ab และ D ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 และ เสียงที่ 7 ของโน้ตในกลุ่มนี้ ซึ่งการใช้โน้ตเหล่านี้เป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนี้ในด้านทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นไปโดยนุ่มนวล มีการเคลื่อนที่ของขึ้นคู่เสียง ในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1: 2 Maj, 5 Per, การซ้ำเสียง

วรรคที่ 2: 3 Maj

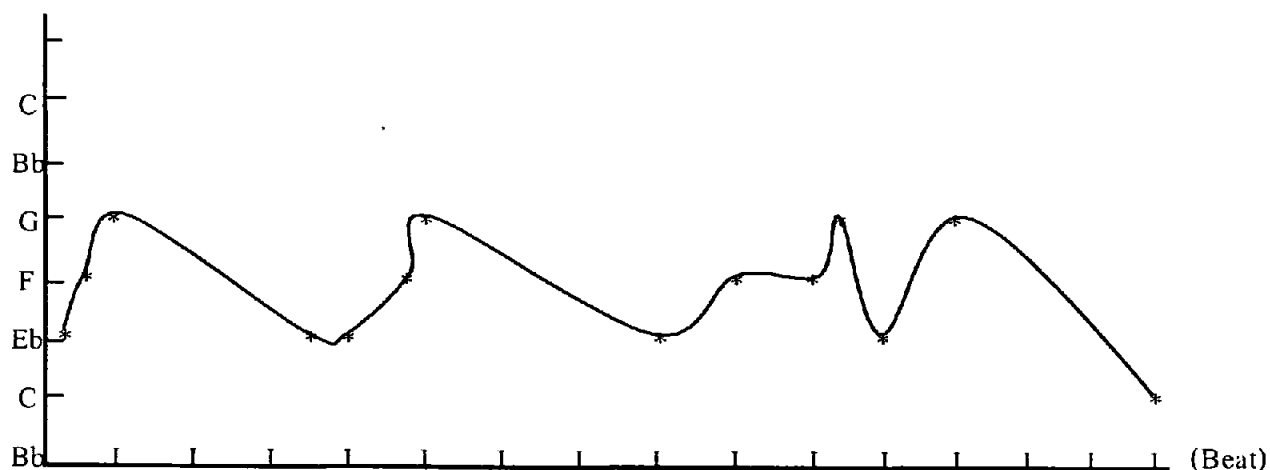
วรรคที่ 3: 4 Per, 3 mim

ในประโยคที่ 2 จะมีด้วยกันถึง 3 วรรค แต่เป็นการซ้ำทำนองในบางส่วน ในประโยคนี้จะมี การใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 3 เมเจอร์ ชั้นคู่ 4,5 เพอร์เฟกต์ และลักษณะของการซ้ำเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

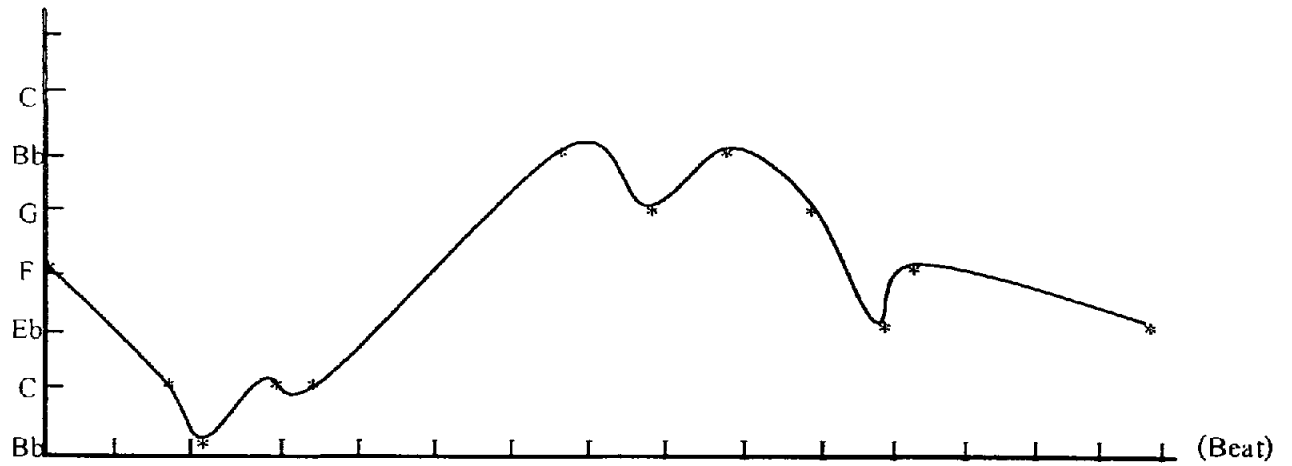
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงในด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้นเป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบ ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก ดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

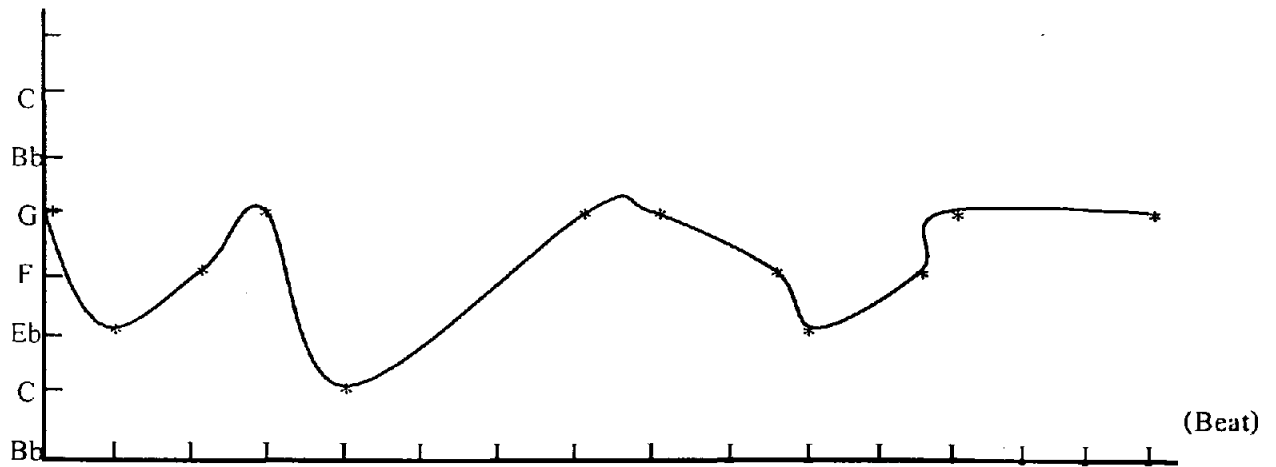

ฟัง จ้าง โนน อยู่ ฟัง จ้าง นี้ อยู่ คน สะ สะฟัง แม่ น้ำ ความ

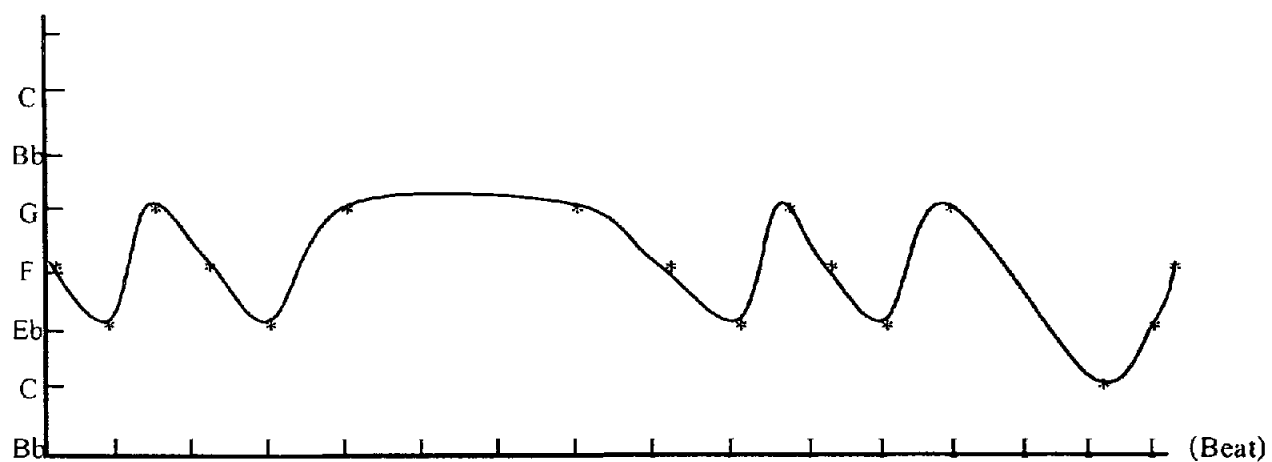
วรรคที่ 2

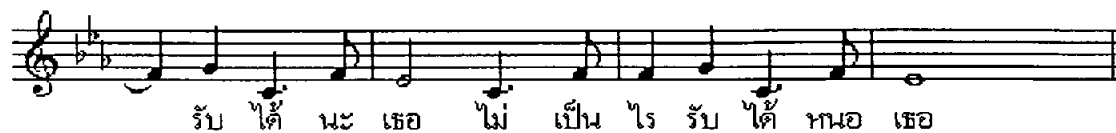
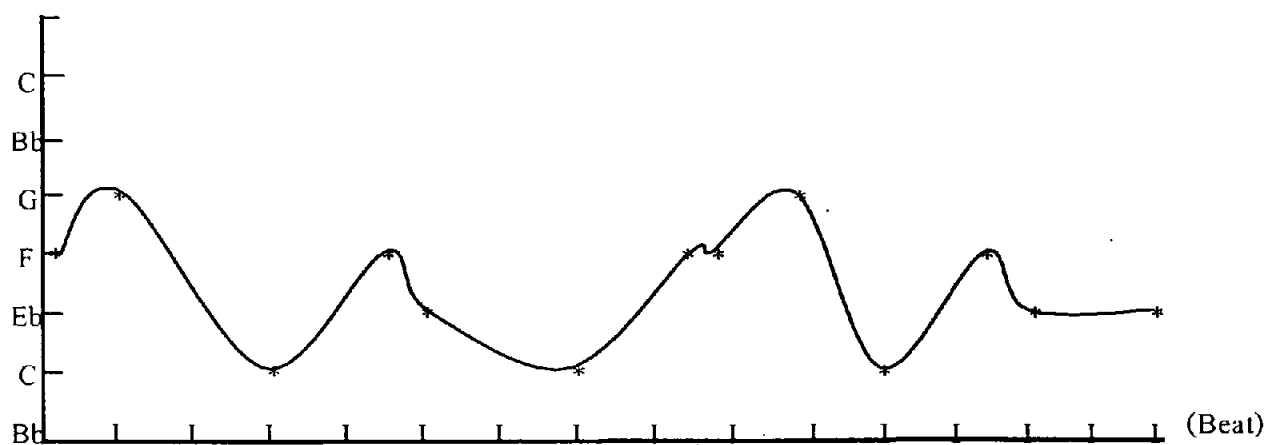
วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

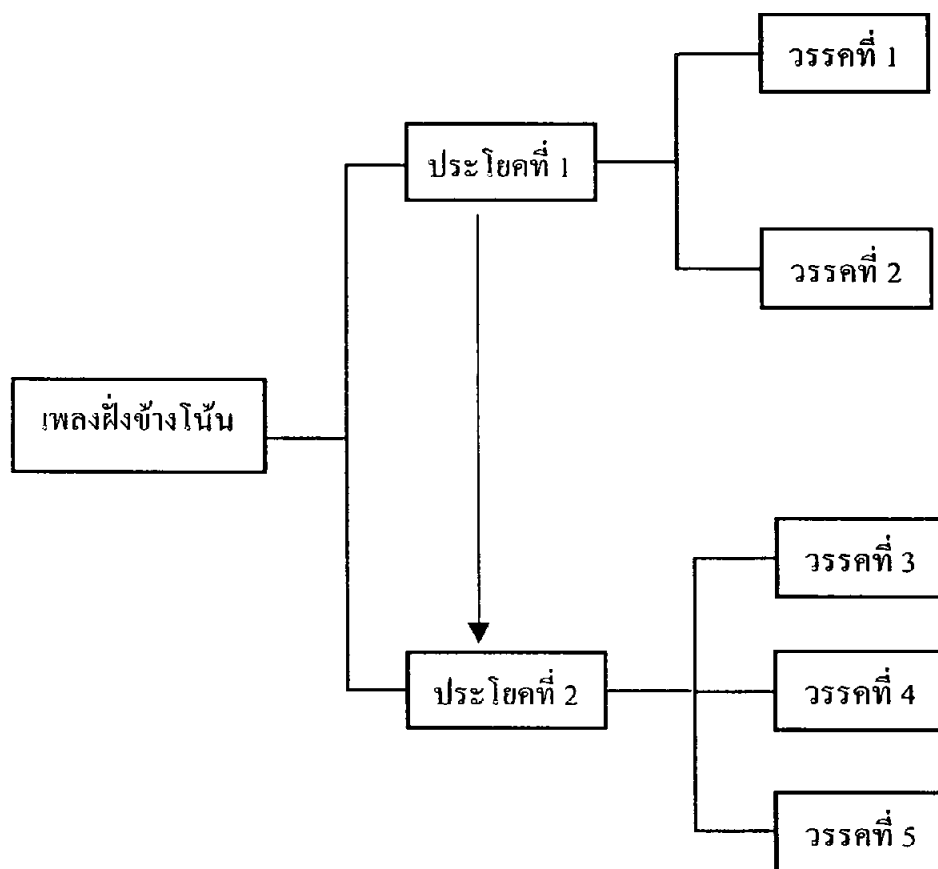
วรรคที่ 5

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลง ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น อยู่ในลักษณะ เพลงท่อนเดียว (Unitary Form) และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค โดยประโยคแรก จะมีด้วยกัน 2 วรรค และประโยคที่ 2 มี 3 วรรค แต่ในวรรคสุดท้าย จะเป็นการซ้ำทำนองในท่อนจบ

โครงสร้างรูปแบบของเพลง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงฝั่งข้างโน้น สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนอง จะเคลื่อนที่แบบขึ้นสูงอย่างเฉียว พอจบวลีก็กลับมามาดังต้นใหม่ จึงทำให้ลักษณะของพื้นผิวในบท เพลง แสดงออกมาแบบกระโดด ไม่ราบเรียบมากนัก โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของ จังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่า อยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ตเมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากเป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้น คู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง และประโยคที่ 2 มี ทั้งหมด 3 วรรคซึ่งมีวรรคถาม 2 วรรคและวรรคตอบวรรคเดียว

♩ = 70

ดาละลุมตุ้ม

ตะละลุม ตุ้ม จัน รัก แม่ หุ้ม โพธิ์ เขียว เอ็ง

เออ ไอ้ แม่ ฟีน สะเลี่ยม ทอง รัก น้อง คน เดียว หญิง อื่น

ไม่ แล เหลียว จัน รัก แม่ เขียว นก เออ เออ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงดาละลุมตุ้มในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภท ตัวขาว ตัวดำ ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น และตัวกลมเป็นตัวจบเพลง ในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩ ♩	-
♩ ♩ ♩ ♩	-

♩ ♩ ♩ ♩	♩ . ;
♩ ♩ ♩ ♩	○

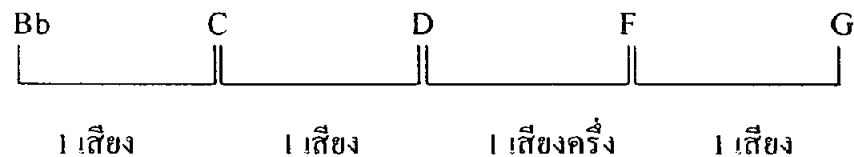
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงร่ำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ ♩ = 70 (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงตาละลุมตุ้ม ด้านของกลุ่มเสียงพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในเพลง ตาละลุมตุ้ม เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีโน้ตทั้งหมด 5 ตัวคือ Bb C D F G ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลง ตาละลุมตุ้ม เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Bb เมเจอร์ และการใช้กลุ่มเสียงของ Bb เมเจอร์ ในเพลงตาละลุมตุ้ม นั้นสังเกตว่าจะไม่พบระดับเสียงของระดับเสียง Eb และ A ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 และ เสียงที่ 7 ของโน้ตในกลุ่มนี้ ซึ่งการใช้โน้ตเหล่านี้เป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงตาละลุมตุ้ม พบว่าการเคลื่อนที่ที่ไม่ค่อยมีระยะการกระโดดขึ้นคู่มักนัก ระดับเสียงของทำนองจะค่อยๆ สูง และค่อยๆ ต่ำลง และมีการซ้ำเสียงบ้างเป็นบางครั้งขึ้นคู่ที่ใช้มีทั้งระยะ ขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ 3 เมเจอร์ คู่ 4 เพอร์เฟกต์และคู่ การซ้ำเสียงคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ซึ่งเป็นระยะที่ห่างที่สุด

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

เนื่องจากบทเพลง ตาละลุมตุ้ม เป็นบทเพลงที่สั้นจึงสามารถแบ่งแยกได้ 2 ประโยค ดังนี้

วรรคที่ 1

ประโยคที่ 1 ขึ้นเสียง 3 min 5 Per 2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลง ตาละลุมตุ้ม จะใช้ขั้นคู่เสียงดังนี้ คือ ขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ และขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ สังเกตว่าจะมีการใช้การซ้ำเสียงด้วย

ประโยคที่ 2 4 Per 2 Maj 3 min 5 Per

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่ในการดำเนินทำนองของเพลงतालละลุมตุ่ม จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ชั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

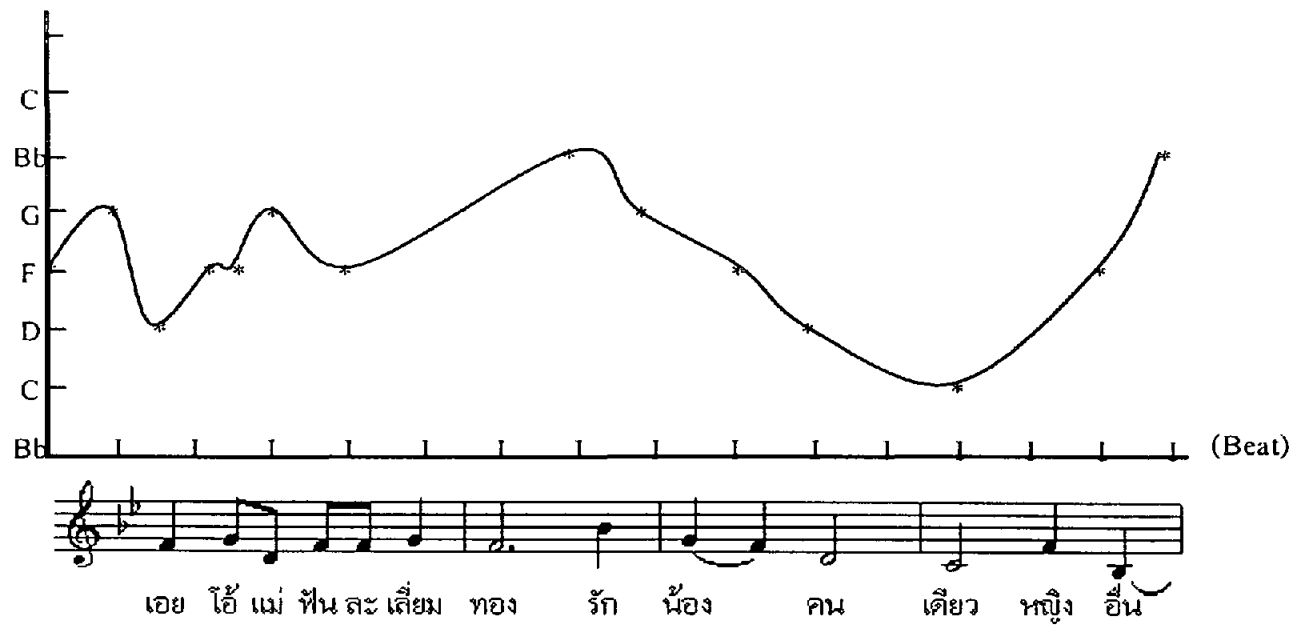
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงतालละลุมตุ่ม ด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว(Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้นเป็นการเคลื่อนที่ที่ค่อนข้างจะเป็นระเบียบการกระโดดระหว่างชั้นคู่ต่างๆ มีไม่มากนักมีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

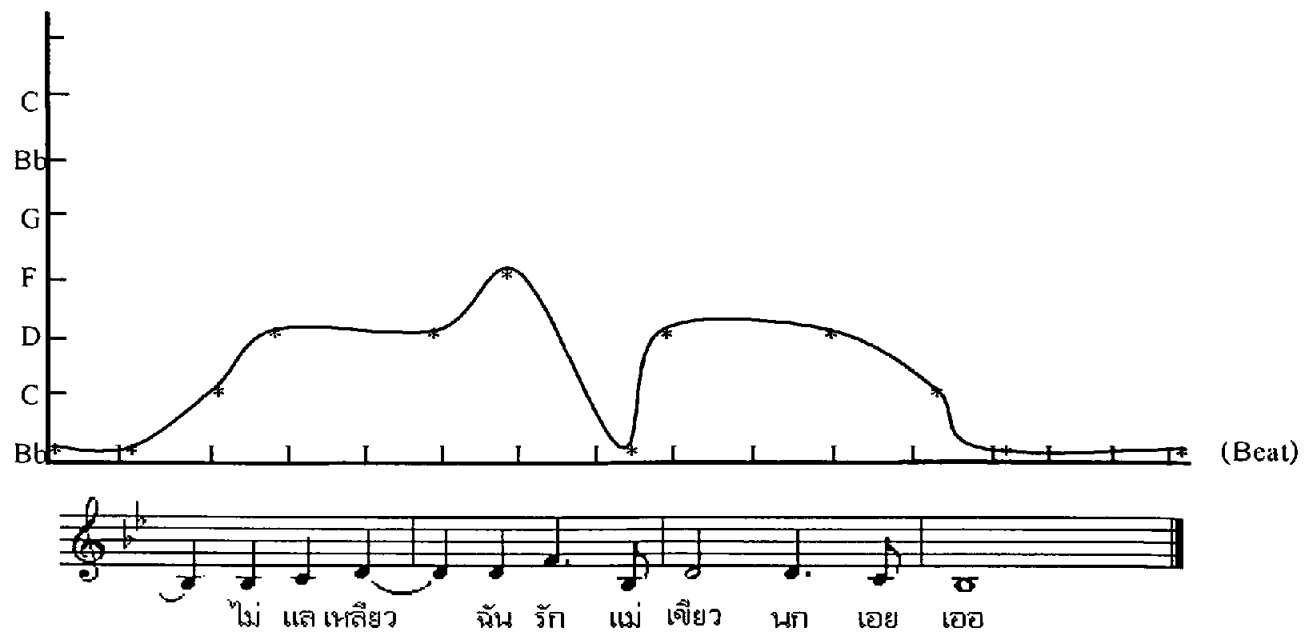
(Beat)

ตะ-ละ-ลุม-ตุ่ม ลัน-รัก-แม่-ห่ม โห้-หิ เจียว เอ็ง

วรรคที่ 2

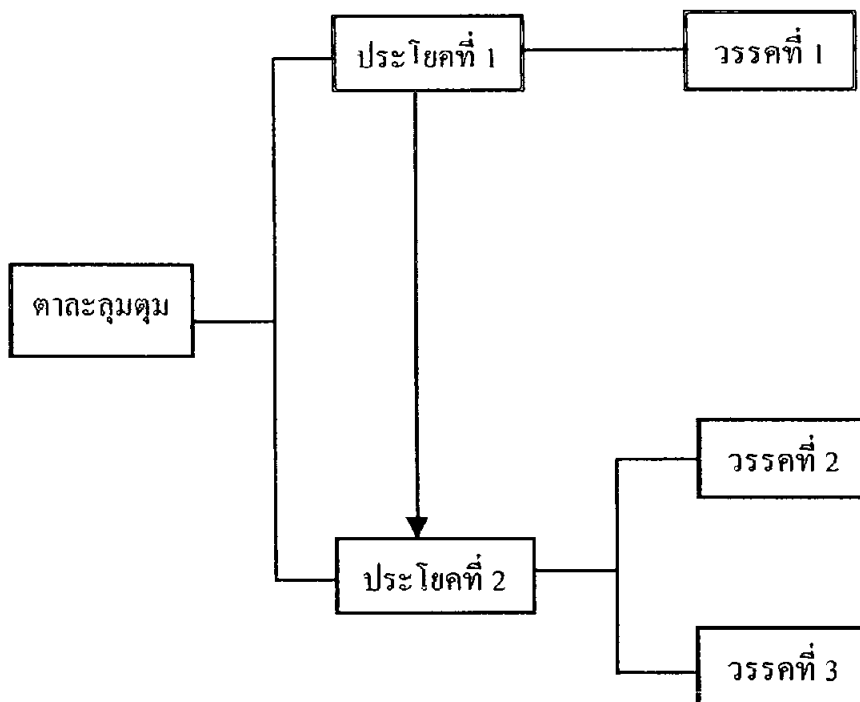
วรรคที่ 3

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ตามกลุ่มตาม ด้านรูปแบบของบทเพลงจัดอยู่ในลักษณะ เพลงท่อนเดียว (Unitary Form) และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค ซึ่งประโยคแรกจะมี 1 วรรค และประโยคที่ 2 มี 2 วรรค ดังโครงสร้างต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงतालละกุ่มดุมสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนอง จะเคลื่อนที่แบบราบเรียบและซ้ำที่เดิมเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของ จังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่า อยู่ในระดับของคีย์บีแฟล็ต (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบไม่กระโดด ซึ่งรูปแบบของบท เพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 1 วรรค ลักษณะคล้ายกับการบอกเล่า และ ประโยคที่ 2 มี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ ไทยช้อย

ไทร ย้อน ห้อย ระ ย้า สม หัด มา ถ ลาลอยลิ่ว

โน่นแน่ ดัน ยุง เอ็ง เอย สูง ลีว โน่นแน่ ดัน ยุง เอ็ง เอย สูง ลีว

เอ้ย เป็น ทิว ไม้

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภท ตัวขาว ตัวดำ และตัวขบี่ตหนึ่งชั้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

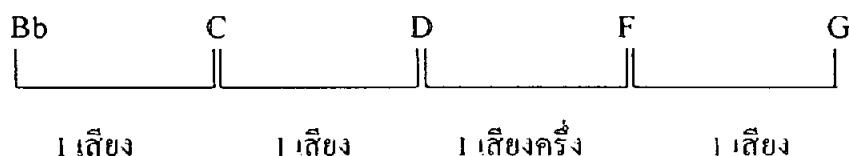
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงรำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ	- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงด้านของกลุ่มเสียงพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีโน้ตทั้งหมด 5 ตัวคือ Bb C D F G ดังนั้นระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของบทเพลง เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Bb เมเจอร์ และการใช้กลุ่มเสียงของ Bb เมเจอร์ ในเพลงดาละกุ่มดุม นั้นสังเกตว่าจะไม่พบระดับเสียง ของระดับเสียง Eb และ A ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 และ เสียงที่ 7 ของโน้ตในกลุ่มนี้ ซึ่งการใช้โน้ตเหล่านี้เป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ในด้านของทำนองพบว่าการเคลื่อนที่ มีการกระโดดไปมาในบางครั้ง แต่ส่วนมากจะเป็นการเคลื่อนที่ไปอย่างนุ่มนวล ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงจะอยู่ในระยะขั้นคู่ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 6 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

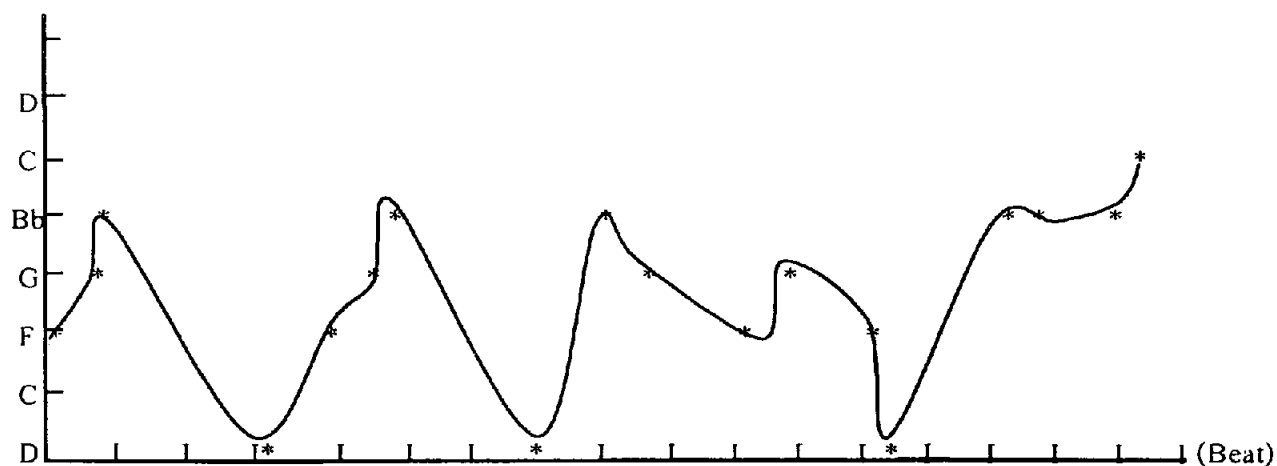

ทั้งบทเพลงจะมีเพียง 1 ประโยค และแยกออกจากกันได้ 2 วรรค มีการใช้ขั้นคู่ดังนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 6 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ในด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้นเป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบ และค่อยๆ เคลื่อนที่ ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนักก็มีลักษณะดังต่อไปนี้

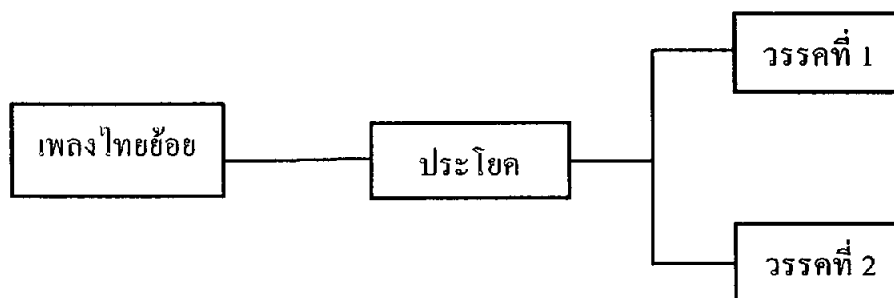
วรรคที่ 1

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ด้านรูปแบบของบทเพลงจัดอยู่ในลักษณะเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้อง จะเป็นการร้องซ้ำกันทั้งเพลง ร้องรวม 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยว นั้น จะมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะมีเพียง 1 ประโยค ในประโยคจะมี ทั้งหมด 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลงดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไทยช้อยสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดด โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัวต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์บีแฟล็ต (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และขั้นคู่ 6 ไมเนอร์ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบกระโดดลักษณะเส้นกราฟจึงเป็นแบบขึ้นๆลงๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 1 ประโยค และมี 2 มี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

โธษะนี

$\text{♩} = 70$

โธษะ นี ห้อย โหน เฝ้า แต่โยน และแกว่ง ตัว มา ร้อง เรียก หา

ตัว ลั่น ระ รัว แล้ว ให้ เสร้า ใจ หวัง จะหา คู่ แนบ แอบ อิง

เออ แต่ ไม่ รู้ อยู่ โหน แสน ระ กำเออ ใจ เออ

พี่ ละ โธษะ แม่ ยอด จี วัน โธษะ แม่ จี วิ มา ร้องเรียก หา

พี่ ที่ นี ใน วงฟ้อน รำ ที่ นี ใน วงฟ้อน รำ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ(Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภท ตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็บบีตหนึ่งชั้น ในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

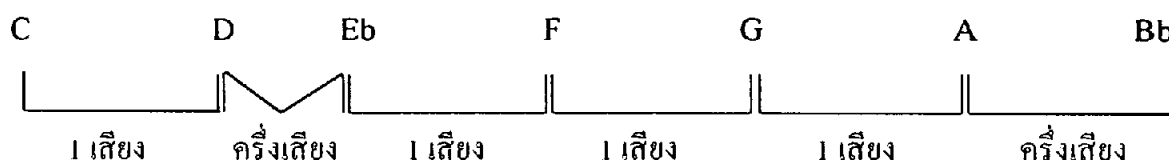
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงรำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว (Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงด้านของกลุ่มเสียงพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีโน้ตทั้งหมด 7 ตัวคือ Eb F G A Bb C D และถ้าสังเกตโน้ตนี้ให้ดีจะพบว่าทำนองของบทเพลง จะมีโทนเสียงอยู่ในบันไดเสียงไมเนอร์ซึ่งระยะห่างของเสียงที่ปรากฏ ในกลุ่มโน้ตมีดังนี้

จะเห็นว่าในปกติแล้ว เสียง A ในบันไดเสียง จะติดแฟล็ต(Ab) แต่ในบทเพลงนี้ เสียง A จะเป็นเนเจอร์ล ซึ่งเป็นการใช้บันไดเสียงเมโลดิกไมเนอร์เข้ามาผสมกัน ซึ่งเกิดเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ในด้านของทำนองพบว่าการเคลื่อนที่ที่ทำนองเพลง เป็นการเคลื่อนที่ไปอย่างนุ่มนวล เป็นไปด้วยความเป็นการใช้ขั้นคู่มีดังนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 3 เมเจอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงกันในบทเพลงดังต่อไปนี้

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1 3 Maj

วรรคที่ 1 5 Per 3 mim 3 Maj

วรรคที่ 2 3 mim 2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะในการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองนั้น พบว่ามีการใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 3 เมเจอร์ และชั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ในการดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะในการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองนั้น พบว่ามีการใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

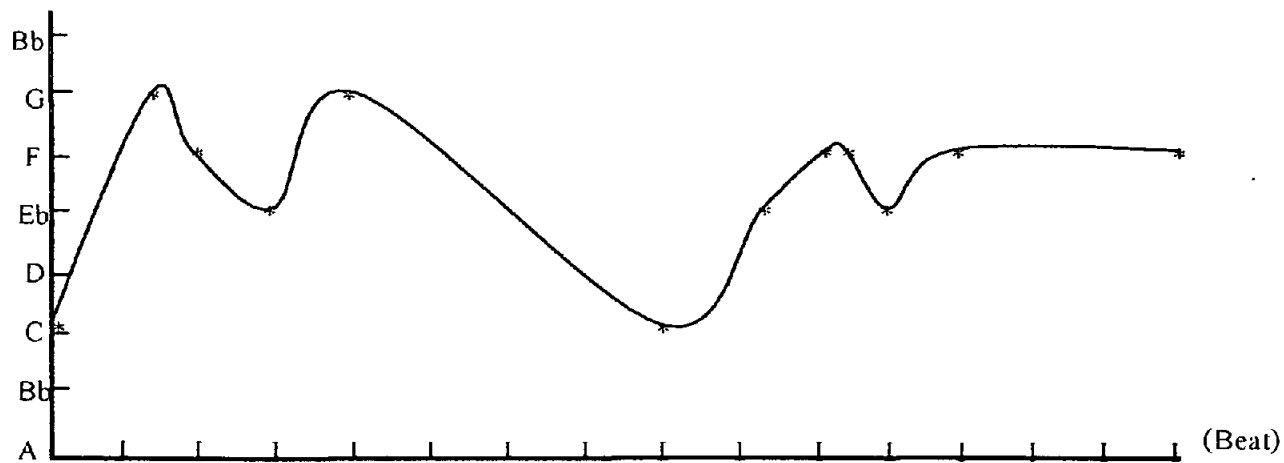
วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 3 ลักษณะในการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองนั้น พบว่ามีการใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 3 เมเจอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียง

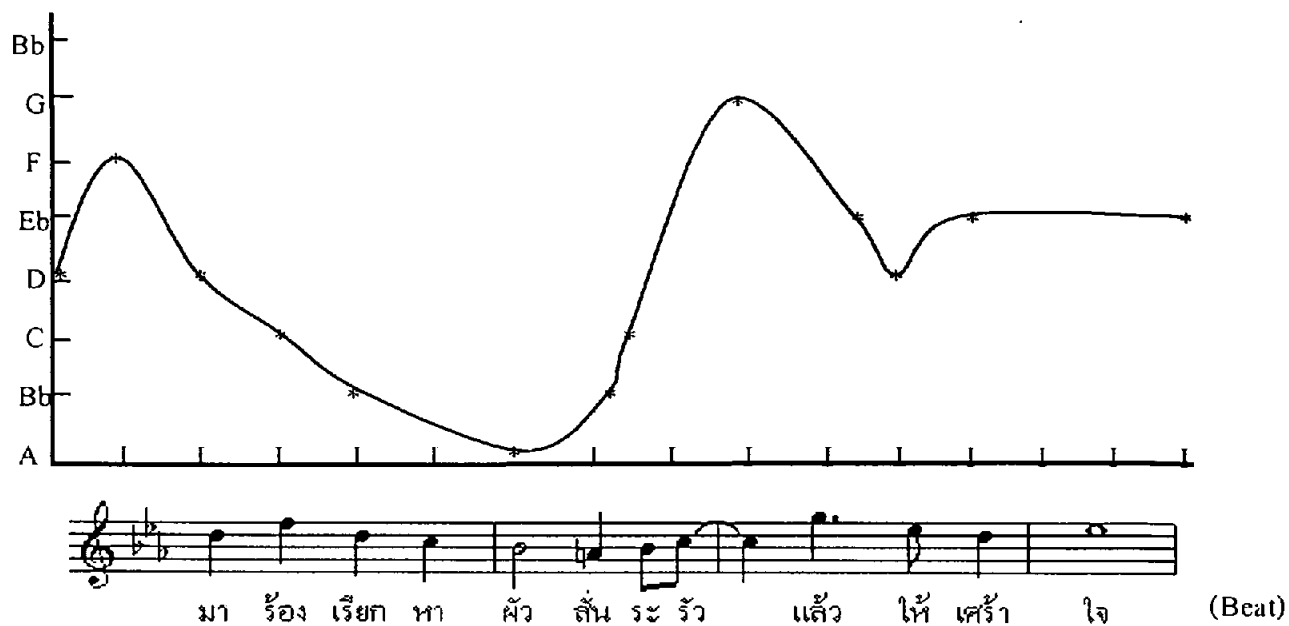
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว(Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ในด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้นเป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบ และค่อยๆ เคลื่อนที่ ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนักมีลักษณะดังต่อไปนี้

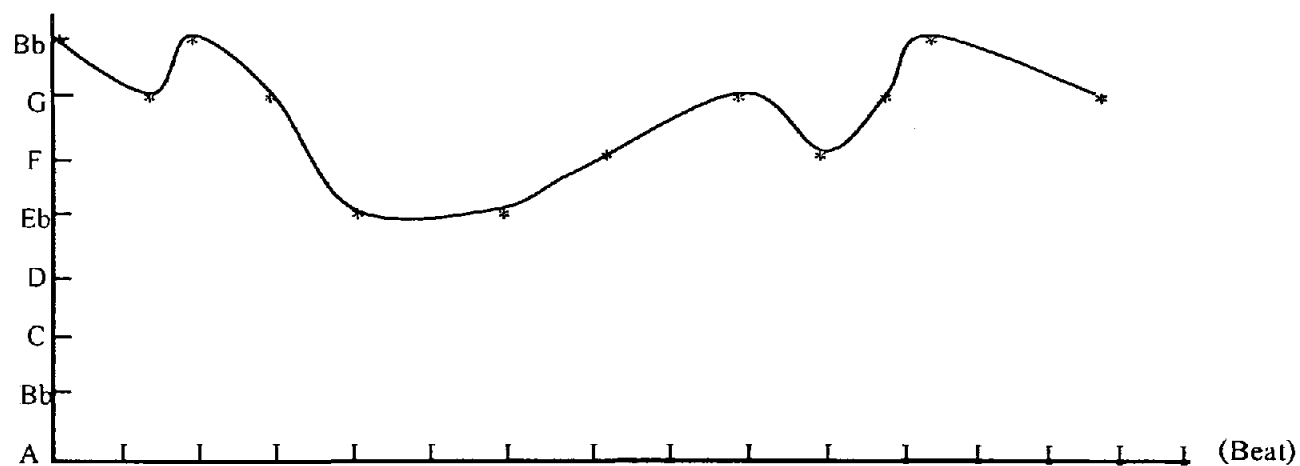
วรรคที่ 1

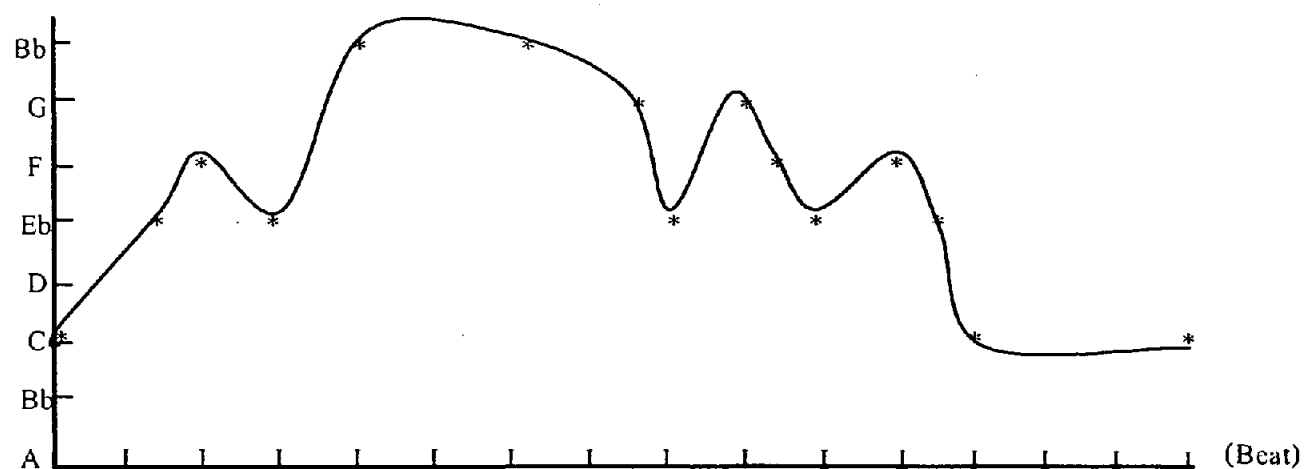
วรรคที่ 2

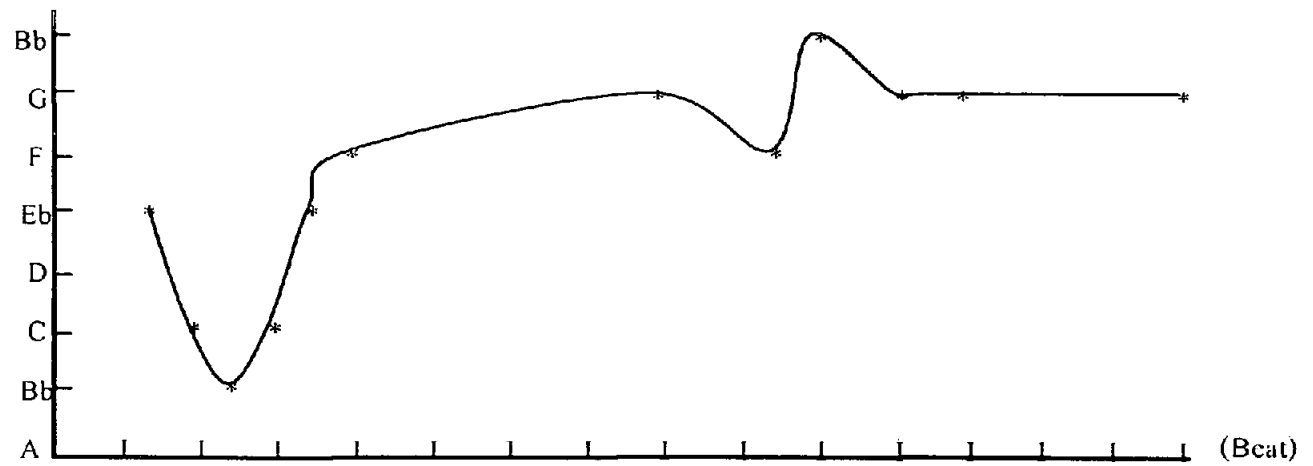
วรรคที่ 3

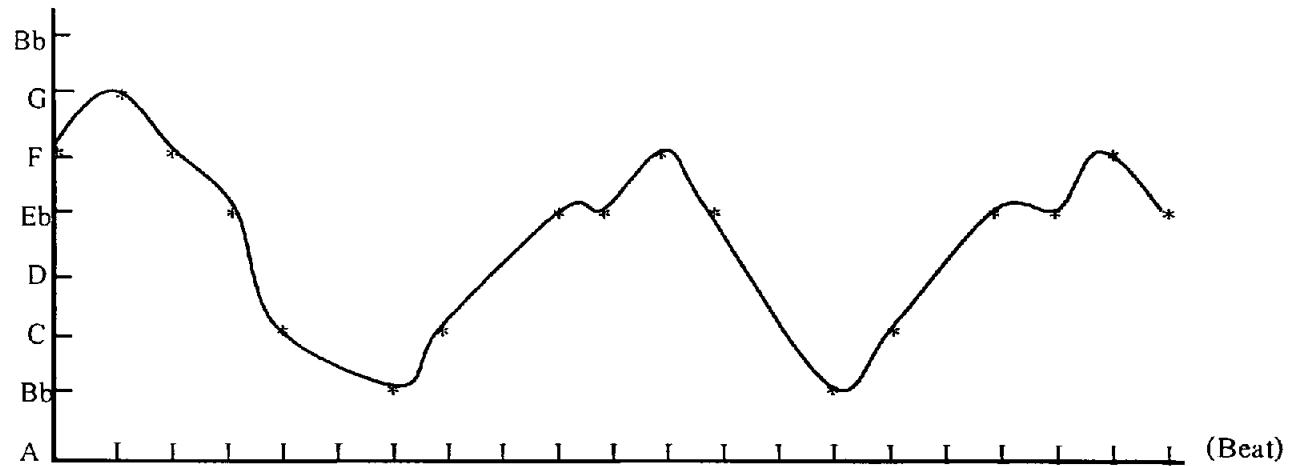
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

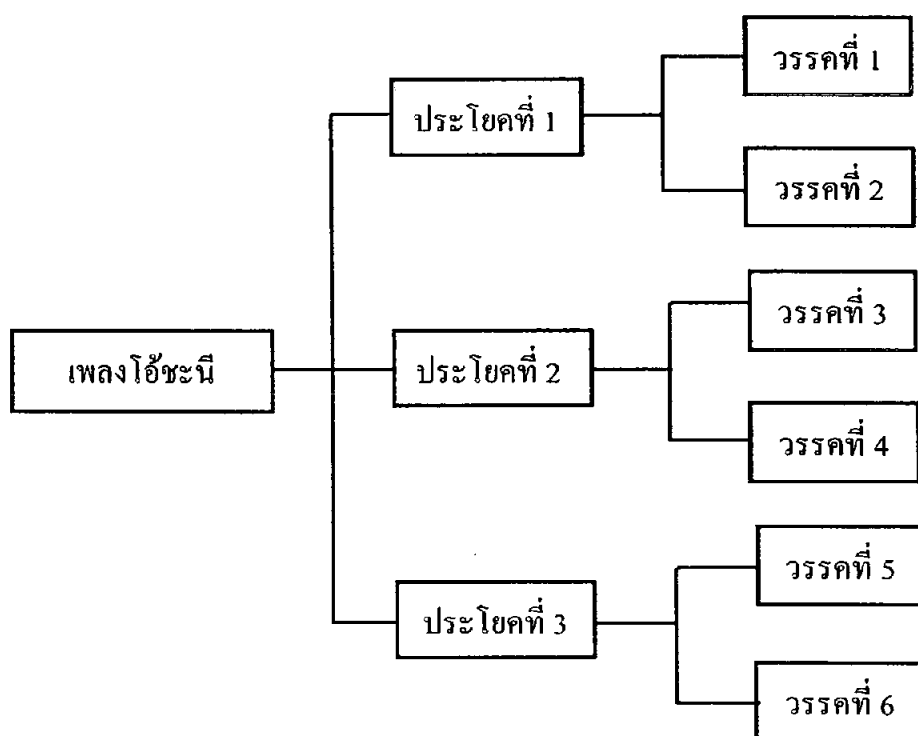
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลง ด้านรูปแบบของบทเพลงจัดอยู่ในลักษณะเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) ลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ในประโยคจะมี ทั้งหมด 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลง

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไอ้ชะนีสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบขึ้นบ้างลงบ้าง จึงทำให้ลักษณะของพื้นผิวในบทเพลง แสดงออกมาแบบกระโดดบ้างเล็กน้อย เป็นแบบเส้นตรงบ้างแบบหลากหลาย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีเฟลต์เมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองจะมีขั้วคู่ที่หลากหลายเหมือนกันคือ ขั้วคู่ 2 เมเจอร์ ขั้วคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้วคู่ 3 เมเจอร์ ขั้วคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขั้วคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

เขาดินวันนา

เขา ดิน เอิงเอย วัน นา หม่ม โส กา เขามา दिन

เล่น दिन คน เดียว เหลียว แล หา คู่ เห็น อยู่ กับ แม่ เนื้อ

เข็น ไป ไหน กัน ละ จะ จัน จะ ไป เตี่ยว เล่น ไป ไหน กัน ละ พี่ จัน จะ ไป เตี่ยว

เล่น ไป จื้อ หาม เข็น มา ให้ เธอ กิน

ย้อนต้น 3 เตี่ยว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเขาดินวันนาในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็บบีตหนึ่งขึ้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕ ๕

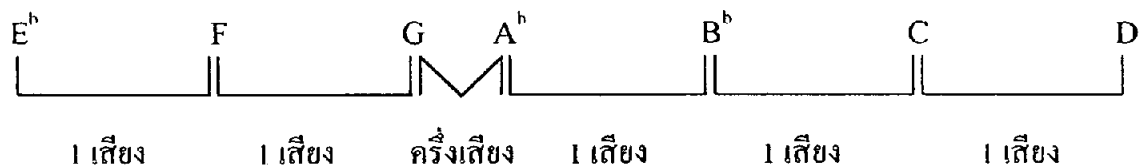
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวังโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นนอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเขาคินวันนาด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาค้นคว้ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เขาคินวันนา เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 7 ตัว คือ E^b F G A^b B b C D ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงเขาคินวันนา เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง E^b เมเจอร์ และสังเกตจะพบว่าทำนองออกไปทางไมเนอร์ คือ C ไมเนอร์ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเขาคินวันนาด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

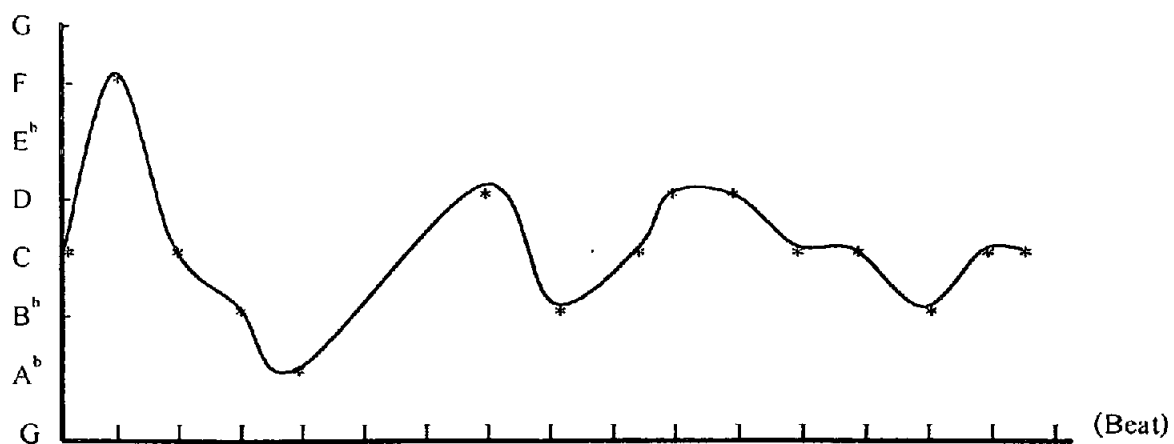
ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1 3 min 4 Per 2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงเขาดินวันน่านั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

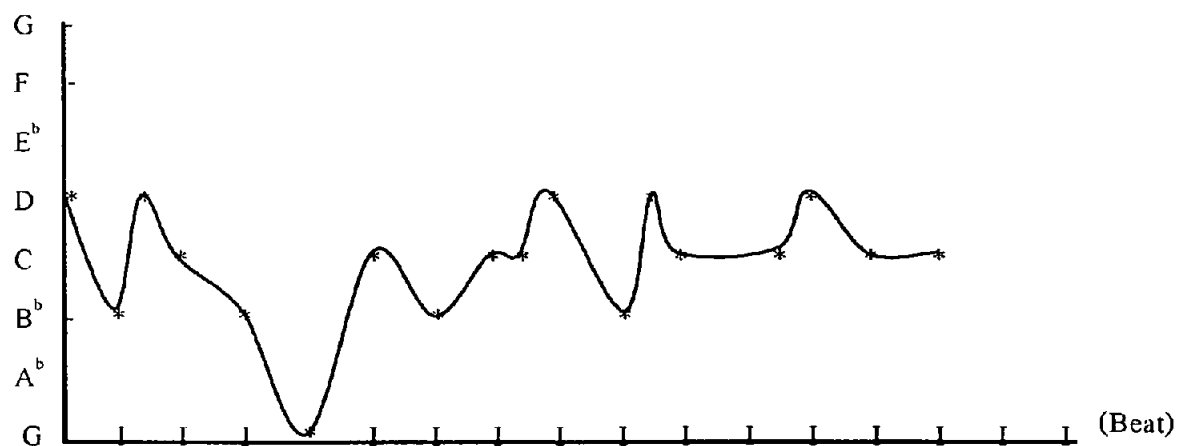

วรรคที่ 2

ดีดาเลียลา แล หาคู่ เห็น อยู่ กับ แม่ เนื้อ เย็น ไป ไหน กัน สะ

วรรคที่ 3

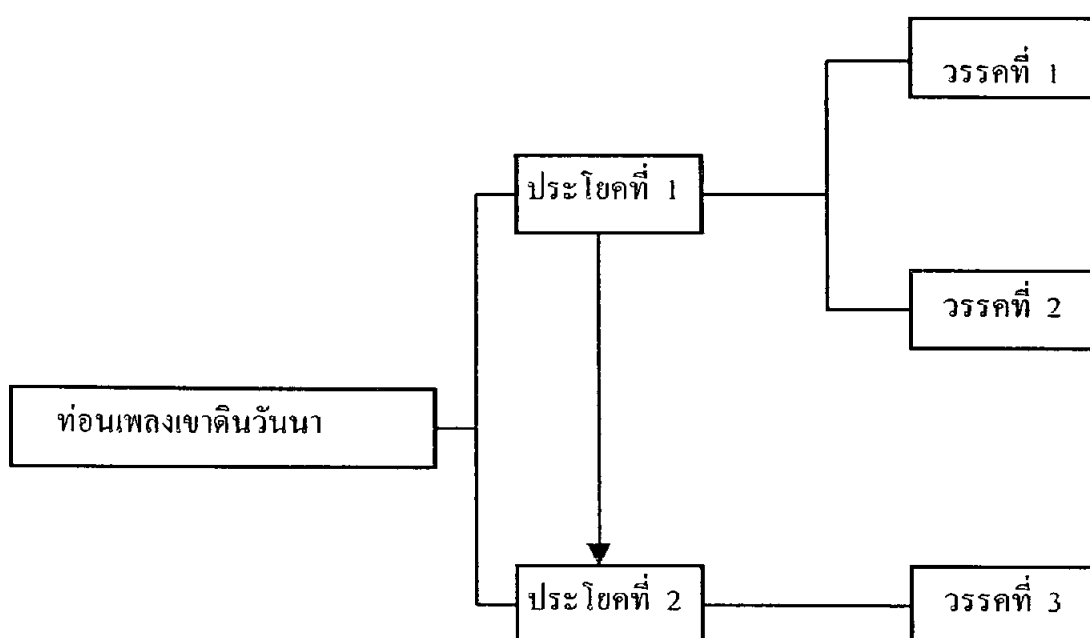

จะ จัจะไปเที่ยว เล่นไปไหนละ พี่ จัจะไปเที่ยว เล่น ไปซื้อหวาน เย็น มาให้ เธอ กิน

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเขาดินวันนา ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเทิวนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค ประโยคที่ 1 มี 2 วรรค และประโยคที่ 2 มี 1 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงเขาดินวันนา

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงเขาดินวันนาสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดดเล็กน้อย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโน พบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ต (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขึ้นคู้ 3 ไมเนอร์ การซ้ำเสียง และขึ้นคู้ 4 เพอร์เฟกต์จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบกระโดดเส้นกราฟมีลักษณะขึ้นๆลงๆอยู่ตลอดเวลา ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง และประโยคที่ 2 มี 1 วรรค เป็นลักษณะคล้ายการสรุปของบทเพลง

♩ = 70

ชาติไทยเราเอ๋ย

ชาติ ไทย เรา เอ๋ย อย่า ละ เลย ทำ ตาม หน้า ที่ ไทย

เรา นั้น มี ความ สุข เอ๋ย บท ทุกข์ ใคร ละ ย่ำ ยี เอก

ราช มั่นชาติ เติ ร์ นั้น มี พระ เอก พละ ละ สม บุรณ ไทย

เรา ต้อง ช่าง ชู ชาติ เอ๋ย เก่ง กาง ดือ หลวง พิ บุลย์ ความ

สุข จะ ได้ ละ เติม พูน ของ ไทย เรา เอ๋ย

ย้อนต้น 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงชาติไทยเราเอ๋ยในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุดตัวเข็บบึ่งหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖ ๖

♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖ ๖
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖ ๖
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖

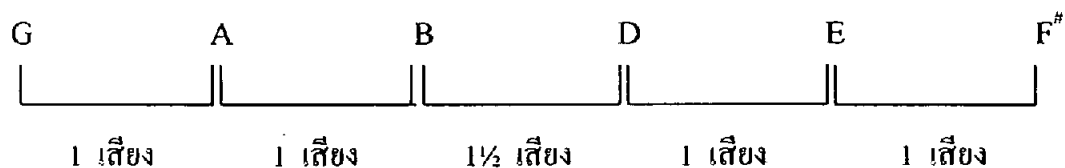
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงร่ำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงชาติไทยเราเอ่ยด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ชาติไทยเราเอ่ย เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ G A B D E F[#] ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงชาติไทยเราเอ่ย เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง G เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง C ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงชาติไทยเราเอ่ยด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1: 3 min, 4 Per, 2 Maj

วรรคที่ 2: 3 min, ซ้ำเสียง

วรรคที่ 3

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงชาติไทยเรายังนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

2 Maj 3 min ซ้ำเสียง

วรรคที่ 1

4 Per

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงชาติไทยเรายังด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

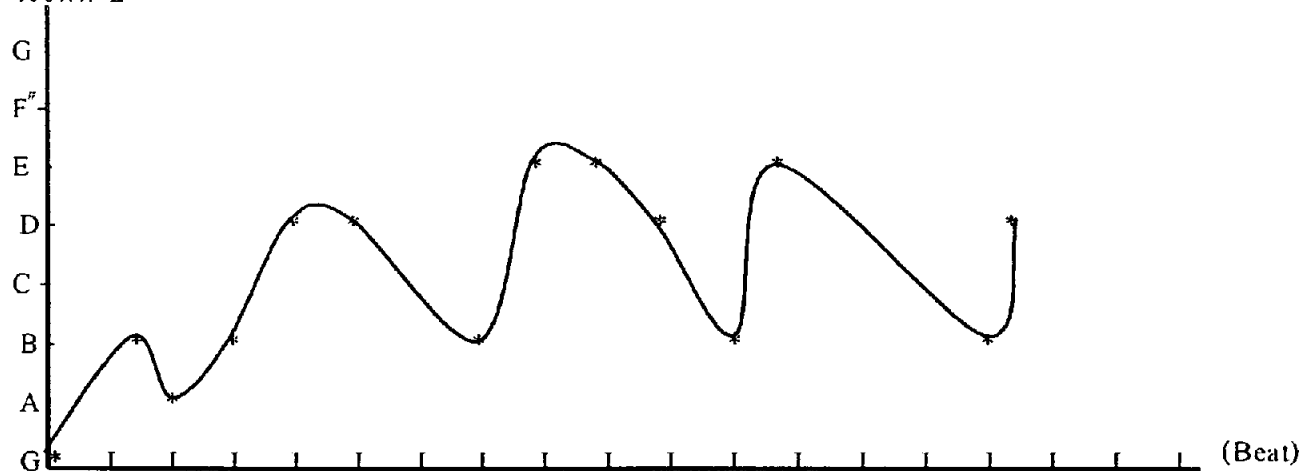
วรรคที่ 1

A G F# E D C B A

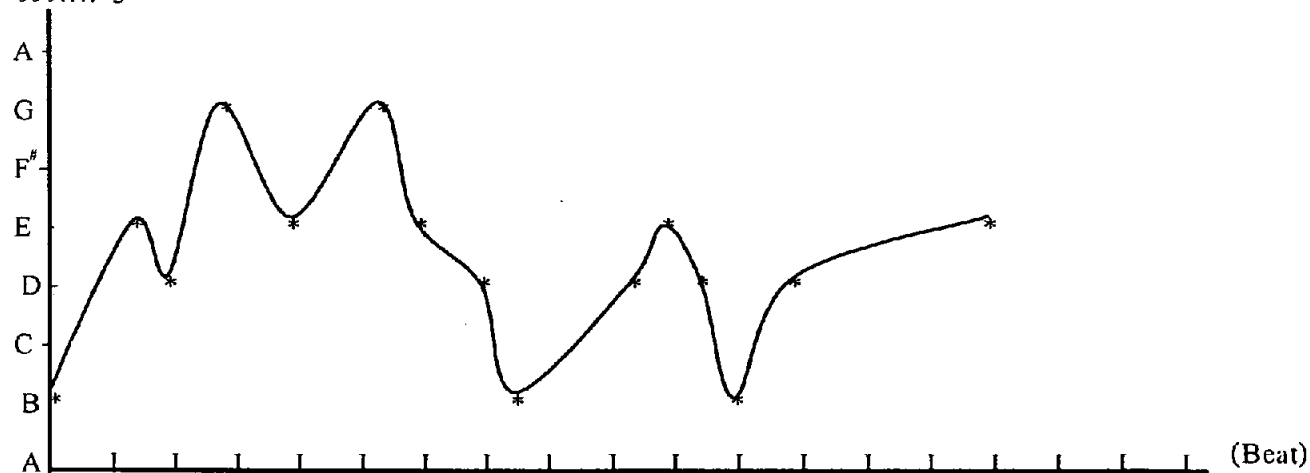
(Beat)

ชาติ ไทย เรา เอ๋ย อย่า ละ เลย ทำ ตาม หน้า ที่ ไทย

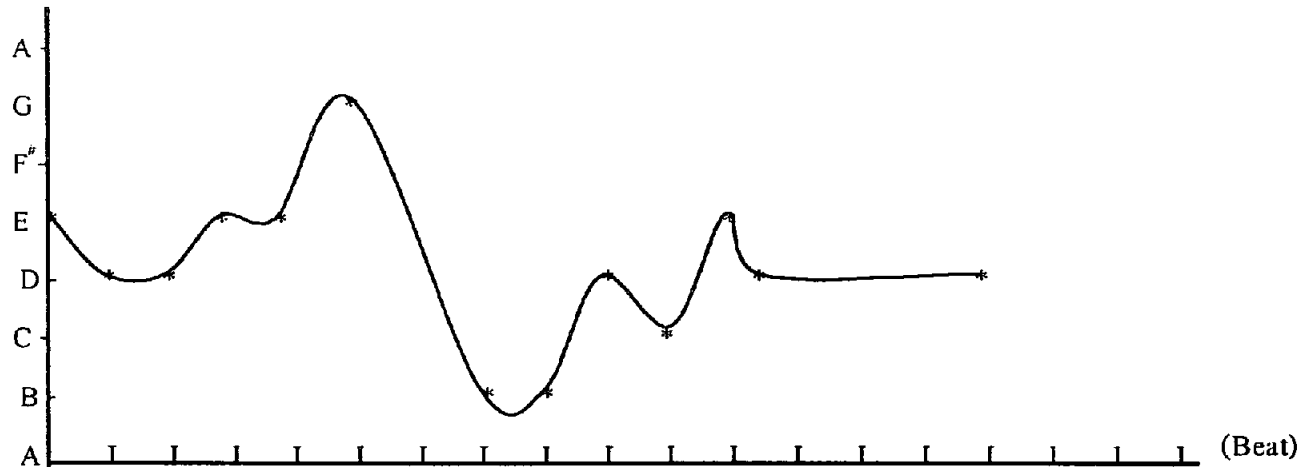
วรรคที่ 2

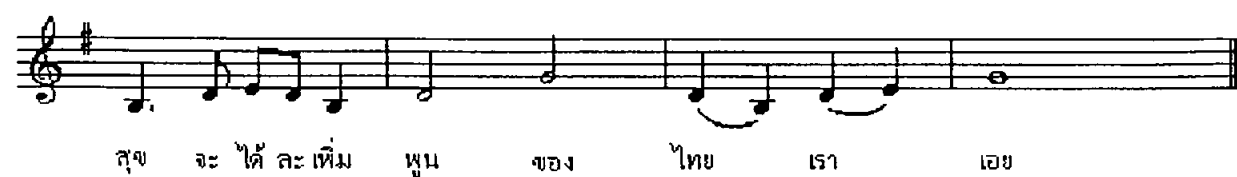
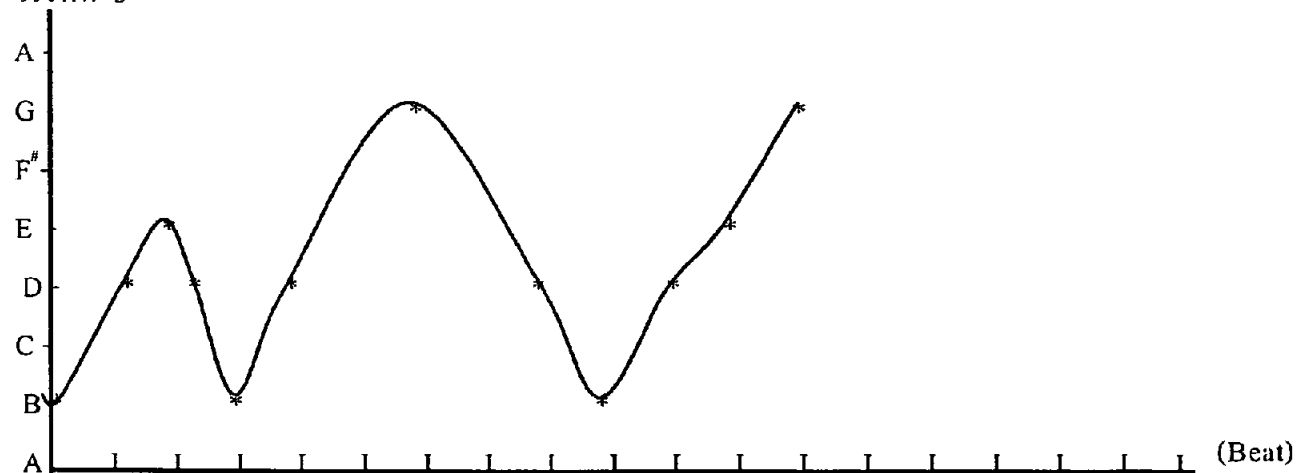
วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

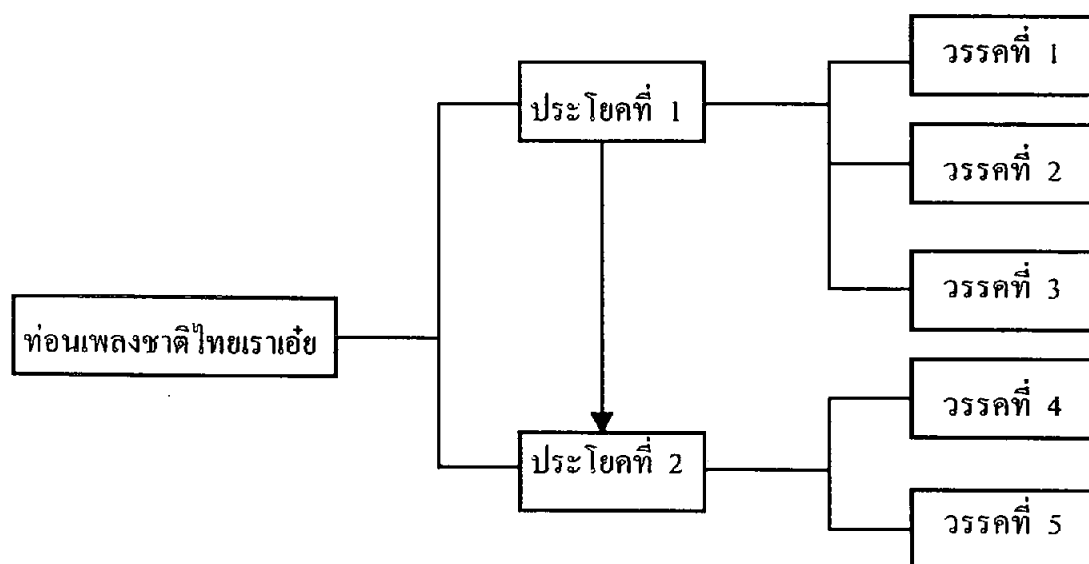
วรรคที่ 5

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงชาติไทยเรอเอ๋ย ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ประโยคที่ 1 และ 2 จะมี 2 วรรค ประโยคที่ 3 จะมี 1 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงชาติไทยเรอเอ๋ย

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงชาติไทยเรอเอ๋ยสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบขึ้นๆลงๆ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์จีเมเจอร์ (G) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบกระโดดอยู่ตลอดเวลา เป็นการกระโดดแบบสั้นๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 3 วรรค ซึ่งวรรคแรกเป็นวรรคที่สมบูรณ์และวรรคที่ 2 เป็นวรรคตาม และวรรคที่ 3 เป็นวรรคจบ ประโยคที่ 2 มี 2 วรรคซึ่งมีวรรคตามและวรรคจบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

คูซิดูโน้นซิดู

คู ซิดู โน้น ซิดู นุ่ง สี กัน มา หลาย คน

คู ซิดู แม่ คน โน้น งาม โน้น เกลาะ ใจ เรียม รูป

หล่อ และ ออ เอี่ยม ทำ หน้า เสงี่ยม เอว อ่อนเป็นนางละ เวง นุ่ง

ดำ งาม จำ จริง นะ เจ้า เอย ไล่ ขาว มา รำ สวาท แซ่ ห่อน

รำ ไปตาม บท เพลง คนไหน รำ แต่ง ขอ เชิญ มา รำ

ย้อนต้น 3 เที้ยว

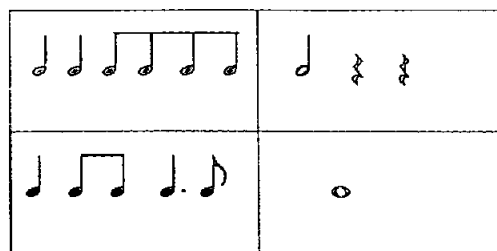
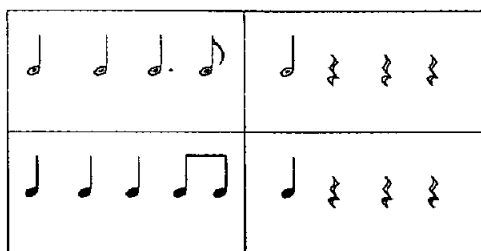
องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงคูซิดูโน้นซิดูในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำประจุด ตัวดำ ตัวเข้บิตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩

♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩	♩

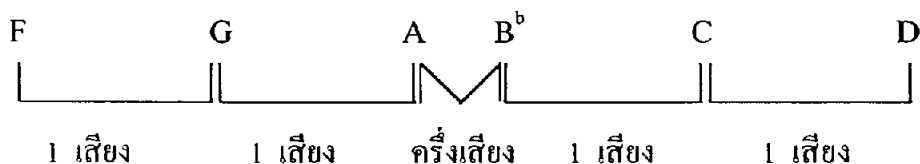
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบอราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ	- ไต่ะ - ตึง	- ตึง - ไต่ะ	- ตึง - ตึง	- ไต่ะ - ไต่ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงคูซิดูโน้นซิด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง คูซิดูโน้นซิดู เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ F G A B^b C D ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงคูซิดูโน้นซิดู เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง F เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง E ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงคูซิดูโน้นซิด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ขงทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของท่านอง

ประโยคที่ 1

3 min

5 Per

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

2 Maj

ซ้ำเสียง

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงดูซิดูโน้นซึ้นนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

3 min

2 Maj

วรรคที่ 1

ซ้ำเสียง

5 Per

วรรคที่ 2

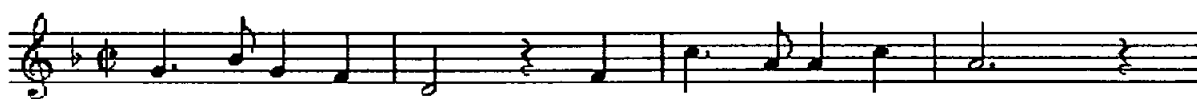
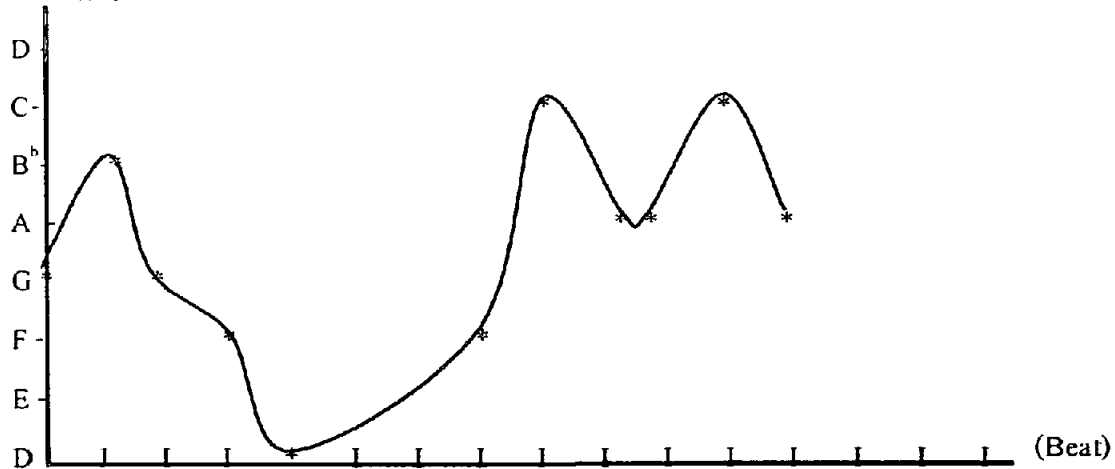
วรรคที่ 3

ในประโยคที่ 2 จะมีทั้งหมด 3 วรรค ซึ่งลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

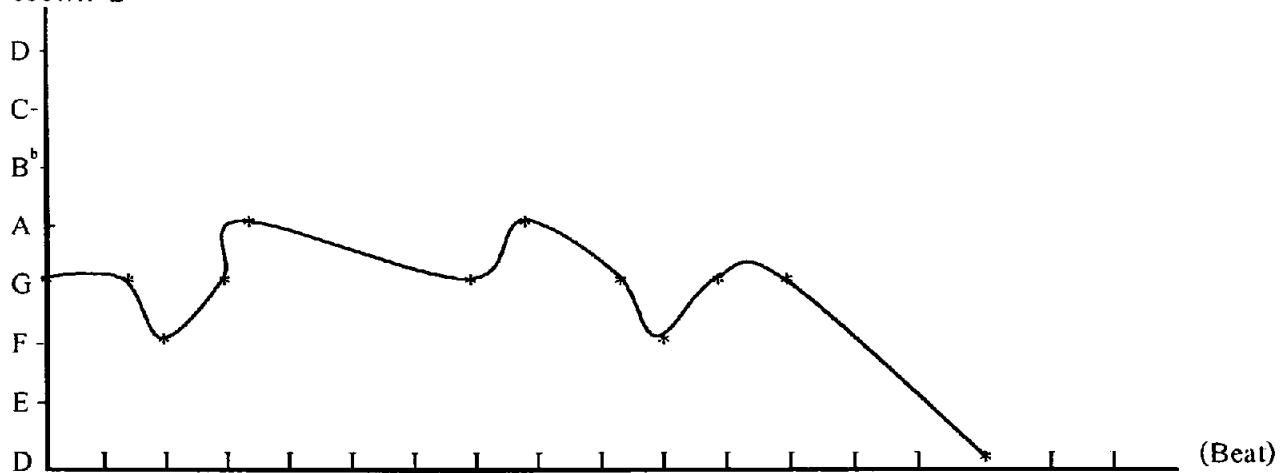
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงดูซิดูโน้นซึ้นด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

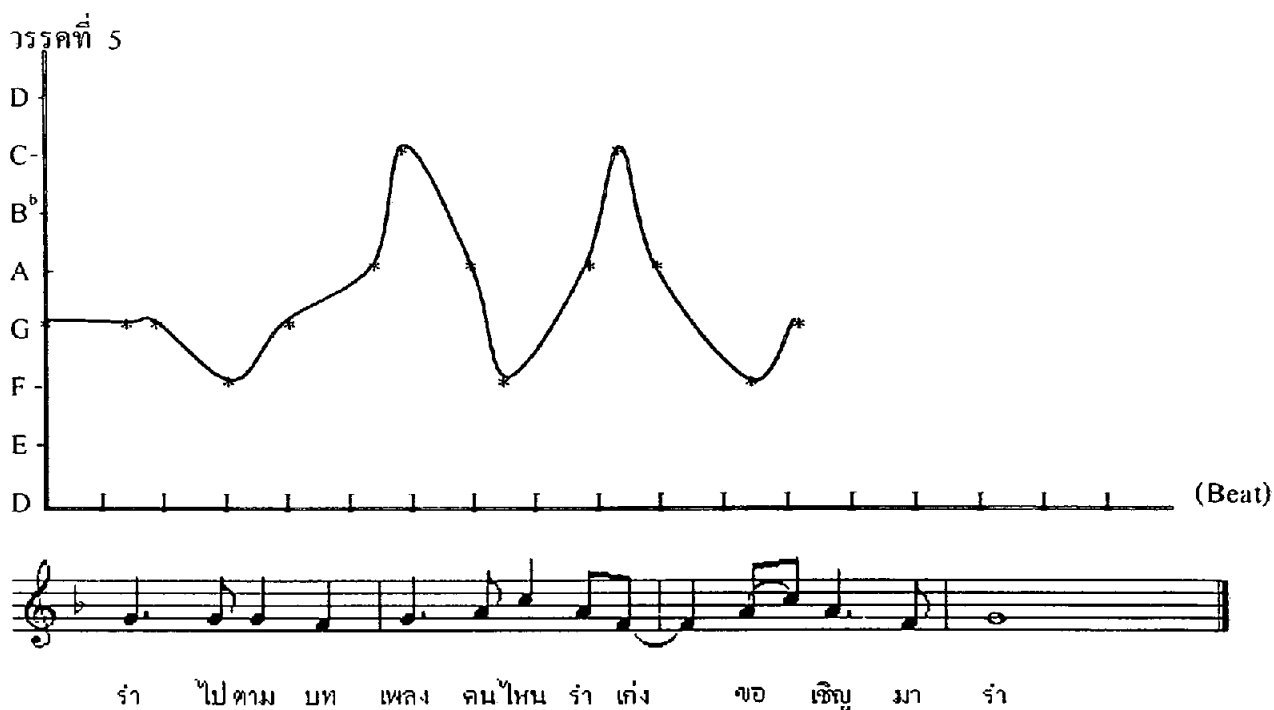

ดู จิต ดู โน่น จิต นุ่ง สี กัน มา หลาย คน

วรรคที่ 2

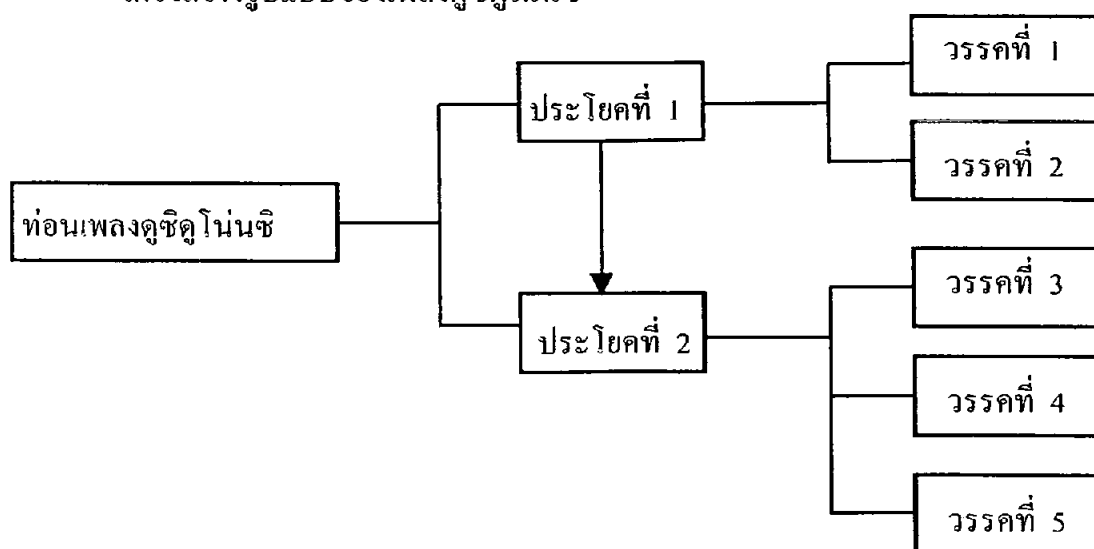
ดู จิต แม่ คน โน่น งาม โน่น เสา สะ ใจ เสียม รูป

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงดุซิดูโน่นชิ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละทีวนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค ประโยคแรกจะมี 2 วรรค ประโยคที่ 2 จะมี 3 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงดุซิดูโน่นชิ

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงดุซิดูโน้นสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนอง จะเคลื่อนที่แบบขึ้นๆลงๆ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอฟเมเจอร์ (F) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบกระโดดอยู่ตลอดเวลา เป็นการกระโดดแบบสั้นๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 2 วรรค ซึ่งมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง ประโยคที่ 2 มี 3 วรรค ซึ่งวรรคแรกเป็นวรรคที่สมบูรณ์และวรรคที่ 2 เป็นวรรคถาม และวรรคที่ 3 เป็นวรรคตอบ

♩ = 70

เดือนวันเพ็ญ

เดือน วัน เพ็ญ กระ ต่าย ตื่น ตื่น หมอก จาง เออ

น้า รัก จิ้งหนอ เธอ จะ ละมอ ไป ถึง ไหน เอ็ง

เออ วัน นี้ เดือน หางย ดาว กระ จาย แจ่ม ฟ้า

หอม หวล ยาน ตา ละ เมื่อ เา ลา จะ ส่ง กลิ่น ชะ เอ็ง

เออ ละ เจ้า ช่อ อัง กาบ ฤหาลาบ ส่งกลิ่น แล้ว ช่อ อัง กาบ ฤหาลาบ ส่ง กลิ่น

ความรัก ไม่อยู่ หา หัวใจ เดือน หวาน รัก หวาน เลื่อนหวานเดือน ใจ

ย้อนต้น 3 เลี้ยว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเดือนวันเพ็ญในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวเข้บตหนึ่งชั้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

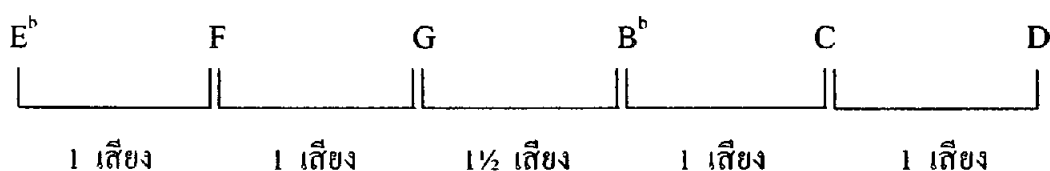
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบอราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเดือนวันเพ็ญด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เดือนวันเพ็ญ เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ E^b F G A^b B^b C ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงเดือนวันเพ็ญ เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง B^b เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง A ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเดือนวันเพ็ญด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ซ้ำเสียง

2 Maj

3 min

4 Per

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงเดือนวันเพ็ญนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2 ซ้ำเสียง 2 Maj

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2 3 min

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ ร และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 3 ซ้ำเสียง

วรรคที่ 1

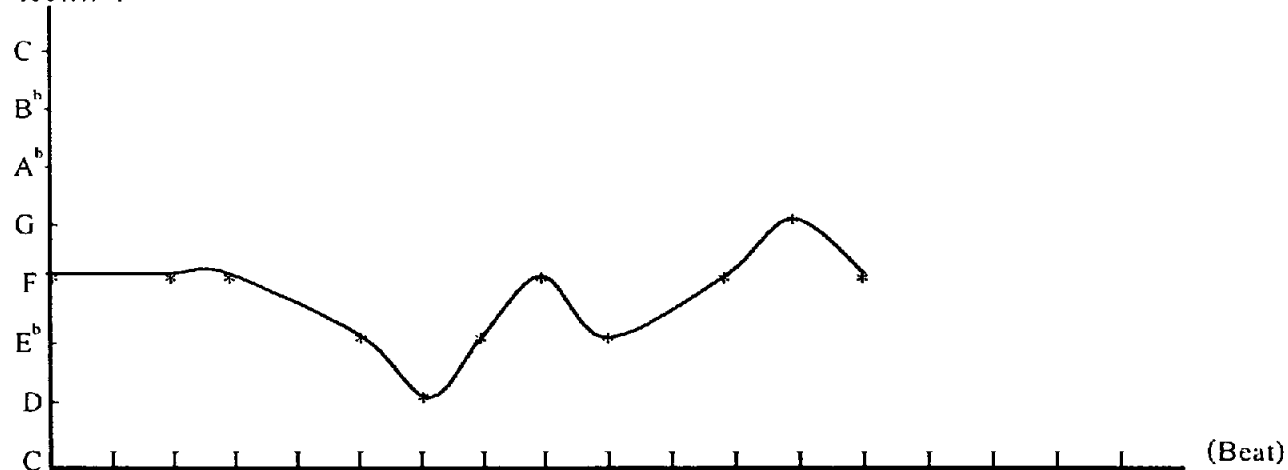
วรรคที่ 2 2 Maj 4 Per 3 min

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

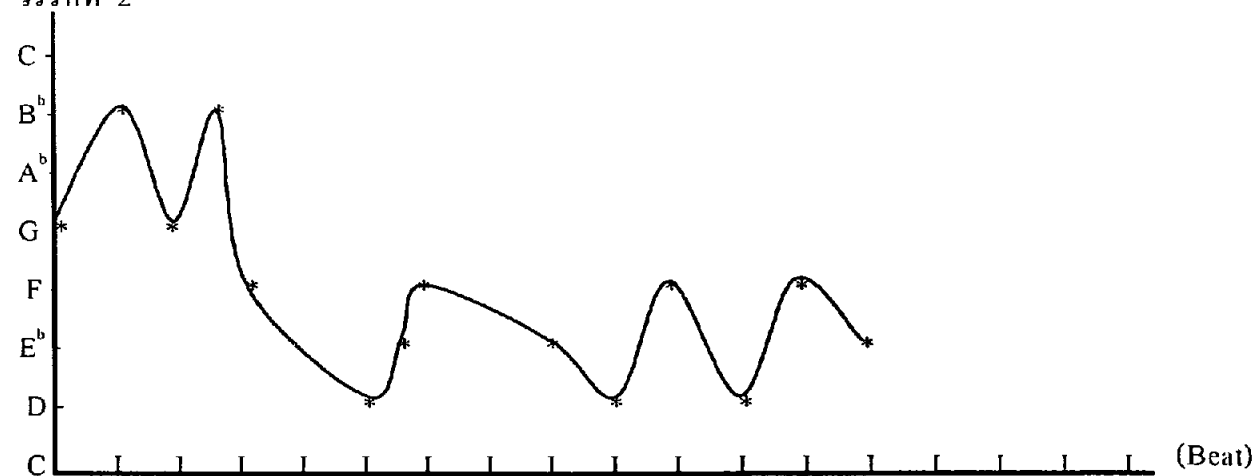
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเดือนวันเพ็ญด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

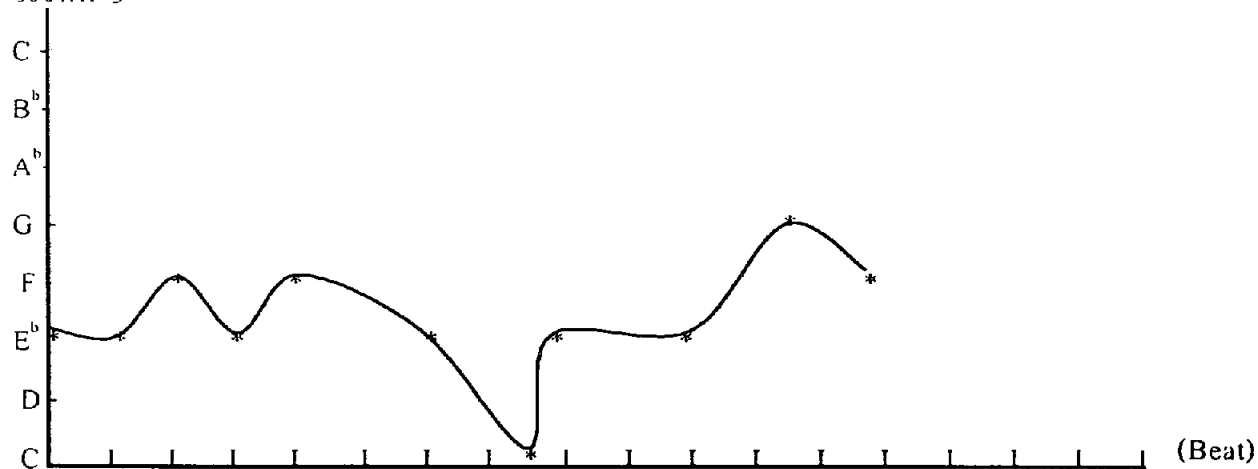
วรรคที่ 1

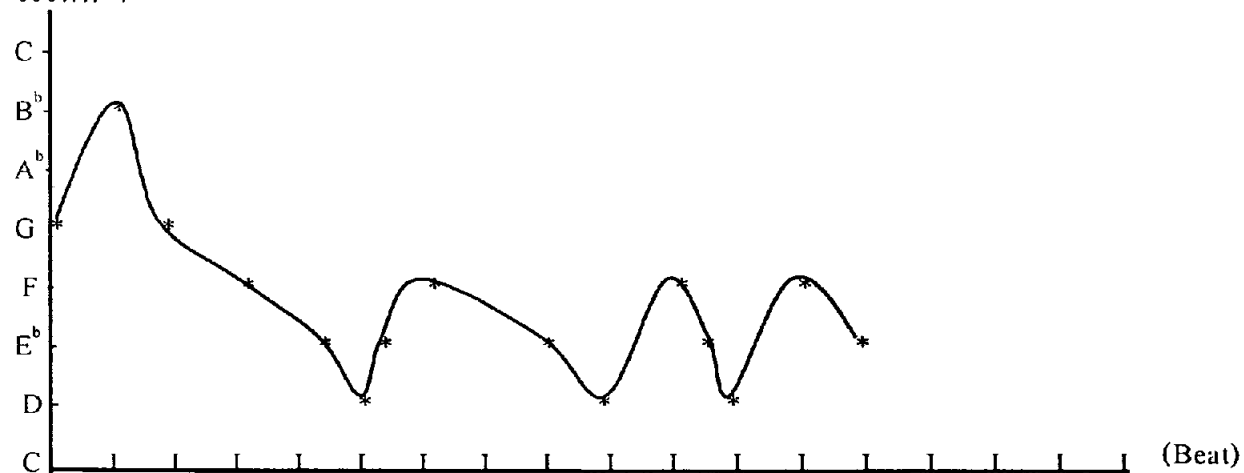
วรรคที่ 2

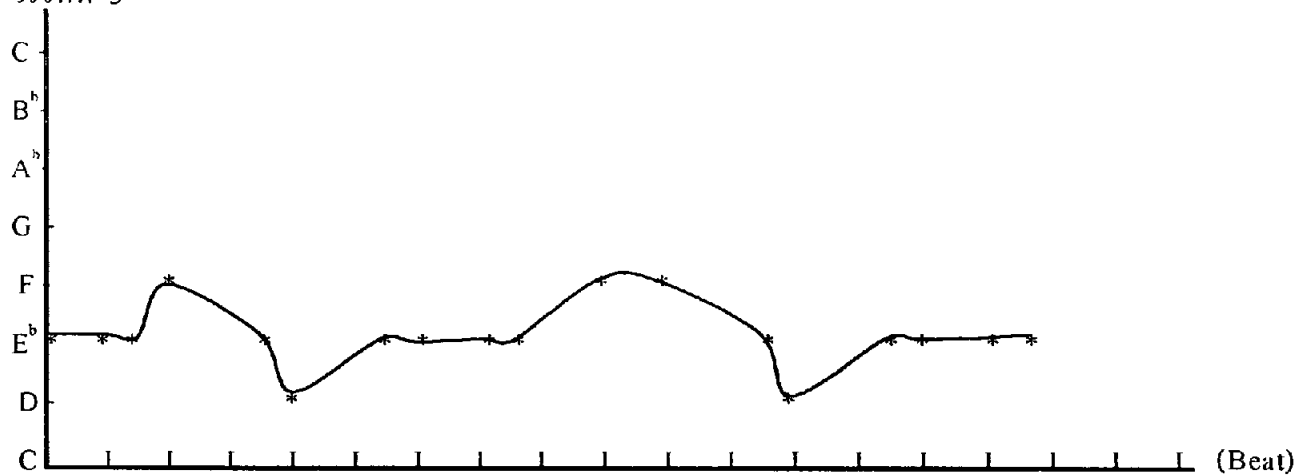
วรรคที่ 3

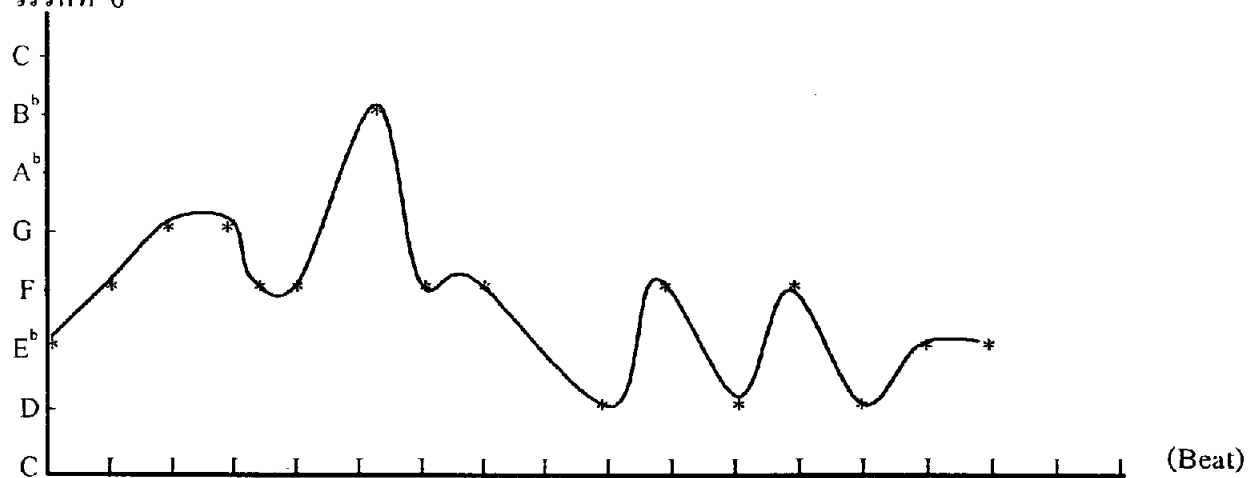
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

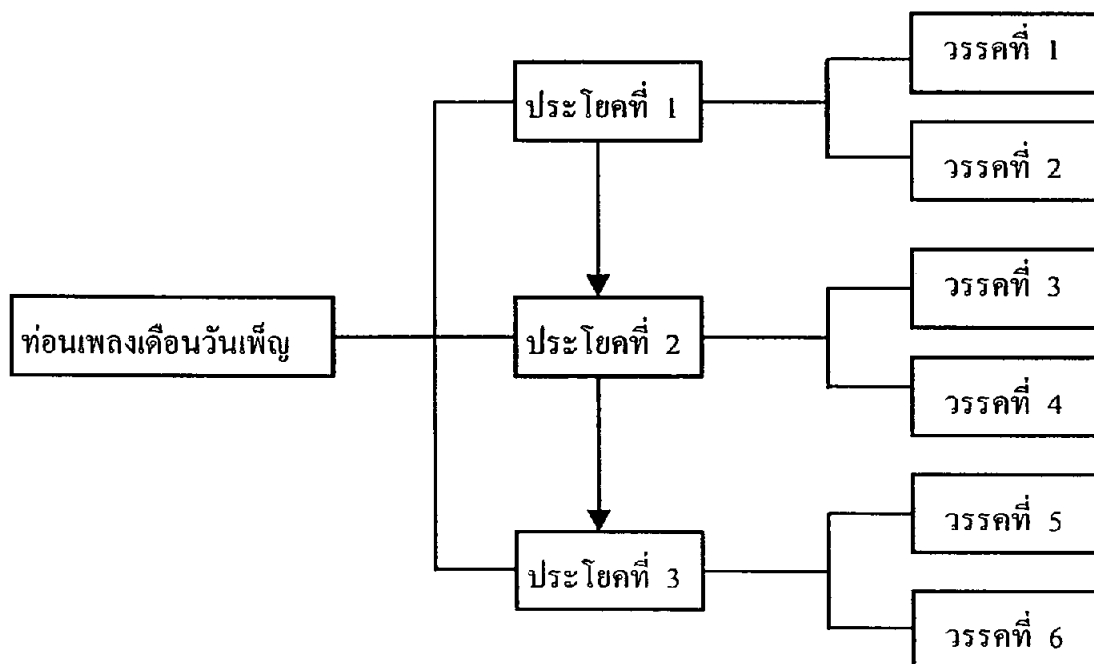
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเดือนวันเพ็ญ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเทิวนั้นจะไม่มีการเล่นท่อนหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงเดือนวันเพ็ญ

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงเดือนวันเพ็ญสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ตเมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบเส้นตรง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ ตื่นเถิด

ตื่น เถิด ลูก เถิด เสียง ลูก จะ เปิด นั้น มา ไม่น้อย แต่ ละ เอ็น เสียง เอ็น ละ ห้อย เสียง แต่ ละ เอ็น เสียง เอ็น ละ ห้อย จะ พา สาบ น้อย ลง หลุม หลบ ภัย ล่า ที่ หนึ่ง เอ๋ย มา บิน วน ละ ขับ ไล่ ป็น กล เสียง สอง สาม ที่ ล่า ที่ สอง มัน บิน มา เอ๋ย มา ทั้ง กอง เส ปียง ของ เรา เสียง นี้ ที่ ล่า ที่ สาม มัน บิน ช้า ๆ มา ทั้ง สะพาน เต ตา ของ เรา ทัน ที่ สะพาน เรา มัน ไม่ เป็น ไร สะพาน เรา มัน ไม่ เป็น ไร ดอก ขาว ไทย ของ เรา นี่ เอ๋ย

ย้อนต้น 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงตื่นเถิดในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเขปัดหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

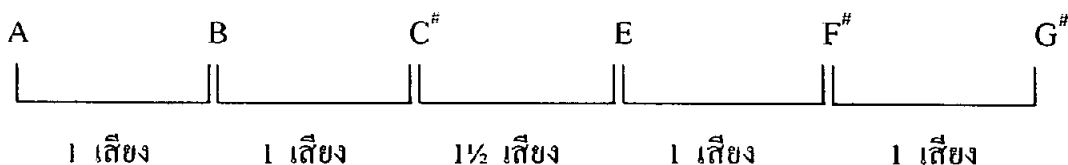
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบิราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โด๊ะ - ตึง	- ตึง - โด๊ะ	- ตึง - ตึง	- โด๊ะ - โด๊ะ	- โด๊ะ - ตึง	- ตึง - โด๊ะ	- ตึง - ตึง	- โด๊ะ - โด๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงต้นเกิดด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ต้นเกิด เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ A B C[#] E F[#] G[#] ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงต้นเกิด เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง A เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง D ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงต้นเกิดด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ คู่ 6 เมเจอร์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

3 min

6 Maj

4 Per

2 Maj

ซ้ำเสียง

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงต้นเกิดนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ชั้นคู่ 6 เมเจอร์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

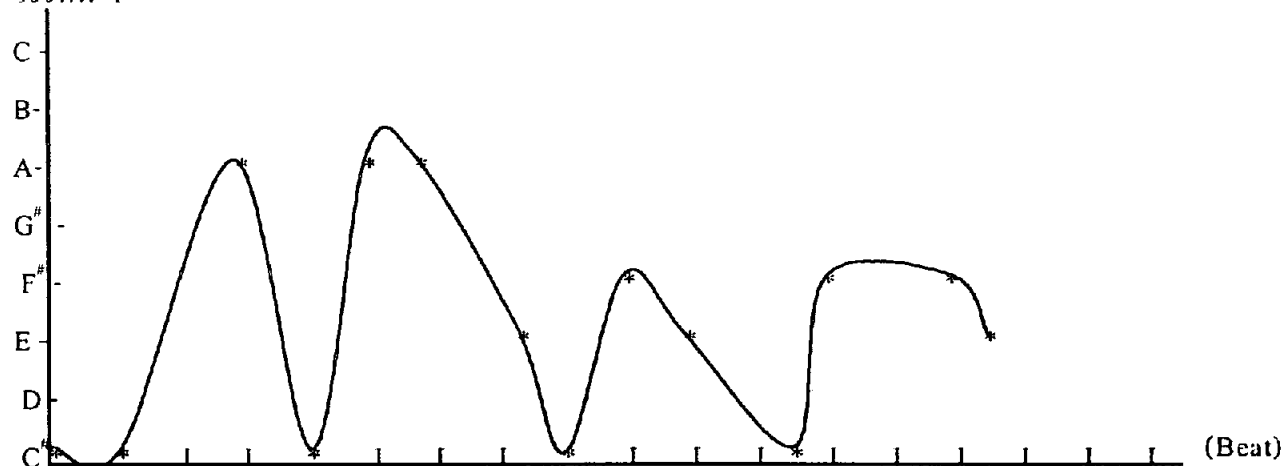
ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ คู่ 6 เมเจอร์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

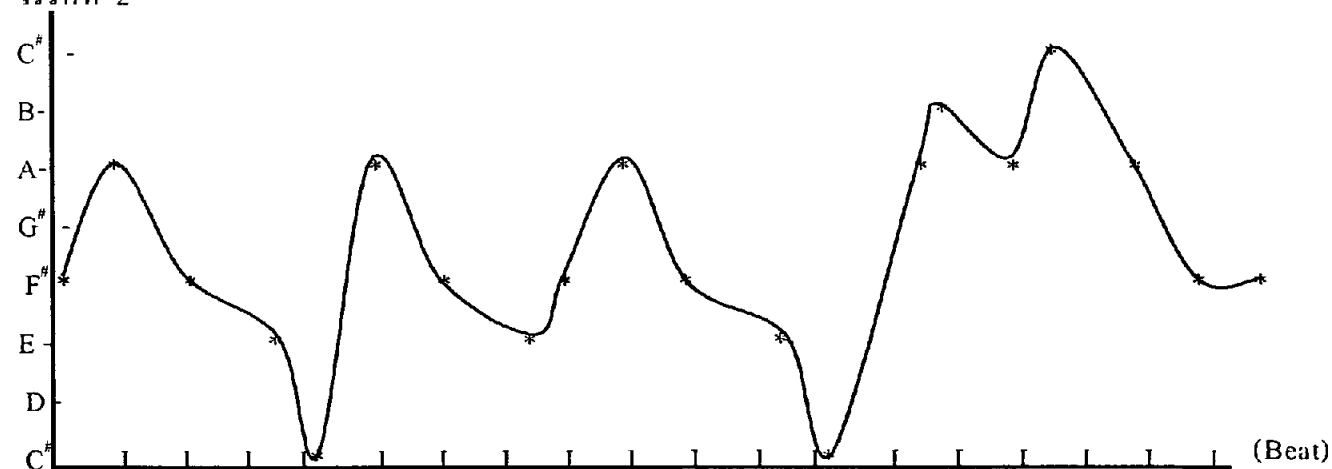
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงต้นเกิดด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

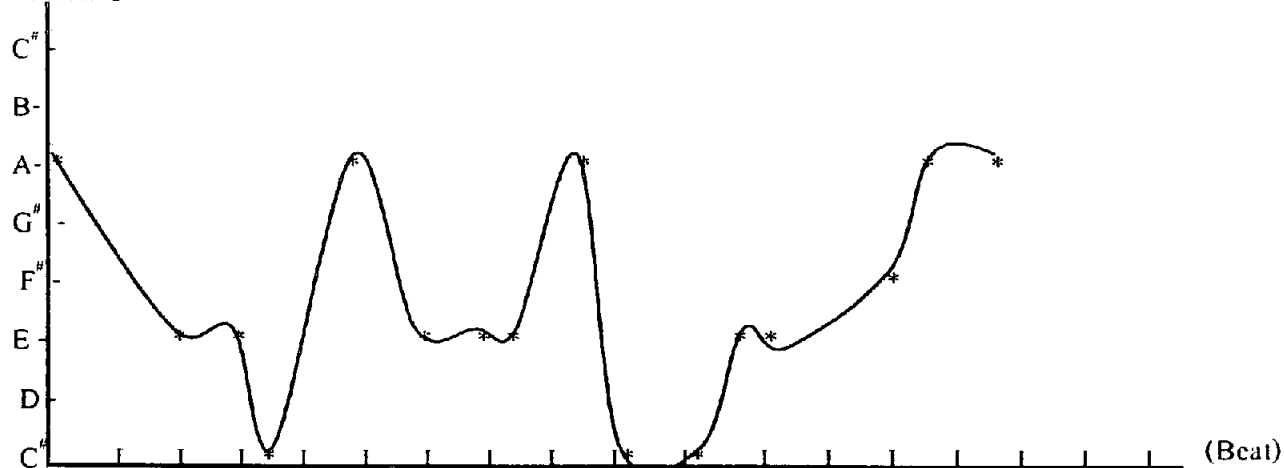
วรรคที่ 1

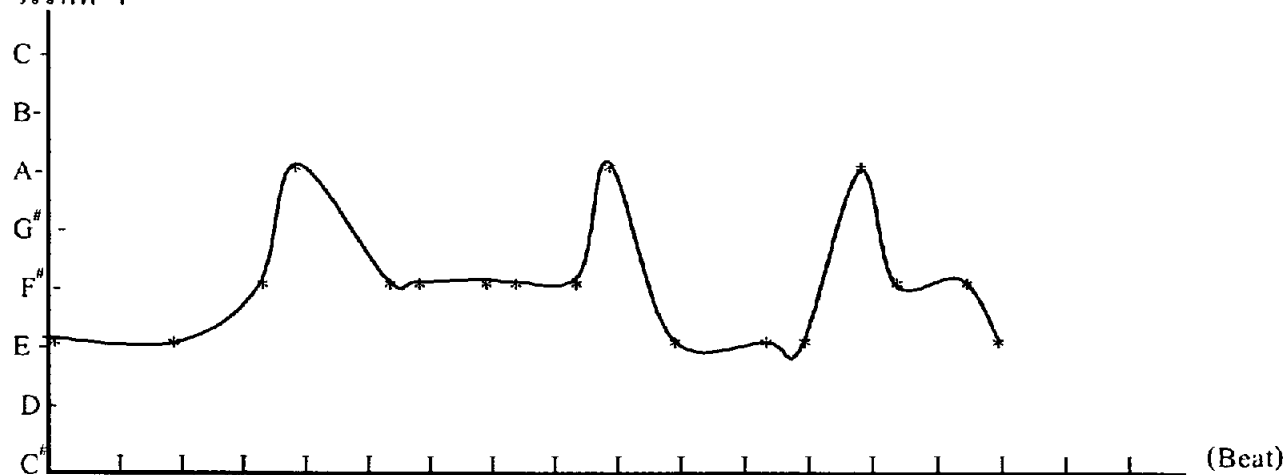
วรรคที่ 2

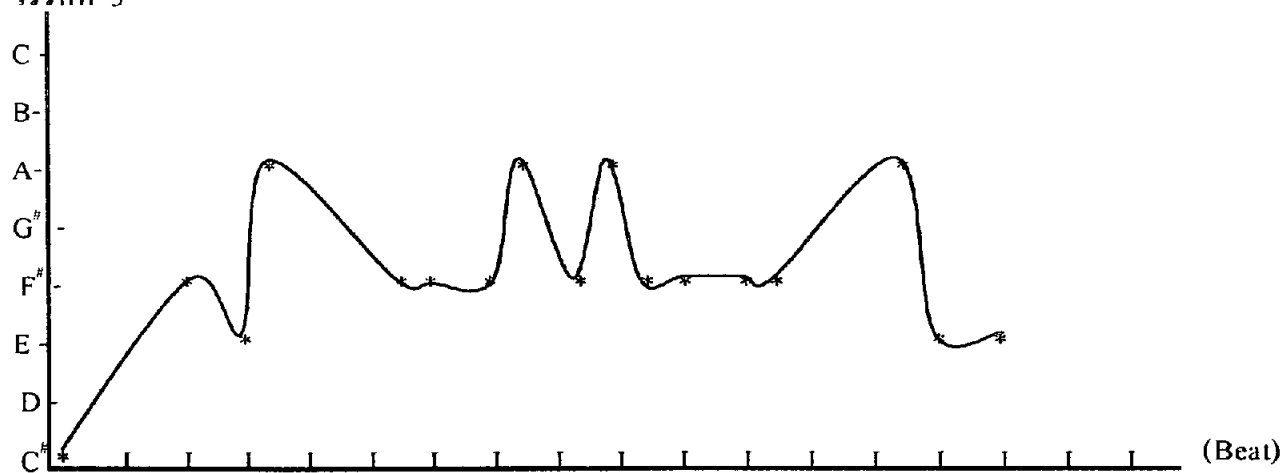
วรรคที่ 3

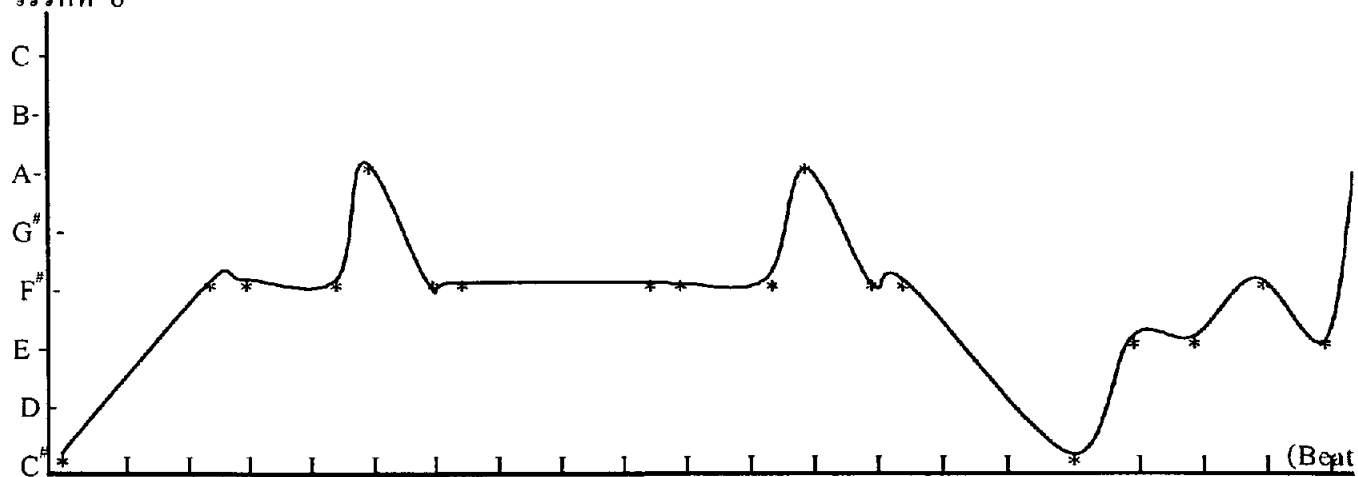
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

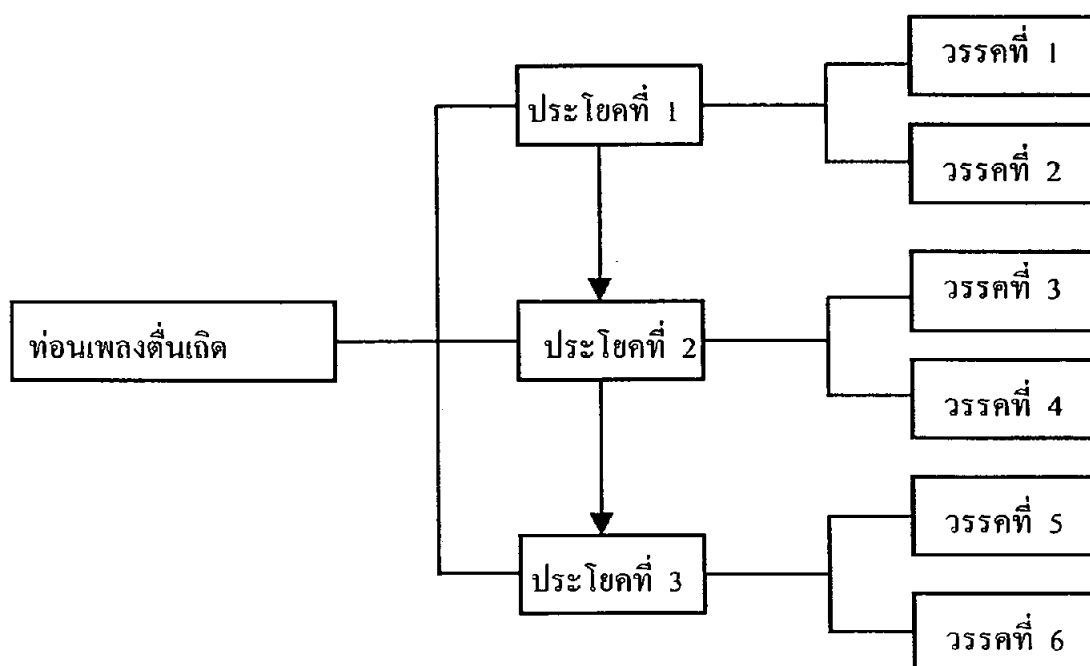
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงต้นเกิด ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 ท่อน ในการร้องซ้ำกันแต่ละท่อนนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงต้นเกิด

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงต้นเกิดสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดดอยู่ตลอดเวลาบางครั้งเป็นการกระโดดแบบห่างกันมากระหว่างเสียง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอมเจอร์ (A) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และขั้นคู่ 6 ไมเนอร์ เป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

ไทยรงค์

ไทย รงค์ เป็น ของ คนไทย ถ้า แม่ ผู้ใด ใคร ละ มา ช่ม
 ช่ม ชาติใด ใคร ละ มา ช่ม จี ชีวิต เรา มี รัก ยากัน
 ไว้ ชาติไทย ต้องเป็น ของไทย ชาติไทย ต้องเป็น ของไทย
 ส งาม เอา ไว้ จะ ได้ กา วร

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไทยรงค์ในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ และตัวขยับหนึ่งชั้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

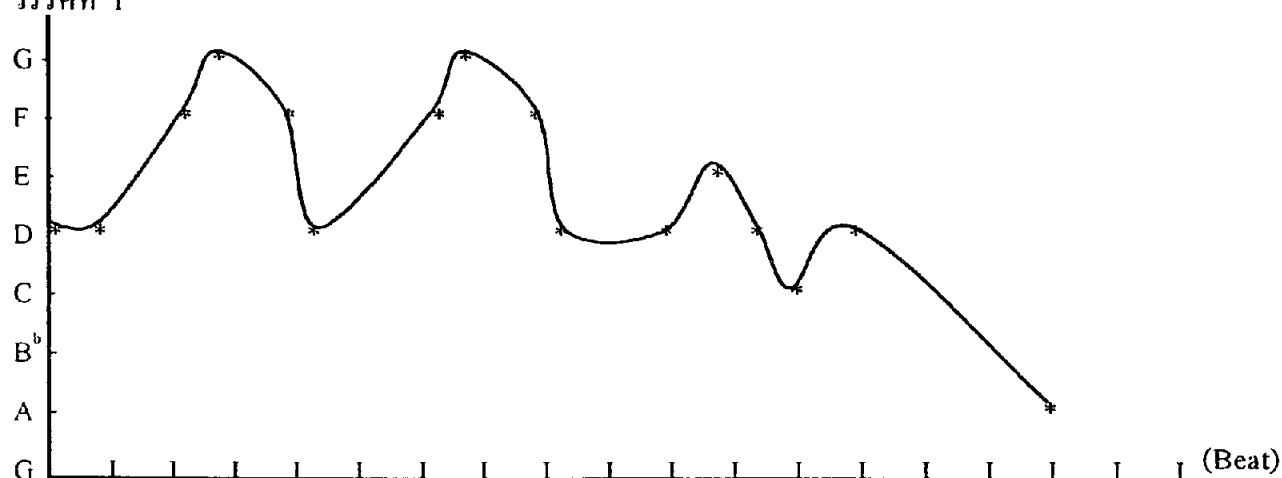
ลักษณะของอัตราจังหวะ

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงไทยทรงคั้นนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

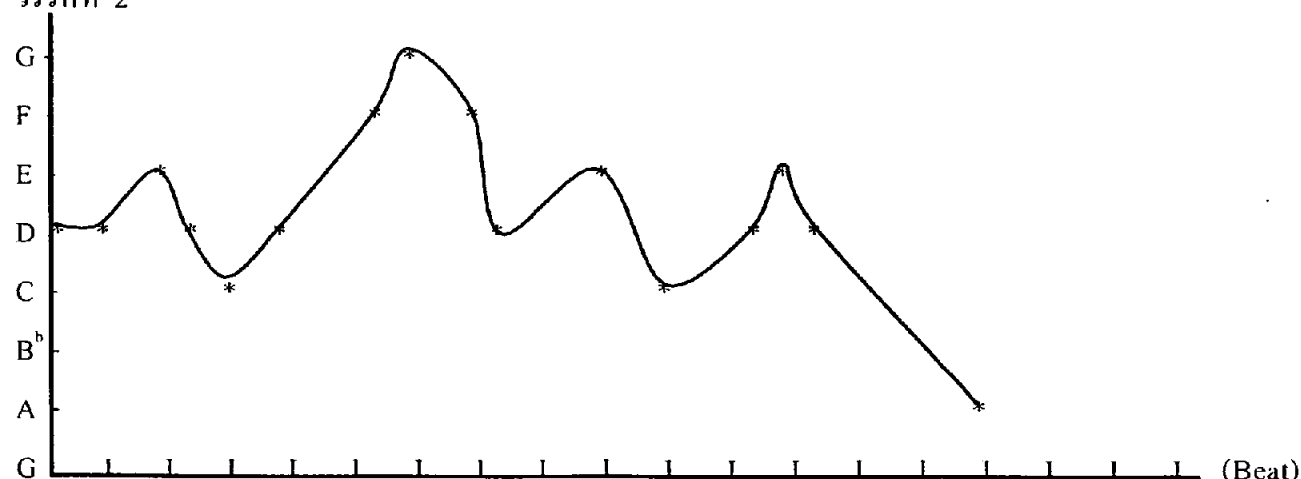
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

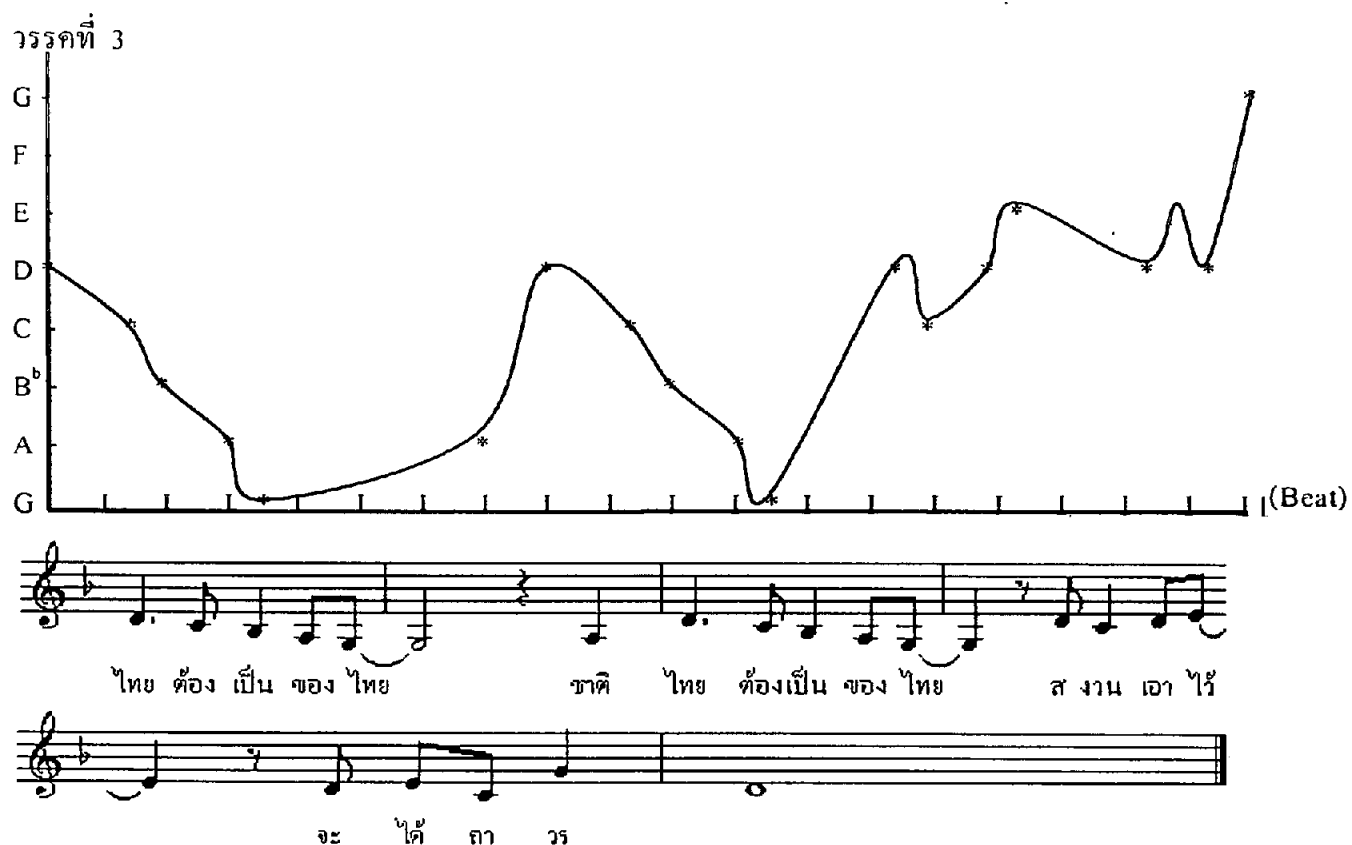
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไทยทรงคั้นด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

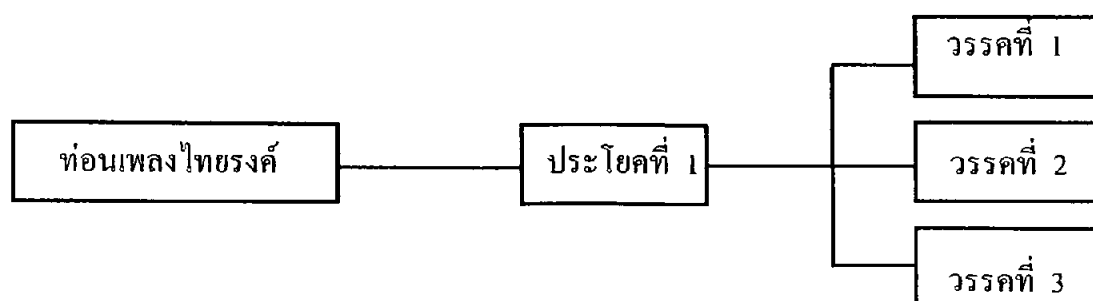

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไทยรงค์ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงมี 1 ประโยค ประโยคจะมี 3 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงไทยรงค์

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไทยทรงคำสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบค่อยๆขึ้นและค่อยๆลง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอฟเมเจอร์ (F) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมีประโยคเดียวในประโยคจะมี 3 วรรค ซึ่งวรรคที่ 1 เป็นวรรคถามและวรรคที่ 2 เป็นวรรคตอบ และวรรคที่สุดท้ายเป็นวรรคสรุปของบทเพลง

♩ = 70 นกน้อยมาบินลอยลม

นก น้อย มาบิน ลอย ลม สาย สม ดู ปีก ไส - ว เอย

ดู รี หมู่ าว ไทโย ร่วมน้ำใจ ร่วมน้ำมด คี

แขน ดู ดาว จ ระ เข้ กำ ลัง จะ เร่ ละ ห้า มา ลา

จีน ชื่น อุ รา สด สาย ตา ไม่ มี เมฆ บัง เอย โนน

นะ โนน นะ ดาว ไต ดาว ลูก ไต้ ยาย ห้า เคียง กัน

ดู รี หมู่ แสง จันทร์ ร่วมน้ำใจ ติด ตา เตือนใจ

ย้อนต้น 3 เทียว

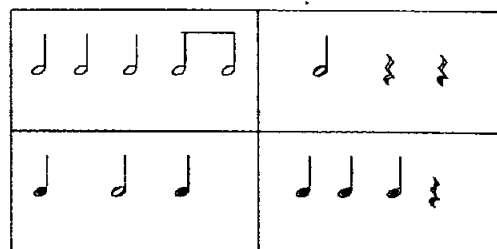
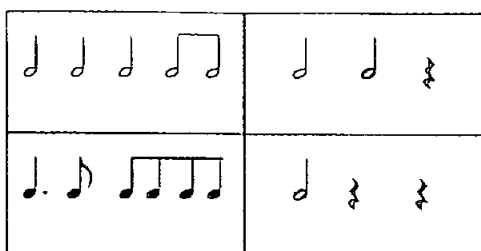
องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนกน้อยมาบินลอยลมในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุ ตัวดำ ตัวดำประจุ ตัวเข้บิตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ . ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕
-----------	-------

♩ ♩ . ♩	♩ ๕ ๕
---------	-------

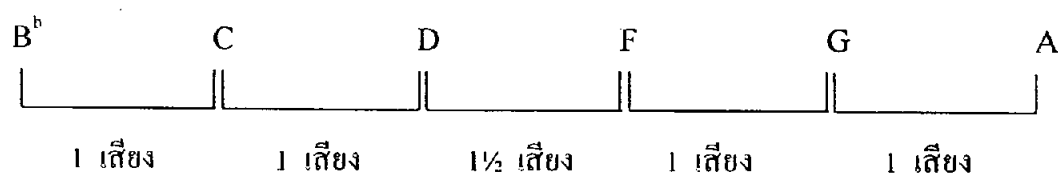
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนกกน้อยมาบินลอยลมด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง นกกน้อยมาบินลอยลม เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ B^b C D F G A ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงนกกน้อยมาบินลอยลม เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง B^b เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง E ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนกกน้อยมาบินลอยลมด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้น และค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ คู่ 6 เมเจอร์ และการซ้ำเสียง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของท่านอง

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงนกน้อยมาบินตอย ลมนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และลักษณะการซ้ำเสียง ในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่ เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการ ดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

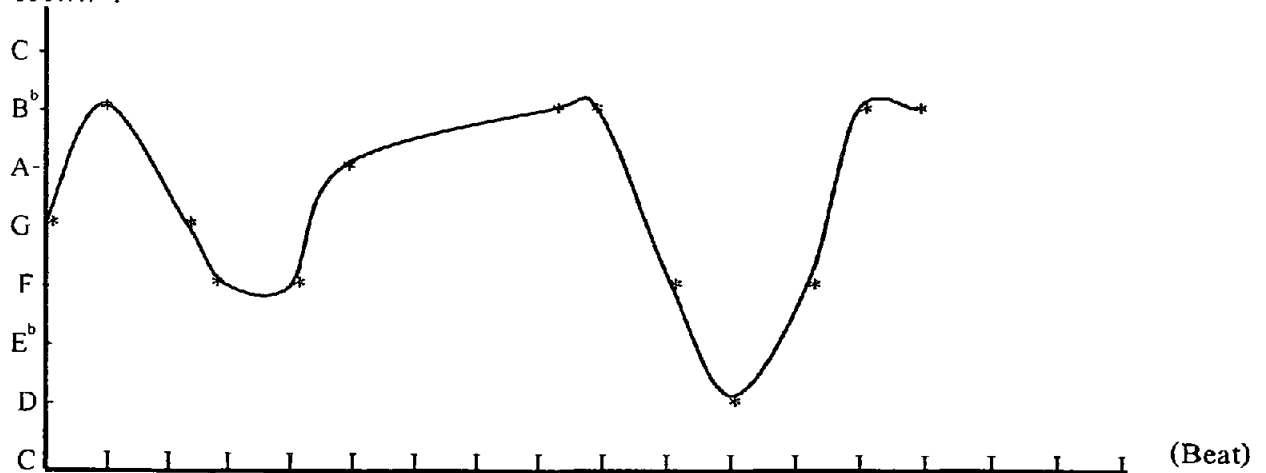
วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 6 เมเจอร์ และ การซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

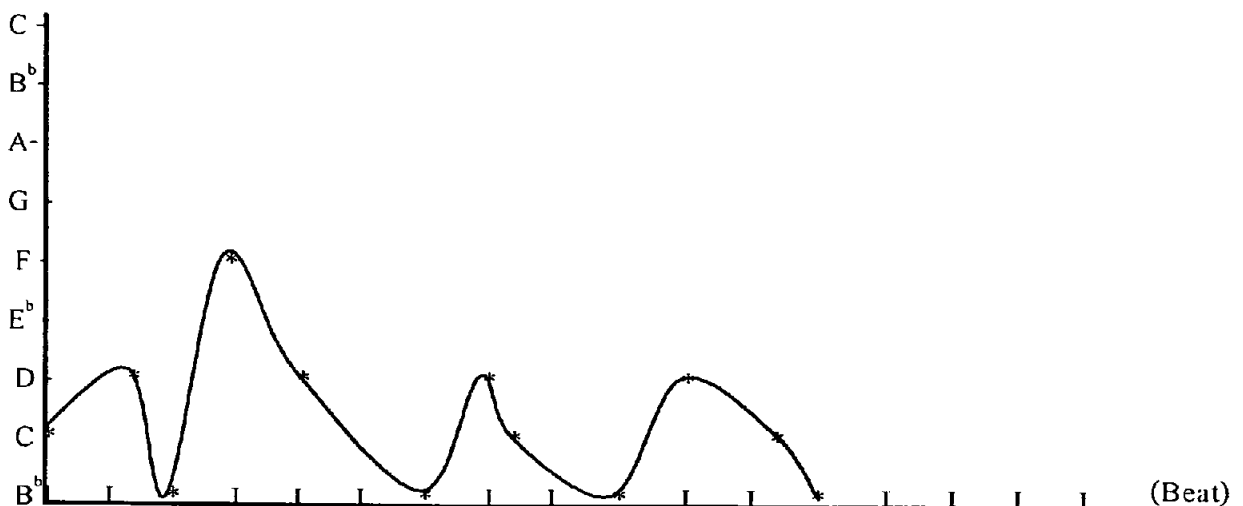
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนกน้อยมาบินลอมด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของ พื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบ และค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

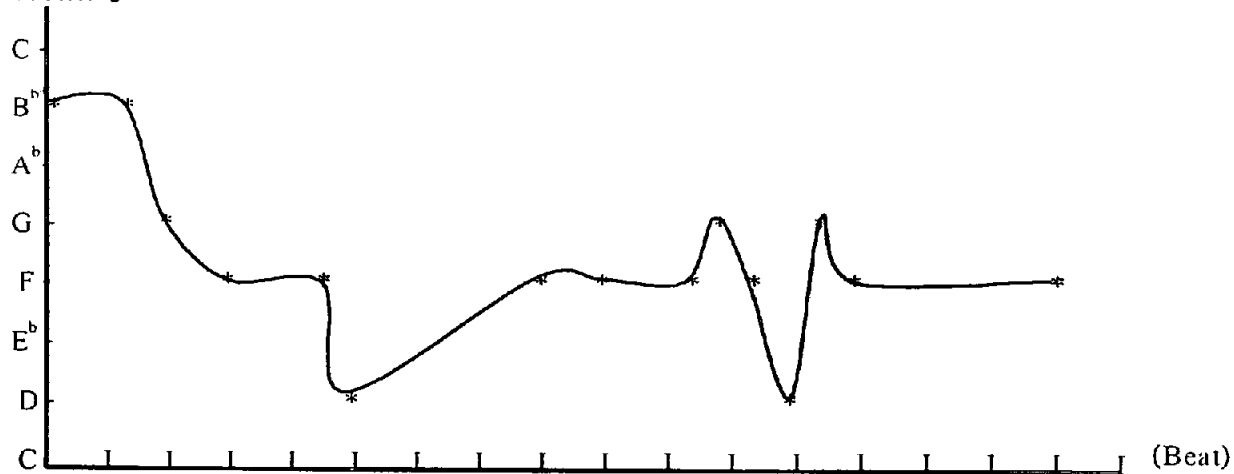
วรรคที่ 1

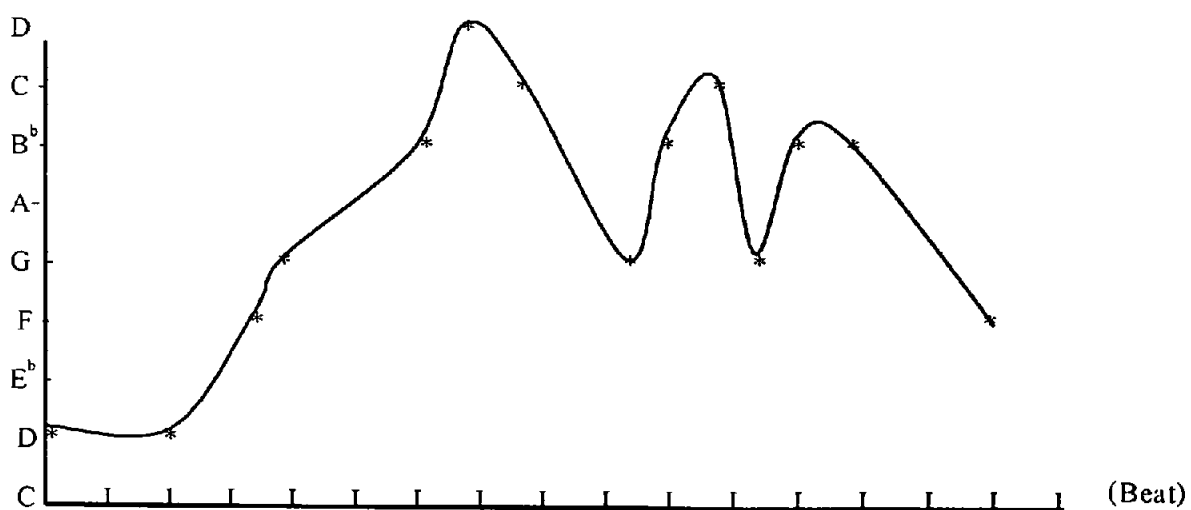
วรรคที่ 2

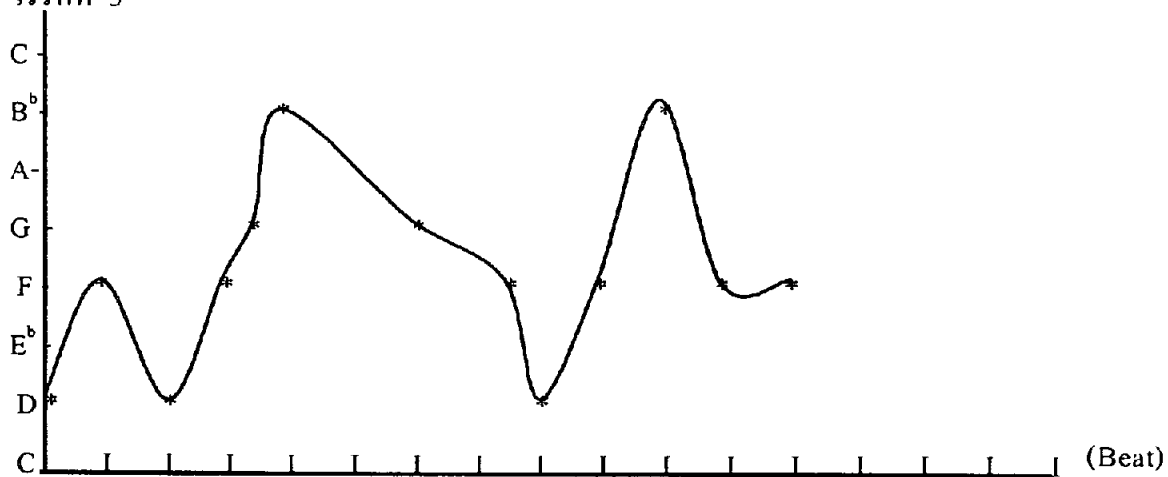
วรรคที่ 3

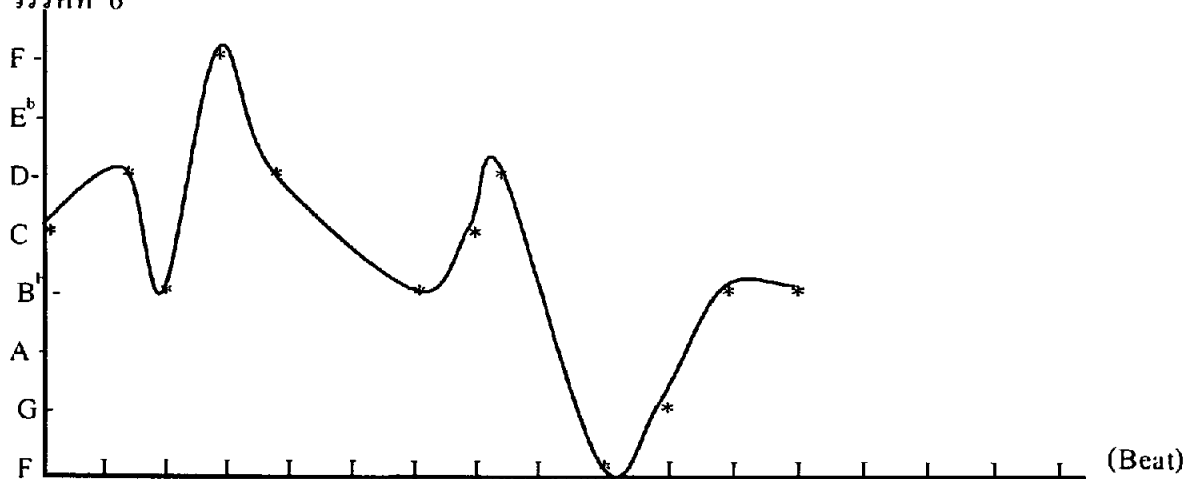
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

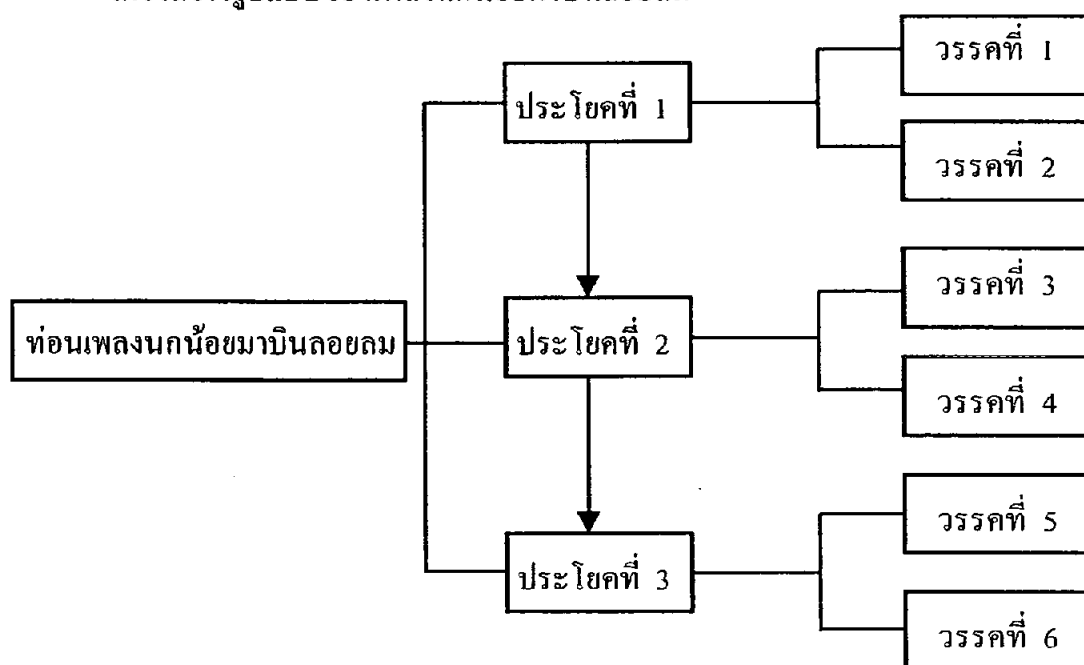
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนกน้อยมาบินลอยลม ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยวนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงนกน้อยมาบินลอยลม

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงนกน้อยมาบินลอยลมสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณ โน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์บีแฟล็ตเมเจอร์ (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ นครสวรรค์

น คร ส วรรค์ ของ เรา นี เอ๋ย ไม่ นึก เลย จะ ถูก โจม
 ติ ตู้ เครื่อง ขนั้ ละ ชิ มา ห้อม ล้อม ตู้ เครื่อง ขนั้ ละ ชิ มา ห้อม
 ล้อม มา หั้ ลุก บอม ละ ลง หน้า 'ธา นี เอ๋ย โอ ติล เรา ไม่ เป็น ไ
 แต่ หั้ รก ไฟ ของ เรา ปน ปี่ อัง กฤษ หรือ 'เม ริ
 กัน เอ๋ย อัง กฤษ อ เม ริ กัน มา ทำ ล้าง ภาณู เสีย ไม่ มี
 ติ คิด ไป เจ็บ ใจ ยิ่ง นึก เอ๋ย คิด ไป เจ็บ ใจ ยิ่ง นึก
 มั่นแสน ลำ บาถ ของ ไทย เรา เอ๋ย จะ ไป เหนือ หรือ ไป ไห้
 เอ้าจะ ไป เหนือ หรือ ไป ไม่ไ้ตู้ รกไฟ ละ ไม่ ส บาถ ใจ เลย

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนครสวรรค์ในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บหนึ่งซ้น และตัวกลมเป็นตัวจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบอราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์ห้องคี่ประกอบเพลงนครสวรรค์ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง นครสวรรค์ เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ B^b C D F G A ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

B ^b	C	D	F	G	A
1 เสียง	1 เสียง	1½ เสียง	1 เสียง	1 เสียง	

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงนครสวรรค์ เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง B^b เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง E ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์ห้องคี่ประกอบเพลงนครสวรรค์ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงใน

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยษัณั 2 เมเจอร์ ชัณั 3 ไมเนอร์ ชัณั 4 เพอเฟกต์ ชัณั 6 เมเจอร์ และการจั้เสยง

ชัณัที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

จั้เสยง 2 Maj 4 Per 3 min

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชัณัเสยงในการดำเนินทำนองของเพลงนครสวรรคันั จะใช้ชัณัเสยงดังต่อไปนี้ คือ ชัณั 2 เมเจอร์ ชัณั 3 ไมเนอร์ ชัณั 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการจั้เสยงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

2 Maj 6 Maj 4 Per 3 min จั้เสยง

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชัณัเสยง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชัณัเสยงดังต่อไปนี้ได้แก่ ชัณั 2 เมเจอร์ ชัณั 3 ไมเนอร์ ชัณั 4 เพอเฟกต์ ชัณั 6 เมเจอร์ และลักษณะการจั้เสยงในการดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

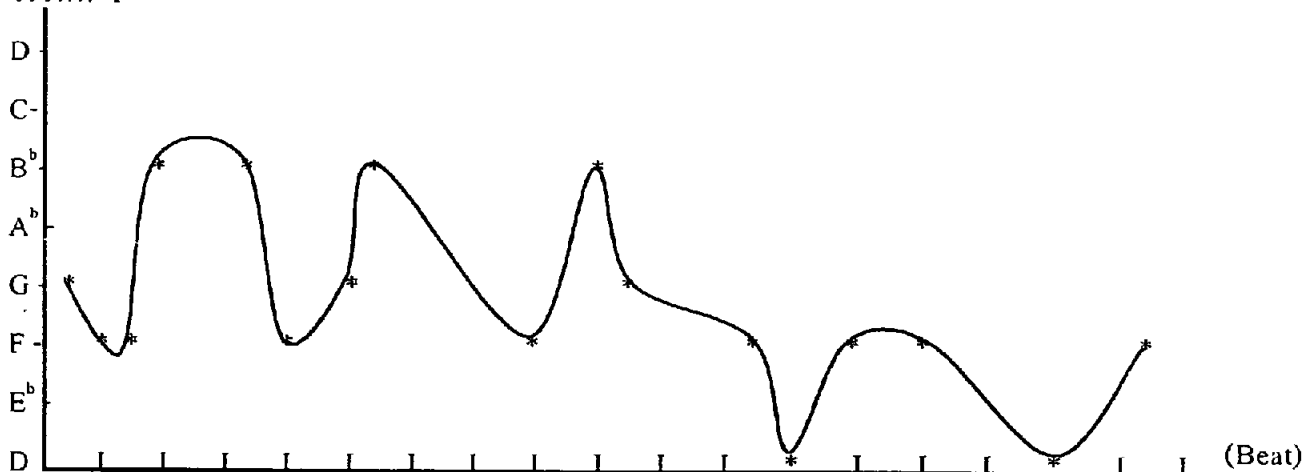
จั้เสยง 3 min 4 Per 2 Maj

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชัณัเสยงดังต่อไปนี้ได้แก่ ชัณั 2 เมเจอร์ ชัณั 3 ไมเนอร์ ชัณั 4 เพอเฟกต์ และการจั้เสยงในการดำเนินทำนอง

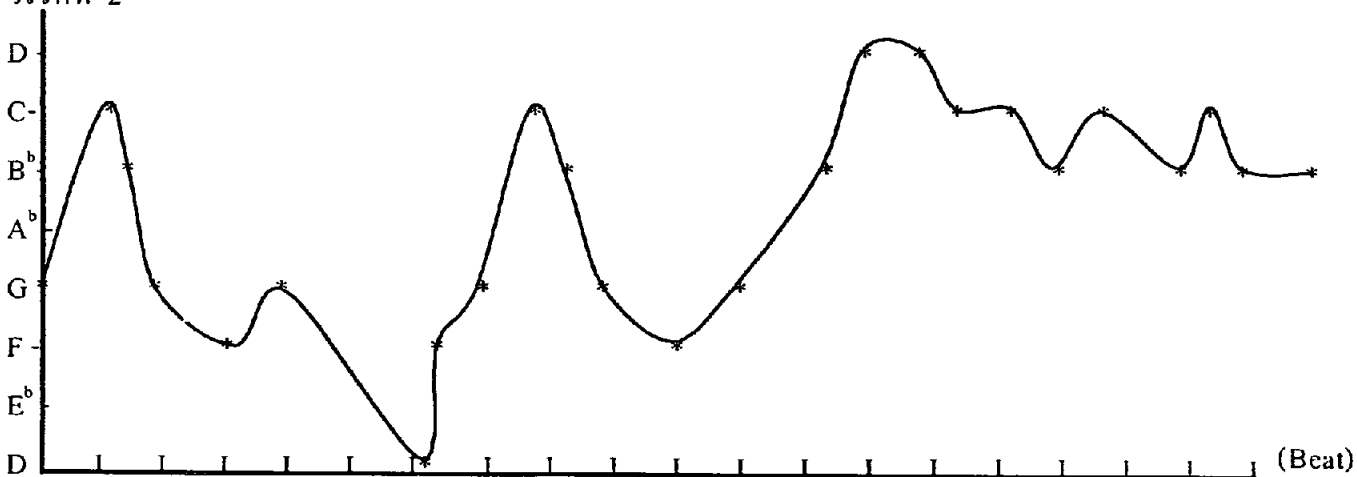
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงนครสวรรค์ด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

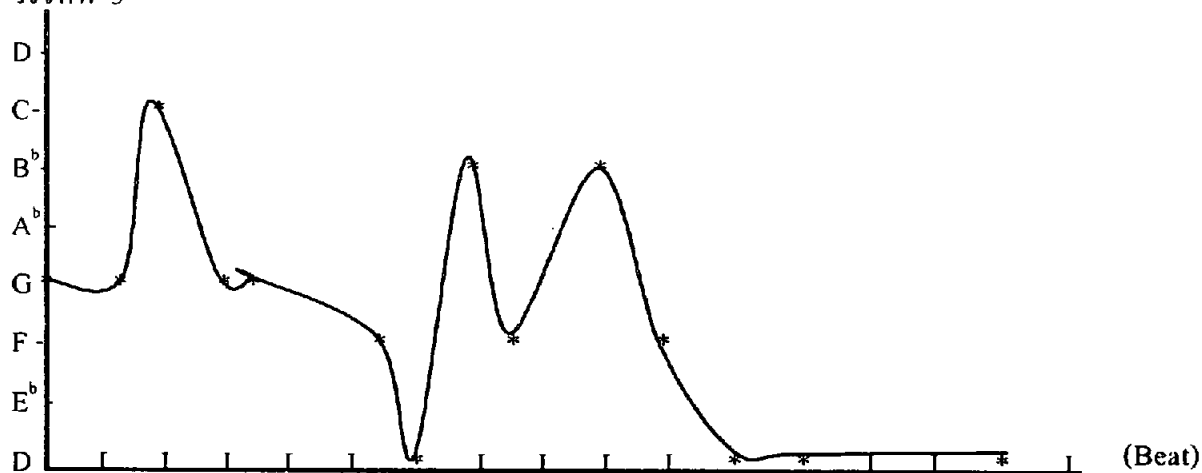
วรรคที่ 1

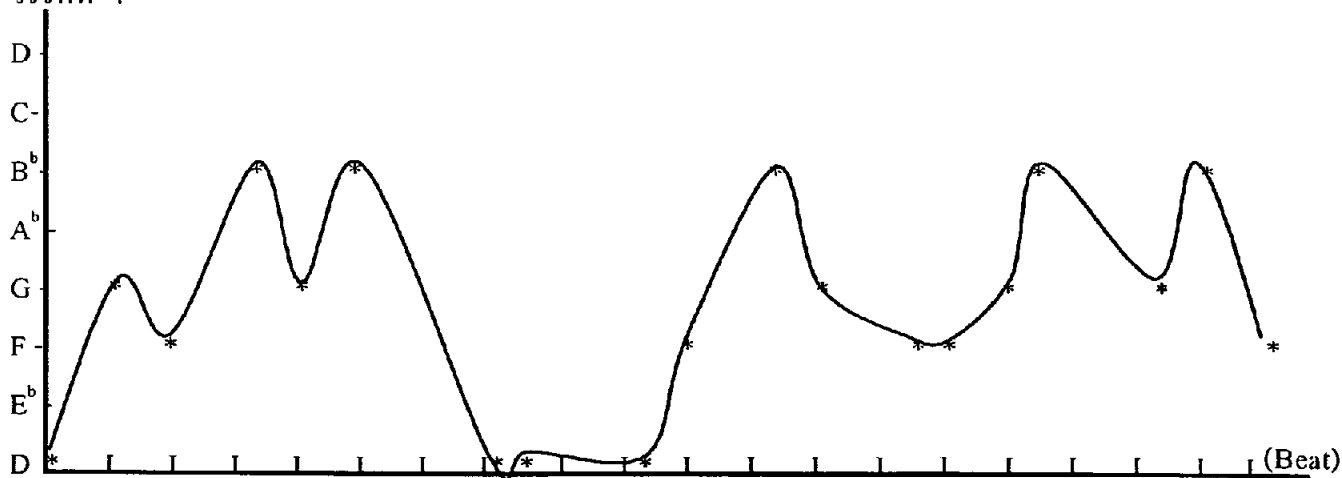
วรรคที่ 2

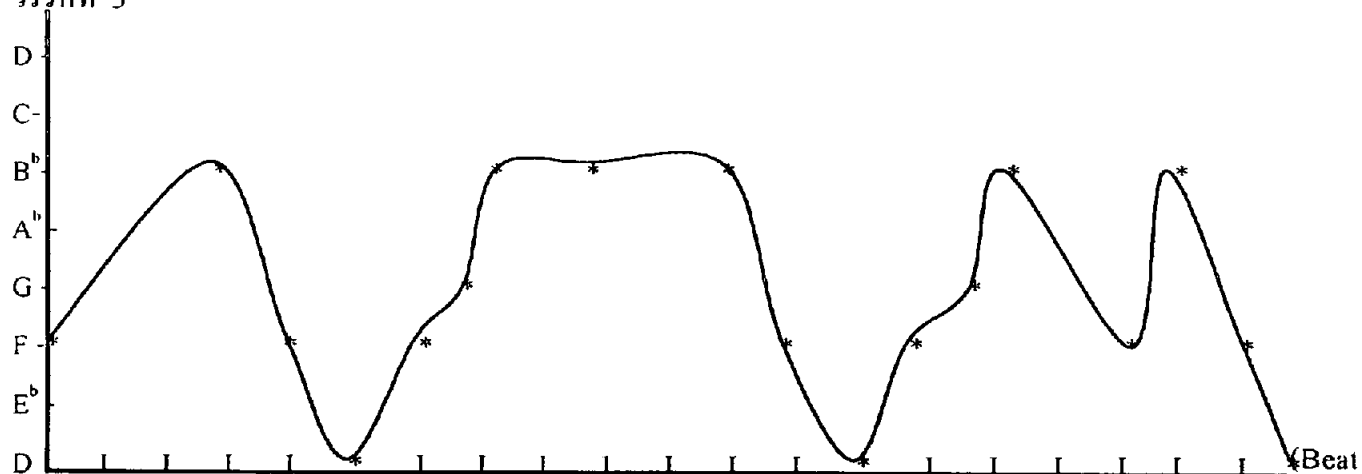
วรรคที่ 3

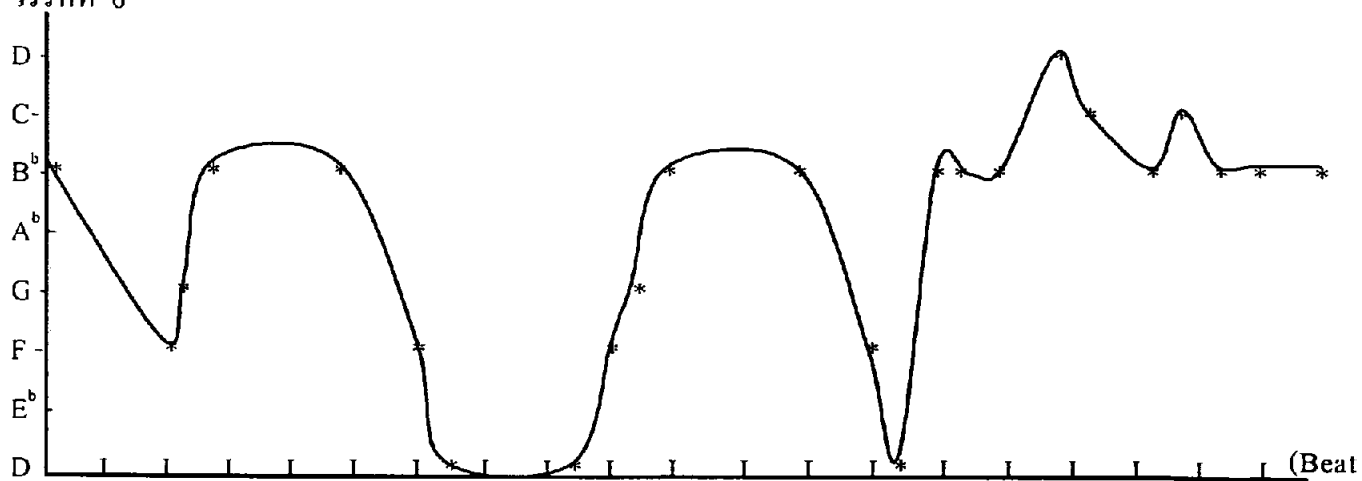
วรรคที่ 4

บรรทัดที่ 5

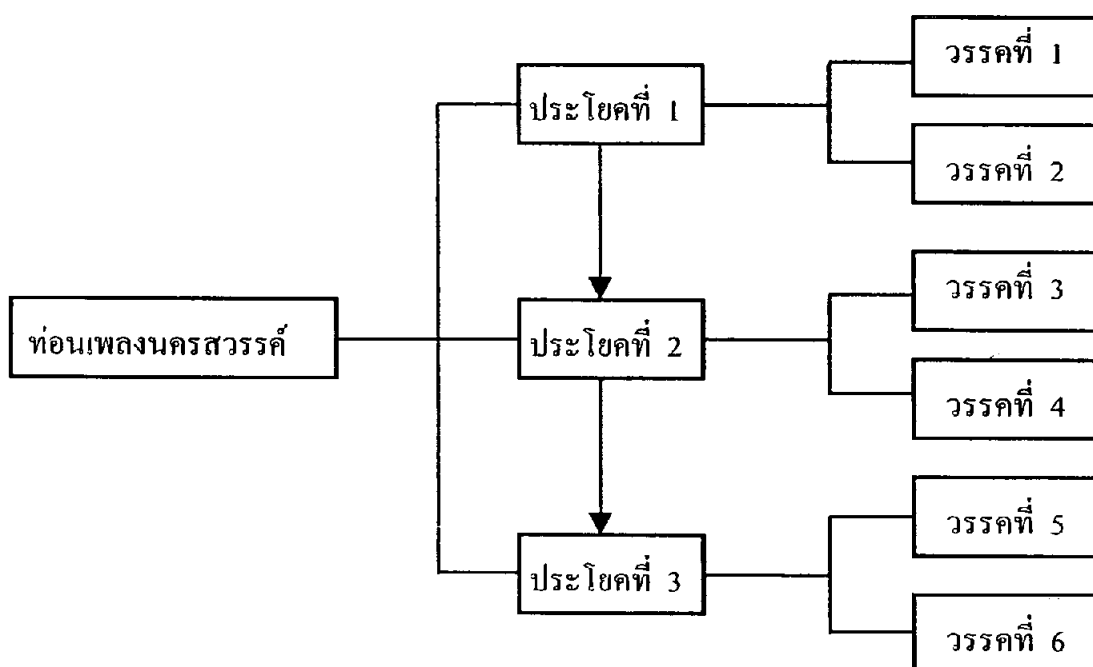
บรรทัดที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงนครสวรรค์ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเทิวนั้นจะไม่มีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงนครสวรรค์

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงนครสวรรค์สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดดเล็กน้อยแต่เป็นการกระโดดแบบต่างๆ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์บีแฟล็ตเมเจอร์ (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ จังหวะ 2 เมเจอร์ จังหวะ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบขื่นๆลงๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70 บุญเรือน

บุญ เรือน เป็นเพื่อนกิน นอน ไม่ อา รรณ ระ เริง ตื่น

ใจ บิ ดา เลี้ยง มา จน โต ใหญ่ บิ ดา เลี้ยง มา จน โต

ใหญ่ จะ หวัง อา ศัย พึ่ง บุญ บา ร มี คิด ไป ใจ โศก ท

วี เอช คิดไป ใจ โศก ท วี ความรักแม่ นี้ แม้จึ่งได้ติด ตาม มา

ย้อนต้น 3 เทียบ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงบุญเรือนในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวเขັบตหนึ่งชั้น และตัวกลมเป็นตัวจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩. ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖
♩ ♩ ♩. ♩	♩ ๖ ๖ ๖

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๖ ๖
♩. ♩ ♩. ♩	♩ ๖ ๖ ๖

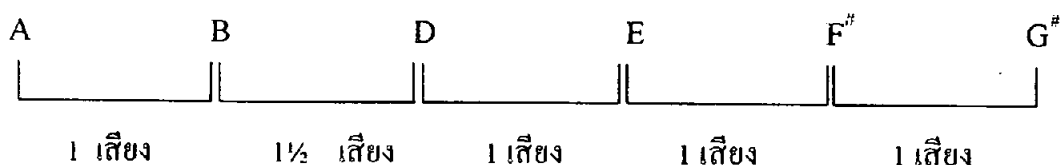
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบิราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\bullet = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงบุญเรือนด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง บุญเรือน เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ A B D E F[#] G[#] ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงบุญเรือน เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง A เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง C[#] ซึ่งเป็นเสียงที่ 3 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงบุญเรือนด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

ซ้ำเสียง

2 Maj

5 Per

3 min

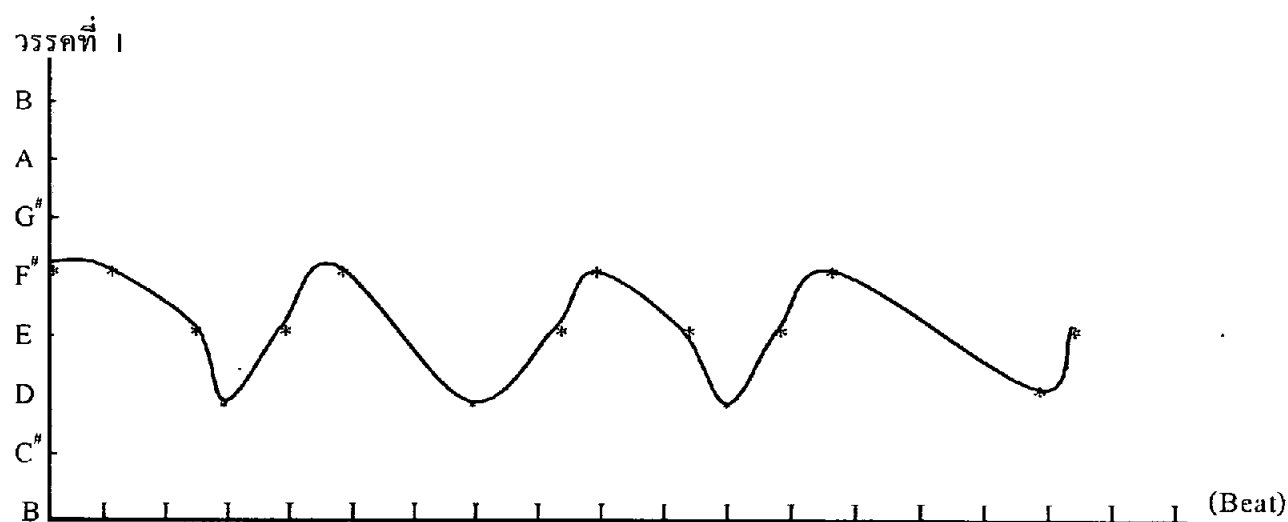
วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

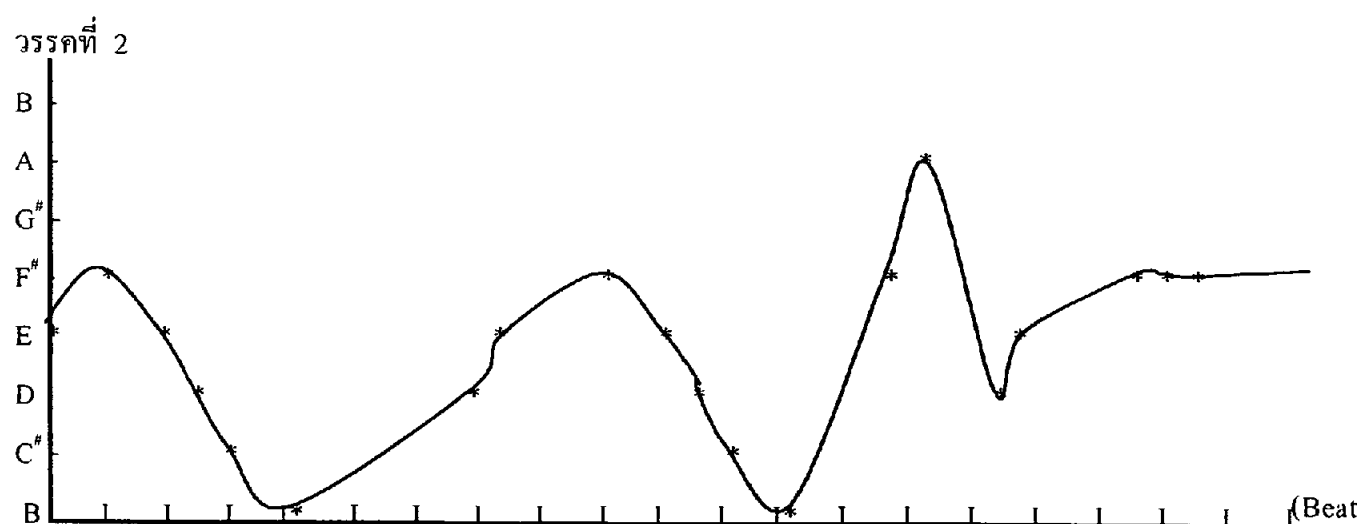
วรรคที่ 3

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงบุญเรือนด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

บุญ เรือน เป็นเพื่อนกิน นอน ไม่ อา รรณ จะ เริง ตื่น ใจ ปี ตา

เสียงมาจนโต ใหญ่ ปี ตา เสียงมาจนโต ใหญ่ จะหวัง อา สักฟุ้ง บุญ บาร มี คึด

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงเดือนวันเพ็ญสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบขึ้นๆลงๆ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ตเมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาเป็นเส้นกราฟแบบถี่มากตลอดเวลา ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมีประโยคเดียวในประโยคมี 3 วรรค ซึ่งวรรคที่ 1 และ วรรคที่ 2 เป็นวรรคถามและวรรคที่ 3 เป็นวรรคตอบ

♩ = 70

พบหน้าหล่อน

พบ หน้า หล่อนแล ดู งามจน ละไปเสียนี้ กระไร

หมด ถ้า ลัง ใจ ไม่อยาก เดิน ใกล้เคียง เธอ

บุญ จัน ไม่ เที่ยม เธอ เดิน เสนอ ยัง ไม่ พอ ใจ

จัน ต้องเดิน ออก ห่าง ไม่ อยาก ร่วม ทาง กับ คน หลาย ใจ

มอง ดู তা ขวาง จัน ต้อง กลับ มา หา เธอ

บุญ จัน ไม่ เที่ยม เธอ เดิน เสนอ - เสนอ ยัง ไม่ พอ ใจ เดิน เสนอ ยัง ไม่ พอ

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงพบหน้าหล่อนในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩	♩	♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩	♩	♩

♩	♩	♩	♩	♩	♩
♩	♩	♩	♩	♩	♩

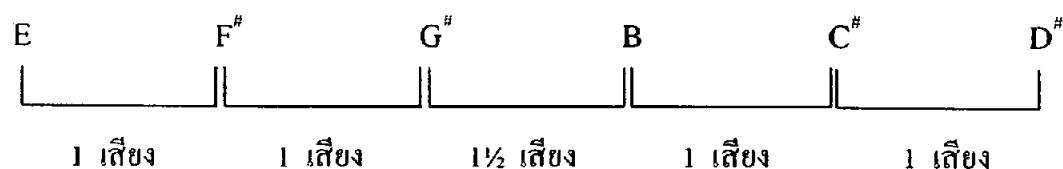
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวังโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงพบหน้าหล่อนด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง พบหน้าหล่อน เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ E F[#] G[#] B D[#] C[#] ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงพบหน้าหล่อน เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง E เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ให้ทุกเสียงในบันไดเสียงนี้

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงพบหน้าหล่อนด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ คู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ชั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของท่านอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ข้าเสียง

5 Per

2 Maj

3 min

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินท่านองของเพลงพบหน้าหล่อนนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการข้าเสียงในการดำเนินท่านองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ข้าเสียง

2 Maj

4 Per

3 min

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินท่านองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการข้าเสียงในการดำเนินท่านอง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ข้าเสียง

2 Maj

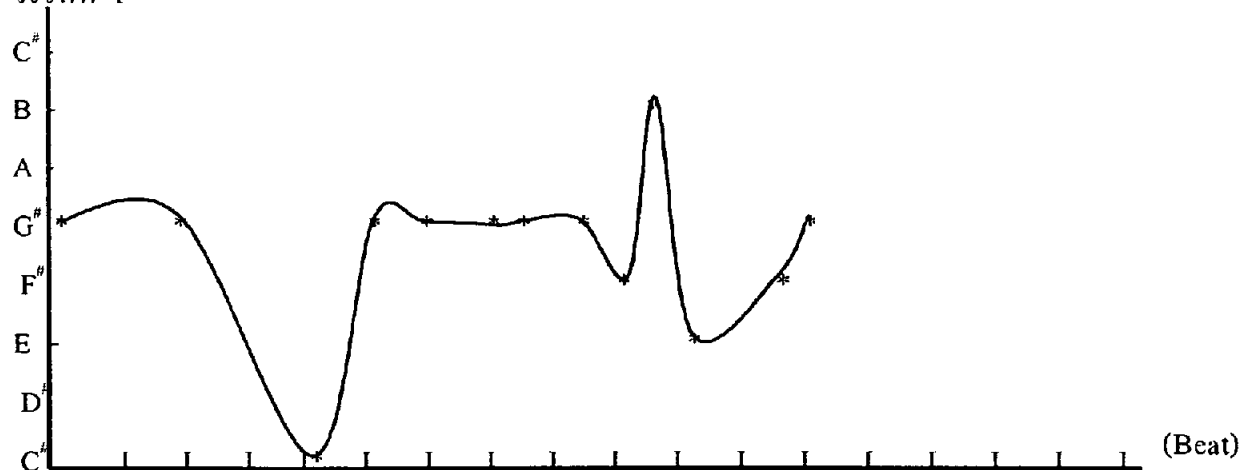
3 min

ในประโยคที่ 3 การดำเนินท่านองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ และการข้าเสียงในการดำเนินท่านอง

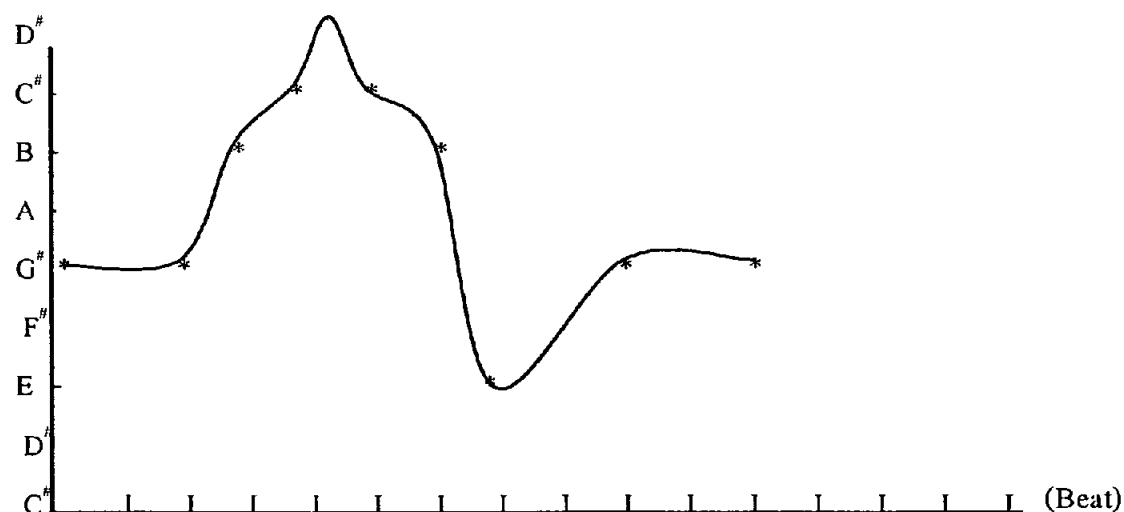
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงพบหน้าหล่อนด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

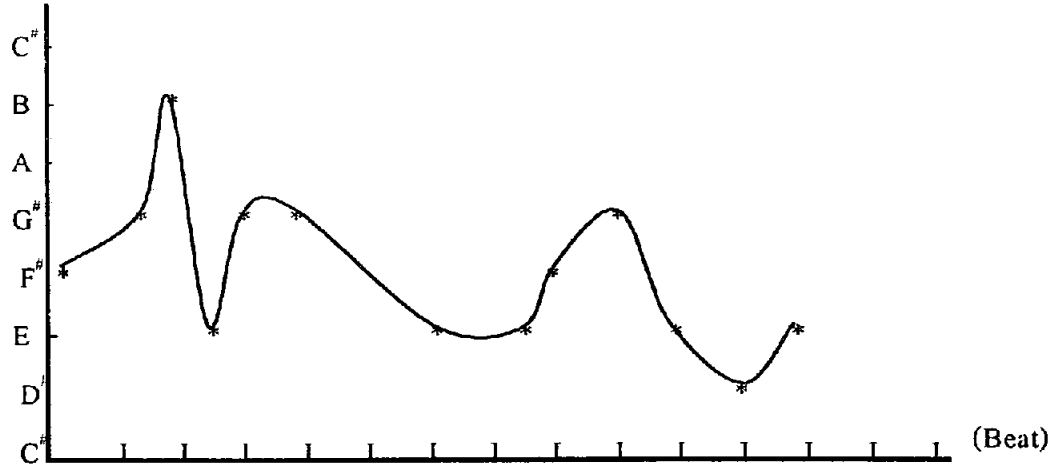
วรรคที่ 1

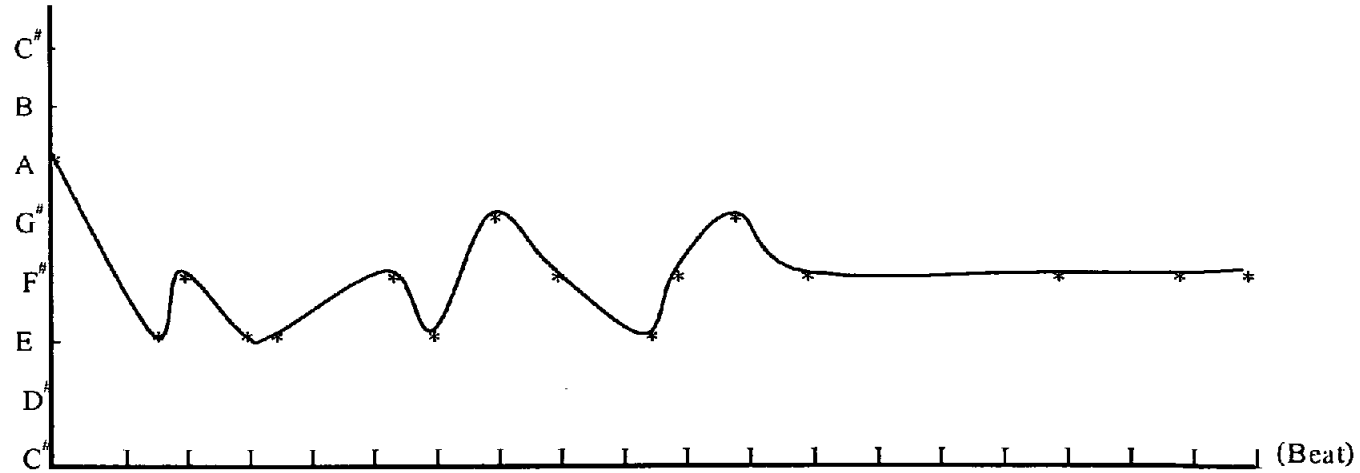
วรรคที่ 2

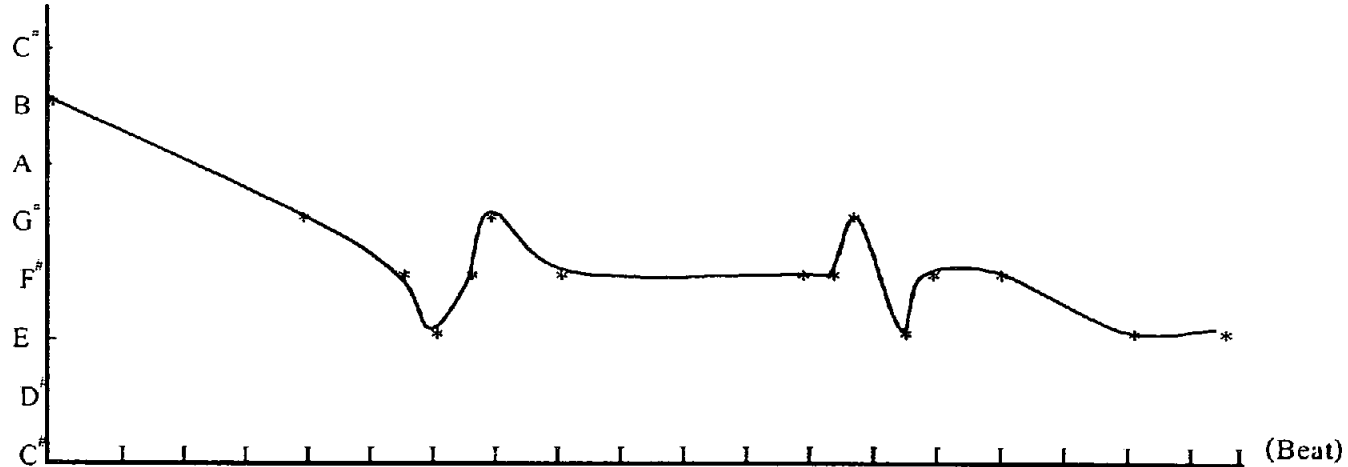
วรรคที่ 3

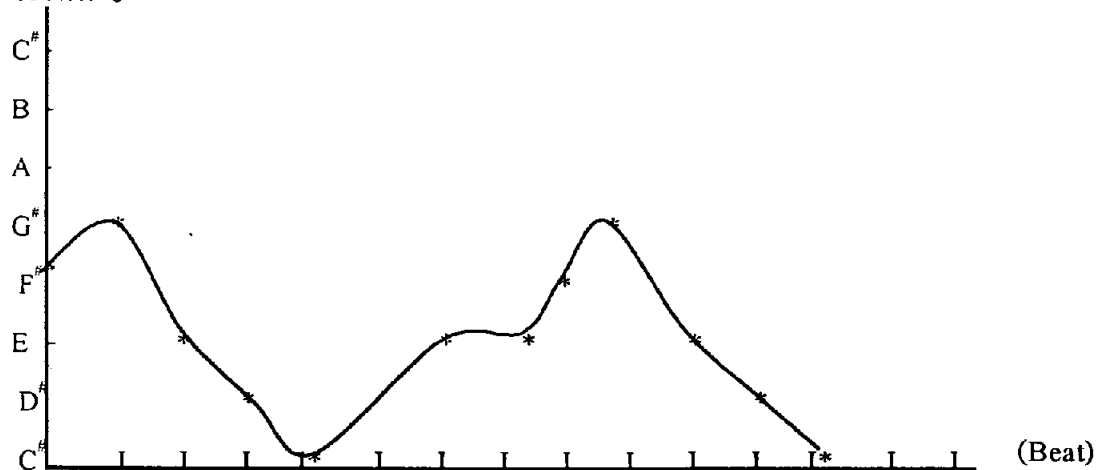
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

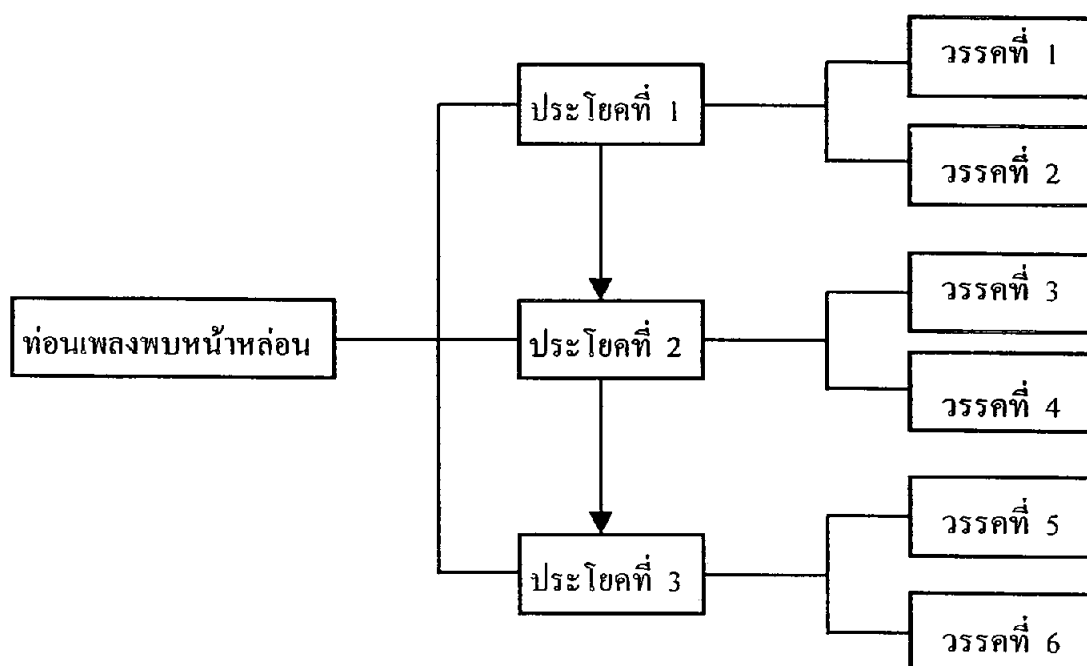
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงพบน้าหล่อน ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเทิยวนั้นจะไม่มีกรเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงพบน้าหล่อน

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงพบน้าหล่อนสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีเมเจอร์ (E) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบเส้นตรงแต่มีการยกยู่บาง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

มะลิวัลย์

มะ ลิ วัลย์ มะ ลิ วัลย์ ดอก สร้อย สาว น้อย ร้อย พาง มา
 ลี อยา โศก ไป เลย ทรม เชย ของ
 พี่ แถว ป่าน นี้ แถว ป่าน
 นี้ นาน ๆ มา ที่ จัน ไม่ อยาก จะ ไป นาน ๆ มา
 ที่ จัน ไม่ อยาก จะ ไป 1. สุ ริ ไป 2.
 ย้อนต้น 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงมะลิวัลย์ในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเขย็ดหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ˘ ˘
♩ ♩ ♩ . ♩	♩ ˘ ˘

♩ ˘ ♩	♩ ˘ ˘
♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ˘ ˘

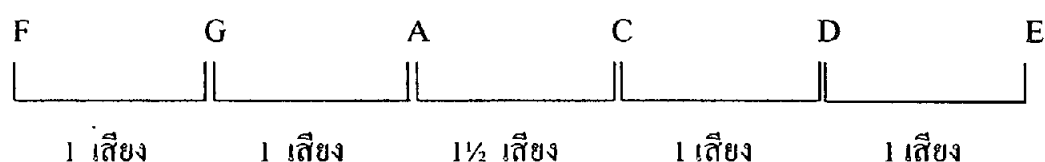
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงมะลิวัลย์ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง มะลิวัลย์ เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ F G A C D E ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงมะลิวัลย์ เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง F[#] เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง B^b ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงมะลิวัลย์ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

3 min ซ้ำเสียง

วรรคที่ 1

4 Per

วรรคที่ 2

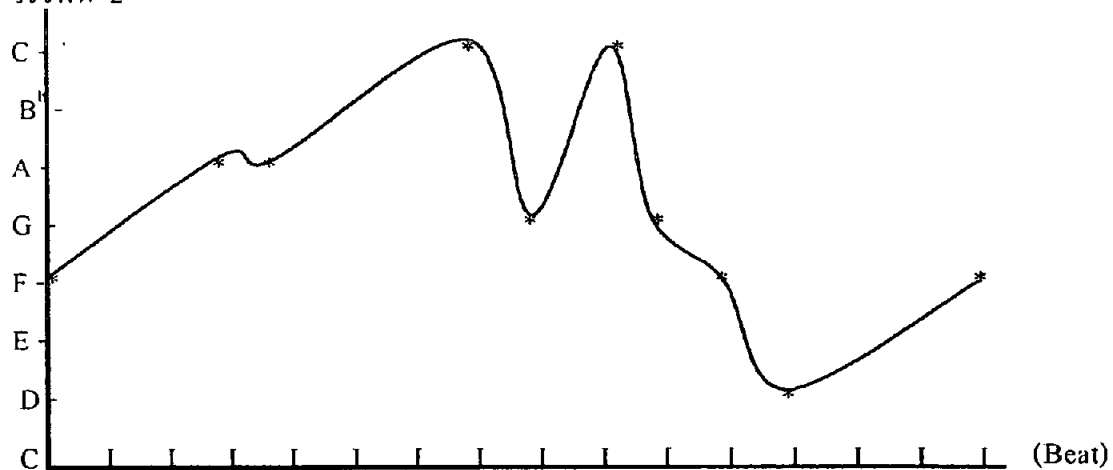
ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงมะลิวัลย์นั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

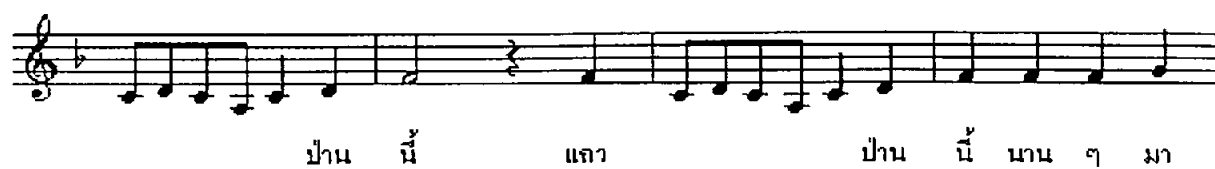
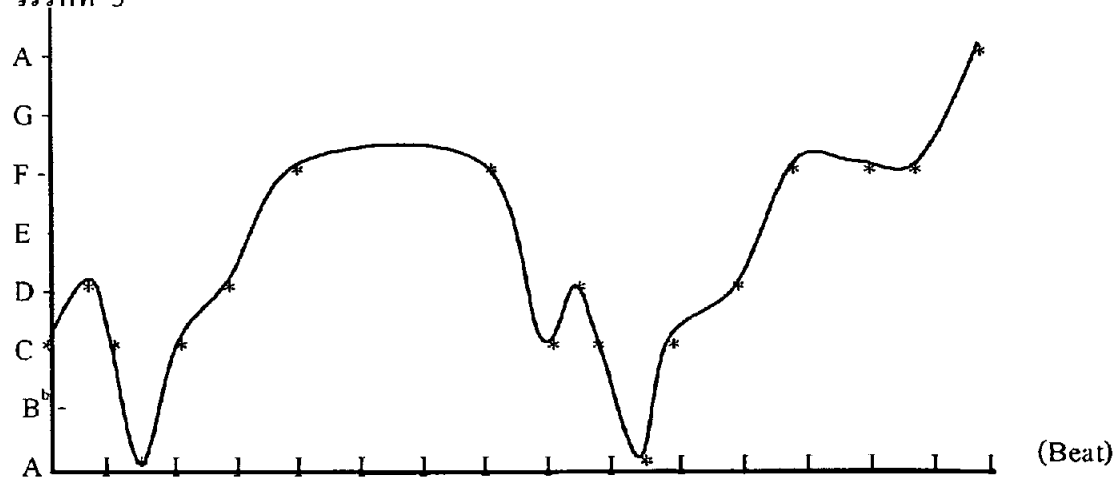
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

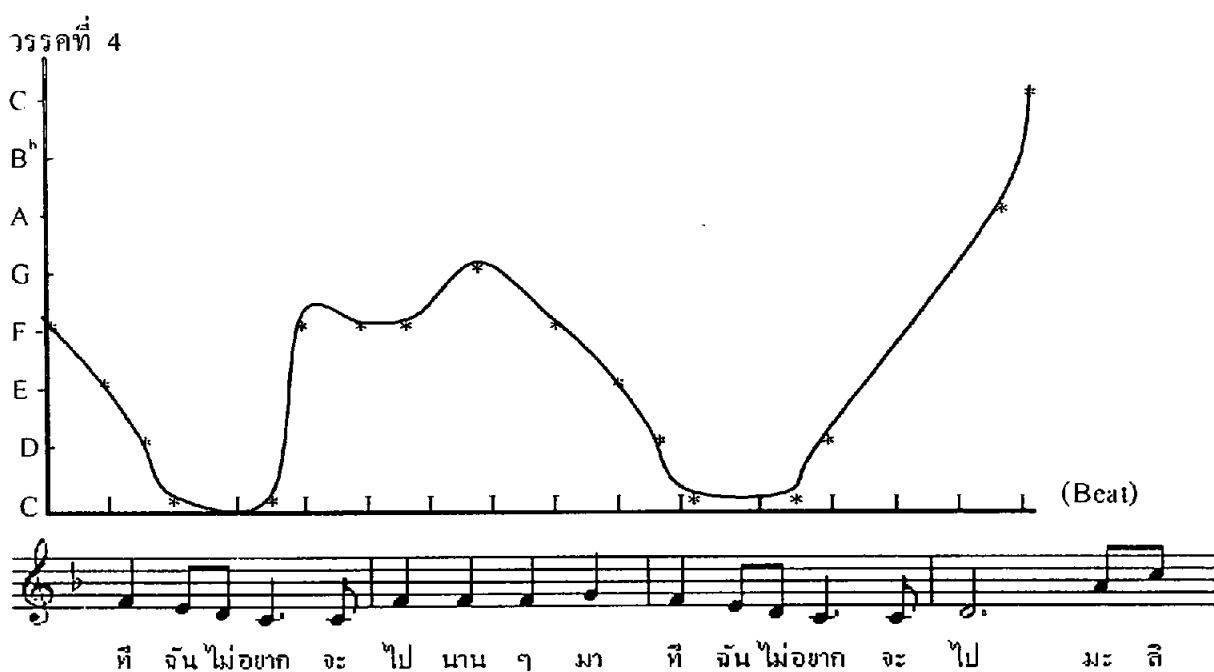
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงมะลิวัลย์ด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

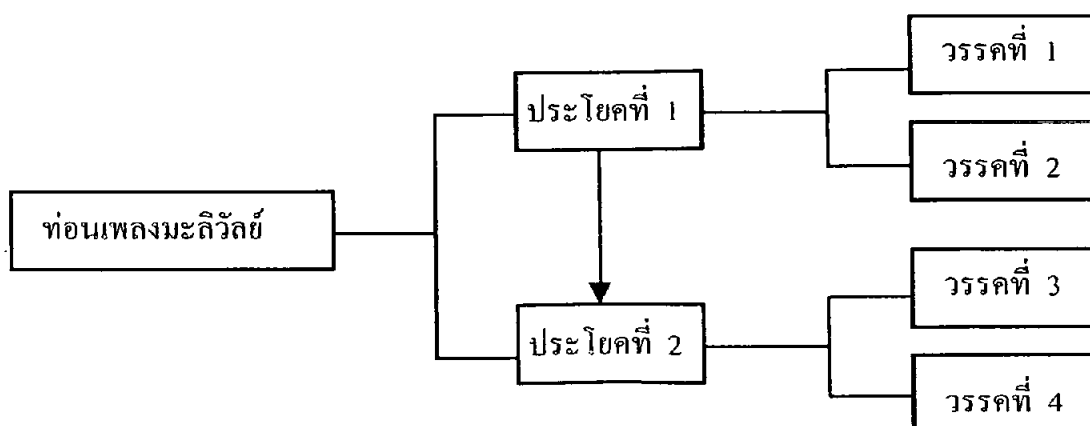

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงมะลิวัลย์ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลง ร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงมะลิวัลย์

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงมะลิวัลย์สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบแต่บางครั้งมีระยะห่างของเสียงมาก โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอฟเมเจอร์ (F) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์เป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบและกระโดดอยู่บ้าง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70 ยามเย็นเดินเล่นชายเขา

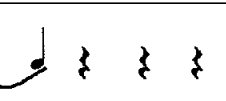
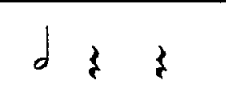
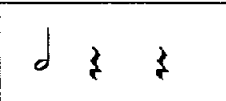
ยาม เย็น เดิน เล่น ชาย เขา สอง คน เรา ละทม เขา พร ร ณา
 โนน่นะ นก นก ส่า รี กา โนน่นะ นก นก ส่า รี
 กา จีบ ถึง หฤ ษา ละ เจ ร จา น่า ดู ละ ดู ละ เล่น เขา ละ ไม่ เอา ทำ คู่
 ละ คู่ ละ เขา ละ ไม่ เอา ทำ คู่ น่ารัก น่า ดู ละ เดิน คู่ คู่ ย กัน

ย้อนต้น 3 เซียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงยามเย็นเดินเล่นชายเขา ในด้านจังหวะพบว่า จังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์ห้องประกอบเพลงขามเย็นเดินเล่นชายเขา ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษา พบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ขามเย็นเดินเล่นชายเขา เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ D E F[#] G A B เว้นเพียงแต่ตัวโน้ตเสียง C ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ของบันไดเสียง ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงขามเย็นเดินเล่นชายเขา เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง D เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ที่ไม่พบระดับเสียง C[#] ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงขามเย็นเดินเล่นชายเขา ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้น และค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพคต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

บรรทัดที่ 1 ประโยคที่ 1 ซ้ำเสียง 3 min 4 Per

บรรทัดที่ 2 2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงยามเย็นเดินเล่น ชายเขานั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ 4 เพอร์เฟกต์ และลักษณะ การซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

2 Maj

3 min

ซ้ำเสียง

วรรคที่ 1

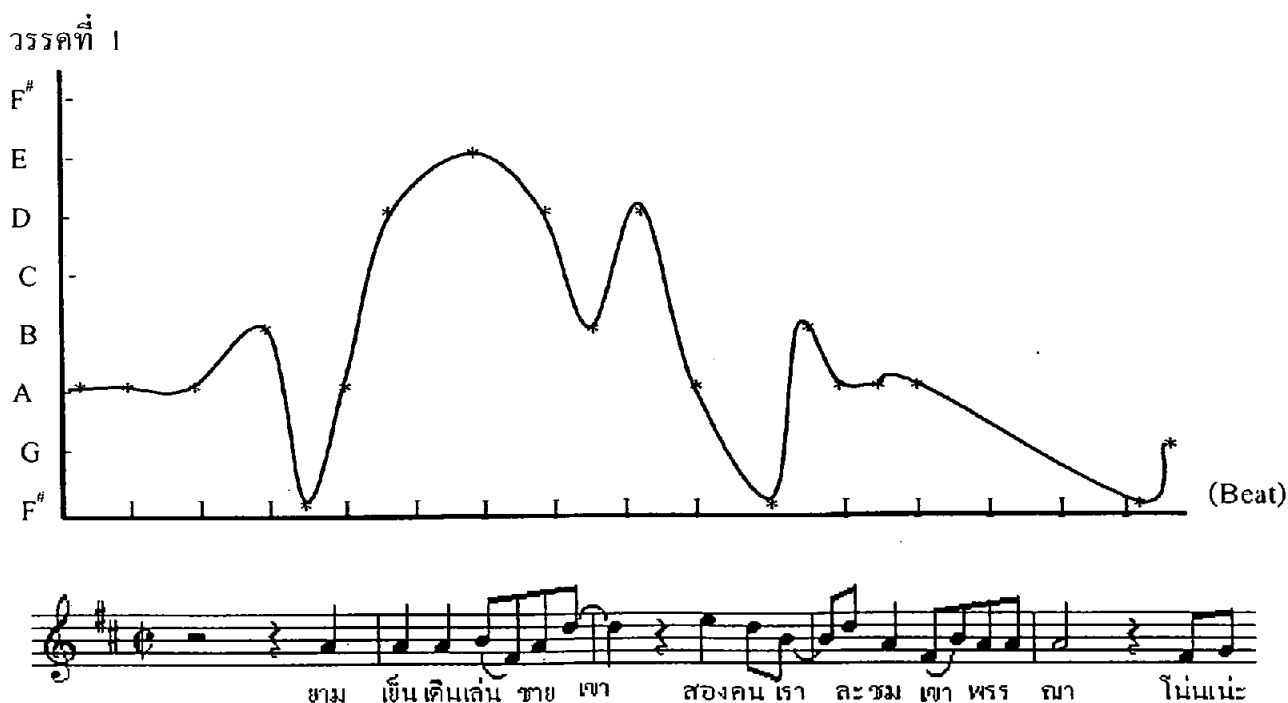
3 Maj

วรรคที่ 2

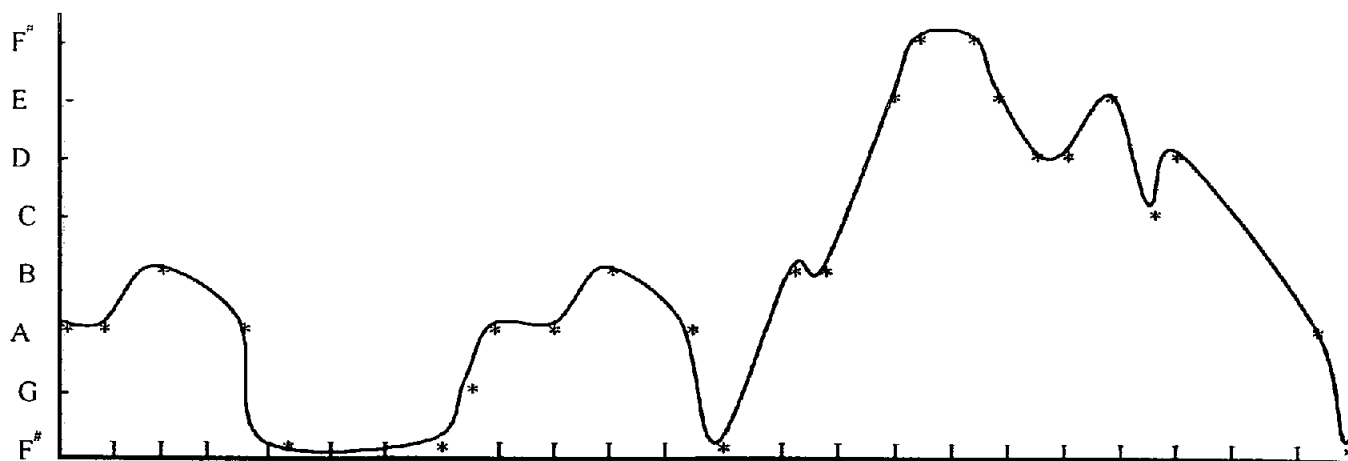
ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงยังคงเหมือนกับในประโยคที่ 1 กล่าวคือ ยังมี การใช้ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 3 เมเจอร์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

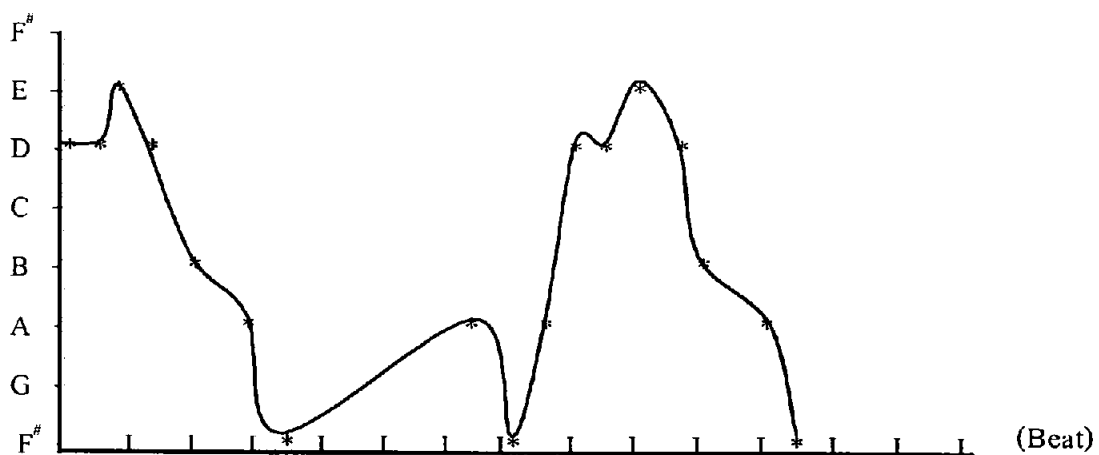
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงยามเย็นเดินเล่นชายเขาด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะ ของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมี ระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

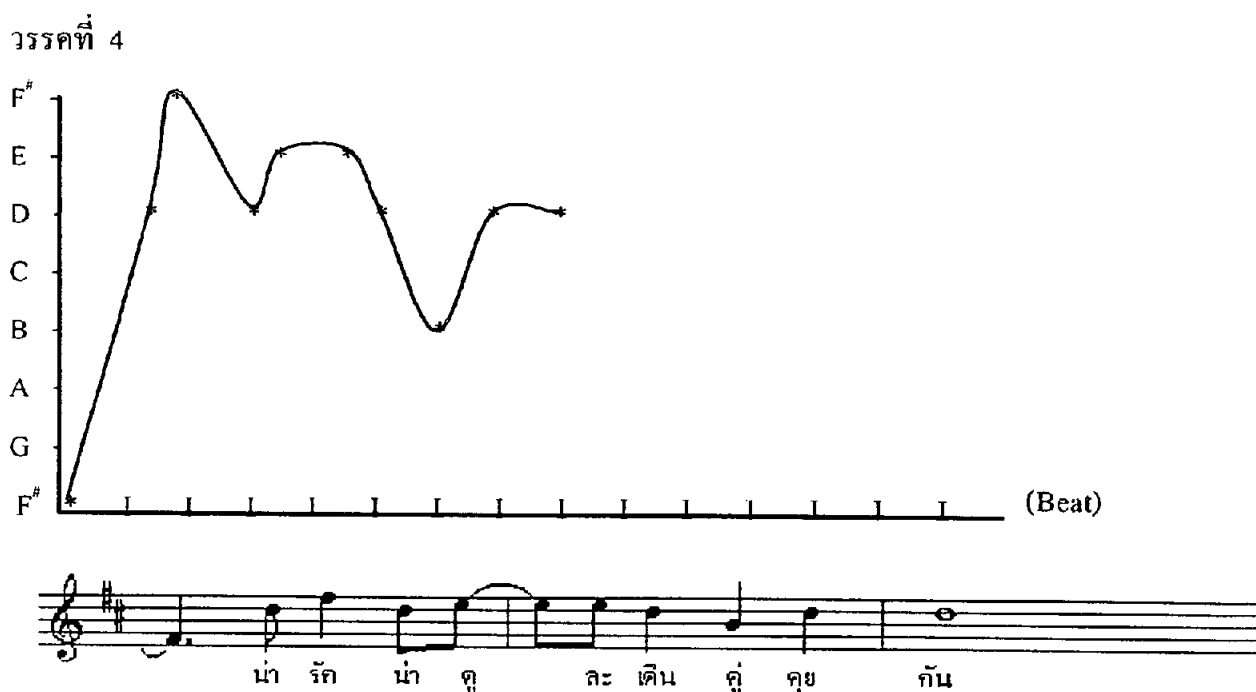

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

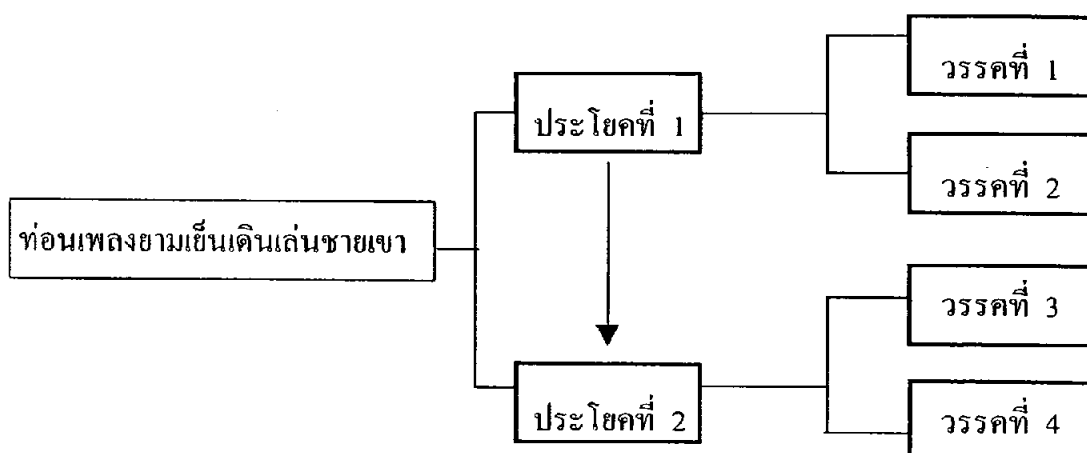

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงยามเย็นเดินเล่นชายเขา ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยวนั้นจะไม่มีการเล่นทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 3 ววรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงยามเย็นเดินเล่นชายเขา

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงยามเย็นเดินเล่นชายเขาสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะ และทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดด โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ต ตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์ดีไมเจอร์ (D) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง เป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบขึ้นๆลงๆและบางครั้งระยะเสียงห่างกันมาก ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมี วรรคตามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

ยามเย็นเดินเล่นลับแล

ยาม เย็น เดิน เล่น ลับ แล กระต่าย กระแต

ชะ แก้ว ขม จันทร์ สัก เมื่อ ไร จะ ได้ พบ กัน

เอย สักเมื่อ ไร จะ ได้ พบ กัน กระต่ายหมาย จันทร์ แม่ วัน จันทร์

เห็น กระ ต่าย หมาย จันทร์ แม่ วัน จันทร์ เห็น

ย้อนคืน 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงยามเย็นเดินเล่นลับแลในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บตีหนึ่งชั้นและตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับนองของจังหวะดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩ ♩	♩. ๕ ๕
---------	--------

♩. ♩ ♩	♩ ๕ ๕
--------	-------

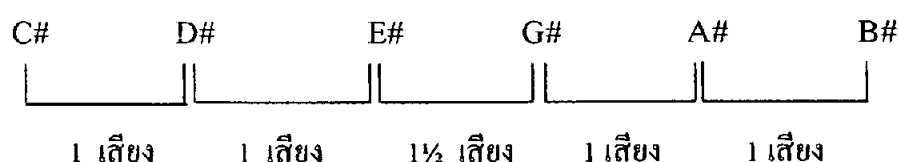
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบอราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ ♩ = 70 (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โด๊ะ - ดั่ง	- ดั่ง - โด๊ะ	- ดั่ง - ดั่ง	- โด๊ะ - โด๊ะ	- โด๊ะ - ดั่ง	- ดั่ง - โด๊ะ	- ดั่ง - ดั่ง	- โด๊ะ - โด๊ะ
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงขามเย็นเดินเล่นลับแล ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ขามเย็นเดินเล่นลับแล เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ C# D# E# G# A# B# ซึ่งในบทเพลงจะมี 1 ประโยค แต่มีลักษณะการซ้ำในวรรค ถึง 2 รอบด้วยกันระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงขามเย็นเดินเล่นลับแล เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง C# เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง F# ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงขามเย็นเดินเล่นลับแลด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้น และค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

2 Maj

3 min

4 Per

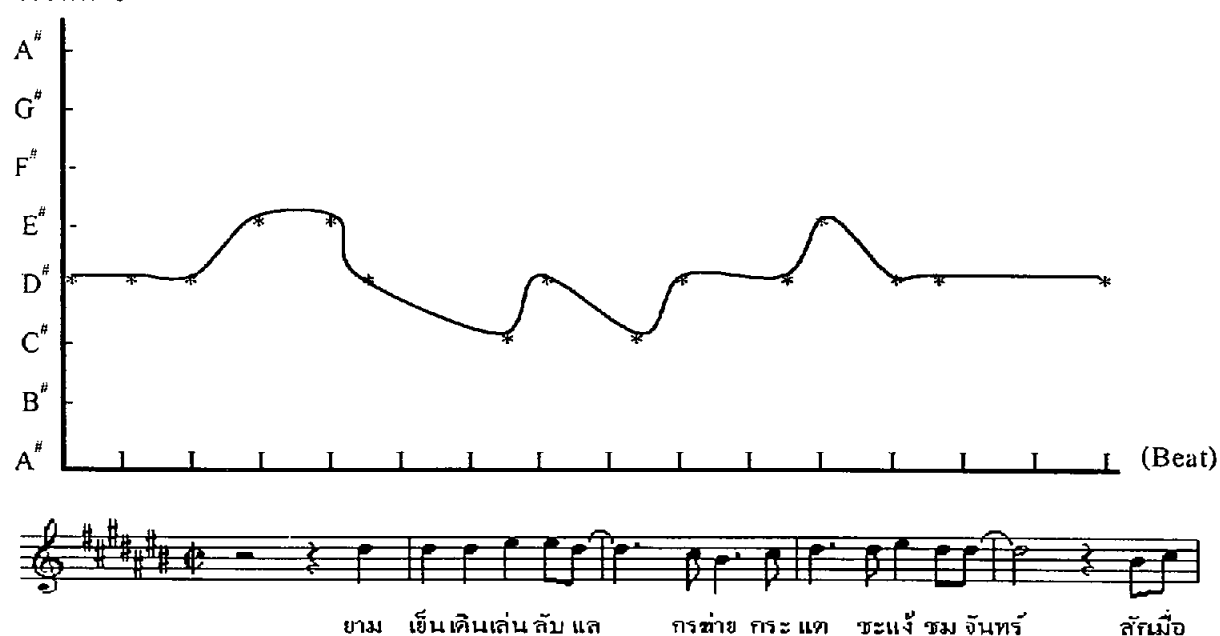
ซ้ำเสียง

ในลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงขามเขินเดินเล่นลับแลนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เฟอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

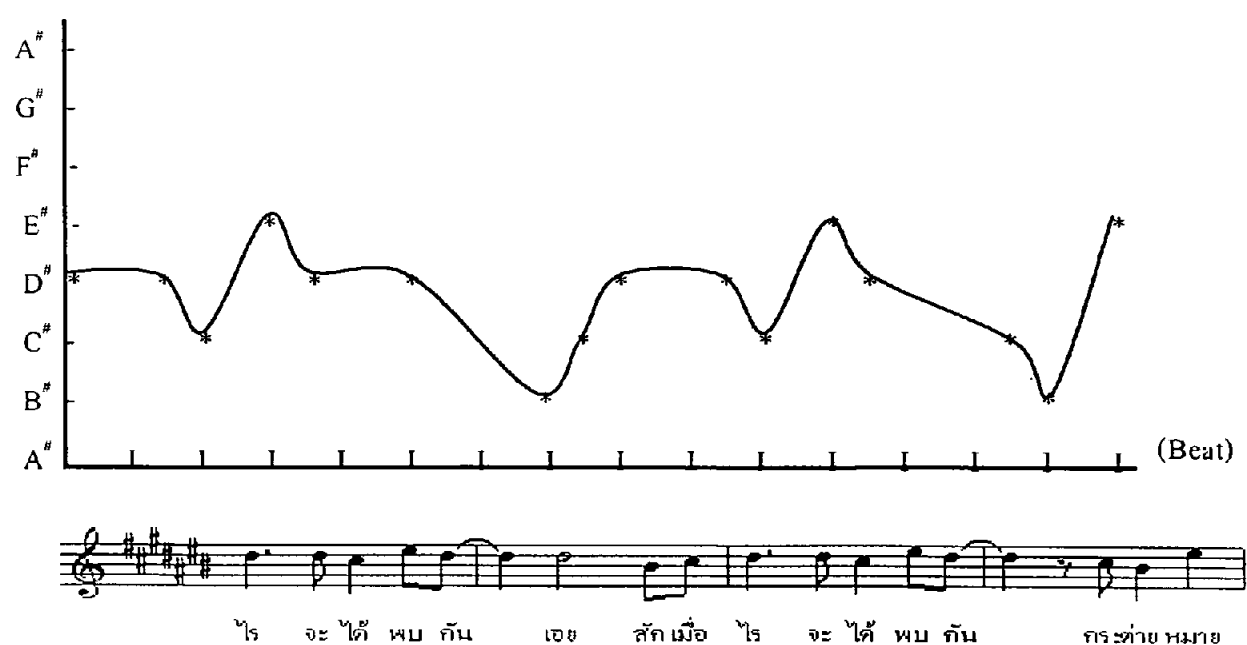
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงขามเขินเดินเล่นลับแลด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบ และค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

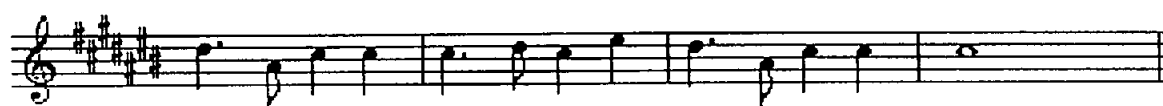
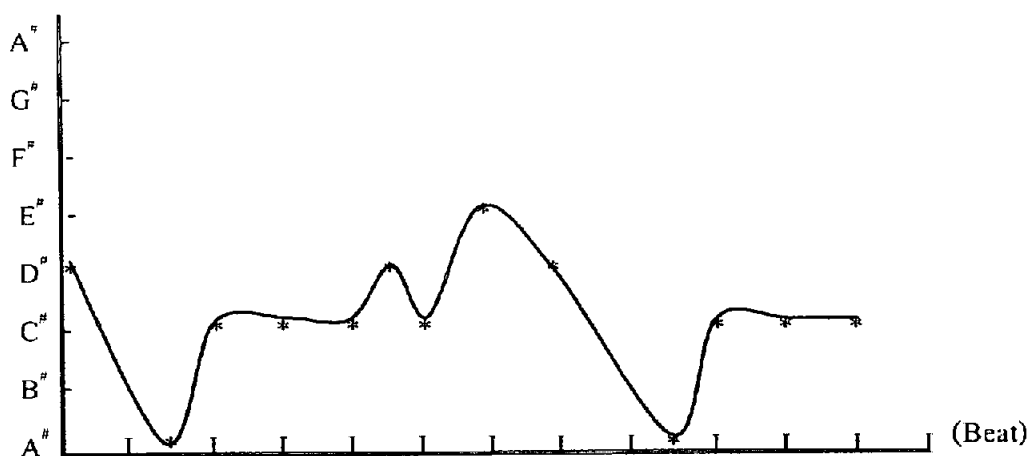
วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

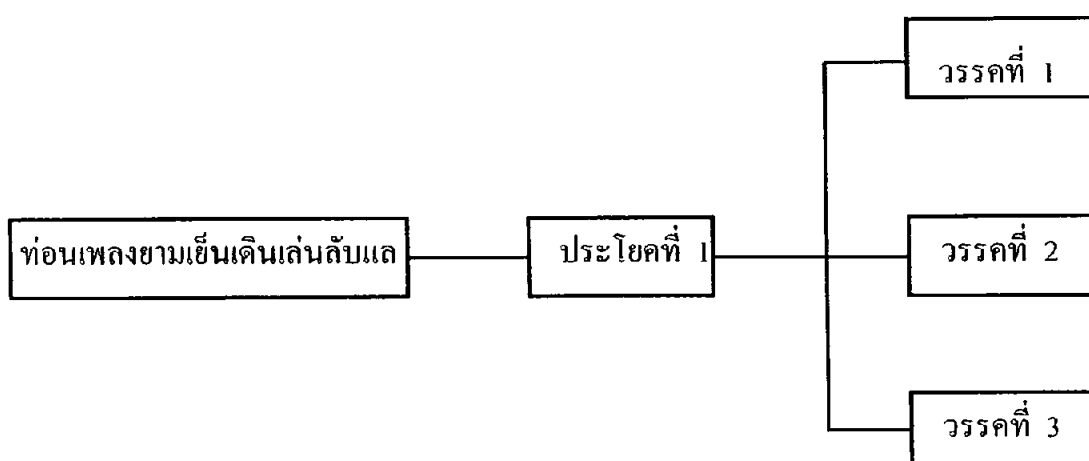

จันทร์ แม่ วัน จันทร์ ศิโย กระต่าย หมาย จันทร์ แม่ วัน จันทร์ ศิโย

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงขามเย็นเดินเล่นลับแล ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเทิวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 1 ประโยค มี 3 วรรค และใน โครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงขามเย็นเดินเล่นลับแล

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงขามเขินเดินเล่นกับแลสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะ และทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบ โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณ โน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของ คีย์ซีชาร์ปเมเจอร์ (C#) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาลักษณะของกราฟเป็นแบบราบเรียบเส้นตรง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมีประโยคเดียวในประโยคนี้จะมีทั้งหมด 3 วรรค ซึ่งวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 เป็นวรรคถามและวรรคที่ 3 เป็นวรรคตอบของเพลง

$\text{♩} = 70$ รำไปยิ้มไป

รำ ไป ยิ้ม ไป จะ เข้า มา ไกล หัว ใจ เต็ม แรง ถอย
 นิด ถอย นิด ชิด น้อย ถอย นิด ถอย นิด ชิด น้อย
 สาว น้อย ๆ กำลัง ส่อง แสง เป็น ประ กาย จาย ลง
 มา เป็น ประ กาย จาย ลง มา สะดุด สาย ตา ละใบ หน้า เธอ แดง

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงรำไปยิ้มไปในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะ $\text{♩} = 70$ ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ และตัวเข้บีดหนึ่งขึ้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

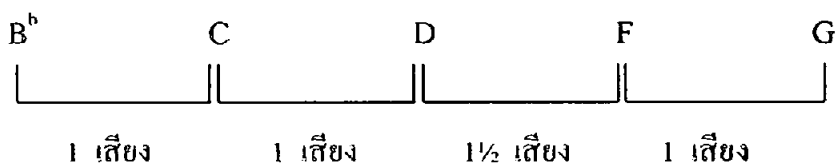
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงรำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว (Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงรำไปยิ้มไป ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง รำไปยิ้มไป เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ B^b C D F G ซึ่งในบทเพลงจะมี 2 ประโยค ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงรำไปยิ้มไป เขียนได้ว่าอยู่ในระดับเสียง B^b เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง E^b, A ซึ่งเป็นเสียงที่ 4, 7 ในบันไดเสียง ซึ่งการใช้โน้ตในกลุ่มจะเป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงรำไปยิ้มไป ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ คู่ 6 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1 ซ้ำเสียง 3 min 4 Per

วรรคที่ 1

2 Maj

วรรคที่ 2

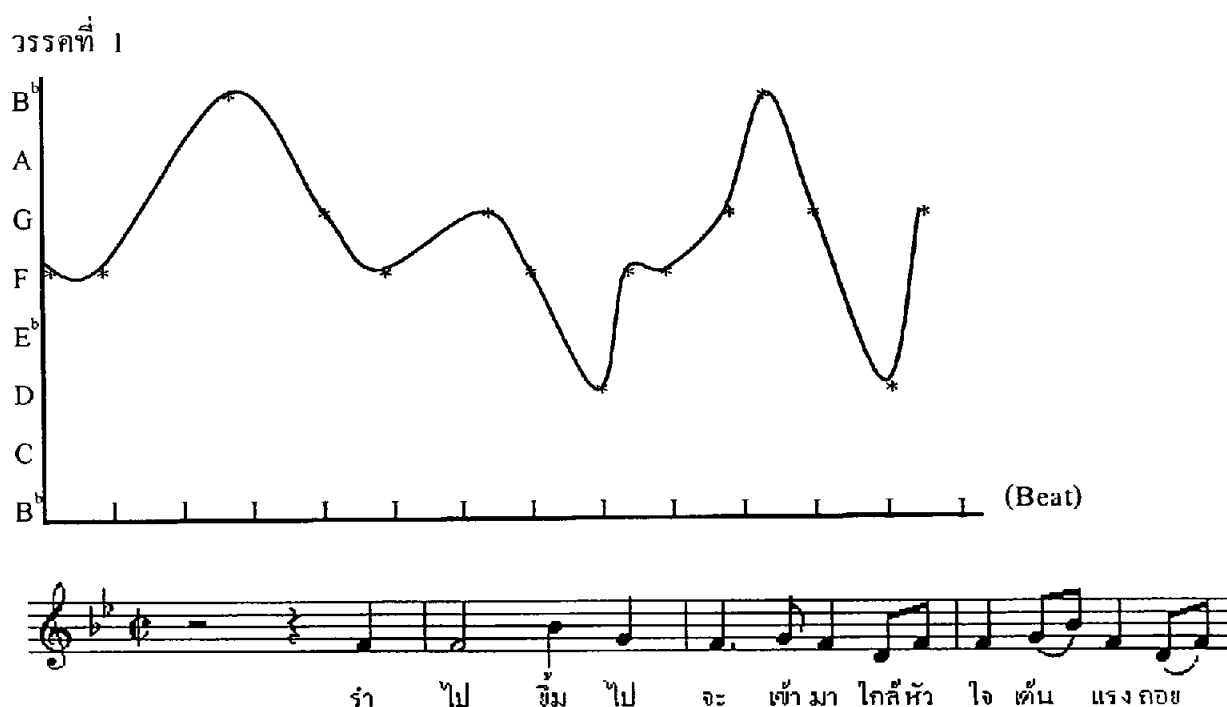
ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงรำไปยิ้มไปนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2 3 min 6 min 2 Maj
 วรรคที่ 1
 วรรคที่ 2 ขำเสียง

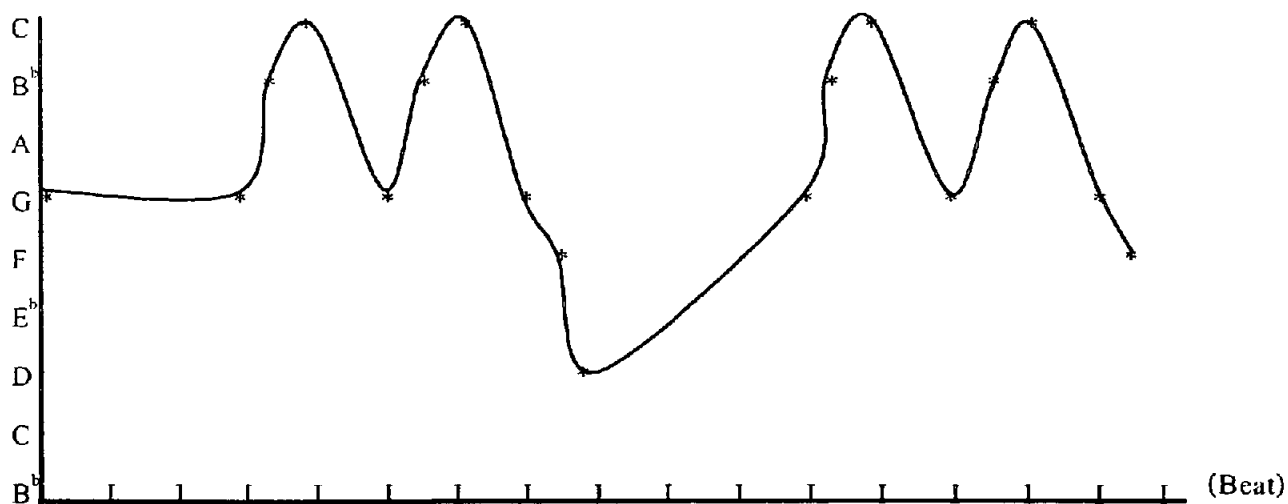
ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 6 เฟอเฟคต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

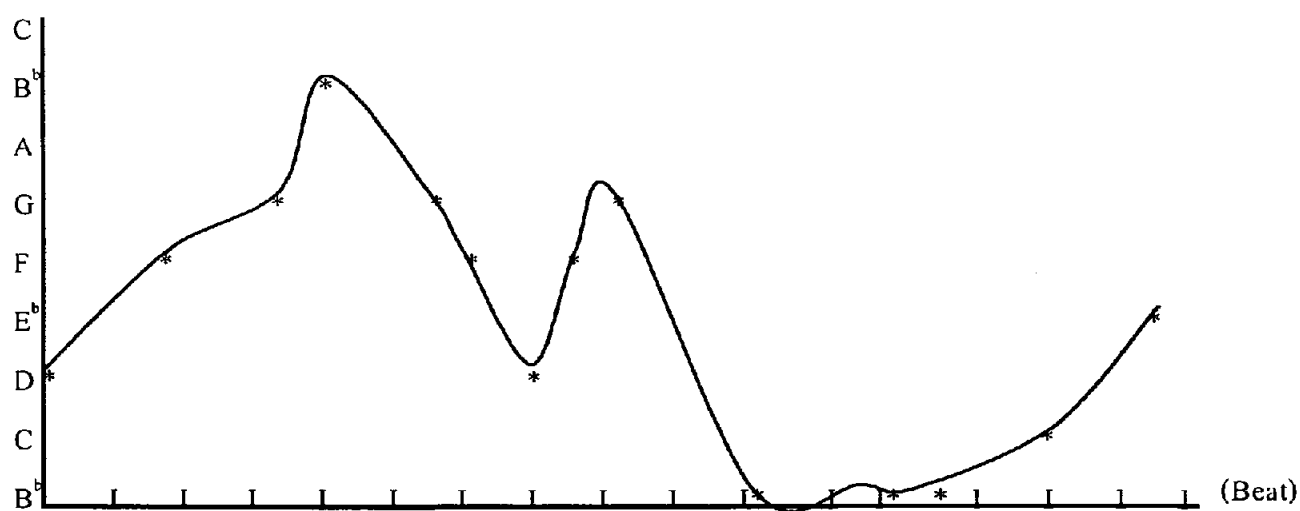
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงราไปยัมไปด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงรำไปขึ้นไปสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนอง จะเคลื่อนที่แบบกระโดด โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์บีแฟล็ตเมเจอร์ (Bb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 3 โน้ตขึ้น ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และขั้นคู่ 6 โน้ตขึ้นเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบขึ้นๆลงๆอยู่ตลอดเวลา ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถาม และวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

สวຍจริงເຮອຈຳ

♩ = 70

สว ย จริง เห อ จำ เทพ ธิ ตา ลง มา ฝึน รำ ลุข เถ -

ยม ศีล ธรรม ใคร รำ คน นั้น คำ หนัก

บ้าน ของ เรียม อยู่ ไกล เอย ไม่ รู้ ว่า ใคร เขา รัก จัน

หลง พะ วง ใจ นึก เอย จัน หลง พะ วง ใจ นึก

จะ บอก ว่า รัก ก็ เกรง ก็ เกรง

ฮ้อนตัน 3 เขียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสวຍจริงເຮອຈຳในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเขมิตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩	♩ ♪ ♪
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♪ ♪
♩. ♩ ♩. ♩	♩ ♪ ♪

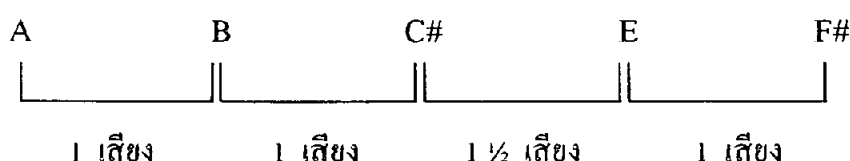
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสวขจริงเรอจำด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง สวขจริงเรอจำ เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ A B C# E F# ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงสวขจริงเรอจำ เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง A เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง D, G# ซึ่งเป็นเสียงที่ 4, 7 ในบันไดเสียง ซึ่งการใช้กลุ่มโน้ตจะเป็นลักษณะของกลุ่ม 5 เสียง (Pentatonic)

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสวขจริงเรอจำด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

3 min

4 Per

ซ้ำเสียง

2 Maj

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองบทเพลงสวຍຈຽງເຮົາ จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1 2 Maj 3 min 4 Per

วรรคที่ 2

วรรคที่ 3 ซ้ำเสียง

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่ดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสวຍຈຽງເຮົາด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

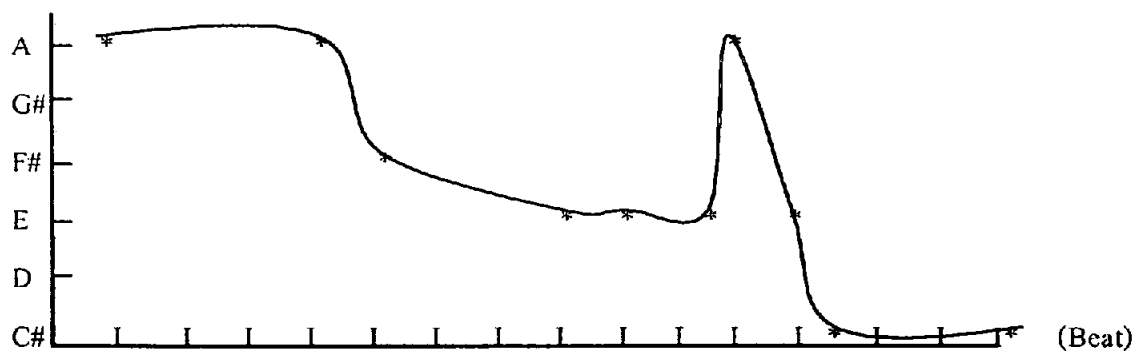
วรรคที่ 1

A
G#
F#
E
D
C#

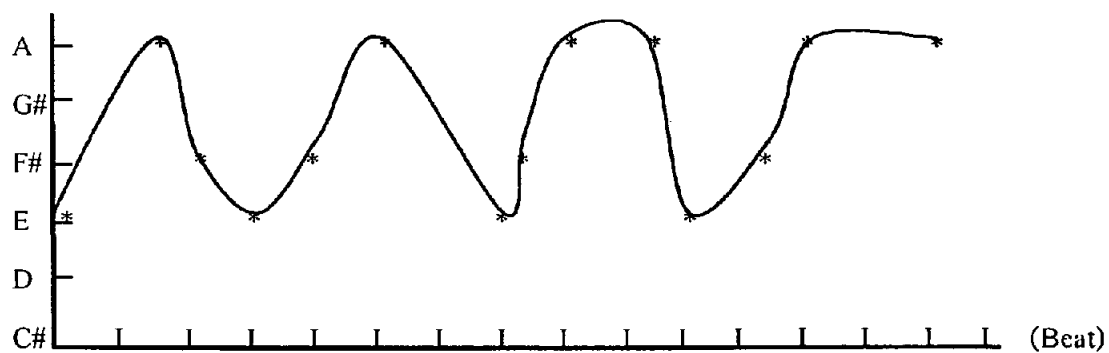
(Beat)

สวຍ จຽງ ເຮົາ ເພື່ອ ຕາ ລືມາ ພ້ອມ ຈ້າ

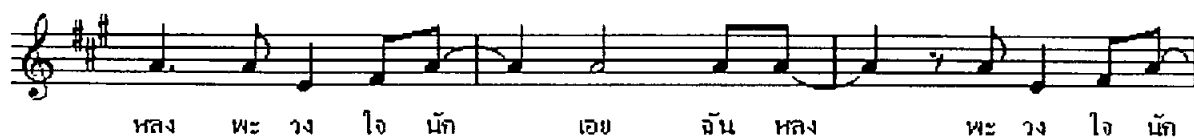
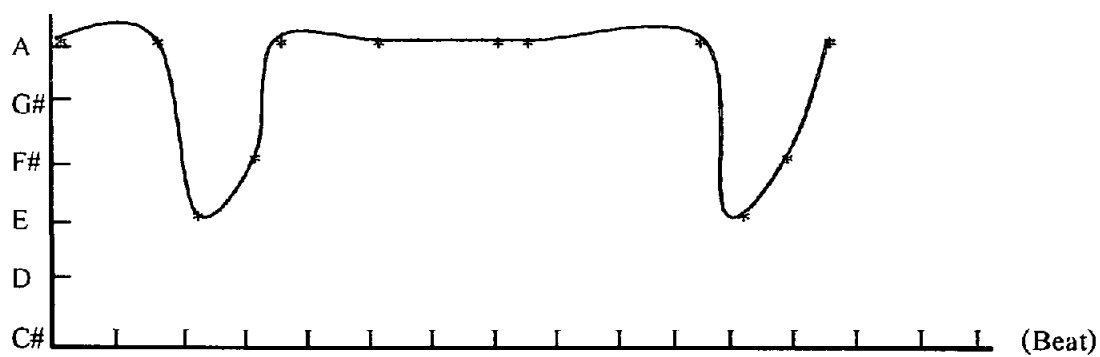
วรรคที่ 2

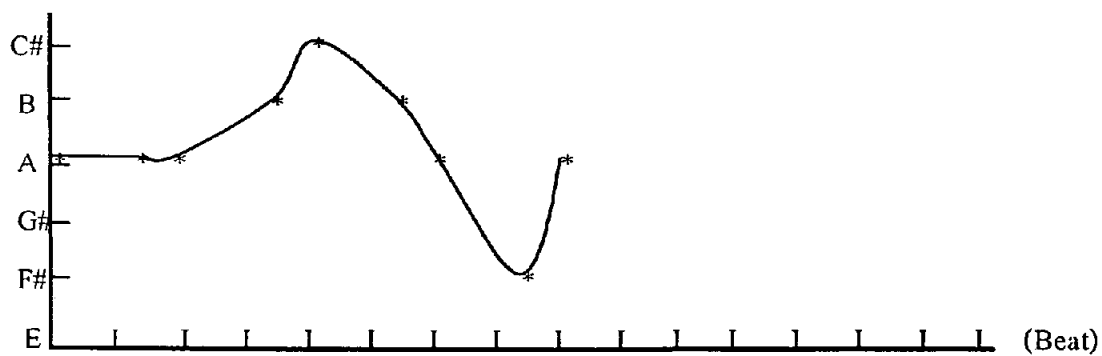
วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

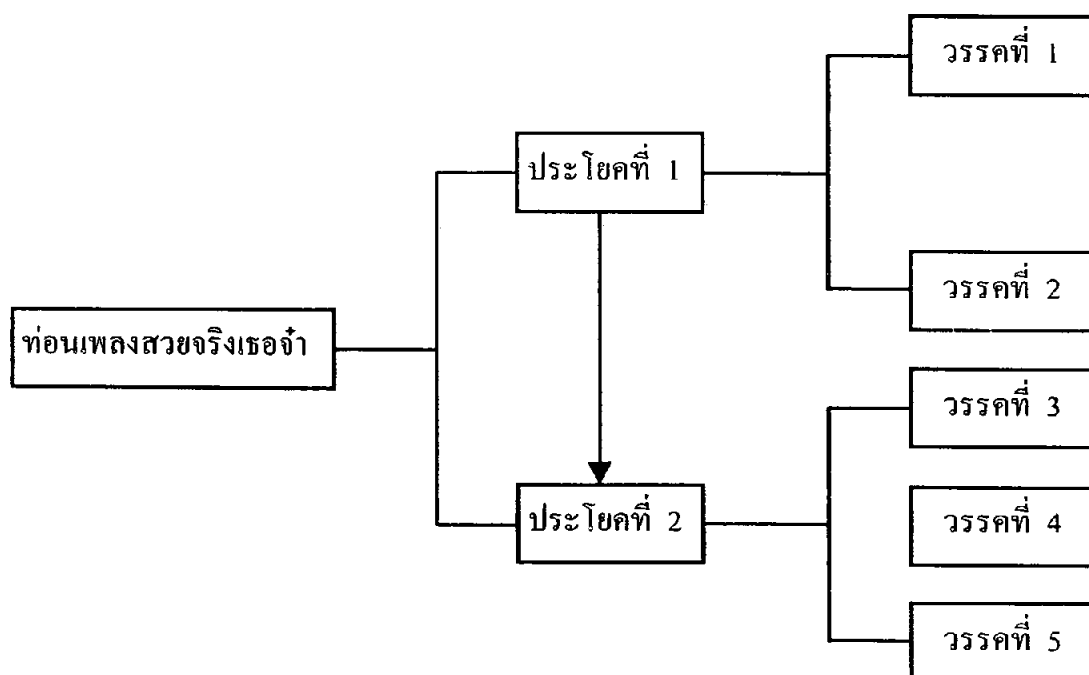
วรรคที่ 5

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสวขจริงเรอจำ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยวนั้นจะไม่มีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค ประโยคที่ 1 จะมี 2 วรรค และประโยคที่ 2 จะมี 3 วรรค ดังโครงสร้างของรูปแบบดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงสวขจริงเรอจำ

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงสวขจริงเรอจำสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบมีกระโดดบางเล็กน้อย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอเมเจอร์ (A) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบเส้นตรง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค ประโยคแรกมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง ประโยคที่ 2 จะมี 3 วรรค ซึ่งวรรคที่ 3 และ วรรคที่ 4 เป็นวรรคถามตอบและวรรคสุดท้ายเป็นวรรคสรุปบทเพลง

สายลม

♩ = 70

สาย ลม แม่ ลม โผย หัด น้ำ ค้าง ย้อย หยัด ลม หัด เป็นละ
ออง ลุด ชะ แก่ เอ็ง เอย แล ลับ ลุด ชะ แก่ เอ็ง เอย แล
ลับ ไป แล้ว ไม่ กลับ ชะ หรือ แม่ หาง ทา งอน

ย้อนต้น 3 เทีย

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสายลมในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลงเป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ๕ ๕

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩	○

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงร่างโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นนอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ ♩ = 70 (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเพลงสายลมด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง สายลม เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ Ab Bb C Db Eb F และระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงสายลม เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Ab เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง G ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง และพบว่าในบางวลียังมีโน้ตผ่านนอกบันไดเสียงผ่านเข้ามาด้วย

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเพลงสายลมด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

3 min

2 Maj

ซ้ำเสียง

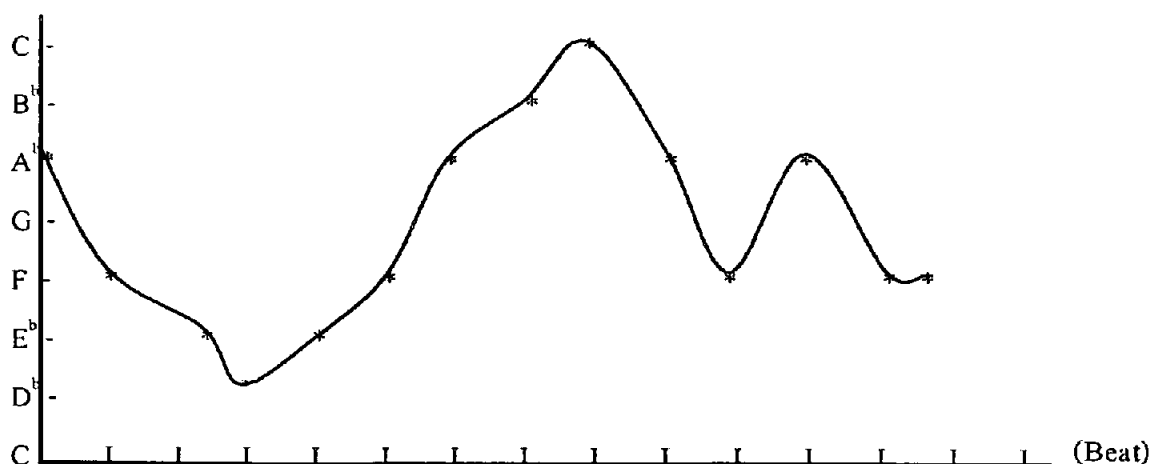
วรรคที่ 2

4 Per

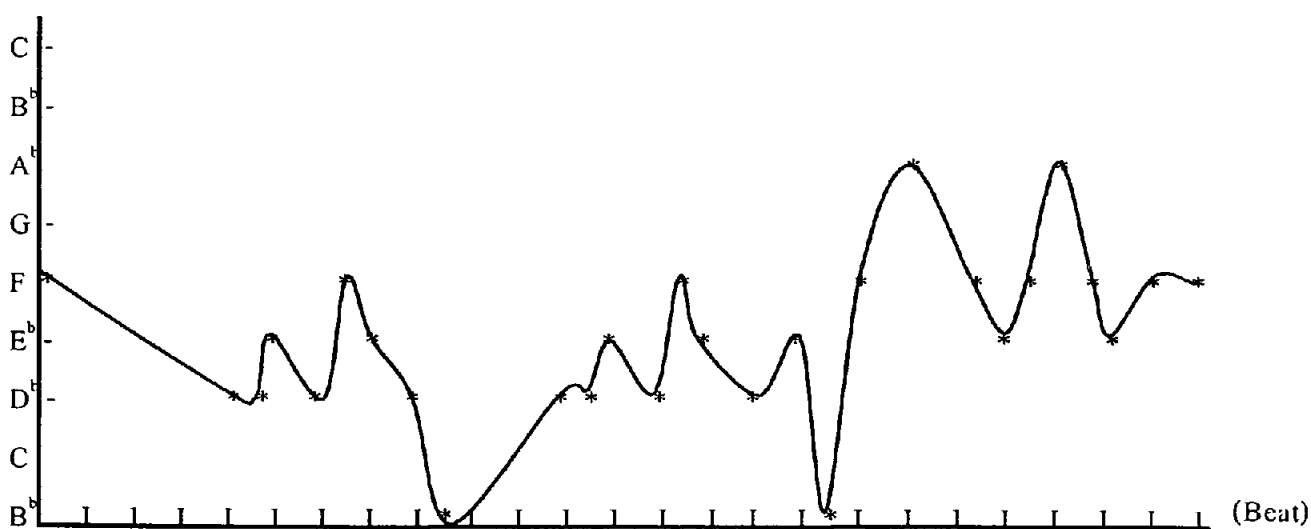
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงสายลมด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ ๑

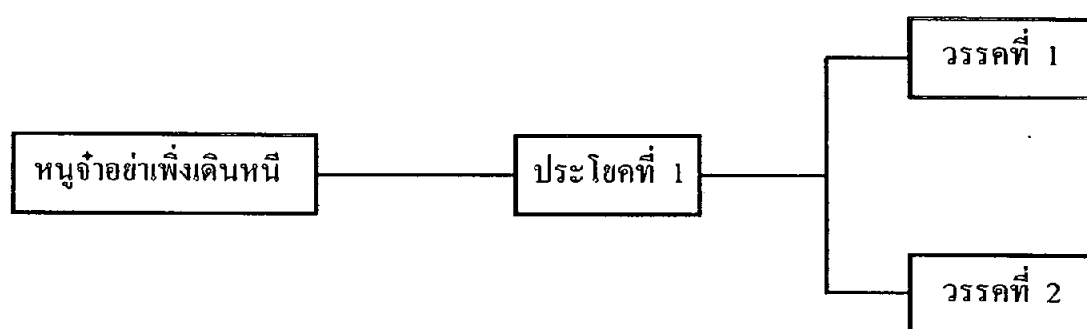
วรรคที่ 2

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงสายลม ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มีการเล่นทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 1 ประโยค ประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของรูปแบบดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงสายลม

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงสายลมสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบในวรรคแรกและวรรคที่ 2 เป็นแบบกระโดด โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอแฟล็ตเมเจอร์ (Ab) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบในช่วงแรกและช่วงหลังเป็นแบบขึ้นๆลงๆอย่างถี่ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมีประโยคเดียวในประโยคจะมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70 หนูจ๋าอย่าเพิ่งหนี

หนู จ๋า อย่า เพิ่ง หนี ลพ บุ-รี ยังถูก ทำ ลาย

อยู่ ข้าง บน คอขระวัง เรือ บิน เอ๋ย อยู่ หั้น ดิน ละเอาปืนกล เข้า มา

ตั้ง ต่อ สู้ ลอง ดู เสีย ครั้ง เอ๋ย ต่อ สู้ ลอง ดู เสีย ครั้ง

เอา ปืน กล เข้า มา ตั้ง คอย ยิง กับ เรือ บิน

ย้อนต้น 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงหนูจ๋าอย่าเพิ่งหนีในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ คำประจุ ตัวเขยี่ตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩. ♩	♩ ˘ ˘
♩ ♩ ♩ ♩. ♩ ˘	♩ ♩ ˘

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงหนูก้อย่าเพิ่งเดินหนี ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษา พบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง หนูก้อย่าเพิ่งเดินหนี เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ Ab Bb C Db Eb F ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงหนูก้อย่าเพิ่งหนี เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง Ab เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง G ซึ่งเป็นเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง และพบว่าในบางวลียังมีโน้ตผ่านนอกบันไดเสียงผ่านเข้ามาด้วย

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงหนูก้อย่าเพิ่งเดินหนีด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้น และค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพคต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

ซ้ำเสียง 4 Per 3 min 2 Maj

บรรทัดที่ 1

6 min

บรรทัดที่ 2

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงหนูจำอย่าเพิ่งเดินหนีนั้น จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 เฟอเฟกต์ คู่ 6 ไมเนอร์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

3 min

ซ้ำเสียง

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

2 Maj

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ชั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ชั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ คู่ 2 เมเจอร์ คู่ 3 ไมเนอร์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงหนูจำอย่าเพิ่งเดินหนีด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

วรรคที่ 1

C

B^b

A

G

F

E^b

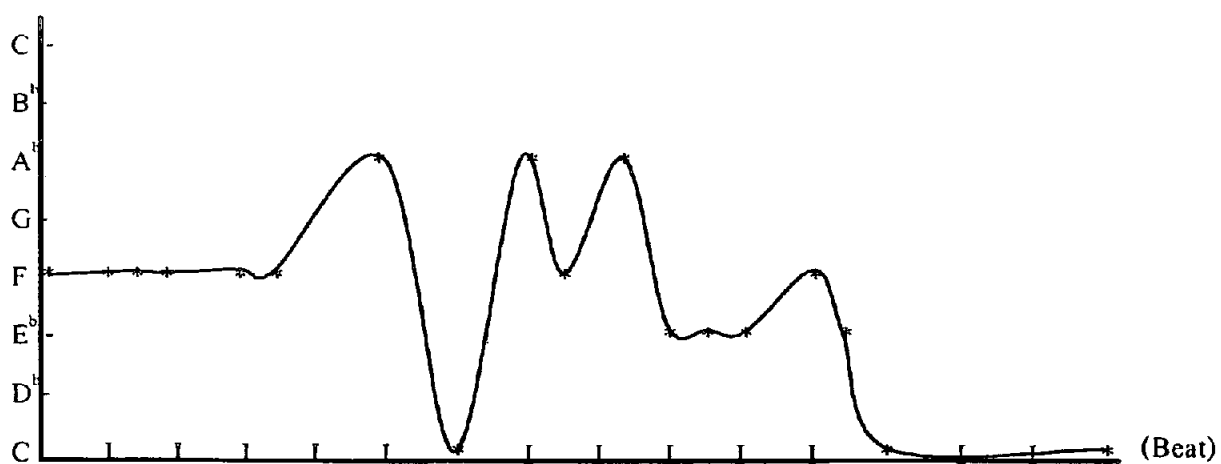
D

C

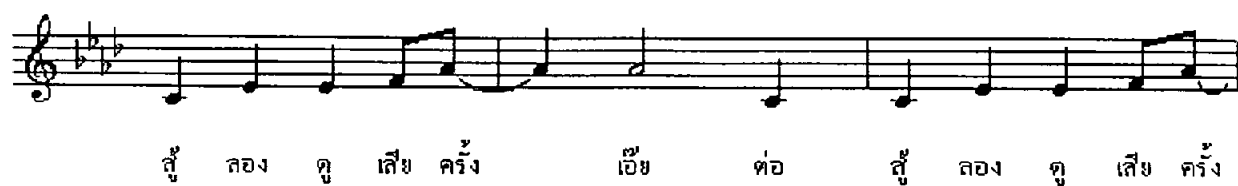
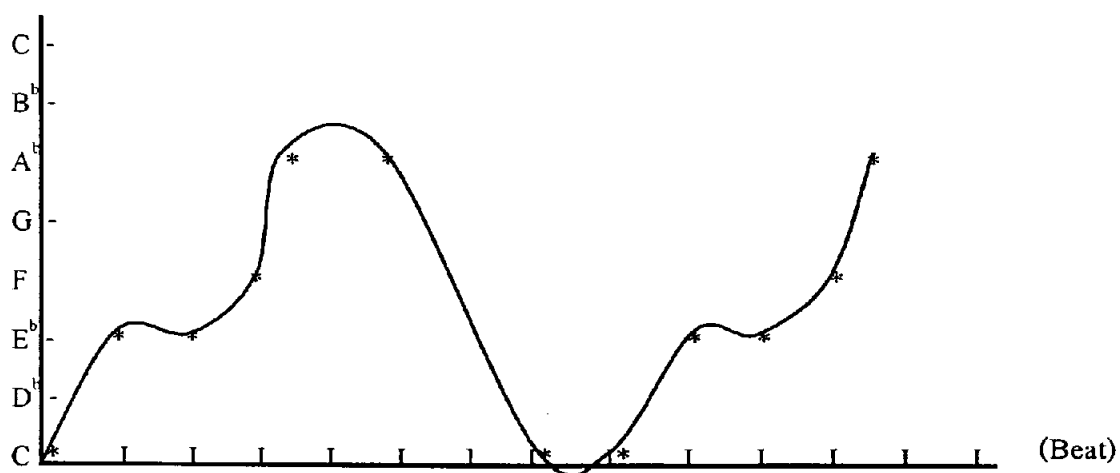
(Beat)

หนู จำ อย่า เพิ่ง หนี ลพ บุรี ยัง ถูก ทำ ลาย อยู่ ข้าง บน

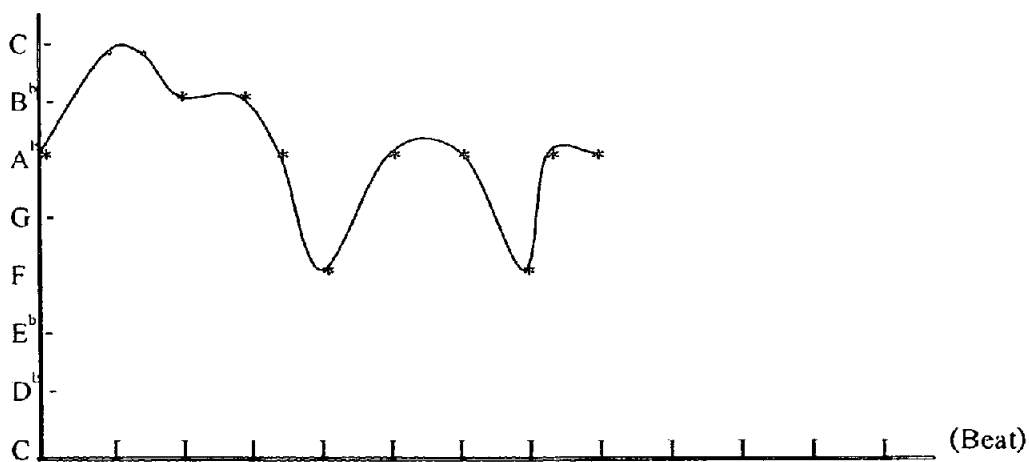
วรรคที่ 2

วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

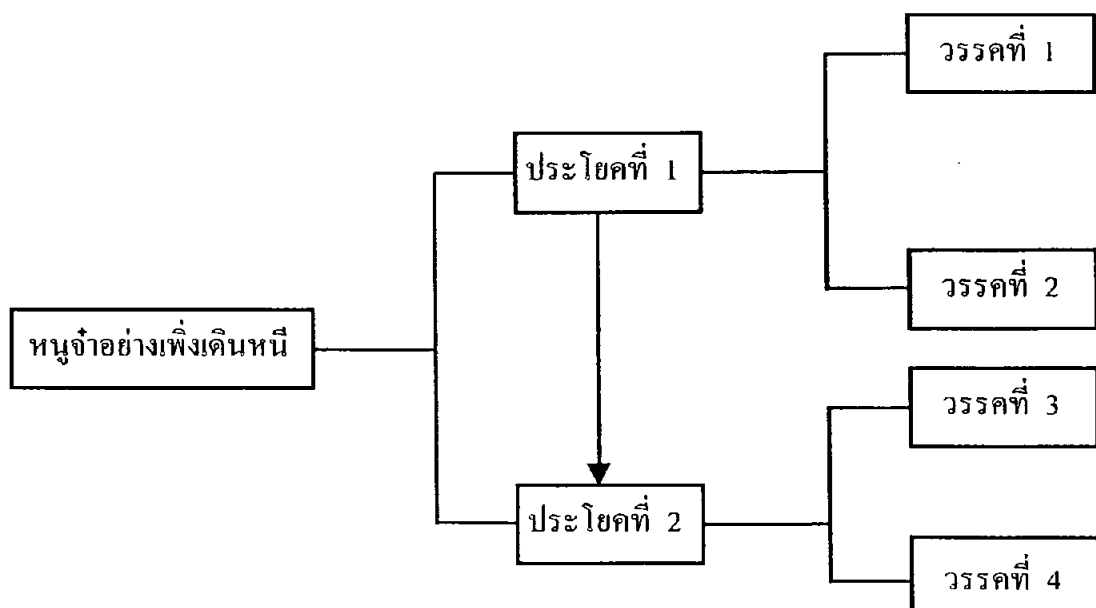

เอา ปืน กล เข้า มา ตั้ง คอย ยิง กับ เจอ บิน

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงหนูจ๋าย่าเพิ่งเดินหนี ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 ท่อน ในการร้องซ้ำกันแต่ละท่อนนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 2 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงหนูจ๋าย่าเพิ่งเดินหนี

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงหนูจ๋ออย่าหนีสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบกระโดดไม่มาก โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณ โน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของ คีย์เอแฟล็ตเมเจอร์ (Ab) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาลักษณะของกราฟแบบกระโดดหว่าๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 2 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

$\text{♩} = 70$ โอ้เขาดินสูงเนิน

โอ้ เขา ดิน สูง เนิน เรา ชี ดิน ไป ก่อน เขา

ดิน นั้น กลาย เป็น ตอน หา ให้ เรา เสรา ใจ เขา

ดิน ละ เป็น ถิ่น สำนั ก เรา เคย ร่วม รัก เรา เคย ร่วม ไกล

น้ำ ใจ หยิง หุด จา กลอก กิ่ง เหมือน เตี้ย

น้ำ เขา มี รัก ใหม่ เขา ลืม เรา ได้ เขา ดิน วรร

ณา เขา ลืม เรา ได้ เขา ดิน วรร ณา

ย้อนต้น 3 เทียว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเขาดินสูงเนินในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้ค่าของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวขาวประจุ ตัวดำ ตัวดำประจุ ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ และลักษณะของอัตราจังหวะเป็นไปด้วยความเรียบง่ายไม่กระโดด ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩

♩. ♩ ♩. ♩	♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩. ♩	♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงรำวงโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ ♩ = 70 (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้ตีมีดังต่อไปนี้

- ไต่ - ตึง	- ตึง - ไต่	- ตึง - ตึง	- ไต่ - ไต่	- ไต่ - ตึง	- ตึง - ไต่	- ตึง - ตึง	- ไต่ - ไต่
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเขาคินสูงเนินด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง เขาคินสูงเนิน เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ F G A C D ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

F	G	A	C	D
1 เสียง	1 เสียง	1½ เสียง	1 เสียง	

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงเขาคินสูงเนิน เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง F เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง B^b และ E ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 , 7 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเขาคินสูงเนินด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1 3 min 4 Per 2 Maj

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ซ้ำเสียง

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงเขาคินสูงเนินนั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2 ซ้ำเสียง 3 min 2 Maj

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ซ้ำเสียง 5 Per

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ประโยคที่ 3 3 min

2 Maj

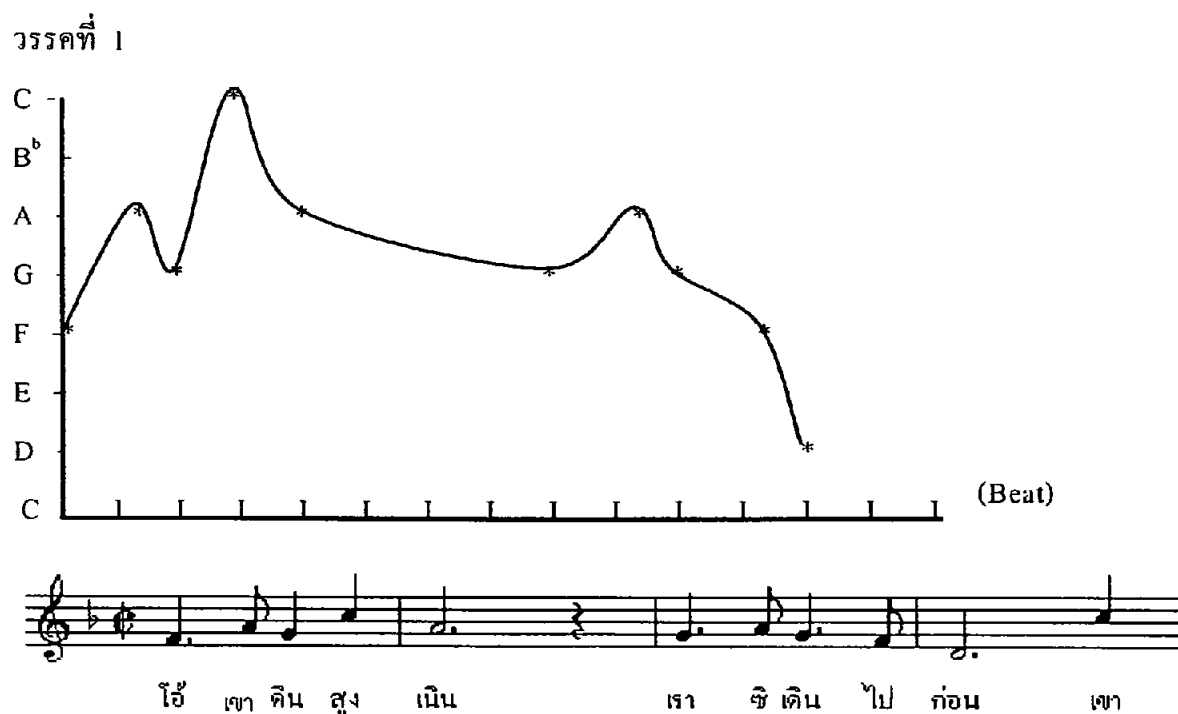
ซ้ำเสียง

4 Per

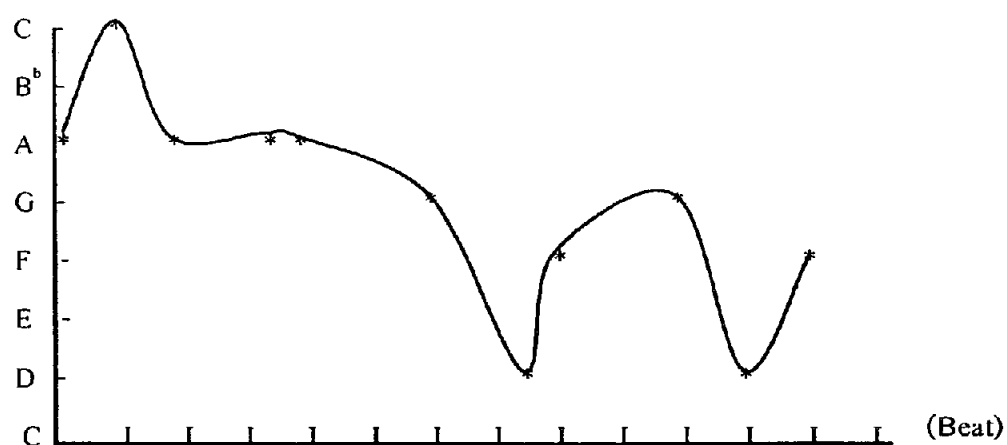
ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขัณฑ์เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขัณฑ์ 2 เมเจอร์ ขัณฑ์ 3 ไมเนอร์ ขัณฑ์ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

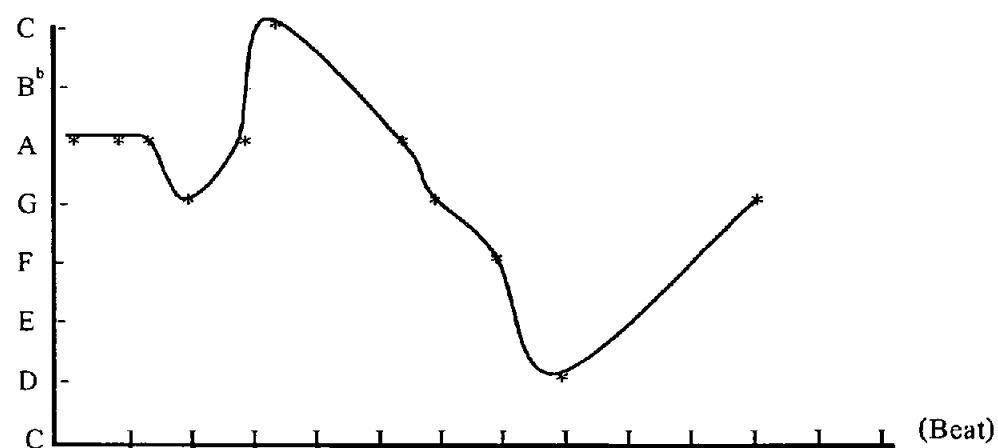
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงเขาคินสูงเนินด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

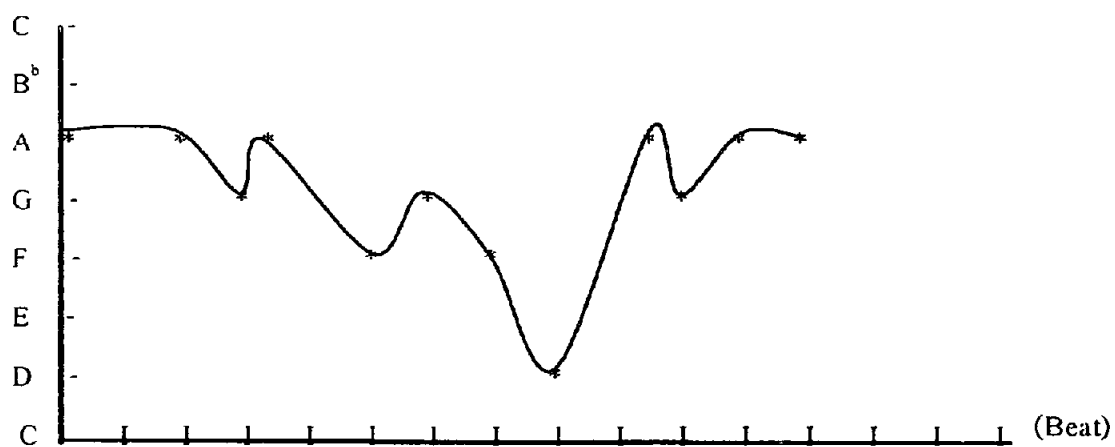
วรรคที่ 2

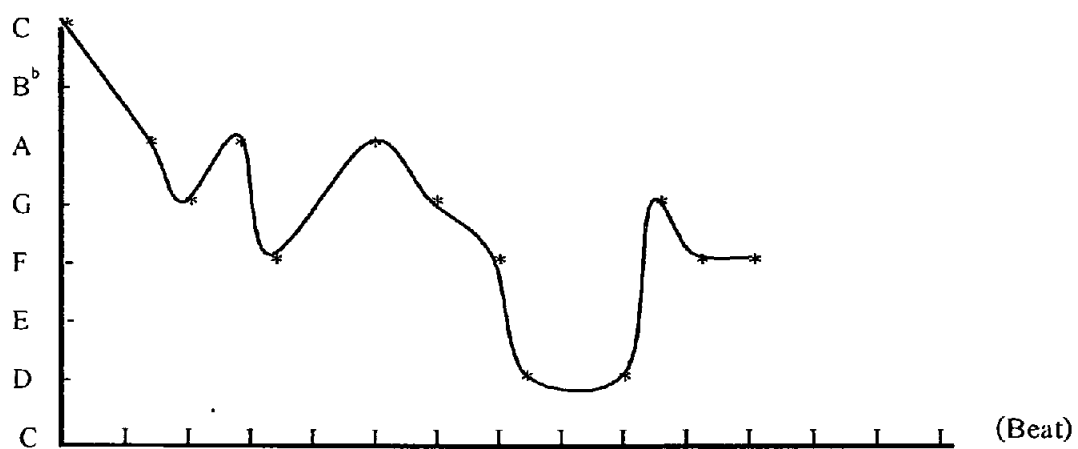
วรรคที่ 3

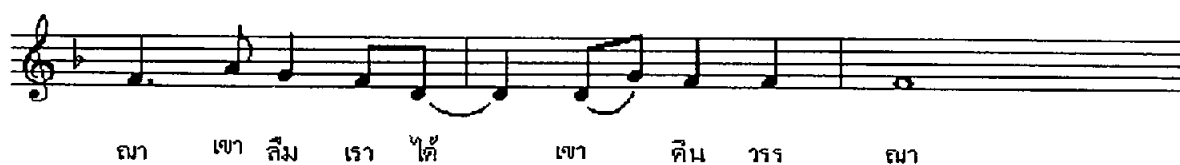
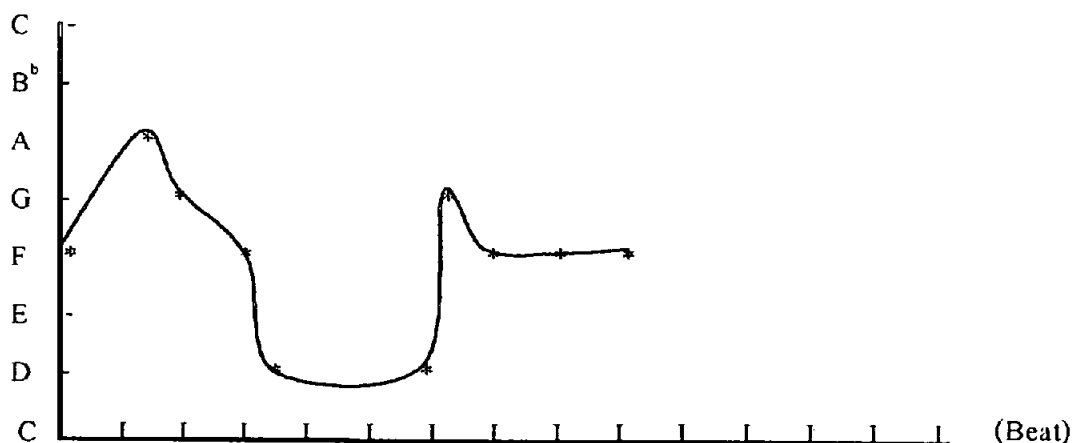
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

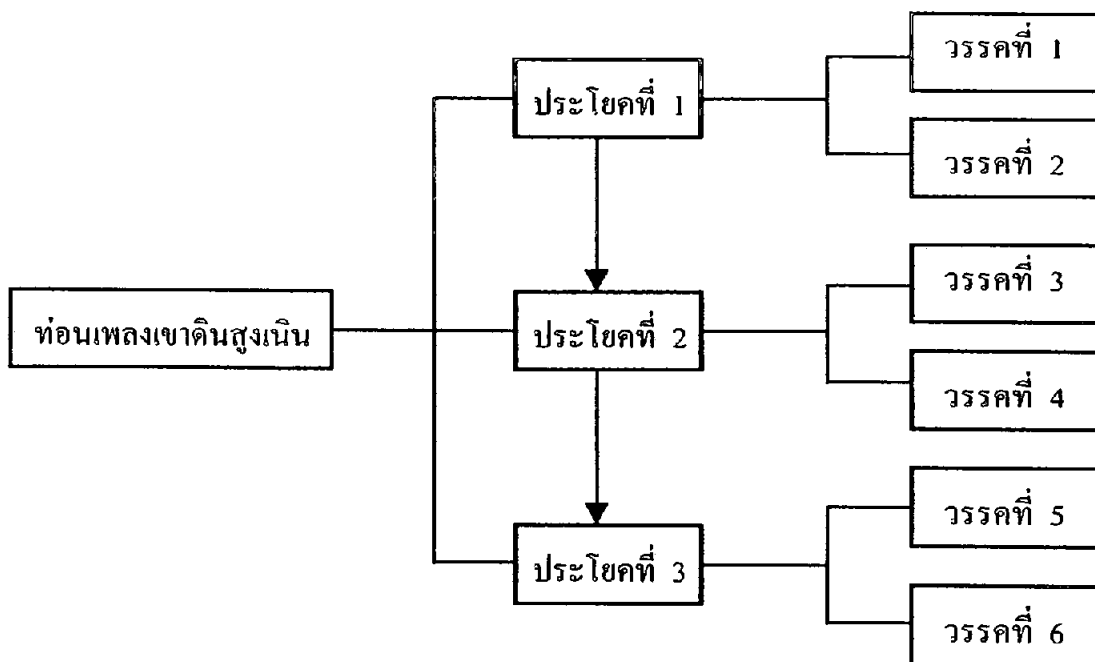
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงเขาคินสูงเนิน ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที่ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที่ยวนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงเขาคินสูงเนิน

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงโอ้เขาคินสูงเนินสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบบางกระโดดบ้าง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอฟเมเจอร์ (F) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบขึ้นลงแบบห่างๆ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

ไอ้เจ้ากล้วยไม้

ไอ้เจ้ากล้วยไม้ เอ๋ย ทำไม ช่างหอม จริง เอ๋ย

เอ๋ย ละ ไอ้เจ้ากล้วยไม้ เอ๋ย ทำไม จะ ได้ สัก ถึง นอย

นอย นอย นอย นอย รัก จริง ละจะไม่ทิ้ง เธอ เลย ขอ จันทม สัก

ขอ อย่า ท - รมาน จันทม ผาก รัก เอาไว้ ชม เชม ไร่ เอ๋ย

ละ จะ มาคว้น ตัด รอน ไร่ เอ๋ย ละ จะ มาคว้น ตัด รอน

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเขย็ดหนึ่งชั้น และตัวกลมในการจบเพลงใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

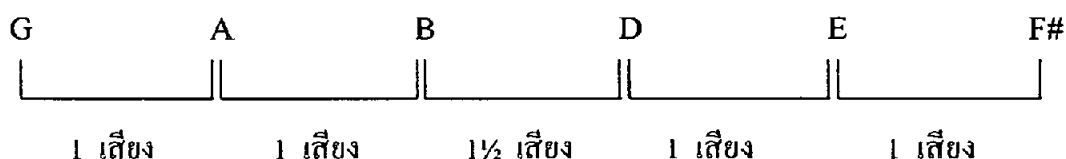
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวโบราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro)ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ไอ้เจ้ากล้วยไม้ เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 6 ตัว คือ G A B D E F# ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง G เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง C ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 ในบันไดเสียง และพบว่ามีโน้ต นอกบันไดเสียงผ่านเข้ามาหนึ่งครั้ง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอเฟกต์ คู่ 7 เมเจอร์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของทำนอง

ประโยคที่ 1

Staff 1 (บรรทัดที่ 1): Melody with intervals labeled "2 Maj" and "ซ้ำเสียง".

Staff 2 (บรรทัดที่ 2): Melody with interval labeled "3 minor".

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขัณฑ์เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ นั้น จะใช้ขัณฑ์เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขัณฑ์ 2 เมเจอร์ ขัณฑ์ 3 ไมเนอร์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขัณฑ์เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขัณฑ์เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขัณฑ์ 2 เมเจอร์ ขัณฑ์ 3 ไมเนอร์ ขัณฑ์ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง ที่น่าสนใจคือการกระโดดเป็นระยะห่างถึงขัณฑ์ 7 เมเจอร์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นขัณฑ์เสียงที่กระต่าง และยังเป็นการซ้ำเสียงแบบเมโลดิก

ประโยคที่ 3

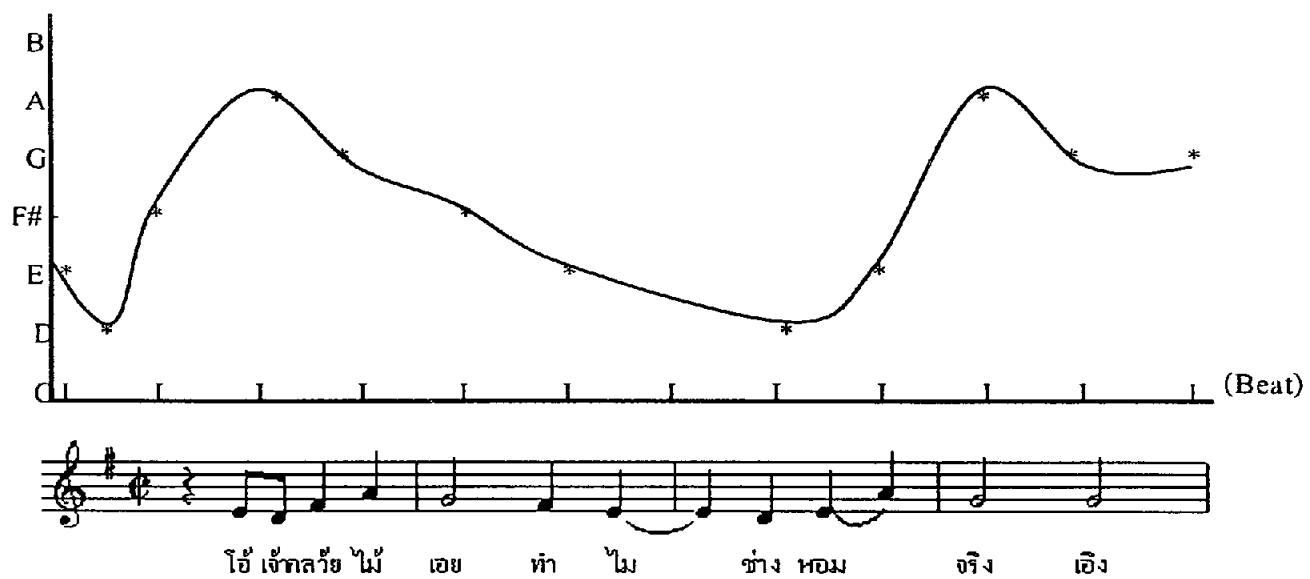
วรรคที่ 1

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขัณฑ์เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขัณฑ์ 2 เมเจอร์ ขัณฑ์ 3 ไมเนอร์ ขัณฑ์ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

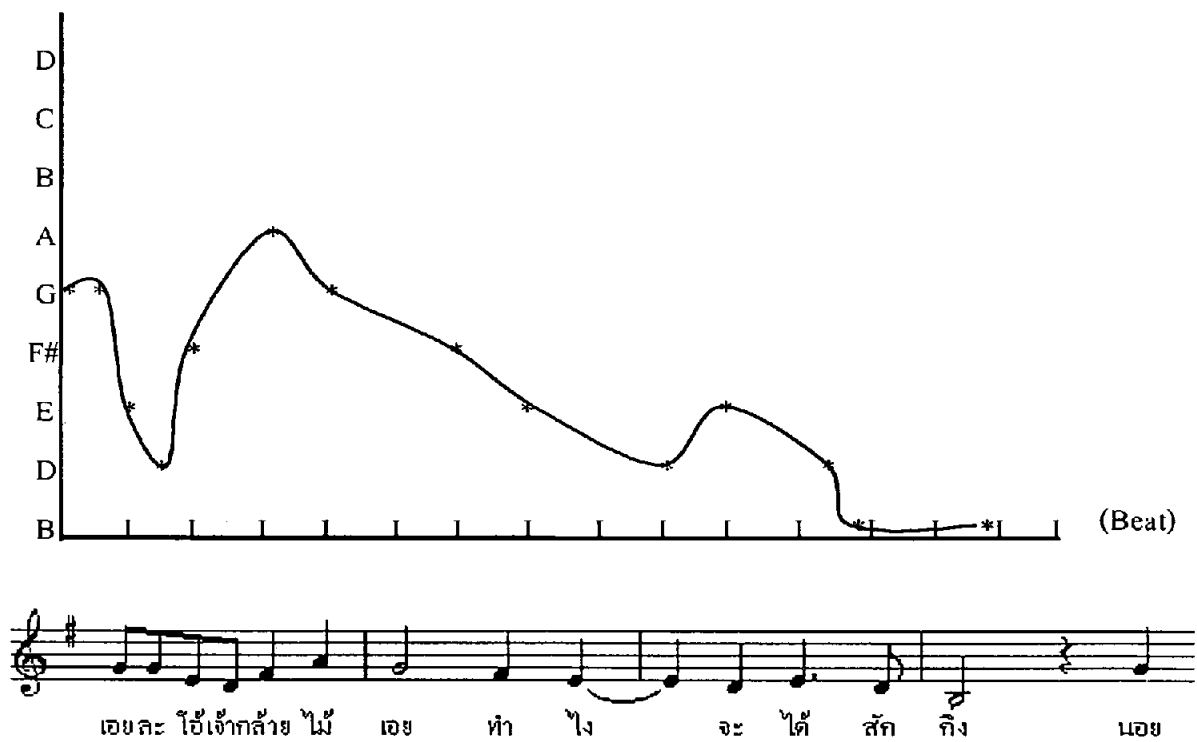
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

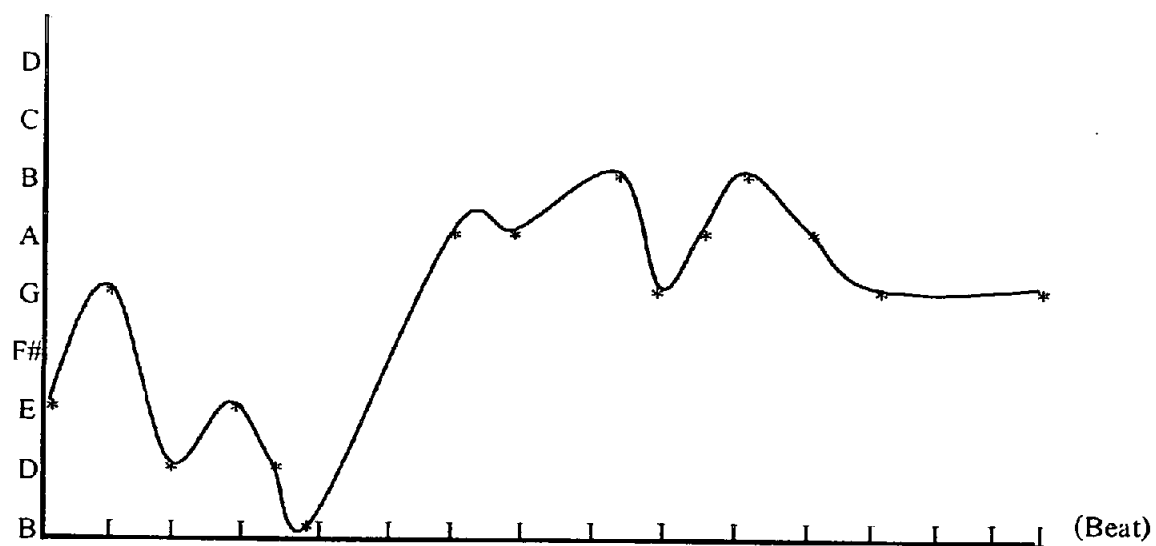
วรรคที่ 1

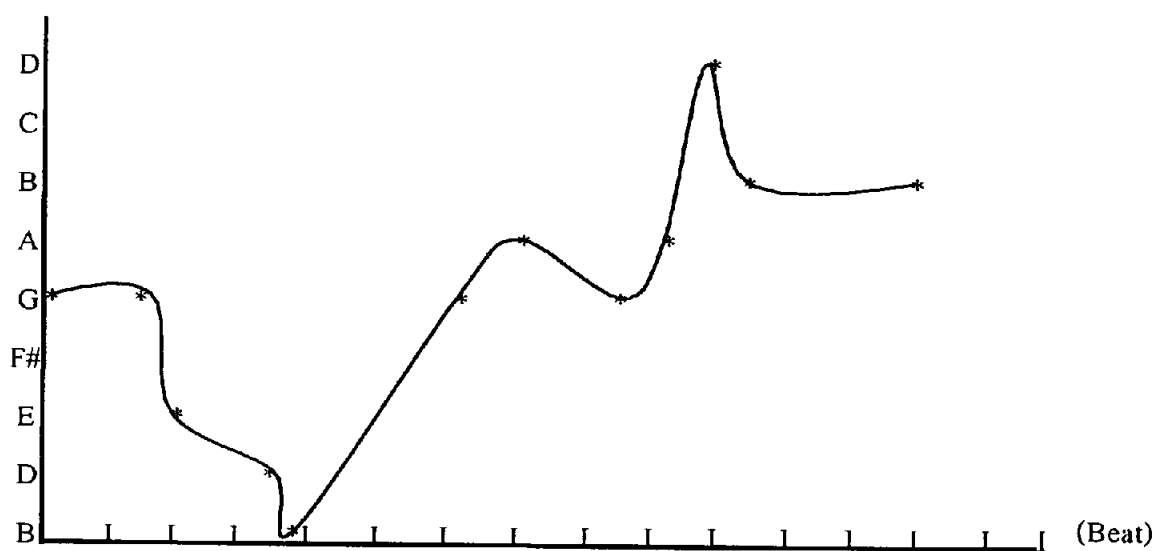
วรรคที่ 2

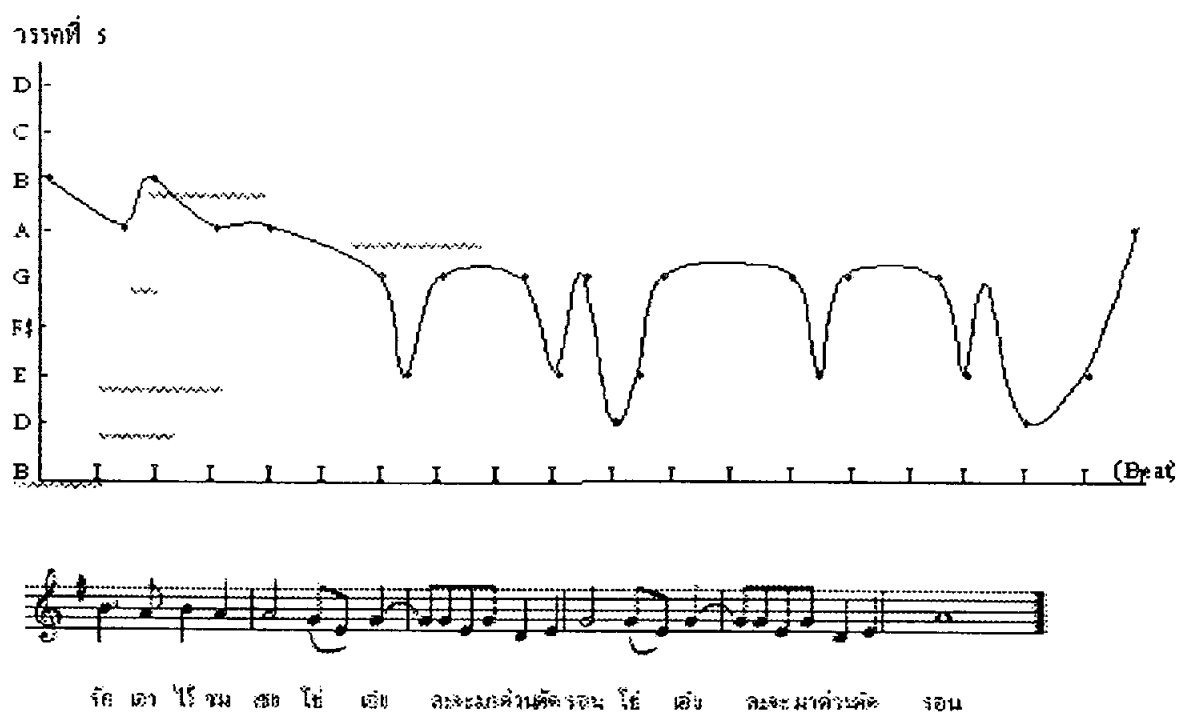

วรรคที่ 3

วรรคที่ 4

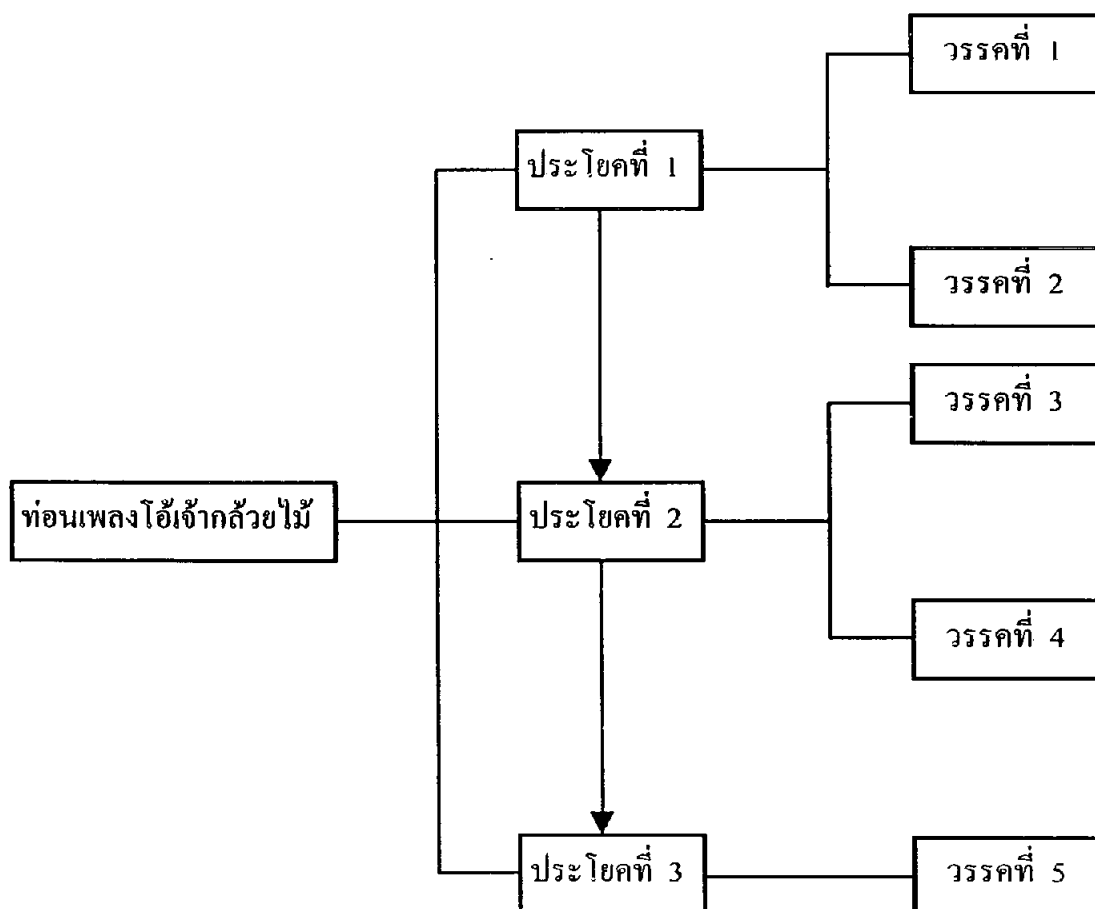

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้ ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 ท่อน ในการร้องซ้ำกันแต่ละท่อนนั้นจะไม่มี การเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค ใน 1, 2 ประโยคแรกจะมี 2 วรรค และในประโยคสุดท้ายจะมีเพียงวรรคเดียว ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลงดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ากล้วยไม้สรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบในประโยคแรกและประโยคที่ 2 และ 3 เป็นแบบกระโดด โดยใช้ อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์จีเมเจอร์ (G) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบช่วงแรกและช่วงหลังเป็นลักษณะยกขึ้นลงตลอด ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยคในประโยคที่ 1 และประโยคที่ 2 มี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง และประโยคที่ 3 มีวรรคเดียวเป็นวรรคสรุปของบทเพลง

♩ = 70

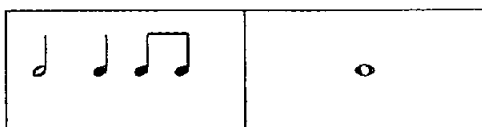
โอ้เจ้าสาริกา

โอ้เจ้าแก้ว สารี กา โผ มา จะ ไป ไหน แน่ สอง
ดา..... คอย แล เอย สอง ดา คอย แล เอย
โอ ละ ล้า ละ ลัง ชะ เอย เอยละ ไม่ มี คู่เหมือนอย่าง นก กอด
อก ไม่ ให้ เห็น ห่าง ความ รัก ของ แม่ ร้อย ชั่ง เอย ความ
รัก ของ แม่ ร้อย ชั่ง แทบ จะ ขาดใจ เอย
ละ โอ้ เจ้าดอก ดอก เอย ช้า โอ้ ละ โอ้ เจ้าดอก ดอก เอย ช้า
โอ้ เอย ละ เจ้า ดอก ระ กา จิน รัก แม่ คน ใส่ ดา
จินใจ จะ ขาด แล้ว เอย

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงโอ้เจ้าแก้วสาริกาในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด และตัวเขັดหนึ่งชั้นในการประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

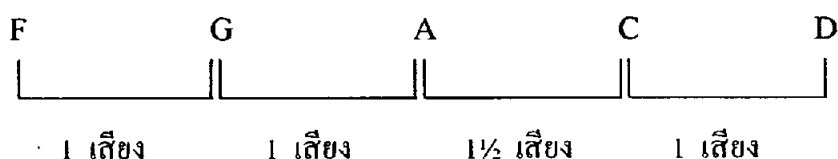
ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบอราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ	- โตะ - ตึง	- ตึง - โตะ	- ตึง - ตึง	- โตะ - โตะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา ด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ไอ้เจ้าแก้วสาริกา เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ F G A C D ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา เทียบได้ว่าอยู่ในระดับเสียง F เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ก็ไม่พบระดับเสียง B^b และ E ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 , 7 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา ด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของท่านอง

ประโยคที่ 1

2 Maj 3 min 4 Per

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

ซ้ำเสียง 5 Per

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา นั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินเป็นต้น

ประโยคที่ 2

5 Per ซ้ำเสียง 2 Maj

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

4 Per 3 min

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนิน

ประโยคที่ 3

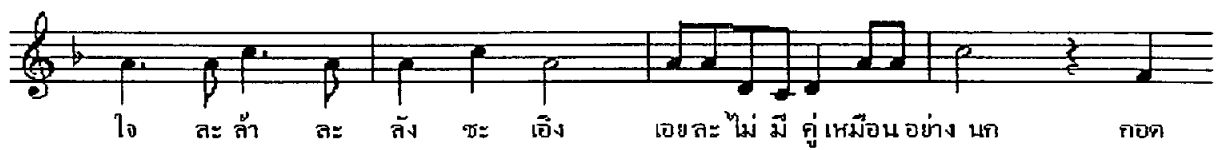
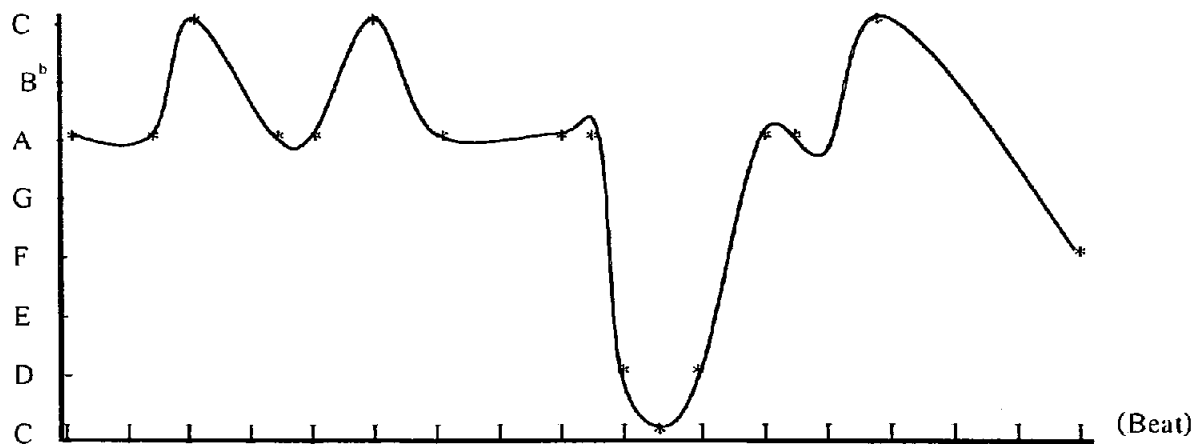
ซ้ำเสียง 2 Maj 4 Per 3 min

วรรคที่ 1

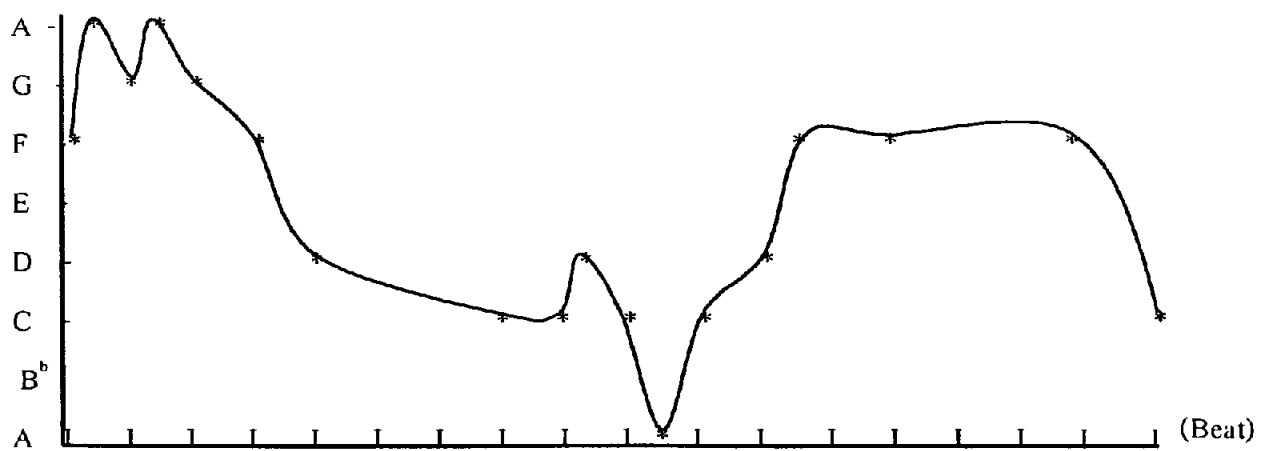
วรรคที่ 2

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

วรรคที่ 3

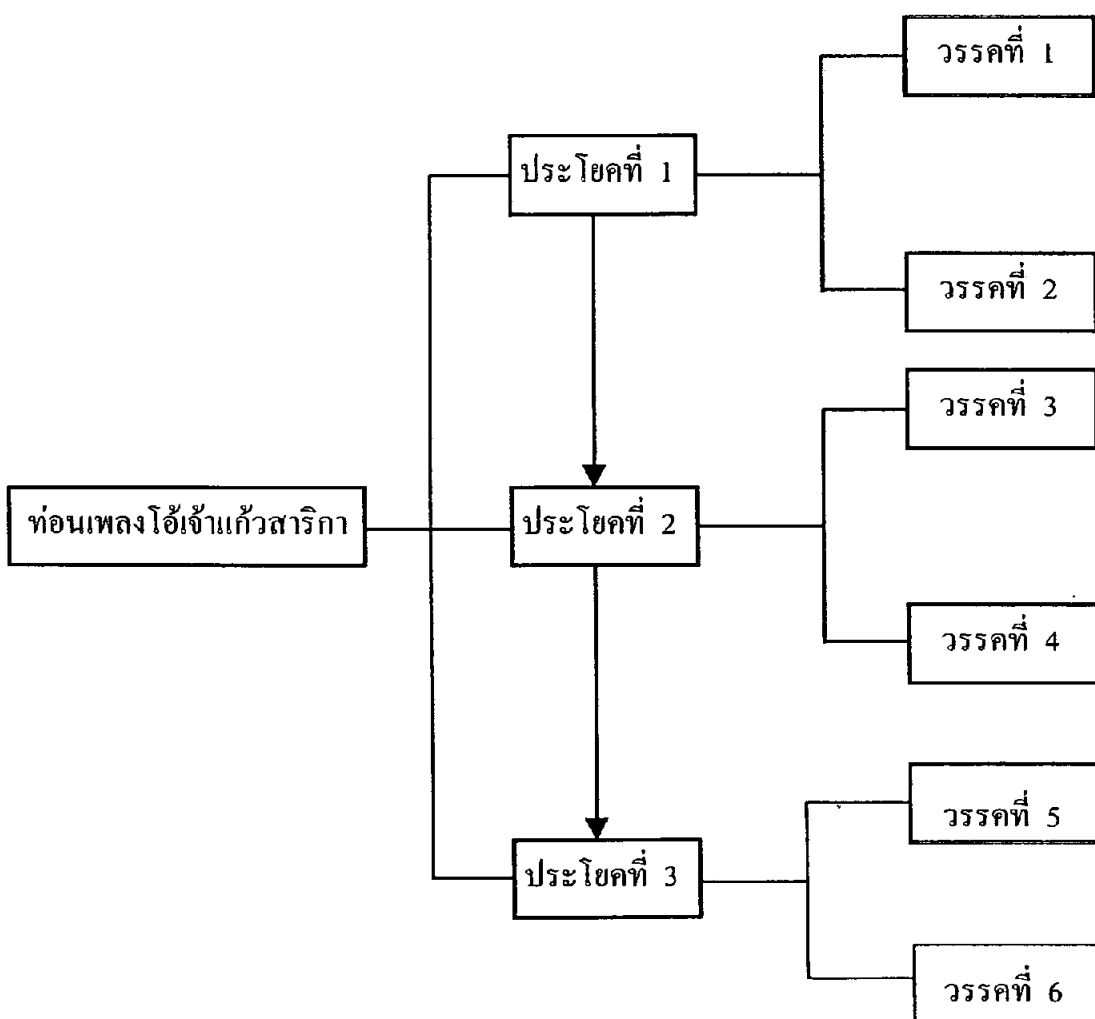
วรรคที่ 4

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยวนั้นจะไม่มีมีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกา

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้าแก้วสาริกาสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบมีกระโดดบ้างเล็กน้อย โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์เอฟเมเจอร์ (F) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3

ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบและ
ขึ้นลงปะปนกันไปในลักษณะของรูปกราฟ ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3
ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

♩ = 70

ไอ้เจ้ามะลิป้า

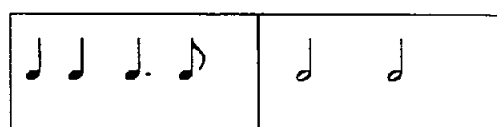
ไอ้ เจ้า มะ ลิ ป้า สัก ญา กัน ทำ ไม่ ลืม เอง
 เคย หัว ใจปลาบ ปลื้ม ไม่ ลืม มะ ลิ ป้า นั้น เอ๋ย
 ดาา กระเจา แสง แสง เดือน จะ มา แข่ง กับ แสง ดาา
 ดาา แหม เธอ กระซิบ บา ๆ หัว ใจ จัน เป้า ผูก พันธุ์
 รัก กัน จะต้อง ได้ กัน เอ๋ย รัก กัน จะต้อง ได้ กัน
 จันรัก ให้ มัน อย่าลืม อย่า ลืม เอ๋ย รัก ให้ มัน อย่าลืม อย่า ลืม

ย้อนต้น 3 เที้ยว

องค์ประกอบเพลงด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ามะลิป้าในด้านจังหวะ พบว่าจังหวะของบทเพลง เป็นลักษณะการใช้คำของอัตราจังหวะของตัวโน้ตประเภทตัวขาว ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเขย็ดหนึ่งชั้น และตัวกลมใช้ในการจบเพลง ใช้ประกอบกับทำนองของจังหวะ ดังอัตราจังหวะต่อไปนี้

ลักษณะของอัตราจังหวะ

♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩

♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩
♩. ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩

ลักษณะการใช้หน้าทับ

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะในการร้องเพลงราวบิราณ ของชาวบ้านหนองกลับ คือ รำมะนา จะมีหน้าทับในการตีที่เป็นลักษณะของจังหวะแบบแน่นอน และมีความเร็ว(Tempo) อย่างสม่ำเสมอโดยใช้อัตราจังหวะ $\text{♩} = 70$ (Allegro) ซึ่งลักษณะของเสียงหน้าทับที่ใช้มีดังต่อไปนี้

- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ	- โต๊ะ - ตึง	- ตึง - โต๊ะ	- ตึง - ตึง	- โต๊ะ - โต๊ะ
--------------	--------------	-------------	---------------	--------------	--------------	-------------	---------------

ลักษณะของกลุ่มเสียง

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ามะลิปาด้านของกลุ่มเสียง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลง ไอ้เจ้ามะลิปาด เป็นลักษณะของการใช้เสียงที่มีตัวโน้ต 5 ตัว คือ E^b F G B^b C ระยะห่างของเสียงที่ปรากฏในกลุ่มของโน้ตมีดังนี้

E^b	F	G	B^b	C
1 เสียง	1 เสียง	1½ เสียง	1 เสียง	

สรุปได้ว่าการใช้กลุ่มเสียงร้องของเพลงไอ้เจ้ามะลิปาด เขียนได้ว่าอยู่ในระดับเสียง E^b เมเจอร์ และผลการวิเคราะห์ไม่พบระดับเสียง Ab D ซึ่งเป็นเสียงที่ 4 , 7 ในบันไดเสียง

องค์ประกอบเพลงด้านทำนอง (Melody)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ามะลิปาด้านของทำนอง พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล ระดับเสียงในบทเพลง จะค่อย ๆ สูงขึ้นและค่อย ๆ ต่ำลงและบางครั้งมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากจะใช้คู่เสียงในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และการซ้ำเสียง

ขั้นคู่ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ของท่านอง

ประโยคที่ 1

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

2 Maj

3 min

4 Per

ซ้ำเสียง

5 Per

ในประโยคที่ 1 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียงในการดำเนินทำนองของเพลงโอ้เจ้ามะลิป่านั้น จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ คือ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ ขั้นคู่ 5 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนองเป็นต้น

ประโยคที่ 2

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

2 Maj

4 Per

3 min

ซ้ำเสียง

ในประโยคที่ 2 ลักษณะการใช้ขั้นคู่เสียง ในการดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์ และลักษณะการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 3

วรรคที่ 1

วรรคที่ 2

4 Per

2 Maj

ซ้ำเสียง

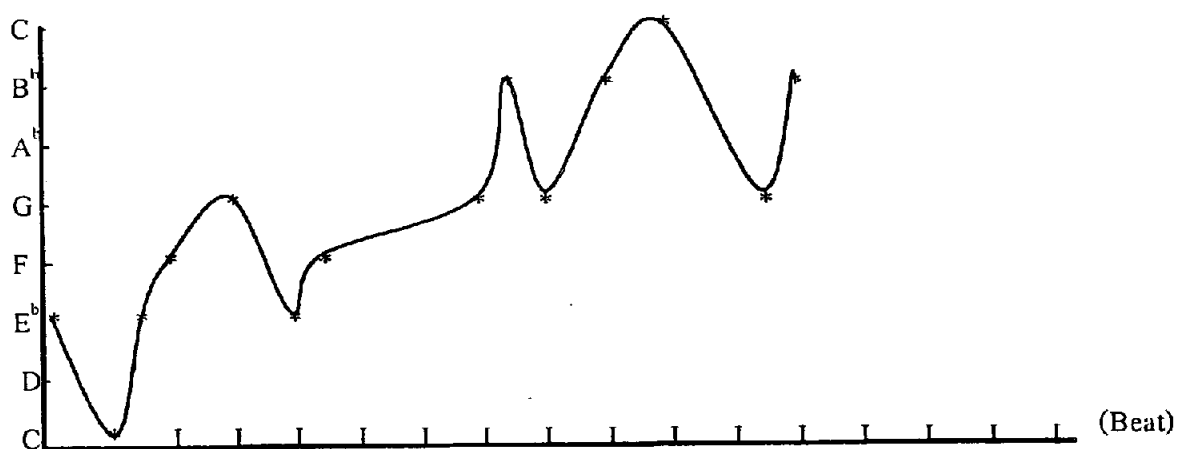
3 min

ในประโยคที่ 3 การดำเนินทำนองของบทเพลง จะใช้ขั้นคู่เสียงดังต่อไปนี้ได้แก่ ขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงในการดำเนินทำนอง

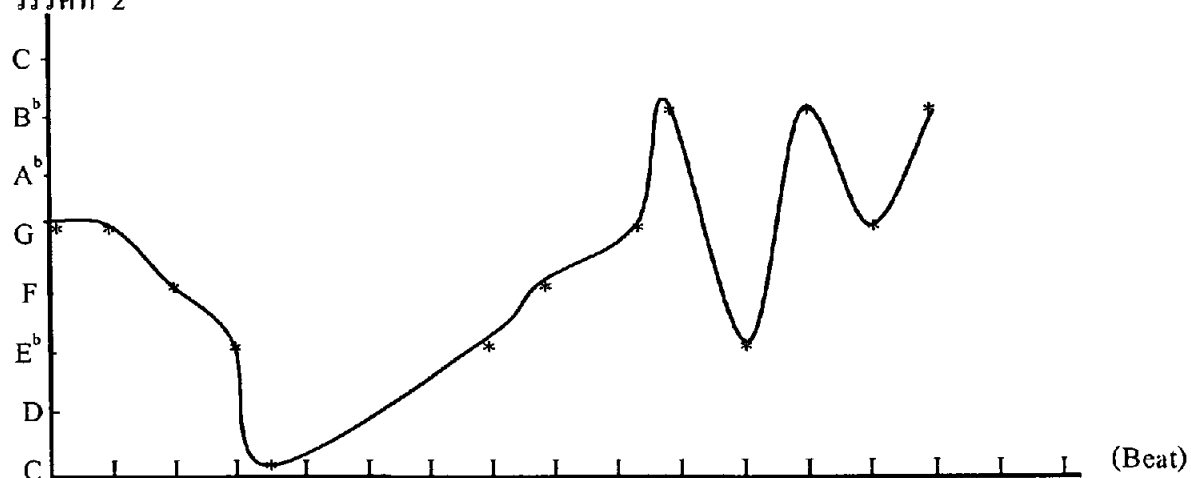
องค์ประกอบเพลงด้านพื้นผิว (Texture)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเพลงไอ้เจ้ามะลิปาด้านพื้นผิว จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวนั้น เป็นการเคลื่อนที่แบบมีระเบียบและค่อยๆ เคลื่อนที่ไป ระดับเสียงจึงไม่กระโดดมากนัก มีลักษณะดังต่อไปนี้

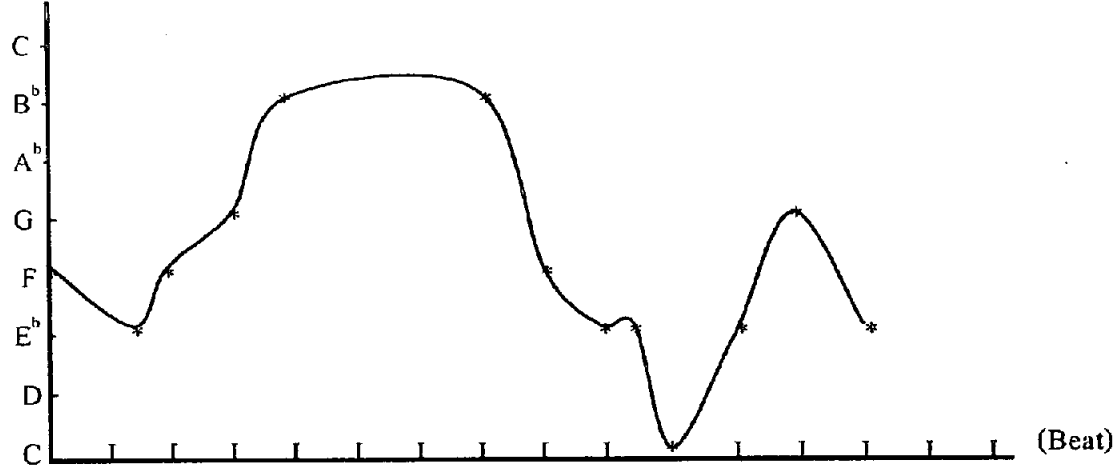
วรรคที่ 1

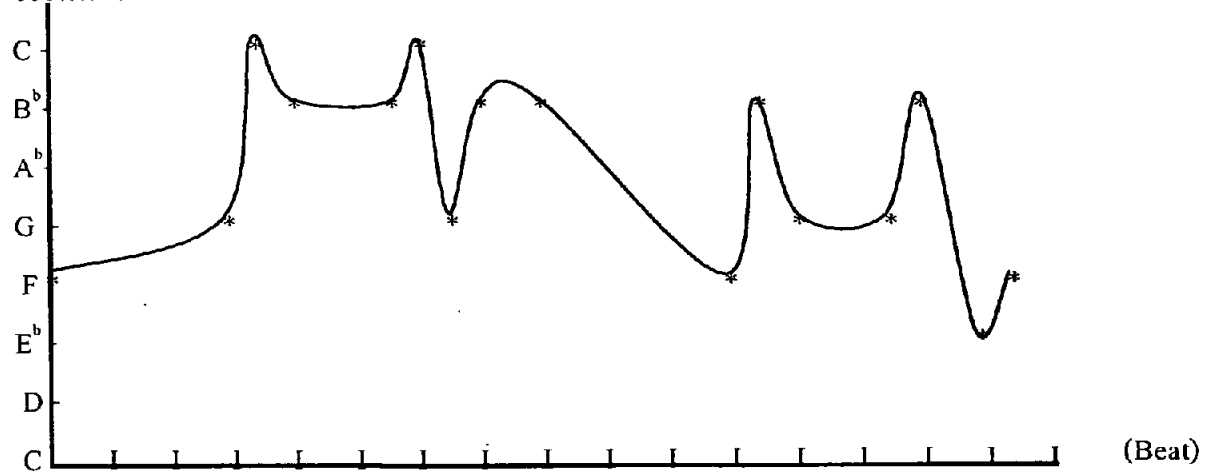
วรรคที่ 2

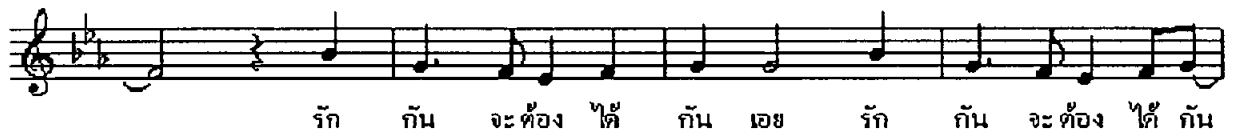
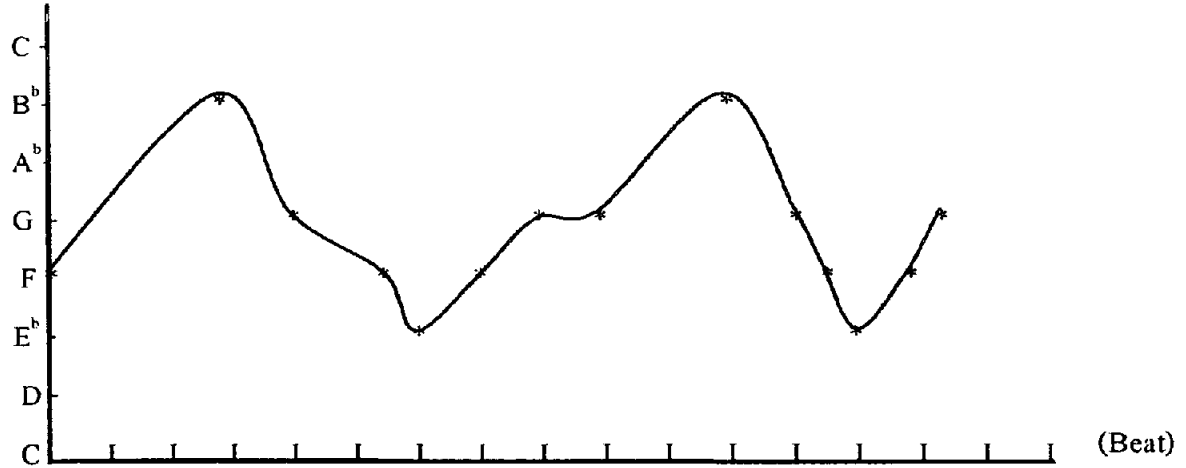
วรรคที่ 3

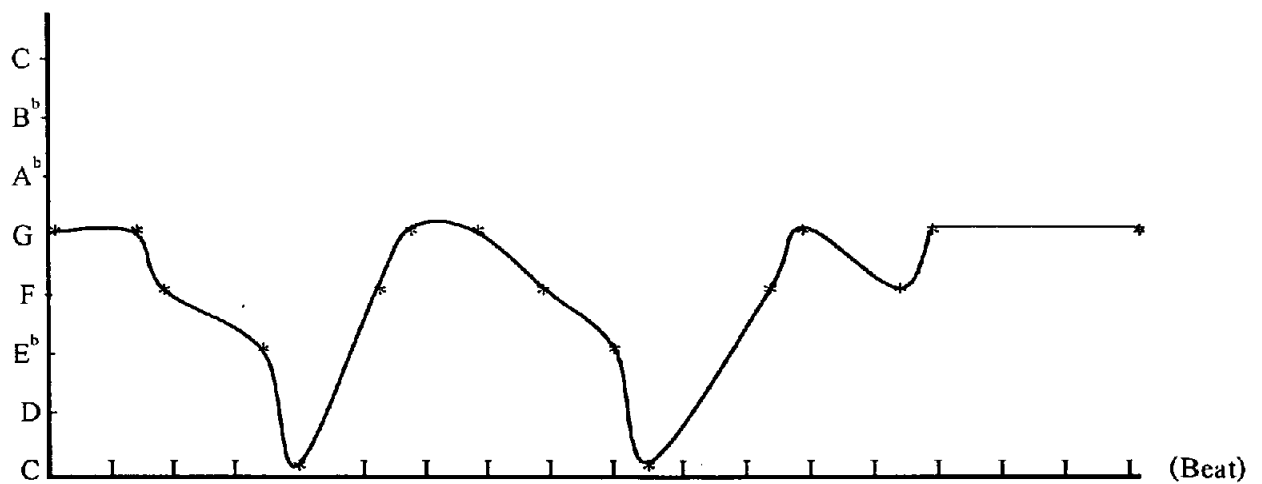
วรรคที่ 4

วรรคที่ 5

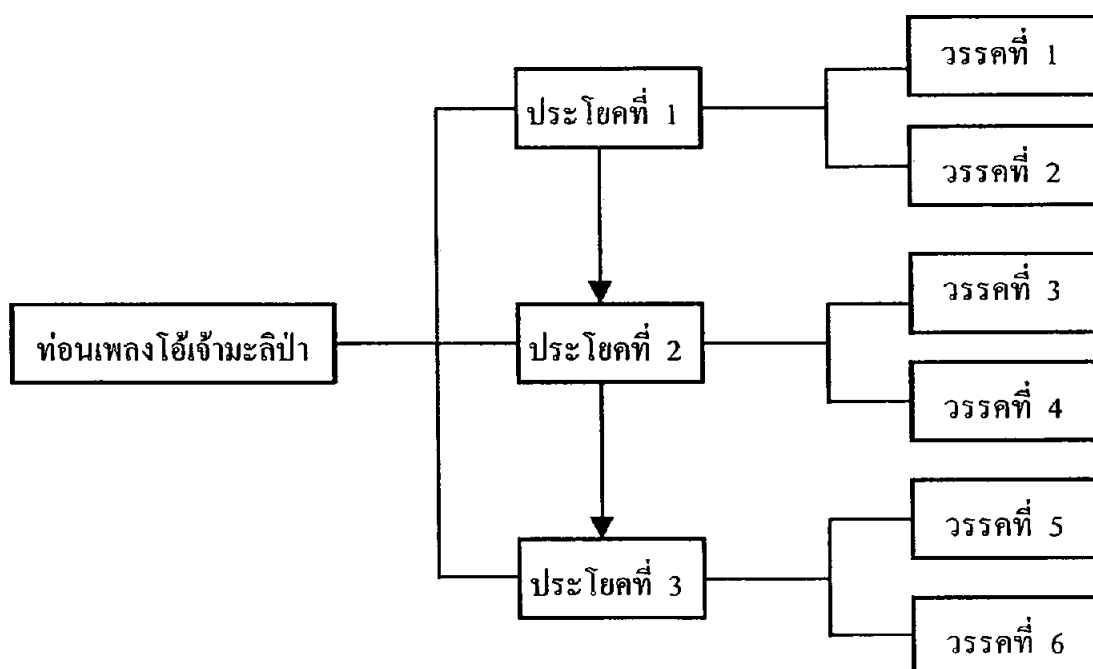
วรรคที่ 6

องค์ประกอบเพลงด้านรูปแบบ (Form)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ามะลิป้า ด้านรูปแบบของบทเพลงนั้น จัดอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่ลักษณะของการร้องจะเป็นการร้องซ้ำกันไปทั้งเพลงร้องรวมทั้งหมด 3 เที้ยว ในการร้องซ้ำกันแต่ละเที้ยวนั้นจะไม่มีการเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนคำร้อง และลักษณะของท่อนเพลงจะแบ่งได้ 3 ประโยค แต่ละประโยคจะมี 2 วรรค ดังโครงสร้างของการวิเคราะห์รูปแบบบทเพลง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบของเพลงไอ้เจ้ามะลิป้า

จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงไอ้เจ้ามะลิป้าสรุปได้ว่า ลักษณะของจังหวะและทำนองจะเคลื่อนที่แบบราบเรียบและกระโดดบ้าง โดยใช้อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของจังหวะประมาณโน้ตตัวดำ 70 ตัว ต่อ 1 นาที ในการเทียบระดับเสียงร้องของเพลงกับเปียโนพบว่าอยู่ในระดับของคีย์อีแฟล็ตเมเจอร์ (Eb) และการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนมากใช้ ขึ้นคู่ 2 เมเจอร์ ขึ้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ขึ้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ และการซ้ำเสียงเป็นส่วนมาก จึงทำให้พื้นผิวของบทเพลงแสดงออกมาแบบราบเรียบและกระโดดบ้างอยู่ด้วยกันในบทเพลง ซึ่งรูปแบบของบทเพลงเป็นแบบเพลงท่อนเดียวมี 3 ประโยค แต่ละประโยคมี 2 วรรค ซึ่งจะมีวรรคถามและวรรคตอบอยู่ในประโยคของตัวเอง

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าการศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของ ตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงร่ำวงโบราณ
3. ข้อเสนอแนะ

วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณ

จากการศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงร่ำวงโบราณนั้น พบว่า ชาวหนองบัวมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาตั้งแต่สมัยโบราณที่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้างขึ้น โดยผ่านทางมุขปาฐะ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่พบในเนื้อเพลงร่ำวงโบราณหลักๆ คือ วัฒนธรรมการครองเรือน, วัฒนธรรมการสร้างที่อยู่อาศัย, วัฒนธรรมการแต่งกาย, วัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพ และวัฒนธรรมความรักชาติ

ปัจจุบันเพลงร่ำวงโบราณของชาวหนองบัวได้นำมาเป็นการแสดงภายในงานเทศกาลต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น งานสงกรานต์, งานวัดประจำปี, งานประเพณีลอยกระทง และงานการกุศลต่างๆ ซึ่งเยาวชนรุ่นหลังไม่ค่อยให้ความนิยมและสนใจในการสืบทอดการแสดงประเภทต่างๆ ของเพลงร่ำวงโบราณ แต่ด้วยอิทธิพลของวัฒนธรรมไทยหรือวัฒนธรรมของชาติอื่น จึงทำให้วัฒนธรรมเพลงร่ำวงโบราณลบเลือนไปบ้าง ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวหนองบัวที่สะท้อนผ่านทางเพลงร่ำวงโบราณ ได้แก่

วัฒนธรรมครองเรือนอันเป็นแนวทางให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมสร้างสถาบันให้เกิดเสถียรภาพ ปราศจากปัญหาต่าง ๆ และเป็นเรื่องสำคัญ เช่น การครองตน ครองเรือน การรับผิดชอบต่อครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อคู่ครองเพื่อรักษาเกียรติซึ่งกันและกัน นิยมการมีรักเดียวใจเดียว เช่น เพลงตาละลุม และเพลงยามเย็นเด็กเล่นลับแล วัฒนธรรมความรักชาติซึ่งชาวบ้านหนองบัวเป็นชุมชนที่รักความสงบราบเรียบ มีความรักชาติ บ้านเมืองและพี่น้องของตนเอง โดยเฉพาะผู้นำที่ชื่นชอบ ดังเพลงพื้นบ้านที่ชื่อเพลงว่า เพลงชาติไทยเราอ้อ ชาตินับเป็นสถาบันสำคัญที่ต้องธำรงไว้ ซึ่งความเป็นไทยทำให้เรายังคงอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นวัฒนธรรมในการรักชาติจึงฝังอยู่ในสายเลือดของคนไทย ดังบทเพลงที่มีเนื้อร้องเกี่ยวกับความรักชาติ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความภูมิใจ ในความเป็นเอกราชของคนไทยทุกคน เช่น เพลงไทยรงค์

วัฒนธรรมของชาวหนองบัวที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ยังมีอยู่มากในเรื่องของการรักษาโรค ยังเป็นการรักษาแบบสมัยเก่าอยู่ คือการรักษาด้วยสมุนไพรและการใช้คาถาอาคมต่างๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นการรักษาด้วยสมุนไพร ซึ่งหาได้ตามท้องถิ่นของตนเอง และปลูกขึ้นเอง เช่น ว่านต่างๆ การต้มยาหม้อกินแก้เจ็บพิษ นอกจากนี้ยังมีการรักษาด้วยการร่ายเวทมนตร์คาถา เช่น การถูกงูกัด ปวดท้อง คลอดลูก เป็นต้น เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องของการรักษาด้วยหมอผี และมีความเชื่อในเรื่องโชคลาง

ชาวอำเภอหนองบัวส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่อพยพมาจากทางภาคอีสานซึ่งเป็นชนบทที่มีความเชื่อในวัฒนธรรมต่างๆ อยู่มาก ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เข้าไปอยู่ในทุกๆ ส่วนของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ข้อห้าม กฎระเบียบ ซึ่งในเรื่องจำนวนบุตรของชาวบ้าน เชื่อว่าถ้าลูกคนแรกเกิดเป็นเพศใดลูกคนสุดท้ายก็ต้องเป็นเพศนั้น จึงถือว่าเป็นการสิ้นสุดการมีบุตร เช่น ลูกคนโตเป็นผู้ชาย ลูกคนสุดท้ายก็จะเป็นผู้ชาย ครอบครัวนั้นก็จะมีบุตรอีกต่อไป ดังนั้นจึงส่งผลให้บางครอบครัวมีบุตรเป็นจำนวนมาก เนื่องจากครอบครัวสุดท้ายเป็นเพศเดียวกับลูกคนแรก

ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเพลงราวงโบราณ

ในเรื่องของประเพณีโดยสรุปแล้วมีอยู่สองหลักใหญ่ๆ คือ ประเพณีการเกิดกับประเพณีการตายของคนชาวหนองบัว โดยในลักษณะของประเพณีการเกิดนั้น ชาวหนองบัวในอดีตจะมีประเพณีที่เกี่ยวกับเด็กที่เกิดใหม่ คือ เมื่อครอบครัวใดมีเด็กมาเกิดใหม่ จะต้องนำเด็กทารกที่เกิดมานั้นใส่ในกระด้ง ซึ่งในกระด้งจะมีหนังสือ ดินสอ เข็ม และมิด วางไว้รวมกันเพราะชาวหนองบัวเชื่อว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเรียนหนังสือเก่ง โตขึ้นมาจะได้เป็นเจ้าคนนายคน โดยหมอดำเฒ่าผู้ทำคลอดจะนำรเด็กไปฝังไว้ใต้บันได แล้วขัดไว้เป็นซี่ๆ ล้อมรอบเพื่อป้องกันผีปอบกิน และเมื่อเด็กเกิดได้ 7 วันจะต้องทำพิธีโกนผมป่า (โกนผมไฟ) โดยนิมนต์พระมาสวดมนต์ให้กับเด็กทารกเพื่อเป็นสิริมงคล สำหรับผมที่โกนออกก็จะนำไปใส่ใบบัวหลวงบูชาพระพุทธรูป

ลักษณะประเพณีการตายของคน จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การตายโหงและการตายธรรมดา ในอดีตการตายโหงจะไม่มีพิธีกรรมทางศาสนา แต่จะนำศพไปฝังไว้ในป่าช้า มีการสะกดวิญญาณส่วนความเชื่อที่เกี่ยวกับคนที่ตายนั้น ชาวหนองบัวมีความเชื่อว่า จะต้องนำผ้าบ้านมาทำโลงศพ คลัวโอ่งใส่น้ำ จุดเทียน 1 เล่มและห้ามไม่ให้เทียนดับโดยเด็ดขาด นอกจากนี้มีการทำนํ้ามนต์เพื่อให้คนที่มางานศพได้ล้างมือ การเลือกบริเวณเผาศพนั่นจะทำโดยการนำผ้าโยนข้ามโลงศพ 3 ครั้ง โยนไข่ ถ้าไข่แตกจะเผาศพที่จุดนั้นไม่ได้ และกองฟืนจะต้องทำเป็นแบบกากบาท ซึ่งในอดีตนั้นการเผาศพจะเผาที่ป่าช้า

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมประเพณีของชาวหนองบัว ยังเป็นวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมอยู่มาก ซึ่งความเชื่อและความศรัทธาของคนในชุมชนยังมีผู้สูงอายุเป็นหลักในการนับถือวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง

การวิเคราะห์เพลงร่ำวงโบราณ

จากการศึกษาเพลงร่ำวงโบราณของชาวหนองกลีบ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านขององค์ประกอบดนตรีในเพลงร่ำวงโบราณ ซึ่งในลักษณะของการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีมีดังต่อไปนี้คือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านจังหวะ (Rhythm)
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านทำนอง (Melody)
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านพื้นผิว (Texture)
4. การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านรูปแบบ (Form)

ซึ่งเพลงร่ำวงโบราณที่ใช้ในการวิเคราะห์ใช้ทั้งหมด 29 เพลง ดังนั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่ำวงโบราณครั้งนี้ สามารถสรุปผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่ำวงโบราณในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านจังหวะ (Rhythm)

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่ำวงโบราณด้านจังหวะ พบว่า การเคลื่อนที่ของอัตราจังหวะเพลงส่วนมากเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่กระโดด ลักษณะของการใช้ตัวโน้ตประกอบอัตราจังหวะของบทเพลงประกอบด้วยตัวโน้ตที่มีค่าอัตราจังหวะแตกต่างกันและมีความหลากหลายของตัวโน้ต เช่น ตัวกลม ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวดำ ตัวดำประจุด ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น ไม่พบการสับคของตัวโน้ต เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะของเพลง คือ รำมะนา และลักษณะการใช้หน้าทับตีประกอบการร้องเพลงนั้นจะใช้หน้าทับในการตีเหมือนกันทุกเพลง ซึ่งเสียงที่ใช้ในการตีรำมะนาจะลักษณะของเสียงเพียงสองเสียงเท่านั้น คือ ตึง กับ โຕะ และการตีประกอบบทเพลงในขณะร้องจะมีอัตราจังหวะ ดังต่อไปนี้

- โຕะ - ตึง	- ตึง - โຕะ	- ตึง - ตึง	- โຕะ - โຕะ	- โຕะ - ตึง	- ตึง - โຕะ	- ตึง - ตึง	- โຕะ - โຕะ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านทำนอง (Melody)

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่ำวงโบราณในด้านทำนองนั้น พบว่า ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงร่ำวงโบราณส่วนมาก เป็นการเคลื่อนที่แบบสม่ำเสมอ นุ่มนวล ระดับของเสียงที่ใช้ในบทเพลงจะค่อยๆ สูงขึ้น และค่อยๆ ต่ำลง บางครั้งลักษณะของทำนองมีการซ้ำเสียงกันอยู่บ้าง จึงทำให้ลักษณะของทำนองไม่กระโดด ลักษณะของการร้องเพลงนั้นจะไม่เน้นหนักของน้ำเสียงในเพลงร่ำวงโบราณ การใช้ชั้นคู่ในการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง มีดังนี้ คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ชั้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์ ชั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ชั้นคู่ 6 ไมเนอร์ การซ้ำ

เสียง ในการเดินทำนองเพลงร่างโบราณทุกเพลง และชั้นคู่เสียงที่พบมากที่สุดในบทเพลง คือ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์ ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์ และการซ้ำเสียงเป็นต้น

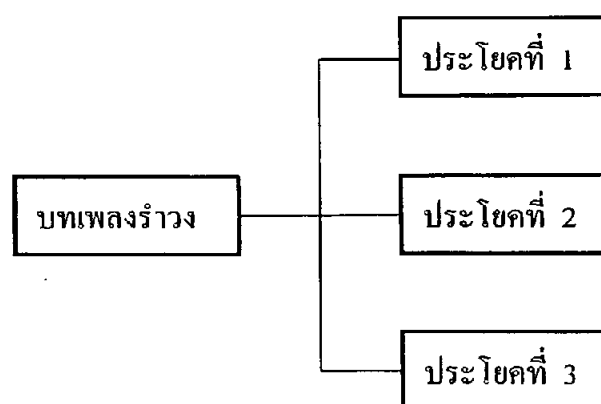
การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านพื้นผิว (Texture)

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่างโบราณด้านพื้นผิว พบว่า จัดอยู่ในลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว (Monophonic Texture) และลักษณะของพื้นผิวที่แสดงออกมาในรูปแบบของเส้นกราฟเป็นลักษณะพื้นผิวแบบราบเรียบ เคลื่อนที่อย่างมีระเบียบ สวยงาม ลักษณะของเส้นกราฟนั้นจะเคลื่อนที่แบบห่างๆ ลักษณะของเส้นกราฟส่วนมากจะมีลักษณะแบบยืดตรง และจะไม่มีการหยักขึ้นลงแบบถี่ๆ จึงทำให้พื้นผิวของเพลงร่างโบราณไม่มีการกระโดดไปมา

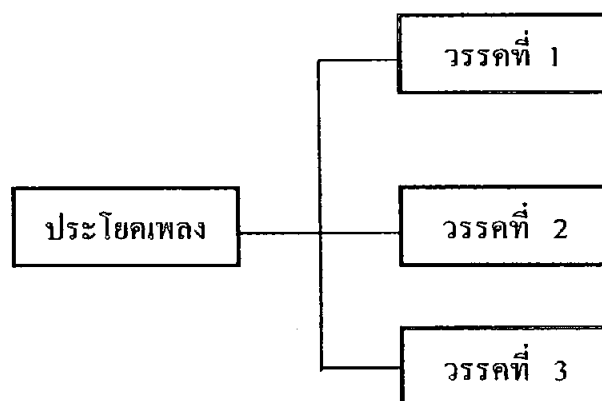
การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านรูปแบบ (Form)

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของเพลงร่างโบราณด้านรูปแบบ พบว่า รูปแบบของเพลงนั้นอยู่ในลักษณะของเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) แต่เป็นลักษณะของการร้องซ้ำกันทั้งบทเพลง และทุกเพลงของเพลงร่างโบราณนั้นจะร้องย้อนไปมาทั้งหมด 3 เที้ยว โดยเริ่มต้นใหม่ทุกครั้ง และการร้องแต่ละเที้ยวไม่มีการเปลี่ยนคำร้องและทำนอง เนื่องจากเพลงร่างโบราณเป็นเพลงที่มีท่อนเพลงสั้นๆ ลักษณะของท่อนเพลงร่างโบราณจะไม่เกิน 3 ประโยคในบทเพลง แต่ละบทเพลงจะมีวรรคเพลงไม่เกิน 3 วรรคต่อหนึ่งประโยคเพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลักษณะของประโยคเพลงร่างโบราณ

ลักษณะของวรรคเพลงร่างโบราณ

ข้อเสนอแนะ

เพลงร่างโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ในปัจจุบันนับวันจะสูญหายไปทุกที การสืบทอดเพลงร่างโบราณยังไม่มีมีการสืบทอดสู่เยาวชนรุ่นใหม่ อาจเป็นเพราะสังคมและวิถีชีวิตของชาวหนองบัวเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้เพลงร่างนั้นยังขาดการจัดเก็บข้อมูล เพราะขาดการบันทึกเสียงร้อง จึงควรมีการส่งเสริมให้เยาวชนได้รู้จักเพลงร่างโบราณ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของประเทศไทย ที่ควรอนุรักษ์ตลอดจนพัฒนาเพลงร่างโบราณให้เป็นที่รู้จักในสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของทำนองที่ใช้ในเพลงร่างโบราณ ว่ามีความหมายในการถ่ายทอดออกมาเป็นทำนองที่มีความสัมพันธ์กับคำร้องของเพลงร่างโบราณ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยเรียบเรียงเพลงร่างโบราณให้เป็นลักษณะของการใช้เครื่องดนตรีบรรเลงแทนการร้อง ในรูปแบบของวงดนตรีประเภทบิ๊กแบนด์ (Big Band) ออร์เคสตรา (Orchestra)
3. ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพและบทบาทของเพลงร่างโบราณที่มีผลกระทบและสะท้อนต่อวัฒนธรรมสังคมไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา แสงทอง. (2540) เพลงปฏิพากย์ : วัฒนธรรมดนตรีและภาพสะท้อนสังคมของชาวดำบล
เขาทอง อำเภอพะเยาหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏ
นครสวรรค์. สวรรค์วิถีการพิมพ์
- กาญจนา อินทรสุนานนท์ และคณะ (2543) การศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำบ้านนา .สำนักงานคณะ
กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534)สำนักงาน.การสัมมนาเชิงวิชาการเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2543) หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: รามการ
พิมพ์จำกัด
- จรัล พรหมอยู่. (2523) ประเพณีท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- ณรงค์ เถิงประชา.2532. พื้นบ้านวัฒนธรรมไทย.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ดวงเดือน สดแสงจันทร์. (2544). การศึกษาเพลงพื้นบ้านของคณะขวัญจิต ศรีประจันต์. ปรินญา
นิพนธ์ สป.ม. (มานุษยคุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไทยศึกษา. (2542) พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด
- นิพนธ์ สุขสวัสดิ์. (2524) ประเพณีไทย.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2522) ลักษณะของวัฒนธรรมไทย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ประเสริฐ จำปา. (2520) วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- พรรณราย คำโสกา. (2542) . การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกัณฑ์มธุรมของหมู่บ้านดงมัน. ปรินญานิพนธ์
สป.ม.(มานุษยคุริยางควิทยา).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. (2516) สารานุกรมศัพท์ของสังคมวิทยา . กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา
- มณี พยอมยงค์. (2529) วัฒนธรรมล้านนาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน 2525 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
- วราภรณ์ จิวชัยศักดิ์. (2534) สถานภาพการศึกษาเรื่องประเพณีไทยเกี่ยวกับชีวิต. กรุงเทพฯ :
สถาบันไทยศึกษา ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิบูลย์ ศรีคำจันทร์.(2537). เพลงพวงมาลัย : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษา
ไทย).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่าย
เอกสาร.

สาคร พรหมนิน.(2538). *วิเคราะห์วัฒนธรรมที่อยู่ในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด นครศรีธรรมราช*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. ถ่ายเอกสาร.

สุกรี เจริญสุข. (2538) *ดนตรีชาวสยาม*.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร ม.ป.พ.

สุกัญญา สุจฉายา. (2525) *เพลงปฎิพากย์ : บทเพลงแห่งปฎิพากย์ของชาวบ้านไทย*.

กรุงเทพมหานคร.สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

สุกัญญา สุจฉายา. (2525). *เพลงปฎิพากย์ : บทเพลงแห่งปฎิพากย์ของชาวบ้านไทย*. กรุงเทพฯ :

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

สุชาติ แสงทอง. (2544) *การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงปฎิพากย์*.สำนักศิลปวัฒนธรรม

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

สุชาติ แสงทอง. (2544) *ประเพณีการแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ ปากน้ำโพ*. สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบัน

ราชภัฏนครสวรรค์

สุพัตรา สุภาพ. (2518) *สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว: ศาสนา : ประเพณี*.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

สุมาลย์ เรืองเดช.(2525) *เพลงพื้นบ้าน*. เอกสารเผยแพร่ความรู้ระดับที่ 4. ศูนย์วัฒนธรรมพื้น

บ้านแห่งชาติ

สุมาลย์ เรืองเดช.(2518). *เพลงพื้นเมืองจากพนมทวน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

เสถียร โกเศศ . (2515) *วัฒนธรรม*, กรุงเทพฯ : บรรณาการ

หลวงวิจิตร. (2505) *วัฒนธรรมตามความหมายในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ*.พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

อนุมานราชธน. พระยา.(2515) *การศึกษาเรื่องประเพณีไทยและชีวิตชาวไทยสมัยก่อน*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญธรรม

(<http://www.sanook.com>)

ภาคผนวก ก.
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพ่อเพลง แม่เพลง

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.ของการเก็บข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

สถานภาพ.....มีบุตรจำนวน.....คน

เกิดปี วัน.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ปัจจุบันอายุ.....ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน.....

อาชีพปัจจุบัน.....อาชีพเดิม.....

เพลงพื้นบ้านที่สามารถร้องได้.....

.....

.....

เริ่มฝึกหัดร้องเพลงอะไรก่อน.....

ใครเป็นผู้ฝึกสอนการร้องเพลง.....

ระยะเวลาในการฝึกหัด.....

มีวิธีการฝึกหัดอย่างไรบ้าง.....

.....

ในครอบครัวมีใครร้องเพลงพื้นบ้านได้บ้าง.....

.....

คนในครอบครัวที่ร้องเป็นฝึกหัดมาจากใคร.....

เนื้อเพลงที่ร้องได้เป็นเพลง ☐ เก่าที่มีอยู่เดิม ☐ เพลงที่ตนเองแต่งขึ้น ☐ เพลงใหม่คนอื่นแต่ง

ถ้ามีการแต่งเนื้อเพลงหรือทำนองเพลงใหม่มีวิธีการแต่งอย่างไร.....

.....

.....

ในการร้องเพลงเคยเป็น ☐ พ่อเพลง ☐ แม่เพลง ☐ ลูกคู่ อื่น ๆ

ผู้ที่ป็นพ่อเพลงและแม่เพลงมีสิทธิพิเศษคือ.....

.....

.....

.....

ผู้ที่เป็นลูกผู้มีสิทธิพิเศษคือ.....

.....

.....

ได้รับคำตอบแทนจากการร้องเพลงหรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

การเล่นเพลงพื้นบ้านมีข้อห้ามอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

ท่านมีความรู้สึกละกัอย่างไรกับตัวท่านเองที่สามารถร้องเพลงพื้นบ้านได้.....

.....

.....

ได้รับรางวัลหรือการยกย่องจากที่ใดบ้าง.....

.....

.....

.....

จุดเริ่มต้นของการฟื้นฟูเพลงพื้นบ้านเริ่มจาก.....

.....

.....

.....

มีการสนับสนุนการฟื้นฟูเพลงพื้นบ้านขึ้นมาอีกครั้งจากหน่วยงานใด.....

.....

.....

.....

ท่านมีความคิดอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านที่ท่านได้ร้องในปัจจุบัน.....

.....

.....

.....

มีแนวทางในการอนุรักษ์ได้อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นในรอบ 1 ปี ของแต่ละปี

(สัมภาษณ์ ชั่นตอน และรูปแบบของพิธีกรรมนั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงรำวงโบราณ)

เดือนอ้าย หรือ เดือนธันวาคม.....

.....

เดือนยี่ หรือ เดือนมกราคม.....

.....

เดือน 3 หรือ เดือนกุมภาพันธ์.....

.....

เดือน 4 หรือ เดือนมีนาคม.....

.....

เดือน 5 หรือ เดือนเมษายน.....

.....

เดือน 6 หรือ เดือนพฤษภาคม.....

.....

เดือน 7 หรือ เดือนมิถุนายน.....

.....

เดือน 8 หรือ เดือนกรกฎาคม.....

.....

เดือน 9 หรือ เดือนสิงหาคม.....

.....

เดือน 10 หรือ เดือนกันยายน.....

.....

เดือน 11 หรือ เดือนตุลาคม.....

.....

เดือน 12 หรือ เดือนพฤศจิกายน.....

.....

ข้อมูลอื่นๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับเพลงร่ำวงโบราณ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ของการเก็บข้อมูล

ชื่อเพลง.....ชื่อผู้ร้อง.....

ประวัติความเป็นมาของเพลง.....

โอกาสในการเล่น.....

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ.....

เครื่องแต่งกายขณะเล่น.....

.....

.....

.....

.....

การเตรียมตัวก่อนการเล่นเพลงร่ำวง.....

.....

.....

.....

.....

มีพิธีกรรมก่อนเล่นอย่างไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะของการเล่นร่ำวงเป็นอย่างไร.....

.....

.....

.....

ใครเป็นผู้เริ่มว่าเพลงก่อน ☐ พ่อเพลง ☐ แม่เพลง ☐ ลูกคู่

ใครเป็นผู้ร้องเป็นคนสุดท้าย ☐ พ่อเพลง ☐ แม่เพลง ☐ ลูกคู่

มีการถ่ายทอดบทเพลงให้ใครบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

ปัจจุบันมีการนำเพลงไปร้องที่ใดบ้าง.....

.....

.....

ความแตกต่างของเพลงในอดีตและปัจจุบัน.....

.....

.....

ข้อมูลอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

```
*****
```

ภาคผนวก ข.

เนื้อร้องของเพลงรำวงโบราณ

เนื้อร้องของเพลงรำวงโบราณ

โอ้เจ้ากล้วยไม้

โอ้เจ้ากล้วยไม้เอ๋ย ทำไมช่างหอมจริงเอ๋ย โอ้เจ้ากล้วยไม้เอ๋ยทำไมจะได้สักถึง
 นอยๆๆๆๆ รักจริงจะไม่ทิ้งเธอเลย ขอฉันชมสักช่ออย่าทรมานฉันเลย ฝากรักเอาไว้ชมเชย
 โอ้เธอจะมาด่วนตัดรอน โอ้เธอจะมาด่วนตัดรอน

หนูจำอย่าเพิ่งหนีลพบุรี

หนูจำอย่าเพิ่งหนีลพบุรียังถูกทำลาย อยู่ข้างบนคอยระวังเรือบิน อยู่พื้นดินเอาปืนกล
 เข้ามารั้ง ต่อสู้อย่างดุเดือดครั้งเอ๋ย ต่อสู้อย่างดุเดือดครั้ง เอาปืนกลเข้ามารั้งคอยยิงกับเรือบิน

สายลม

สายลมแม่ลมโพยพัด น้ำค้างหยดยหยดลมพัดเป็นละออง สุดชะเง้อกลับ สุดชะเง้อ
 กลับไปแล้วไม่กลับหรือแม่หางดาวอน

ตาลุม

ตาลุมตมฉันรักแม่พุ่มโพธิ์เขียวเอ๋ย โอ้แม่พินละเลียมทองรักน้องคนเดียว หญิงอื่นไม่
 แกลเหลียว ฉันรักแม่เขียวจน

สาวน้อยเอวกลม

สาวน้อยเอวกลมไว้ผมตัดรอน ดัดคลื่นใต้น้ำมันหอม สวมแต่หมวกโบราณเอ๋ย แต่งตัวไม่
 ทันสมัย สาวไทยแต่งแบบพิศุทธิ์หัวกระเป่าเพชรบุรุษเอ๋ย แม่คุณจะไปไหนกัน ฉันจะไปดูโขน
 ละฉันจะไปดูหนัง มาขึ้นรถรางมาไปด้วยกัน

สวยจริงเธอจำ

สาวจริงเธอจำเทพธิดาลงมาฟ้อนรำ สุขเกษมศีลธรรมใครรำคนนั้นตำหนัก บ้านของเรียม
 อยู่ไกล ไม่รู้ว่าใครเขารักฉันหลง พะวงใจนักเอย ฉันหลงพะวงใจนักจะบอกว่ารัก ก็เกรงก็เกรง

รำไปยิ้มไป

รำไปยิ้มไปจะเข้ามาใกล้หัวใจเต้นแรงถอยนิด ถอยนิดชิดหน่อยถอยนิด ถอยนิดถอยนิด
ชิดหน่อย สาวน้อยน้อยกำลังส่องแสง เป็นประกาย ฉายลงมาเป็นประกาย ฉายลงมาสะดุด
สายตาใบหน้าเธอแดง

ยามเย็นเดินเล่นลับแล

ยามเย็นเดินเล่นลับแล กระต่ายกระต่ายแจ่มจันทร์ สักเมื่อไรจะได้พบกัน สักเมื่อไรจะ
ได้พบกัน กระต่ายหมายจันทร์ แม่วันจันทร์เพ็ญ กระต่ายหมายจันทร์ แม่วันจันทร์เพ็ญ

ยามเย็นเดินเล่นชายเขา

ยามเย็นเดินเล่นชายเขา สองคนเราชมเขาวนา โนนแน่นนกสาริกา โนนแน่นนกสาริกา จับ
กิ่งพญาเจรงจันทน์ คู่เขาคันไม้เอากำคู่ คู่เขาคันไม้ทำคู่ น่ารักน่าดูเดินคู่ด้วยกัน

โอ้เจ้ามะลิป้า

โอ้เจ้ามะลิป้าสัญญากันว่าไม่ลืม หัวใจปลาปลื้มไม่ลืมมะลิป้านั้น ดาวกระจายแสง
แสงเดือนจะมาแข่งกับแสงดาว แหมเธอกระซิบเบา ๆ หัวใจฉันเฝ้าผูกพัน รักกันจะต้องได้กัน
รักกันจะต้องได้กัน ฉันรักให้มันอย่าลืมอย่าลืม รักให้มันอย่าลืมอย่าลืม

โอ้เจ้าแก้วสาริกา

โอ้เจ้าแก้วสาริกา โผมาจะไปไหนแน่ สองตาคอยแล สองตาคอยแล ใจละล้าละลึงเอย
ไม่มีคู่เหมือนอย่างนก กอดอกไม่ให้เหินห่าง ความรักของแม่ร้อยชั่ง ความรักของแม่ร้อยชั่ง
แทบจะขาดใจ โอ้เจ้าดอกคอกเอย โอ้เจ้าดอกคอกเอย ฮ่าโฮเฮียละเจ้าดอกกระถ่ำ ฉันรักแม่คนใด
คำฉันใจจะขาดแล้วเอย

โอ้เจ้าเขาดินสูงเนิน

โอ้เขาดินสูงเนินเราเดินไปก่อน เขาดินนั้นกลายเป็นคอนพาให้เราเศร้าใจ เขาดินละ
เป็นถิ่นสำนัก เราเคยร่วมรักเราเคยร่วมใกล้ น้ำใจหญิงพุดจากกลอกกลิ้งหอม...เดี๋ยวนี้เขามีรักใหม่
เขาส้มเราได้เขาดินวนา เขาส้มเราได้เขาดินวนา

ยามเย็นเดินเล่นละหัว

ยามเย็นเดินเล่นละหัวเมืองดอกดาวเรืองที่เธอละถึอมา ขอนันดอกได้ไหมล่ะเธอจำ ขอนัน
ดอกได้ไหมล่ะเธอจำ ถ้าหากเธอให้จะเก็บเอาไว้บูชา

มะลิวัลย์

มะลิวัลย์ดอกสร้อยสาวน้อยร้อยพวงมาลี อย่าโศกไปเลยทราชมเชยของพี่ แถวป่านนี้
แถวป่านนี้นาน ๆ มาทีฉันไม่อยากจะไปนาน ๆ มาทีฉันไม่อยากจะไป

พบหน้าหล่อนแล

พบหน้าหล่อนแลดูงามจนไปเสียนี้กระไร หมดกำลังใจไม่อยากเดินไกลเคียงเธอ
บุญฉันไม่เทียมเธอเดินเสนอยังไม่พอใจ ฉันต้องเดินออกห่างไม่อยากร่วมทางกับคนหลายใจ
มองดูตาขวางฉันต้องกลับมาหาเธอ บุญฉันไม่เทียมเธอเดินเสนอยังไม่พอใจเดินเสนอยังไม่พอใจ

นครสวรรค์

นครสวรรค์ของเราเฝ้าอยู่ ไม่นึกเลยจะถูกโจมตี ชี้นำรถยนต์มาล้อม ล้อมรถยนต์มา
ล้อมมาทั้งลูกบอมลงหน้าสถานี โสเคิลเราไม่เป็นไรแต่หัวรถไฟของเราเป็นปี อังกฤษ
หรืออเมริกัน อังกฤษอเมริกันมาทำลายผลาญเสียไม่มีดี คิดไปเจ็บใจยิ่งนัก คิดไปเจ็บใจยิ่งนัก
มันแสนลำบากของไทยเราเฝ้าอยู่ จะไปเหนือหรือไปได้ จะไปเหนือหรือไปไม่ได้ชี้นำรถไฟจะไม่สบาย
ใจเลย

บุญเรือน

บุญเรือนเป็นเพื่อนกินนอน ไม่อวดพระเรไรตั้งใจ บิดาเลี้ยงมาจนโตใหญ่ บิดาเลี้ยงมาจน
โตใหญ่จะหวังอาศัยพึ่งบุญบารมี คิดไปใจโศกทวิ คิดไปใจโศกทวิความรักแม่นี่แม่จึงได้ติดตามมา

นกน้อยมาบินลอยลม

นกน้อยมาบินลอยลม สวยสมดุ๊กไสว ดู ฤ หมู่ชาวไทย ร่วมน้ำใจร่วมสามัคคี แหวน
ดูดาวจระเข้ กำลังจะเร่ละหวัมา ถารื่นชื่นอุรา สุดสายตาไม่มีเมฆบัง โนนแนะโนนแนะดาวไกล
ดาวลูกไก่ ยายหัวเคียงกัน ดู ฤ หมู่แสงจันทร์ร่วมตาดันติดตามเตือนใจ

ไทยรงค์

ไทยรงค์เป็นของคนไทย ถ้าแม้ผู้ใดใครจะมาข่มขี่ ชาติใดใครจะมาข่มขี่ ชีวิตเรามีรักษา
กันไว้ ชาติไทยต้องเป็นของไทย ชาติไทยต้องเป็นของไทย สงวนเอาไว้จะได้ถาวร

ไทรย้อย

ไทรย้อยห้อยระย้าลมพัดมากลาลอยลิว โนน่นั่นต้นขลุ้ง เอียงเอียงสูงลิ่ว โนน่นั่นต้นขลุ้ง เอียงเอียงสูงลิ่ว เอ๋ย เป็นทิวไม้

ต้นเถิดลูก

ต้นเถิดลูก เสียงลูกกระเบิดนั้นมาไม่นานน้อย แตรเย็นเสียงเย็นละห้อยเสียงแตรเย็นเสียงเย็นละห้อย จะพาสาวน้อยลงหลุมหลบภัย ลำที่หนึ่งเอ๋ยมาบินวนขับไล่ปีนกล เสียงสองสามที ลำที่สามมันบินช้า ๆ มาทิ้งสะพานเศษขาของเราทันที สะพานเราไม่เป็นไร สะพานเราไม่เป็นไร ดอกชาวไทยของเราเอ๋ย

เดือนวันเพ็ญ

เดือนวันเพ็ญกระต่ายตื่นตื่นหมอกจาง นารักจริงหนอเธอ จะละเมอไปถึงไหนเอ๋ย วันนี้เดือนหงาย ดาวกระจายแจ่มฟ้า หอมหวลยวนตาเมื่อเวลาจะส่งกลิ่น ชะเอียงเอ๋ยเข้าช่ออังกาบกุหลาบส่งกลิ่น แล้วช่ออังกาบกุหลาบส่งกลิ่นความรักไม่อยู่หาหัวใจเดือนหวานรักหวานเดือนหวานเดือนใจ

ดูซิดูโน่นซิ

ดูซิดูโน่นซิ นุ่งสีกันมาหลายคน ดูซิแม่คนโน้น งามโน้นเสละใจเรียม รูปหล่อและอ่อเอี่ยมทำหน้าเสี่ยมเอวอ่อนเป็นนางละเวง นุ่งคางามข้างจริงนะเจ้าเอ๋ย ใส่ขาวมาร่ำสวยเซ้ง ฟ้อนรำไปตามบทเพลงคนไหนรำเก่งขอเชิญมารำ

ชาติไทยเราเอ๋ย

ชาติไทยเราเอ๋ยอย่าละเลยทำตามหน้าที่ ไทยเรานั้นมีความสุข บททุกข์ใครละชั่วยี่ เอกราชมันชาติเสรี นั้นมีพระเอกพละสมบุรณ์ ไทยเราต้องช่วยชูชาติ เก่งกาจคือหลวงพิบูลย์ความสุขจะได้ละเพิ่มพูนของไทยเราเอ๋ย

เขาดิน

เขาดินวันนาหนุ่มโสภามาเดินเล่น เดินคนเดียวพลี่ยวแลหาคู่ เห็นอยู่กับแม่เนื้อเย็นไปไหนกันล่ะจ๊ะ ฉันจะไปเที่ยวเล่น ไปไหนกันล่ะพี่ ฉันจะไปเที่ยวเล่น ไปซื้อหวานเย็นมาให้เธอกิน

มองดูดาว

มองดูดาวแวววาวอยู่กับเดือน มองดูเดือนเดือนกลม ขุนทิแพเป็นวงอยู่ในดง ดงพื้หนา
พระอาทิตย์ฉายแสงลงมา สวรรค์ตาจากฟ้างามจริง สวรรค์ตาจากฟ้างามจริง

ยามเย็น (ทะเลเหนือ)

ยามเย็นเดินเล่นทะเลเหนือ สองคนลงเรือพายเล่นน้ำใสไหลมาไหลเย็น น้ำใสไหลมา
ไหลเย็น สองคนลงเล่นแสนสุขสำราญ

ฝั่งข้างโน้น

ฝั่งข้างโน้น อยู่ฝั่งข้างนี้ อยู่คนละฝั่งแม่น้ำ ความรักรักสมัครใจรำ ทุกคำฉันยังใส่ใจ
แม่น้ำกั้นกลางขวาง อยู่มองดูชะนีกระไร รักเธอบอกกับเธอได้ไหม รักเธอบอกกับเธอได้ไหม ไม่
เป็นไรรับได้นะ เธอไม่เป็นไรรับได้หนอเธอ

ไอ้ชะนี

ไอ้ชะนีห้อยโหน เฝ้าแต่โยนและแตงตัว มาร้องเรียกหาตัวต้นระวี แล้วให้เศร้าใจ หวัง
จะหาคู่แนบแอบอิงและพึ่งเอาไว้เอย แต่ไม่รู้อยู่ไหนแสนระกำเออใจเออพี่ ไอ้แม่ยอดชีวัน ไอ้
แม่ขวัญชีวี มาร้องเรียกหาพี่ที่นี่ ในวงฟ้อนรำที่นี่ ในวงฟ้อนรำ

ภาคผนวก ค.
โน้ตของเพลงร่างโบราณ

เขาคินวนา

เขา ดิน เอ็งเอย ว - นา หม่ม ไส ภา เขามา เดิน

เล่น ดิน คน เตียวเหลียว แล หา คู่ เห็น อยู่ กับ แม่ เนื้อ

เข็น ไป ไหน กัน ละ จ๊ะ จัน จะ ไป เตียว เล่น ไป ไหน กัน ละ พี่ จัน จะ ไป เตียว

เล่น ไป จื้อ หวาน เข็น มา ให้ เธอ กิน

ย้อนต้น 3 เตียว

ชาติไทยเราเอ๋ย

ชาติ ไทย เรา เอ๋ย อย่า ละ เลย ทำ ตาม หน้า ที่ ไทย

เรา นั้น มี ความ สุข เอย บท ทุกข์ ใคร ละ ย่ำ ยี เอก

ราช มั่น ชาติ เสี รี่ นั้น มี พระ เอก พ ละ ละ สม บุรณ ไทย

เรา ต้อง ช่วย ชู ชาติ เอ๋ย เก่ง กาง ทือ หลวง พิ บุญ ความ

สุข จะ ได้ ละ เพิ่ม พูน ของ ไทย เรา เอย

ย่อนต้น 3 เจ็ดว

ดูซิดูโน้นซิ

ดู ซิ ดู โน้น ซิ นุ่ง สี กันมา หลาย คน

ดู ซิ แม่ คน โน้น งาม โน้น เส'ละ ใจ เรียม รูป

หล่อ และ ออ'เอี่ยม ทำ หน้า เส'ี่ยม เอาอ่อนเป็นนางละ เวง นุ่ง

ท่า งาม ของ จริ่ง นะ เจ้า เออ ใส่ ขาว มา รำ สาย เข้ง ฟ้อน

รำ ไปตาม บท เพลง คนไหน รำ เก่ง ขอ เชิญ มา รำ ย้อนต้น 3 เทียว

เดือนวันเพ็ญ

เดือน วัน เพ็ญ กระ ด่าย ตื่น เต็ม หมอก จาง เออ

น้ำ รัก จริ่งหนอ เธอ จะ ละมอ ไป ถึง ไหน เอ็ง

เออ วัน นี้ เดือน หาง ดาว กระ จาย แจ่ม ฟ้า

หอม หวล ขาน ทา ละ เมื่อ เว ลา จะ ส่ง กลิ่น ชะ เอ็ง

เออ ละ เจ้า ช่อ อัง กาบ กุหลาบ ส่ง กลิ่น แล้ว ช่อ อัง กาบ กุหลาบ ส่ง กลิ่น

ความรัก ไม่ อยู่ หา หัวใจ เดือน หวานรัก หวาน เลื่อนหวานเดือน ใจ

ย้อนต้น 3 เทียว

ตาละลุมตุ่ม

ตาละลุม ตุ่ม จัน รัก แม่ พุ่ม โพธิ์ เติง เอิ้ง

เออ โอ้แม่พินล่ะลี่ยม ทอง รัก นื่อง คน เติง หึง อื่น

ไม แล เหลียว จัน รัก แม่ เติง นก เอิ้ง

ย้อนค้น 3 เติง

ตื่นเถิด

ตื่น เติด ลุก เติด เสียง ลุก ระ เบิด นั้น มา ไ่ม่
 น้อย แตร ละ เอ็น เสียง เอ็น ละ ห้อย เสียง แตร ละ เอ็น เสียง เอ็น ละ
 ห้อย จะ พา สาวน้อย ลง หลุม หลบ ถัย ลำ ที่ หนึ่ง เอ้ย มา บิน วน
 ละ ขับ ไล่ ปืน กล เสียสอง สาม ที่ ลำ ที่ สอง มั่นบิน มา เอ้ย
 มา ตั้ง กอง เสา บึงของเรา เสีย นี้ ที่ ลำ ที่ สาม มั่นบิน จ้า ๆ
 มา ตั้งสะพาน เคา ขา ของเรา ทัน ที่ สะพาน เรา มั่นไม เป็น ไร
 สะพาน เรา มั่นไม เป็น ไร ดอกขาว ไทยของเรา นี้ เอ้ย ย้อนถัน 3 เทียว

ไทยย้อย

Thai Yoi

ไทย ย้อย ไร่ ช่อน ห้อย ไร่ ชำ ลม พัด มา ถ ลอ ลอย ลือ

โน่นแน่ะ ดัน ชุง เอ็ง เอย สูง ลือ โน่นแน่ะ ดัน ชุง เอ็ง เอย สูง ลือ

เอ็ง เป็น ทิว ไผ่

ย้อนต้น 3 เที้ยว

ไทยรงค์

ไทย รงค์เป็นของคนไทย ถ้าแม่ ผู้ใด ใคร ละมา ช่ม

สี ชาติใด ใคร ละมา ช่ม สี ชีวิตเรา มี รัก ยากัน

ไว้ ชาติไทย ต้องเป็น ของไทย ชาติไทย ต้องเป็น ของไทย

ส งาม เอา ไว้ จะ ได้ กา ร

นกน้อยมาบินลอม

นก น้อย มาบินลอม ลม สาย สม ดู ปีก ไส - ่ว เอย

ดู ี หมู่ ขาว ไทย ร่ม น้ำ ใจ ร่ม ส่า มัด คี

แขงน ดู ดาว จ ระ ไข่ ก่า ลัง จะ เร่ สะ หัว มา ลา

รีน ชื่น อุ ภา สด สาย ตา ไม่ มี เมฆ บัง เอย โนน

นะ โนน นะ ดาว ไถ ดาว ลูก ได้ ช่าย หัว เคียง กัน

ดู ี หมู่ แสง จันทร ร่ม ตา จัน ดิด ตา เตือน ใจ

นครสวรรค์

น คร ส วรรค์ ของ เรา นี เอ๊ย ไม่ นึก เลย จะ ถูก โจม
 ติ ทุ เครื่อง ขนัต ละ ชี มา ห้อม ล้อม ทุ เครื่อง ขนัต ละ ชี มา ห้อม
 ล้อม มา หึง ลูก บอม ละ ลง หน้า สี่-ธา นี เอ๊ย โอ เด็ด เรา ไม่ เป็น ไร
 แต่ หัว รถ ไฟ ของ เรา ปั่น ปี่ อัง กฤษ หรือ เม รั
 กัน เอ๊ย อัง กฤษ อ เม รั กัน มา ทำ ล้าง ผลาญ เสีย ไม่ มี
 ติ คิด ไป เจ็บ ใจ ชิ่ง นึก เอ๊ย คิด ไป เจ็บ ใจ ชิ่ง นึก
 มั่นแสน ลำบาก ของ ไทย เรา เอ๊ย จะ ไป เหนือ หรือ ไป ไต้
 เข้าจะ ไป เหนือ หรือ ไป ไม่ได้ ทุ รถไฟ ละ ไม่ สบาย ใจ เลย

บุญเรือน

บุญ เรือน เป็นเพื่อนกิน นอน ไม่ อา วรรณ์ ระ เริง ตื่น

ใจ บี คา เสียง มาจน ไต ใหญ่ บี คา เสียง มาจน ไต

ใหญ่ จะ หวัง อา ศัย หึง บุญ บา-ร มี คิด ไป ใจ ไศก ท-

วี เอย คิดไป ใจ ไศก ท-วี ความรักแม่นี้ แม้จึงได้ติดตาม มา

ย้อนต้น 3 เพียว

พบหน้าหล่อน

พบ หน้า หล่อนแล ดู งามจน ละไปเสีย นี้ กระไร

หมด กำ ลัง ใจ ไม่อยาก เดิน ใกล้เคียง เธอ

บุญ จันไม่ เขียม เธอ เดิน เสา - นอ ยัง ไม่ หอ ใจ

จันต้องเดินออกห่าง ไม่อยากร่วมทาง กับคนหลาย ใจ มอง ดู ตา

ขวาง จันต้องกลับมาหา เธอ บุญ จันไม่ เขียม เธอ เดิน เสา -

นอ ยัง ไม่ หอ ใจ เดิน เสา นอ ยัง ไม่ หอ ใจ

ย้อนต้น 3 เทียว

มะลิวัลย์

มะ ลิ วัลย์ มะ ลิ วัลย์ ดอก สร้อย สาว น้อย ร้อย พวง มา

ลิ ่อ ข่า โศก ไป เลย ทรา ม เอย ของ

พี่ แถว ป่าน นี้ แถว ป่าน

นี้ นาน ๆ มา ที่ ี่ฉัน ไม่ อยาก จะ ไป นาน ๆ มา

ที่ ี่ฉัน ไม่ อยาก จะ ไป 1. สุ ริ ไป 2. *ย้อนต้น 3 เที้ยว*

ยามเย็นเดินเล่นชายเขา

ยาม เย็นเดินเล่น ชาย เขา สองคนเรา ละทม เขา พร
 ณา โนน่นะ นก นก ส่า รี กา โนน่นะ นก นก ส่า รี
 กา จั๊บ กิ่ง พฤษภา ละ เจริ จา น้า ดู ละ ดู ละ เล่นเขาละไม่เอา ทำ คู่
 ละ คู่ละเขาละจันไม่เอาทำคู่ น้ารัก น้า ดู ละเดิน คู่ คุย กัน

ย่อนต้น 3 เทียว

รำไปยิ้มไป

รำ ไป ยิ้ม ไป จะ เข้า มา ไกล หัว ใจ ตื่น แรง ถอย

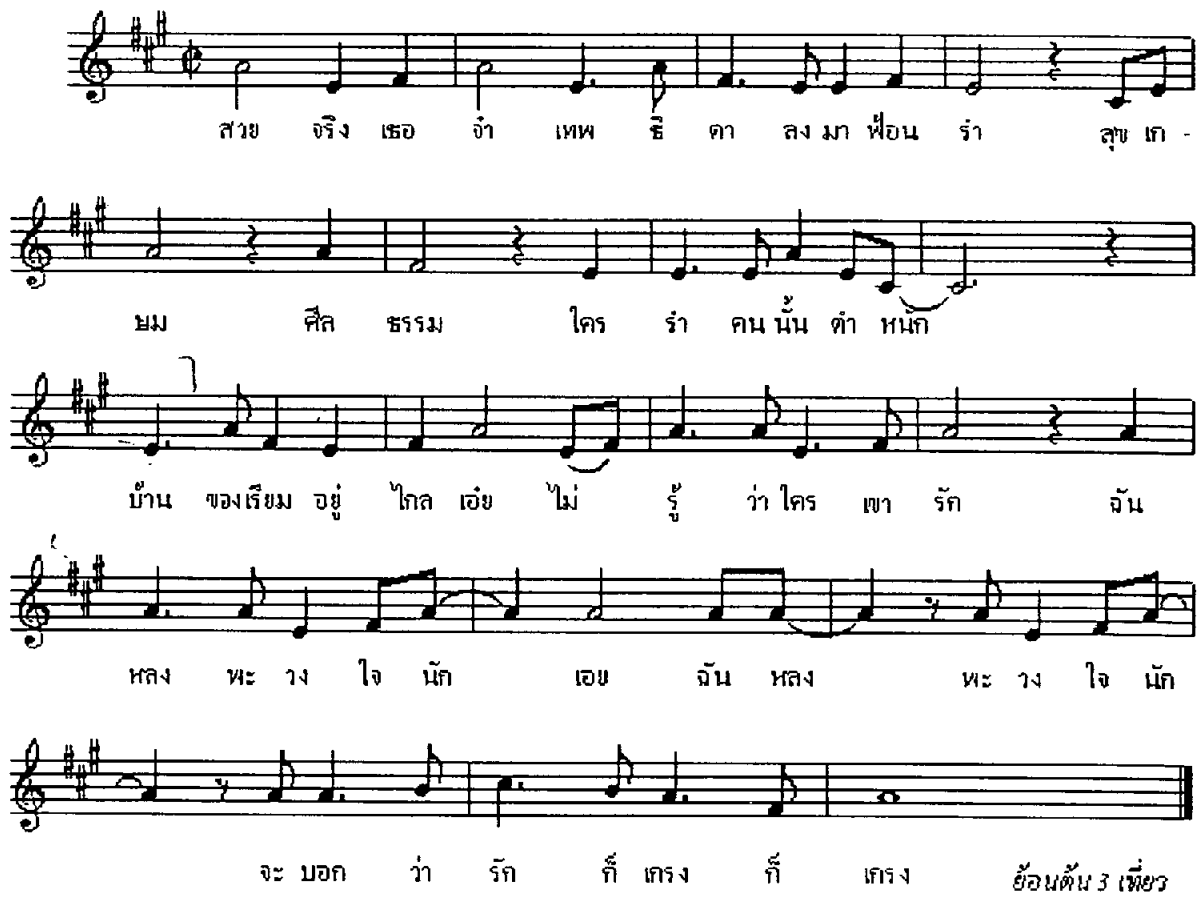
นิด ถอย นิด ชิด หน้อย ถอย นิด ถอย นิด ถอย นิด ชิด

หน้อย สาว น้อย -ๆ ทำ ลัง ล่อง แสง เป็น ประ ทาย ฉาย ลง

มา เป็น ประ ทาย ฉาย ลง มา สะดุด สาย ตา ละ ไบ หน้า เสรอ แดง

ย้อนต้น 3 เที้ยว

สววยจริงเชอจำ

สววย จีริง เชอ จำ เพพ ชี ดา ลง มา ฟ้อน จำ สุข เก -

ยม คีล ชรรม ใคร จำ คน นั้น ตำ หนัก

บ้าน ของเรียม อยู่ ไกล เอ้ย ไม่ รู้ ว่า ใคร พา รัก จัน

หลง พะ วง ใจ นึก เอ้ย จัน หลง พะ วง ใจ นึก

จะ บอก ว่า รัก ก็ เกรง ก็ เกรง ย้อนต้น 3 เพี้ยว

สาวน้อยเอวกลม

สาว น้อย เอว กลม ไข่ หอม คัด รอน คัด กลิ่น
 ไล่ น้ำ มัน หอม สิ้น สวม แต่งหมวก มา รางน เออ
 แต่ง ตัวไม่ หัน ส มัย สาว ไทย แต่ง แบบ พิ กุล
 หัวกระเป๋ เพชร บุรณ เออ แม่ คุณ จะ ไป ไหน กัน จัน จะ ไป ดู ไชน
 สะจันจะ ไป ดู หนึ่ง มา ขึ้น รถ ราง มา ไป ค่าย กัน

ย้อนต้น 3 เทียว

หนูจำอย่าเพิ่งหนี

หนู จำ อย่า เพิ่ง หนี ลพ บุรี ยัง ถูก ทำ ลาย อยู่ ช้าง มน
 คอระวัง เรือ บิน เอ๋ย อยู่ พื้น ดิน ละเอเป็นกล เข้ามา ตั้ง ต่อ
 สู้ ลอง ดู เสีย ครั้ง เอ๋ย ต่อ สู้ ลอง ดู เสีย ครั้ง
 เอา ปืน กล เข้า มา ตั้ง คอย ยิง กับ เรือ บิน

ย้อนต้น 3 เทียว

ไอ้เขาคินสูงเนิน

ไอ้ เขา คิน สูง เนิน เรา ซึ เดิน ไป ก่อน เขา

คิน นั้น กลาย เป็น ตอน หา ให้ เรา เสร้า ใจ เขา

คิน ละเป็นถิ่น สำ นึก เรา เคย ร่วม รัก เรา เคย ร่วม ไกล

น้ำ ใจ หลึง พุด จา กลอก กลิ้ง เหมือน เตี้ยว

นี้ เขา มี รัก ใหม่ เขา สืม เรา ได้ เขา คิน าว -

นา เขา สืม เรา ได้ เขา คิน าว - นา ย้อนต้น 3 เที้ยว

ไอ้เจ้ากล้วยไม้

ไอ้เจ้ากล้วยไม้ เอ๋ย ทำไม ช่างหอม จริง เอ็ง

เอ๋ยละ ไอ้เจ้ากล้วยไม้ เอ๋ย ทำไม จะได้ สัก กิ่ง นอย

นอย นอย นอย นอย นอย รัก จริง ละจะไม่ทิ้ง เธอ เลย

ขอ จิน ฆม สัก ช่อ อย่า ท - ร มาณ จินเลย ฝาก

รัก เอาไว้ชม เชม ไร่ เอ๋ย ละจะมาชวนตัดรอน ไร่ เอ๋ย ละจะมาชวนตัด รอน

ย้อนต้น 3 เพื่อ

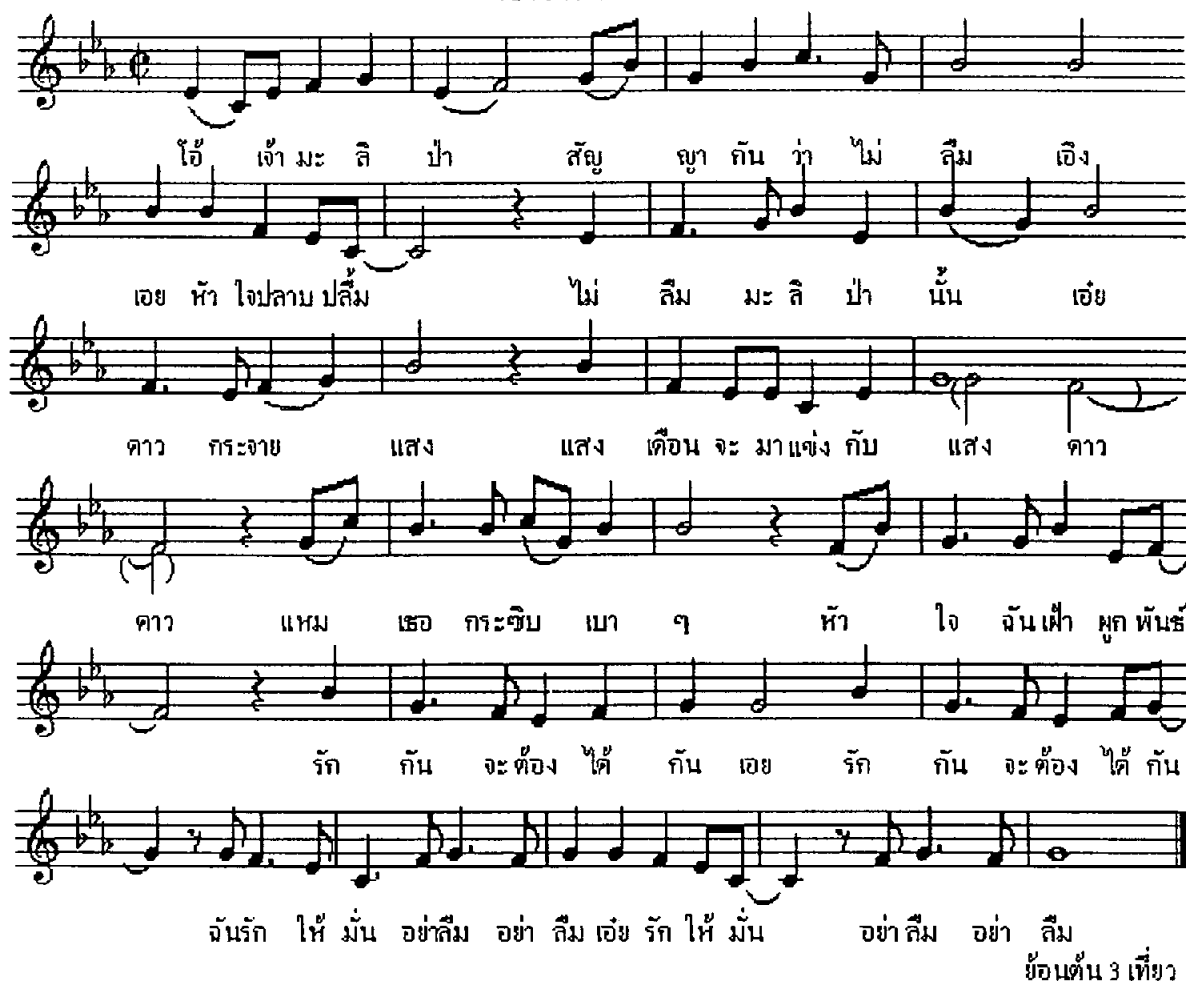
ไอ้เจ้าตาริกา

ไอ้เจ้าแก้ว สารี กา โผ มา จะ ไป ไหน แน่ สอง
 ตา..... คอย แล เอย สอง ตา คอย แล เอย
 ใจ ละ ค่ำ ละ ถึง ชะ เอ็ง เอยละ ไม่ มี คู่เหมือนอย่าง นก กอด
 ออก ไม่ให้ เห็น ห้าง ความ รัก ของแม่ ร้อยชั่ง เอย ความ
 รัก ของแม่ ร้อยชั่ง แทบ จะ ขาด ใจ เอย
 ละ ไอ้ เจ้าดอก ดอก เอย ฮ้า ไอ้ ละ ไอ้ เจ้าดอก ดอก เอย ฮ้า
 ไอ้ เอย ละ เจ้า ดอก ระ กา จน รัก แม่ คน ใส่ ตา
 จน ใจ จะ ขาด แล้ว เอย

ย้อนต้น 3 เที้ยว

โห้เจ้ามะลิป้า

โห้ เจ้า มะ ลิ ป้า สัก ญา กัน ทั่ว ไม่ ลืม เอง

เออ หัวใจ ปลาน ปลื้ม ไม่ ลืม มะ ลิ ป้า นั้น เออ

ดาว กระเจย แสง แสง เดือน จะ มา แฉ่ง กับ แสง ดาว

ดาว แหม เรา กระซิบ เบา ๆ หัวใจ จันทน์ ฟ้า ผุด พันธุ์

รัก กัน จะต้อง ได้ กัน เออ รัก กัน จะต้อง ได้ กัน

จันรัก ให้ มัน อย่าลืม อย่า ลืม เออ รัก ให้ มัน อย่าลืม อย่า ลืม

ย้อนต้น 3 เทียว

ไอ้ชะนี

ไอ้ ชะ นี ห้อย โหน เฝ้า แต่โยนและแกว่ง ตัว มา ร้อง เรียก หา

ตัว ลั่น ระ รว แล้ว ให้ เศร้า ใจ หวัง จะหา คู่ แมบ แอบ อิง

เออ แต่ ไม่ รู้ อยู่ โหน แสน ระ กำเออ ใจ เออ

พี่ สะ ไอ้แม่ยอดจี วัน ไอ้ แม่ จี วิ มา ร้องเรียก หา

พี่ ที่ นี้ ใน วงฟ้อน รำ ที่ นี้ ใน วงฟ้อน รำ

มองดูดาว

มอง ดู ดาวแวววาว ละอองกับ เดือน มอง ดู เดือน เดือน ล้อม

ยุง ตี แพ เป็น วง อยู่ ใน ดง ดง พัน น -

ภา พระอา ทิพย์ฉาย แสง ลง มา ส วรรค์ ตา จาก ฟ้า งาม

จริง ส วรรค์ ตา จาก ฟ้า งาม

ส่งข้างโน้น

ฝั่ง ข้าง โนน อยู่ ฝั่ง ข้าง นี้ อยู่ คน ละ ละ ฝั่ง แม่ น้ำ ความ

รัก สัมคร ใจ ร่า ทุก คำ ฉัน ยัง ไส ใจ แม่

น้ำ กันกลางขวาง อยู่ มอง ดู ชะ นี้ กระ ไร รัก

เธอ บอก กับ เธอ ได้ ไหม รัก เธอ บอก กับ เธอ ได้ ไหม ไม่ เป็น ไร

รับ ได้ นะ เธอ ไม่ เป็น ไร รับ ได้ หนอ เธอ

ยามเย็น(ทะเลเหนือ)

ยาม เย็น เดินเล่น - ทะเล เหนือ สอง คน ลง เรือ สะพาย

เล่น น้ำ - ไส้ ไหล มา ไหล เย็น น้ำ - ไส้ มา ไส้ เย็น

สอง คน ลง เล่น แสง สุก ลำ ราษฎร์

♩ = 70

วันนี้รำวง

วันนี้รำวง จะไม่มานั้นก็ไม่ได้

อุตลำห์ตั้งใจ ส - มาน ไม่ ทวี

ฉันทเป็นรำวง ขาวไว้

รำได้ มันก็ไม่ได้

ออกก็จี ขา หรือ จะว่าง ทำ

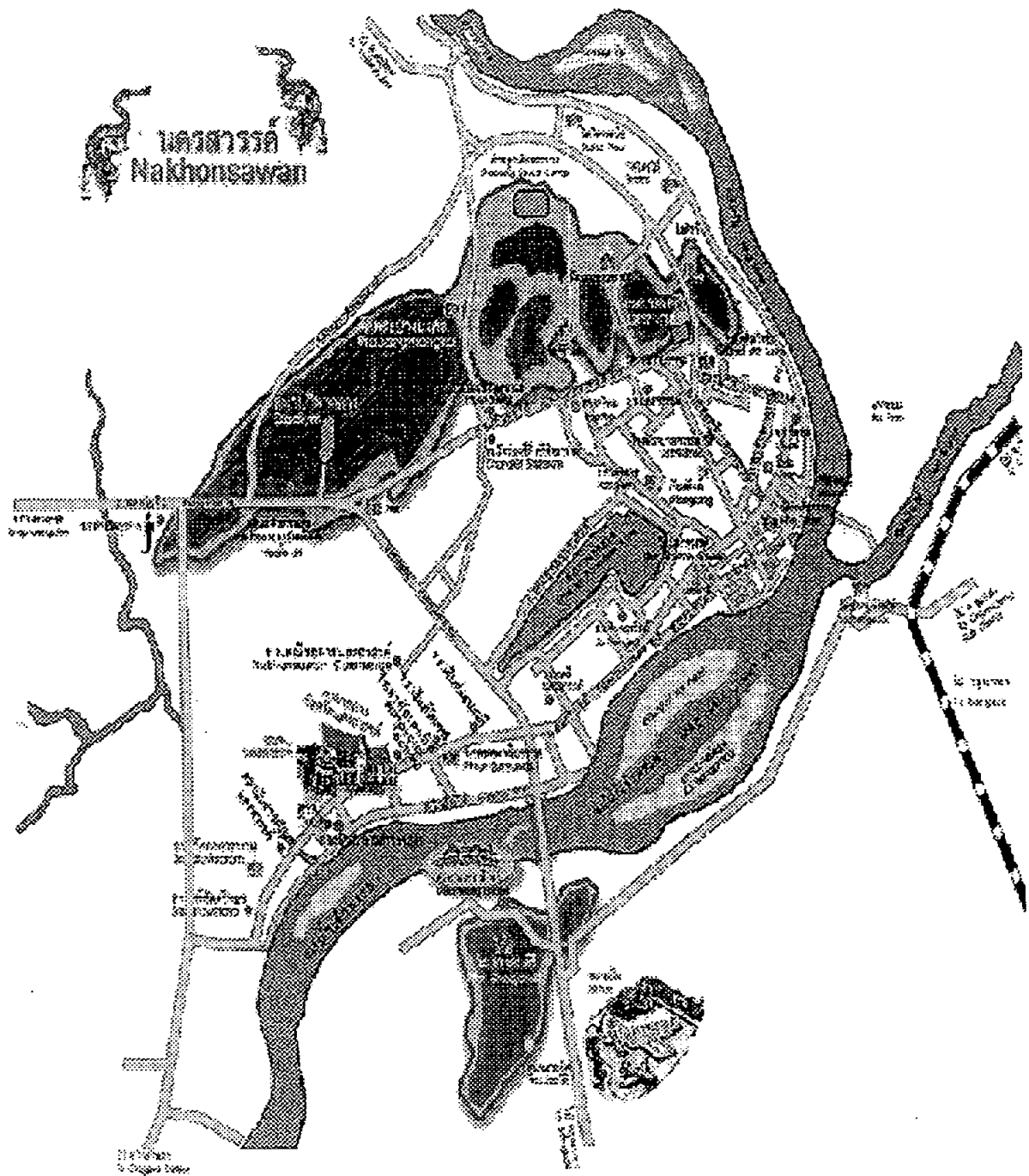
ตี ฉันทรำ ไม่ ตี ฉันทขอ - ไปรท จ -

ก๊วย

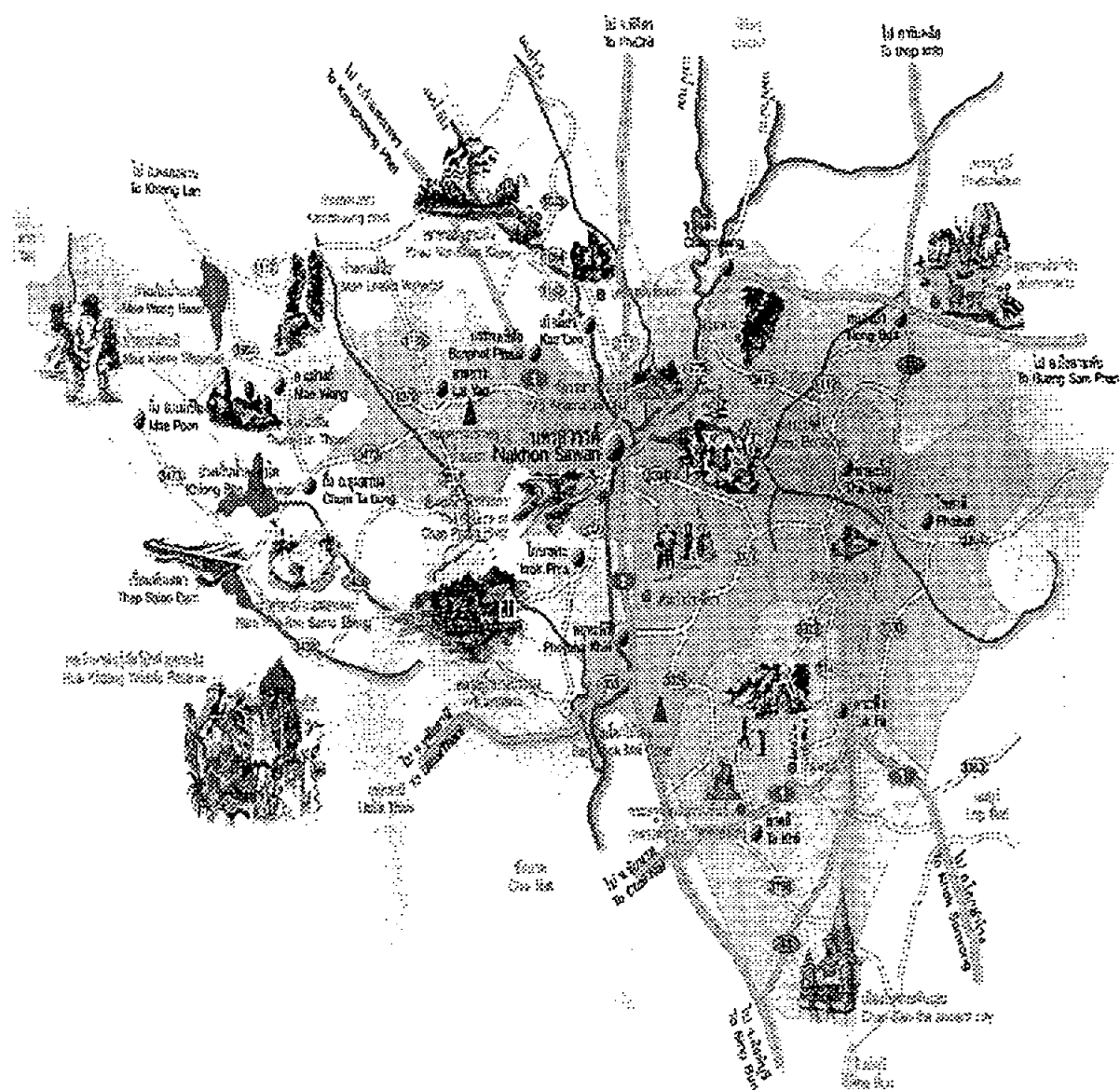
3 Time

ภาคผนวก ง.

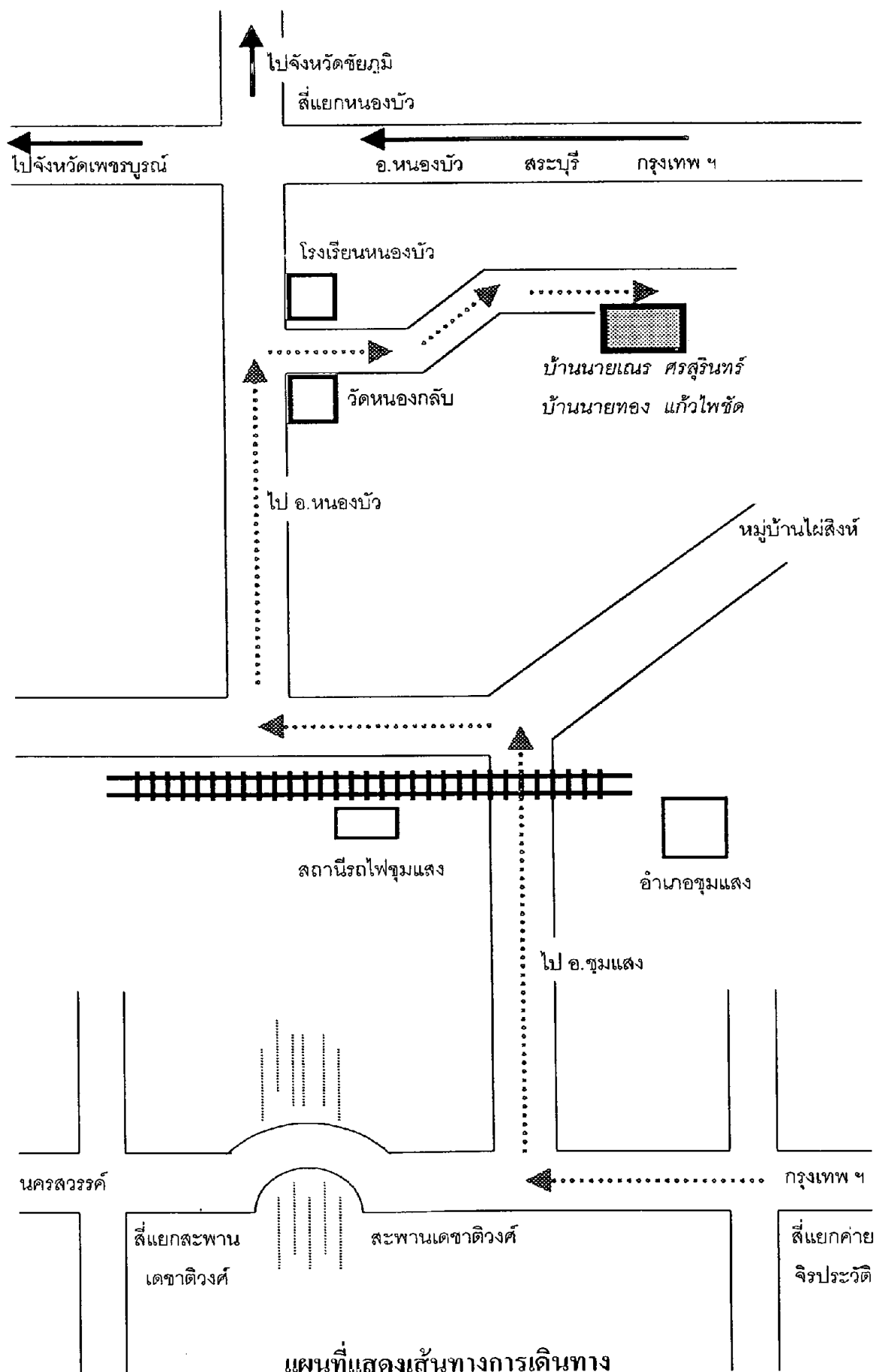
แผนที่แสดงที่ตั้งเพลงรำวงโบราณ

แผนที่แสดงที่ตั้งของจังหวัดนครสวรรค์

แผนที่แสดงอำเภอต่างๆของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก จ.

ทำเนียบผู้ให้ข้อมูลเพลงรางวัลโบราณ

ประวัติย่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ สกุล	นายณเธร ศรีสุรินทร์
อายุปัจจุบัน	62 ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน	4/1 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
บิดา	นายชนัด ศรีสุรินทร์
มารดา	นางกรอง ศรีสุรินทร์
อาชีพ	ทำนา
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองบัว
ภรรยา	นางเนียน ศรีสุรินทร์
บุตรธิดา	4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน

ชื่อ สกุล	นายทอง แก้วไพฑัต
อายุปัจจุบัน	67 ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน	28/1 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
บิดา	นายอยู่ แก้วไพฑัต
มารดา	นางเฝ้า แก้วไพฑัต
อาชีพ	ทำนา
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองบัว
ภรรยา	นางเทิม แก้วไพฑัต
บุตรธิดา	4 คน ชาย 3 คน หญิง 1 คน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายภิญโญ ภูเทศ
วันเดือนปีเกิด	8 กรกฎาคม 2519
สถานที่เกิด	67 หมู่ 6 หมู่บ้านหนองจิก ตำบลบ่อแร่ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท 17120
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ถนนสวรรค์วิถี ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ถนนสวรรค์วิถี ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2531	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนถาวรวิทยา อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
พ.ศ.2537	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนวัดสิงห์ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
พ.ศ.2541	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
พ.ศ.2546	ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สป.ม.) สาขามานุษยดุริยางควิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ